Sfântul Marcu, mitropolitul Efesului, unicul mărturisitor, luptător şi apărător al Ortodoxiei la falsul Sinod de la Ferrara – Florenţa (†23 iunie 1444)

(19 ianuarie)

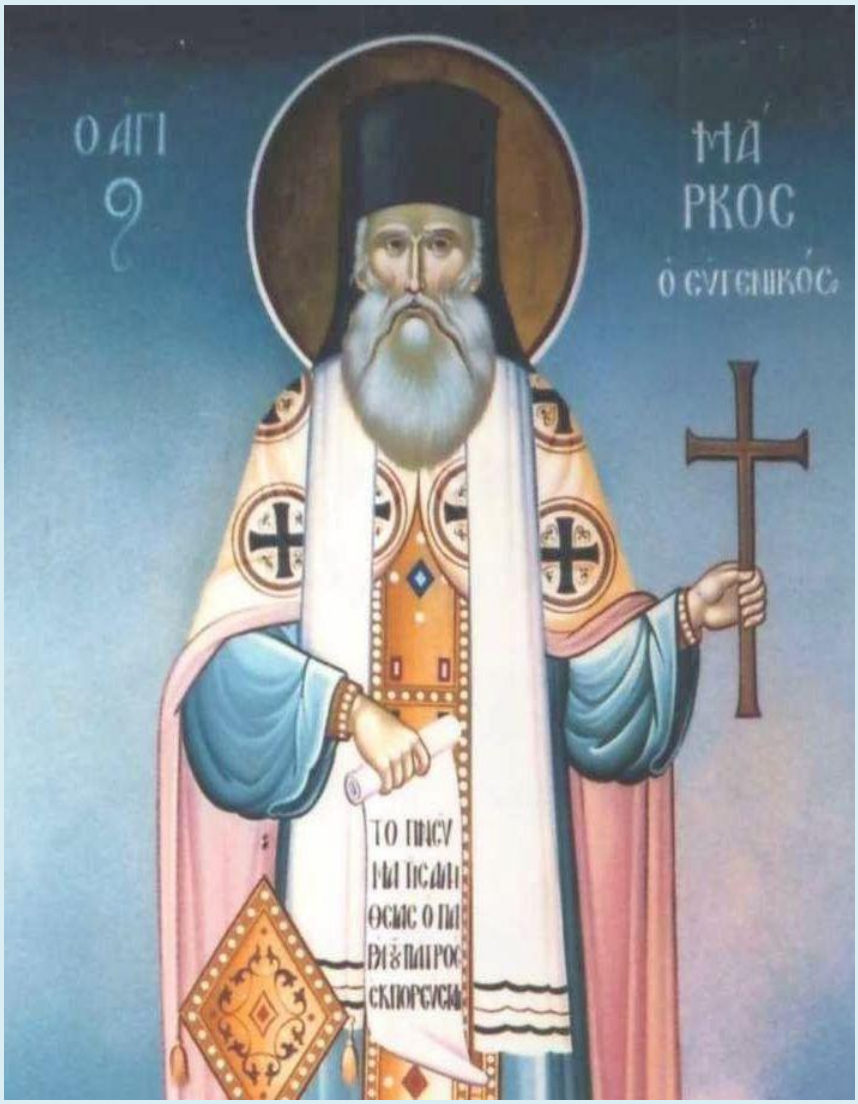

Sfântul Marcu al Efesului, cel numit şi eugenicul este prăznuit în 19 ianuarie şi în prima duminică din noiembrie alături de Sfinţii ierarhi Fotie cel mare şi Grigorie Palama. Vrednicia Sfântului Marcu a fost asemuită cu a Sfântului Atanasie cel mare şi a Sfântului Ioan Teologul. Ierarhii şi cărturarii Bisericii dimpreună cu întreg norodul, slăveau pe sfânt ca fiind purtător al harului de mucenic şi mărturisitor.

Sfântul Marcu a fost neclintit: „Nu voi face aceasta niciodată, orice s-ar întâmpla! Nu voi semna niciodată unirea, chiar dacă ar trebui să-mi primejduiesc însăşi viaţa mea! În materie de credinţă, nu e loc pentru îngăduinţă nici pogorăminte".

„Nimeni să nu ne stăpânească în Credinţa noastră ortodoxă, nici un împărat, nici un ierarh, nici un mincinos sinod, nici altcineva, ci numai Unul Dumnezeu, care atât prin El cât şi prin ucenicii Săi ne-a fost dată nouă".

La început pomenirea sa se sărbătorea la 23 iunie, dar mai târziu s-a hotărât 19 ianuarie - probabil ziua aducerii moaştelor sfântului şi înmormântării lor în mănăstirea lui Lazăr din Galata.

Index

Evanghelia şi Apostolul zilei.....4
În această lună (ianuarie), ziua a nouăsprezecea - Pomenirea celui între Sfinţi părintelui nostru, Marcu evghenicul, mitropolitul Efesului 6
Acatistul Sfântului Marcu mărturisitorul, mitropolitul Efesului 22
Paraclisul celui între Sfinţi părintelui nostru Marcu Evghenicul, mitropolitul Efesului - făcătorul de minuni.....32
Acatistul Sfinţilor trei noi ierarhi: Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Eugenicul 47
Paraclisul Sfinţilor trei noi ierarhi: Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Eugenicul 61
Canon către Maica Domnului de Sfântul Marcu al Efesului.....76
Sfântul Marcu al Efesului - Rugăciune către Maica Domnului 86
Imnografie.....87
Cinstita vieţuire a prea cuviosului părintelui nostru Marcu Eugenicul, episcopul Efesului 89
Iulian Dumitraşcu - Calendar ortodox - Sfântul cuvios Macarie cel mare şi Macarie Alexandrinul; Sfântul ierarh Marcu, mitropolitul Efesului; Sfânta mucenița Eufrasia 99
Sfântul Marcu al Efesului despre iad şi chinurile veşnice.....103
Sfântul Marcu de Efes – Predici şi editoriale 105
Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului Marcu, episcopul Efesului 106
Mitropolitul Augustin de Florina - Predică la pomenirea Sfântului Marcu al Efesului - Biserica noastră este în pericol 107

Părintele Serafim Rose - Să luăm aminte în special la întâmplările din viețile sfinților.....111
Mitropolitul Ierotheos de Navpaktos şi Sfântul Vlasie: Sfântul Marcu Evghenicul despre catolici.....113
Sterghios Sakkos: Mesajul unui Sfânt: Marcu Evghenicul.....115
Sfântul Marcu al Efesului (Evghenicul) şi unirea “bisericilor” 119
Texte inedite despre Sfântul Marcu al Efesului - 565 de ani la mutarea la cer.....121
Adrian Agachi - În Duhul Părinţilor - Mărturisirea de credinţă a Sfântului Marcu de Efes - Anul Crezului Ortodox şi al Autocefaliei româneşti.....134
Emilian Apostolescu - Sfântul Marcu al Efesului și lipsa de compromis în materie de credinţă.....138
Praznicul uitat al Sfântului Marcu al Efesului şi “prăznuirile” minciunii şi umilirii în faţa ideologiei masonice a ecumenismului 144
Sfântul Marcu Eugenicul – paznicul neadormit al turmei pândite de lupi 149
Sfântul Marcu al Efesului, stâlpul prigonit al dreptei slăviri şi cugetul Ortodoxiei. Sfântul Macarie cel mare, egipteanul.....158
Danion Vasile: “Dumnezeu şi-a pus deoparte mărturisitorii Săi...” 168
Învăţătura ortodoxă a Sfântului Marcu al Efesului despre starea sufletelor după moarte 171
Cărţi în limba română.....184
Icoane 189

Evanghelia şi Apostolul zilei

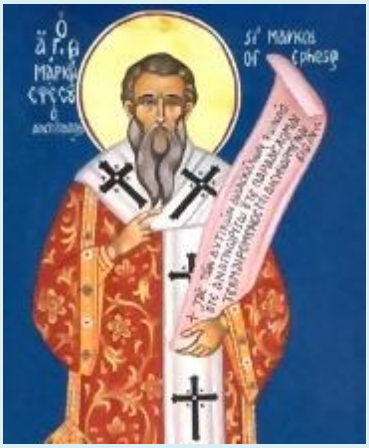

Evanghelia

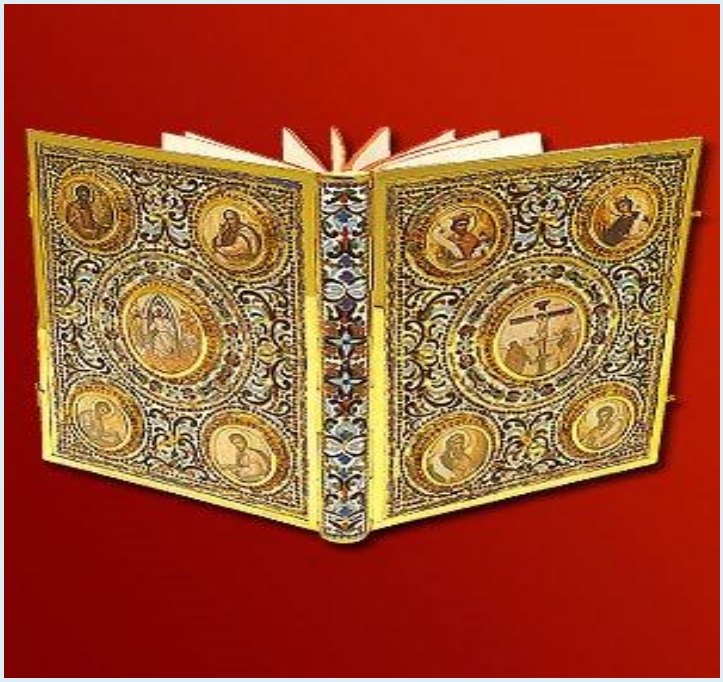

Ioan 10, 9-16

Zis-a Domnul:
9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui şi va intra şi va ieşi şi păşune va afla.
10. Furul nu vine decât ca să fure şi să junghie şi să piardă. Eu am venit ca viaţă să aibă şi din belşug să aibă.
11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

12. Iar cel plătit şi cel care nu este păstor şi ale cărui oi nu sunt ale lui, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge şi lupul le răpeşte şi le risipeşte.
13. Dar cel plătit fuge, pentru că este plătit şi nu are grijă de oi.
14. Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc pe ale Mele şi ale Mele Mă cunosc pe Mine.
15. Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl. Şi sufletul Îmi pun pentru oi.
16. Am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta. Şi pe acelea trebuie să le aduc şi vor auzi glasul Meu şi va fi o turmă şi un păstor.

Apostol

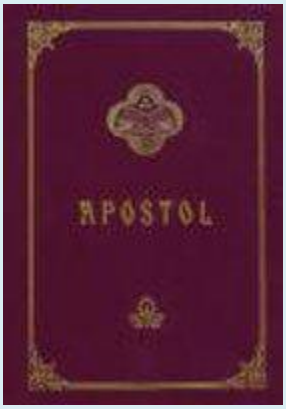

Epistola către Corinteni a Sfântului apostol Pavel

II Corinteni 9, 6-11

Fraţilor,
6. Aceasta însă zic: Cel ce seamănă cu zgârcenie, cu zgârcenie va şi secera, iar cel ce seamănă cu dărnicie, cu dărnicie va şi secera.
7. Fiecare să dea cum socoteşte cu inima sa, nu cu părere de rău sau de silă, căci Dumnezeu iubeşte pe cel care dă cu voie bună.
8. Şi Dumnezeu poate să înmulţească tot harul la voi, ca, având totdeauna toată îndestularea în toate, să prisosiţi spre tot lucrul bun,
9. Precum este scris: "Împărţit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac".
10. Iar Cel ce dă sămânţă semănătorului şi pâine spre mâncare, vă va da şi va înmulţi sămânţa voastră şi va face să crească roadele dreptăţii voastre,
11. Ca întru toate să vă îmbogăţiţi, spre toată dărnicia care aduce prin noi mulţumire lui Dumnezeu.

În această lună (ianuarie), ziua a nouăsprezecea - Pomenirea celui între Sfinţi părintelui nostru, Marcu evghenicul, mitropolitul Efesului

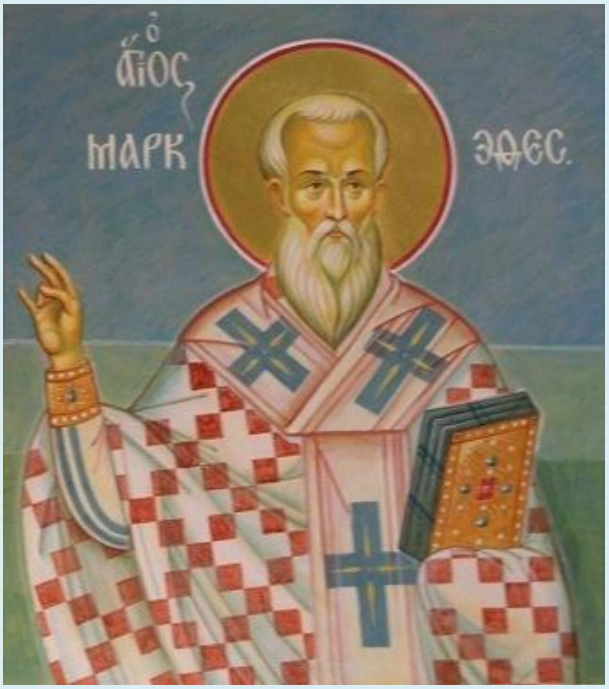

La Vecernia mică

La Doamne strigat-am…, se pun **stihirile** Sfântului Marcu pe 4, glasul 8:

Cu curgerile dogmelor Ortodoxiei ai stins văpăile cele papistăşeşti şi cu buna cuviinţă ţi-ai ridicat sufletul către locaşurile cele cereşti, pentru aceasta te fericim noi astăzi, părinte Marcu.

La alegerea poporului celui iubitor de Dumnezeu, în scaunul cel ierarhicesc ai fost aşezat, şi următor te-ai arătat învăţăturii celei ortodoxe, mustrând pe lupii ce sfâşiau Biserica lui Hristos, pe care ruşinându-i i-ai biruit cinstite Marcu, prin cuvântul şi fapta ta.

Darul Treimii sălăşluindu-se în tine prea fericite Marcu, te-ai arătat potrivnic duhurilor ereticeşti, tămăduind neştiinţa poporului prin arătarea celor tăinuite. Drept aceea, cuvântul adevărului învăţând, te avem noi credincioşii învăţător şi dascăl prea iubit.

Singur rămânând neclintit întru dreapta credinţă ai suspinat pentru fraţii ce lepădându-se s-au întors împotriva ta, şi lupta cea bună râvnind prigonirea dogmei prin

mărturisirea ta o ai topit, pentru aceasta, ca un adevărat ierarh al lui Hristos, păstoreşte din ceruri turma cuvântătoare ce la tine cerem milă, îndreptare şi har.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a sfântului, glasul 8*

Cu dumnezeiasca pogorâre a Mângâietorului se sfinţeşte Biserica, şi prin întruparea Cuvântului se alungă înşelăciunea eresului; de păgânătatea cea apuseană izbăvind pe poporul lui Dumnezeu, cuvioase Marcu, fă-l să aprindă făclia Ortodoxiei şi cu credinţă să strige: Slavă puterii Tale Doamne, Cel ce în ceruri eşti şi neschimbat cu noi petreci.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu), *acelaşi glas*

Vezi suspinele inimii mele cele zdrobite, dumnezeiască Mireasă; primeşte Fecioară Marie, şi ridicările mâinilor mele, ca o iubitoare de bine, şi nu mă lepăda pe mine, ceea ce eşti cu totul fără de prihană. Ca să te laud şi să te măresc pe tine, ceea ce ai mărit neamul nostru.

La Stihoavnă

Se pun **stihirile** Sfântului Marcu, glasul 2:

Pe cei ce cu rea credinţă au scornit spurcat eres şi dogma Sfintei Treimi prin Filioque o au stricat, cu înţelepte grăiri şi cu înfricoşata judecată a Domnului ai mustrat mişeleasca lor adunare, sfinte al lui Dumnezeu, prin acestea agonisindu-ţi cununa neveştejită a necurmatei Împărăţii.

Stih: Gura mea va grăi înţelepciune şi cugetul inimii mele pricepere.

Alegând mai bine a muri în dreapta credinţă decât a trăi iudaica trădare, te-ai dat primejdiilor şi prigonirilor până la sfârşit, Sfinte mărturisitor Marcu, roagă-te cu dinadinsul Împăratului Hristos Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor noastre.

Stih: Auziţi acestea toate neamurile, ascultaţi toţi cei ce locuiţi în lume.

Vieţuind după poruncile Domnului, pildă te-ai arătat la toată lumea, înalt prea sfinţite părinte Marcu, de trei ori fericite, iar cu dumnezeieştile tale învăţături, ne apărăm împotriva celor ce cu limbă neînfrânată grăiesc hulă Duhului Sfânt, pe care roagă-L să mântuiască sufletele noastre.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Macarie, glasul 8: Mulţimile călugărilor…* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)***

Chivot cu totul de aur şi năstrapă păstrătoare de mană, Marie, de Dumnezeu Născătoare, roagă pe Fiul tău să mântuiască şi să lumineze sufletele noastre.

Troparul Sfântului Marcu, glasul al 3-lea: Pentru mărturisirea dumnezeieştii credinţe mare râvnitor te-a aflat Biserica, dumnezeiescule Marcu prea lăudate, căci apărat-ai cugetarea Părinţilor, iar înălţările întunericului le-ai zdrobit. Pentru aceasta pe Hristos Dumnezeu roagă-L să ne dăruiască nouă celor ce te lăudăm iertare de păcate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Macarie, glasul 1: Locuitor pustiului…* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu),*** *acelaşi glas*

Gavriil zicând ţie, Fecioară: bucură-te, împreună cu glasul S-a întrupat Stăpânul tuturor, întru tine, chivotul cel sfânt, precum a zis dreptul David. Arătatu-te-ai mai desfătată decât cerurile, ceea ce ai purtat în braţe pe Făcătorul tău. Slavă Celui ce S-a sălăşluit întru tine; slavă Celui ce a ieşit din tine; slavă Celui ce ne-a mântuit pe noi prin naşterea ta.

Ectenia şi otpusul.

La Vecernia mare

După obişnuitul psalm se cântă: Fericit bărbatul…, starea întâi. La Doamne strigat-am…, se pun stihirile pe 8: 5 ale Sfântului Marcu şi 3 ale Sfântului Macarie.

Stihirile Sfântului Marcu, glasul 5:

Cercetaţi Scripturile şi vedeţi, cum latineasca cugetare zămisleşte, ca o fiică a Babilonului, mincinoase dogme, în Biserica Duhului. Pentru aceasta să alergăm degrab la adăparea cugetelor din dumnezeieştile cuvinte ale Sfinţilor părinţi ce pătimind prigoană au biruit. *(de două ori)*

Luptătorule prea viteaz, de Dumnezeu alesule, Marcu cel cu nume apostolesc, precum ai pierdut semeţia cea fără de Dumnezeu a latinilor, tot astfel să zdrobeşti smintelile acestui veac, de osânda cea viitoare izbăvind turma ta cea aleasă.

Tâlhărescului sobor nefăcându-te părtaş, de trei ori fericite Marcu, chipul Sfintei Treimi dreptslăvitor L-ai mărturisit, pe Duhul Sfânt de o fiinţă cu Tatăl şi cu Fiul, zdrobind eresurile catoliceşti, ca noi astăzi cu credinţă şi cu dragoste să te slăvim ca un prea mare luptător al Mântuitorului Hristos.

Nu pot răbda, Duhule Sfinte, Unule, Cel ce dai viaţă făpturilor Tale, a vedea batjocorită Dumnezeirea Ta de glasurile cele prihănite ale rătăciţilor, ci nu ne uita pe noi până în sfârşit şi dăruieşte dumnezeiască deşteptare cugetelor noastre ca nu întru zăbovire adormind, sufletele pierzării a le lăsa precum fecioarele cele nebune.

Stihirile Sfântului Macarie, glasul 4.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Marcu, glasul 5*

Pe cei ce prin rea credinţă s-au lepădat de adevărul drept-slăvitoarelor dogme, mustrându-i i-ai biruit, şi cu untdelemnul răbdării ţi-ai umplut candela sufletului; pentru aceasta, după vrednicie ai primit desfătarea cea pururea vie şi săvârşirea de minuni, de Dumnezeu purtătorule Marcu. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşale celor ce prăznuiesc cu dragoste sfântă pomenirea ta.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu), *(Dogmatica): În Marea Roşie…*

Vohod: Lumină lină a sfintei slave a Tatălui ceresc, Celui fără de moarte, a Sfântului, Fericitului, Iisuse Hristoase, venind la apusul soarelui, văzând lumina cea de seară, lăudăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Dumnezeu; vrednic eşti în toată vremea a fi lăudat de glasuri cuvioase, Fiul lui Dumnezeu, Cel ce dai viaţă, pentru aceasta lumea Te slăveşte.

Prochimenul zilei şi Paremiile (Caută la 10 februarie ale Sfântului Haralambie)

La Litie

Se pune stihira hramului şi 3 ale Sfântului Marcu, glasul 1:

Alegerea ta în scaunul apostolesc s-a făcut cu mare bucurie pentru credincioşi, că ereticilor sabie cu două ascuţişuri te-ai arătat, pe care din via Domnului cu cuvânt înalt i-ai alungat, aducându-le răni de nevindecat; pentru aceasta te rugăm, Sfinte Marcu, roagă-te lui Hristos, prea fericite, să mântuiască sufletele noastre.

Acelaşi glas: Cu înţelepciunea cuvintelor tale şi cu tăria dogmelor ortodoxe, legăturile eresurilor le-ai dezlegat; şi ai adunat într-o unime pe cei ce cu buna-înţelegere a dreptei credinţe laudă neîncetat pe Hristos în două firi; pe Acela roagă-L să izbăvească din stricăciune şi de primejdii pe cei ce cu credinţă săvârşesc sfântă pomenirea ta, Marcu de Dumnezeu grăitorule.

Acelaşi glas: Întru sfârşitul ostenelilor tale dezlegat fiind de cinstitul tău trup, fericite Marcu, stai acum împreună cu proorocii şi cu apostolii, cu mucenicii şi cuvioşii înaintea Treimii celei neapropiate, Căreia adu-I aminte de noi, care cu dragoste te cinstim pe tine, părintele nostru, de Dumnezeu purtătorule.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul 2*

Acum fiind luminat de Întreitele Străluciri care purced în chip negrăit dintr-o singură Dumnezeire, te-ai învrednicit a mărturisi neclintit nedespărţirea şi neamestecarea Treimii în Trei Ipostasuri, pe singur Duhul ce purcede din veşnicie din Tatăl, iar pe Fiul Unul-Născut fără de ani din Tatăl, din a căror slăvire toată lumea se adapă. Rugămu-te dar, prea cuvioase Marcu, să ne învredniceşti a vedea cu ochii inimii mântuirea sufletelor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu), *acelaşi glas*

Fericimu-te, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, şi te mărim credincioşii după datorie pe tine, cetatea cea neclintită, zidul cel nesurpat, ocrotitoarea cea tare şi scăparea sufletelor noastre.

Şi rugăciunile obişnuite.

La Stihoavnă

Se pun **stihirile** Sfântului Marcu, glasul 5:

Podobia: Bucură-te, cămară…

Bucură-te, luminătorule al lumii, izvor al înaltelor cugetări duhovniceşti şi locaş al Duhului Sfânt, căci cu gând cucernic ai cercetat adâncul cel de sus şi lămurit ai arătat tuturor o singură alcătuire de Lumină în Trei Sori - unită întru aceeaşi Dumnezeire, dar întreită întru cinstitele Ipostasuri, iar Duhul Sfânt L-ai mărturisit purcezător numai din Tatăl, de Dumnezeu insuflate Marcu, Aceluia roagă-te să pogoare sufletelor noastre mare milă.

Stih: Lăuda-se-vor cuvioşii întru slavă şi se vor bucura întru aşternuturile lor.

Bucură-te, cel ce cu strălucirile învăţăturii tale ai luminat întunericul nopţii celei rele şi mărturisind o Dumnezeire nedespărţită, nicidecum nu ai suferit ştirbirea sau adăugirea în învăţăturile apostoleşti, ci ca un alt Ioan Botezătorul ai mustrat pe cei ce au îndrăznit a rupe cămaşa cea curată a lui Hristos, al cărui slujitor fiind, te bucuri cu mărturisitorii, rugându-te pentru sufletele noastre.

Stih: Preoţii Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate şi cuvioşii Tăi se vor bucura.

Bucură-te, dumnezeiescule glăsuitor, râu al lui Dumnezeu cel plin de apele harului, care cetatea cea tare a lui Hristos, cu dumnezeieştile învăţături o veseleşti, mărturisitorule şi slujitorule al Sfintei Treimi, păzitorul cel neclintit al dumnezeieştilor dogme, organul Duhului, minte veghetoare, care în mijlocul sinodului ereticesc singur ai propovăduit dogma Sfintei Treimi, pe Hristos acum roagă-L să dăruiască Bisericii unire, pace şi mare milă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Marcu, glasul 5*

Pe trâmbiţa cea cu dulce glas, pe vioara cea bine răsunătoare, pe privighetoarea cea frumos glăsuitoare a Sfântului Duh, pe cel ce a arat ogorul inimilor credincioşilor, pe semănătorul seminţei celei bune şi pierzătorul neghinei ereticeşti, pe cel ce a făcut să înflorească în suflete dreapta credinţă, pe Marcu cel de un nume cu evanghelistul lui Hristos, laude şi cântări aducându-i, îl rugăm să primească a noastră cântare: Bucură-te, dumnezeiască alăută, ochiul cel priveghetor, păstorule al oilor şi vânătorule de lupi, roagă-te cu deadinsul pentru sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu), *acelaşi glas*

Cu acoperământul tău cel tare păzeşte-ne pe noi, robii tăi, Preacurată, nevătămaţi de viclenia vrăjmaşilor, căci numai pe tine te avem scăpare întru nevoi.

La binecuvântarea pâinilor, se cântă troparul Sfântului Marcu (de două ori) şi al Născătoarei (o dată).

(traducere: Frăţia Ortodoxă Misionară „Sfinţii trei noi Ierarhi”)

Sursa: **http://acvila30.ro/19-ianuarie-praznuirea-sfantului-marcu-mitropolitul-efesului-vecernia/#more-14410**

La Utrenie

La Dumnezeu este Domnul…, se cântă troparul Sfântului Marcu (de două ori),

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *al Sfântului Macarie.* ***Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)***

După Catisma întâi, se cântă **Sedealna** Sfântului Marcu, glasul I:

Podobie: Mormântul Tău, Mântuitorule, ostaşii străjuindu-l, morţi s-au făcut de strălucirea îngerului ce s-a arătat, care a vestit femeilor Învierea. Pe Tine Te mărim, Pierzătorul stricăciunii, la Tine cădem, Cel ce ai înviat din mormânt la Unul Dumnezeul nostru.

Îndreptar tainic, tablă de Dumnezeu scrisă şi carte înţelegătoare, pe tine te propovăduim Sfinte Marcu, căci în ele noi, mulţimile ortodocşilor, cei ce pe tine te fericim, citim Crezul neschimbat şi adaosul latin îl lepădăm.

După Catisma a doua, se cântă **Sedealna** Sfântului Marcu, glasul 4:

Podobie: Spăimântatu-s-a Iosif, lucru mai presus de fire văzând şi în minte a avut ploaia cea de pe lână, la zămislirea ta cea fără de sămânţă, de Dumnezeu Născătoare, rugul cel nears în foc, toiagul lui Aaron ce a odrăslit şi mărturisind logodnicul şi ocrotitorul tău preoţilor, a grăit: Fecioara naşte şi după naştere rămâne iarăşi fecioară.

Spăimântatu-s-au împreună toţi ritorii latini de puterea cuvintelor tale când ai stat în mijlocul sinedriului şi ai dat tuturor răspunsuri desluşitoare, prin care înţelepciunea lor cea dinafară ai arătat-o înşelare.

Antifonul I al glasului 4:

Prochimenul, glasul 4: Gura mea va grăi înţelepciune…

Stih: Auziţi acestea toate neamurile…

Toată suflarea…

Evanghelia la un ierarh.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Se pun trei canoane. Al Născătoarei de Dumnezeu al Paraclisului pe 6, al Sfântului Marcu pe 4 şi al Sfântului Macarie pe 4. Se cântă catavasiile Întâmpinării.

Canonul Sfântului Marcu

Cântarea 1, glasul 4:

„Deschide-voi gura mea…”

Unime în trei ipostasuri, Părinte, Fiule şi Duhule Sfinte, Dumnezeu mai presus de închipuire, Treime de o fiinţă şi nedespărţită, dă-mi har ca să laud pe bineplăcutul Tău ierarh, care după adevăr Te-a teologhisit.

Când ai deschis gura ta în mijlocul sinodului de la Ferrara, de Dumnezeu înţelepţite, te-ai arătat viteaz apărător al credinţei ortodoxe, căci înţelepţeşte ai lepădat prin cuvintele şi scrierile tale adaosul latinilor cel împotriva lui Dumnezeu.

Arătatu-te-ai ritor cu mare glas al Dumnezeirii, căci ai teologhisit că Duhul Sfânt purcede numai de la Tatăl, urmând dumnezeieştilor dogme ale Părinţilor.

A Născătoarei

Cu adevărat te propovăduim pe tine, Stăpână şi Născătoare de Dumnezeu, căci ai născut pe Dumnezeu după adevăr, fiind cunoscut într-un ipostas şi două firi, curată cu totul fără de prihană.

Catavasie: Pământul cel roditor de adâncime, uscat l-a umblat oarecând soarele, căci ca un zid s-a închegat apa de amândouă părţile, poporului celui ce a trecut marea pedestru, şi cu plăcere lui Dumnezeu a cântat: Să cântăm Domnului, că cu slavă S-a proslăvit.

Cântarea 3

Prin iureşul dovedirilor tale celor drepte i-ai înfierat vitejeşte pe latini ca eretici achindinieni, şi ai învăţat că firea şi lucrarea nu sunt unite în Dumnezeu, prea înţelepte.

Înţelegându-i bine pe teologi, ca un prea bun ucenic al acestora, ai dogmatisit drept că lucrarea dumnezeiască se împărtăşeşte făpturilor, dar firea rămâne neîmpărtăşită.

Prin curajoase tâlcuiri ale Scripturilor, ai arătat, înţelepte, că harul Duhului se împărtăşeşte şi se numeşte duh, dar Firea şi Ipostasul Acestuia nicidecum nu se împărtăşesc.

A Născătoarei

Ai născut, Fiică, fără dureri; ai purtat în braţe, curată, fără să osteneşti, şi ai primit fără sămânţă pe Dumnezeu cel mai presus de fiinţă. O, lucruri minunate! Ce minte omenească nu se va spăimânta?

Catavasie: Întărirea celor ce nădăjduiesc spre Tine, întăreşte Doamne Biserica Ta, care o ai câştigat cu scump sângele Tău.

Sedealna ierarhului, glasul 8: În grădinile dumnezeieştilor Scripturi şi în scrierile Sfinţilor părinţi te-ai plimbat cu înţelepciune, Marcu, ca o albină iubitoare de osteneală; şi culegând florile Ortodoxiei, cules-ai din toate miere dulce, aducând-o înaintea tuturor credincioşilor, purtătorule de Dumnezeu. Pentru aceasta, noi cei ce gustăm din dulceaţa ei, cu graiuri înţelegătoare strigăm ţie: Roagă-te lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli, celor ce cu dragoste prăznuiesc sfântă pomenirea ta.

Cântarea 4

Luând puterea dumnezeiescului Duh ai astupat gurile strămoşilor Romei celei Vechi care huleau împotriva luminii fără de materie ca şi nebunul Varlaam.

Această Lumină nezidită şi veşnică este cu adevărat slava firească a Dumnezeirii, după cum grăieşti, prea înţelepte Marcu, nu zidire sub vremi, după flecărelile latinilor.

Apostolii au văzut dumnezeiasca lumină cea nematerialnică cu ochii pământeşti, dar cu putere şi cu dorire mai presus de minte s-au împuternicit în Duhul, după cum ai grăit, de Dumnezeu înţelepţite.

A Născătoarei

Curăţeşte spurcăciunea sufletului meu, arde materia patimilor mele cu dumnezeiescul Cărbune, ca un cleşte înţelegător, ca să te laud cu minte nematerialnică pe tine, cea întru tot cântată.

Catavasie: Acoperit-au cerurile bunătatea Ta, Hristoase, că ieşind din Chivotul sfinţirii Tale, din nestricata Maică, în Biserica slavei Tale, Te-ai arătat ca un Prunc în braţe purtat, şi s-au umplut toate de a Ta laudă.

Cântarea 5

Ca pe un mare conducător de oaste, te pune înainte toată Biserica Răsăritului, pe tine, prea sfinţite, care dărâmi cu armele Duhului monarhicescul turn al papei, care glăsuieşte şi făptuieşte nedreptate din înălţime.

Marcu, de Dumnezeu înţelepţite, îndemnat-ai a se păzi dogmele dumnezeieştilor Părinţi, care au aşezat neschimbata rânduială ca numai patriarhul Romei să se numească primul între ceilalţi patriarhi, dar nu stăpânind Biserica de unul singur.

Rădăcină a dezbinării între Apus şi Răsărit şi izvor a toată flecăreala s-a făcut stăpânirea papei cu adevărat, căci având cugetare antihristică nu s-a supus Sinoadelor Ecumenice şi Scripturilor.

A Născătoarei

Pruncul tău este Dumnezeu, ceea ce eşti cu totul fără de prihană, iar tu ai rămas fecioară întru naştere, curată mireasă a lui Dumnezeu. Ce altă vedere mai mare decât aceasta a văzut lumea întreagă pe pământ?

Catavasie: Dacă a văzut Isaia cu închipuire, pe Dumnezeu pe Scaun Preaînalt, de îngerii slavei încunjurat, a strigat: Vai, mie ticălosul! Că mai înainte am văzut pe Dumnezeu întrupat, pe Cela ce stăpâneşte pacea şi lumina cea neînserată.

Cântarea 6

Prea puternic propovăduitor împotriva liturghisirii cu azimă s-a arătat Marcu prea înţeleptul, podoaba Efesului, de care fiii latinilor toţi s-au ascuns.

Hristos a săvârşit Cina cea prea dumnezeiască cu pâine dospită, căci încă nu era vremea de începere a azimilor, după cum luminat ai arătat, o Marcu prea înţelepte.

A pune înainte cu azimă s-a istorisit despre învăţătura străină şi în afara firii a ereticilor ebioniţi, dar predania cea sfântă a creştinilor este liturghisirea cu pâine dospită.

A Născătoarei

Se spăimântează Preasfântă Stăpână, cugetul îngerilor şi al oamenilor de străină minunea ta, căci tu pe Făcătorul şi Domnul îngerilor şi al oamenilor L-ai născut în chip străin.

Catavasie: Strigat-a ţie, văzând bătrânul, cu ochii mântuirea, care a venit popoarelor de la Dumnezeu, Hristoase, Tu eşti Dumnezeul meu.

Condacul Sfântului Marcu, glasul 3: Fiind îmbrăcat cu armătură nebiruită, de Dumnezeu înţelepţite, ai surpat sprânceana semeţită a răzvrătirii apusene, făcându-te vas al Mângâietorului şi arătându-te apărător al Ortodoxiei. Pentru aceasta strigăm ţie: Bucură-te, Marcu, lauda ortodocşilor!

Sinaxar

În această lună, ziua a nouăsprezecea: Pomenirea celui între Sfinţi părintelui nostru, Marcu evghenicul, mitropolitul Efesului

Sfântul Marcu evghenicul, mitropolitul Efesului, a fost un neînfricat mărturisitor al credinţei la Sinodul de la Ferrara-Florenţa, pentru că nu a cedat presiunilor papale şi şantajelor, rămânând până la sfârşit un mărturisitor al credinţei. Nu numai că în timpul acelui Sinod a dovedit rătăcirile latinilor, dar în acelaşi timp a dovedit şi falsurile (mistificările) pe care le-au făcut latinii (catolicii) în textele Părinţilor Bisericii.

Desigur că la început Sfântul Marcu evghenicul s-a comportat cu noblеţe, dar mai târziu, când şi-a dat seama de mijloacele necurate la care se pretau pentru a-şi atinge scopul, de presiunile, falsurile, şantajele, constrângerile şi vicleniile latinilor, a devenit un mărturisitor al credinţei. Poziţia sa a fost de la un capăt la altul romană [romeică], deoarece adevăraţii romei sunt împăraţi ai spiritului, sunt aristocraţi ai duhului, pot să dialogheze cu luciditate şi cumpătare, linişte şi noblеţe. Când însă este vorba de îndepărtarea de la adevărul revelat şi când văd mijloace necurate ale celorlalţi pentru atingerea scopului, atunci devin mărturisitori ai credinţei. Pentru că Hristos nu-şi doreşte doar căutători, ci şi mărturisitori.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne, miluieşte-ne şi ne mântuieşte pe noi. Amin.

Cântarea 7

Iată a strălucit ca soarele pomenirea de trei ori fericitului Marcu, luminând pe toţi credincioşii Răsăritului, iar focul curăţitor al apusului l-a stins de tot, dovedind că nu există.

Să audă urmaşii latinilor prea puternicul glas al dumnezeiescului ritor, că pocăinţa fiind desăvârşită, nu trimite în munca focului pe cei ce au murit, ci la desfătare.

Să tacă astăzi gurile cele mincinoase ale latinilor, a celor ce au scornit al treilea loc în chip rău slăvitor, căci tună împotriva lor limba cea prea vestită a lui Marcu, care propovăduieşte ortodox doar două locuri.

A Născătoarei

Întrupându-se Cuvântul cel netrupesc, Fiică, Mireasă a lui Dumnezeu, pe oamenii cei trupeşti i-a arătat fără de trup. Pentru aceasta îngerii cântă: Prea lăudate Doamne al părinţilor şi Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Catavasie: Pe Tine, Cel ce ai răcorit în foc pe tinerii cei ce Dumnezeu Te-a numit, şi în Fecioară nestricată Te-ai sălăşluit, lăudăm pe Dumnezeu Cuvântul, cântând cu bună credinţă: Bine este cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Cântare 8

Cinsteşte pomenirea ta, ierarhe, Biserica Ortodoxă a lui Hristos, pentru care ai suferit dureri până la sânge şi a cărei slavă o ai întărit, de Dumnezeu înţelepţite, arătând că fericirea sfinţilor nu este desăvârşită înainte de judecată, de trei ori fericite.

Drepţii se vor umplea desăvârşit de apa vieţii şi a nestricăciunii şi vor lua cununa deplină a biruinţei după înviere, iar păcătoşii vor primi pedeapsa desăvârşită, după cuvintele tale, prea înţelepte ierarhe.

Învăţătura latinilor care băsmuieşte că toţi drepţii primesc fericirea dumnezeiască în chip desăvârşit înainte de înviere, iar păcătoşii pedeapsa deplină, este dovedită de cuvintele tale a fi flecăreală. Căci cum să fie dreptate înainte de dreapta Judecată?

A Născătoarei

Pentru mila cea nespusă, Cel ce este negrăit tuturor fiinţelor S-a arătat oamenilor din tine, prea nevinovată, ca un Om şi a rămas întru arătare după arătare, cum era şi înainte de arătarea din nou, ca un Dumnezeu rămânând nearătat tuturor.

Catavasie:

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L pe Dânsul întru toţi vecii.

Cu focul cel nesuferit împreunându-se tinerii, cei ce au stătut pentru buna credinţă şi de văpaie nevătămându-se, dumnezeiască cântare au cântat: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul, şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea 9

Ai ridicat biruinţă împotriva vrăjmaşilor latini, Sfinte Marcu, şi prin aceasta ai umplut cu adevărat de toată ruşinea chipul lor cel păgânesc, arătând prin dumnezeieştile tale graiuri că nu cuvintele Domnului: „Mâncaţi…” şi „Beţi…” prefac cinstitele daruri.

Darurile cele puse înainte se sfinţesc prin rugăciunile preoţilor şi pogorârea Duhului Sfânt, după cum tu, Marcu, ai arătat luminat, urmând adevăraţilor liturghisitori Vasile, Grigorie şi Ioan, a căror viaţă şi cuvânt le-ai râvnit.

Primeşte cântarea noastră ce se aduce ţie ca o cunună din aur alcătuită, nebiruitule, mare atlet a lui Hristos, biruind nu cinci din afară, ci cele opt capete ale ereziei blasfemiatoare a latinilor, singurule luptător statornic şi de mii de ori biruitorule.

A Născătoarei

Înălţimea cerului şi adâncimea pământului cel fără de margini cine poate să le tâlcuiască, Fiică, pururea Fecioară? Aşa şi cu înălţimea tainei tale: Cum o minte mărginită va putea să tălmăcească adâncul cel nemărginit al naşterii tale celei fără de sămânţă, prea curată?

Catavasie: În lege, în umbră şi în Scriptură, închipuire vedem noi credincioşii, toată partea bărbătească ce deschide pântecele, sfânt lui Dumnezeu este. Deci pe Cuvântul cel mai înainte născut, Fiul Tatălui Celui fără de început, Cel Întâi-Născut din Maică fără ispită bărbătească, Îl slăvim.

Luminânda a Sfântului Marcu: „Femei, auziţi…”

Pe întâistătătorul Efesului, pe învăţătorul şi izbăvitorul prea mare al lumii, să-l lăudăm pe Marcu, pentru că s-a făcut stâlp neclintit al Ortodoxiei, catapultă prea tare şi fulger care arde ereziile latinilor.

A Născătoarei

Marie, cămără aurită a Dumnezeirii, bunăcuviinţa neamului nostru, înfrumuseţătoarea lumii celei fără de frumuseţe, înfrumuseţează nefrumuseţea sufletului meu, care cu dragoste şi cu credinţă pe tine, Fecioară, te înfrumuseţează cu prea frumoase cântări.

La Laude

Glasul 1:

Acum, luminat fiind de razele cele strălucitoare de lumină ale prea dumnezeieştii Treimi, te arăţi cu totul în lumină, Sfinte Marcu, cu totul strălucitor, cu totul dumnezeu după har, fericite, şi vezi lămurit lumină pe Tatăl, lumină pe Fiul, lu-mină pe Duhul cel Preasfânt.

O, Marcu, îmbogăţindu-te cu numele apostolului Marcu, cel însemnat prin leu, şi ţinând locul tronului lui, de Dumnezeu purtătorule, te-ai îmbogăţit tot aşa şi cu duhul şi cu puterea lui după rânduială; pentru aceasta, urlând ca un leu, ai împrăştiat pe urâţii papolatrii.

Lucifer al Romei mândrindu-se înfricoşător şi scaunul punându-şi-l mai presus de stele, tu singur, slăvite, umplându-te de râvnă ca şi Mihail, ai strigat: Să stăm bine, să rămânem toţi în cinstitele Predanii ale părinţilor.

Marcu, pururea pomenite, te-ai unit cu teologii ca un teolog al lui Dumnezeu, cu cuvioşii iarăşi ca un cuvios prea fericit; cu luptătorii ca un luptător nesângeros, iar pe Dumnezeu Îl rogi pentru noi cei ce cu dragoste te lăudăm pe tine.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *a Sfântului Marcu, glasul 5*

Să trâmbiţăm cu trâmbiţă de cântări, să dănţuim duhovniceşte şi să batem din palme veselindu-ne, întru prea cinstita prăznuire a purtătorului de Dumnezeu părinte. Împăraţii şi domnii împreună să se adune, ca să laude pe cel ce prin lupte înţelegătoare pe fiii Apusului i-a biruit vitejeşte cu înţelepciunea. Noi, păstorii şi învăţătorii, pe apărătorul nebiruit al Ortodoxiei împreună să alergăm să-l fericim. Cuvioşii pe pustnicul, preoţii pe păstorul, cei din primejdii pe izbăvitorul, filozofii pe cel cu adevărat înţelept, păcătoşii pe fierbinte rugătorul, bolnavii pe vinde-cătorul, teologii pe de Dumnezeu cuvântătorul, toţi ortodocşii binefăcătorului tuturor după datorie lăudându-l să-i strigăm: Preasfinte Marcu, mijloceşte pentru noi către Dumnezeu şi Stăpânul, şi ne izbăveşte din iad cu rugăciunile tale.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (a Născătoarei de Dumnezeu)

Fericimu-te pe tine…

Doxologia mare, Ecteniile şi Otpustul.

La Liturghie

La Fericiri se punem 4 din Canonul Sfântului Marcu, Cântarea a III-a şi 4 din Canonul Sfântului Macarie, cântarea a VI-a. După Vohod şi Tropare,

Prochimen glasul 7: Scumpă este înaintea Domnului, moartea cuviosului Lui.

Stih: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie?

Apostolul, din Epistola a II-a către Timotei (I, 8-18): Fiule Timotei, nu te ruşina de mărturisirea Domnului nostru…;

Aliluia, glasul 2: Preoţii Tăi Doamne se vor îmbrăca cu dreptate.

Stih: Căci Domnul a ales Sionul, şi l-a ales ca locuinţă Lui (Caută la ziua de 10 februarie).

Evanghelia de la Ioan (XV, 17-27; XVI, 1-2): Zis-a Domnul ucenicilor Săi: Aceasta vă poruncesc vouă: să vă iubiţi unul pe altul… (caută Evanghelia a doua din ziua de 26 octombrie)

Chinonicul: Întru pomenire veşnică va fi dreptul, de auzul rău nu se va teme.

(Traducere: Frăţia Ortodoxă Misionară „Sfinţii trei noi Ierarhi”, sursa: „Mineiul pe ianuarie” în elină. În ediţia pe care am avut-o la dispoziţie, Slujba Sfântului Marcu este preluată doar selectiv. Sfântul Nicodim Aghioritul însă i-a alcătuit o slujbă deplină.)

Sursa: **http://acvila30.ro/19-ianuarie-utrenia-sfantului-marcu-al-efesului-facerea-sfantului-nicodim-aghioritul/**

Acatistul Sfântului Marcu mărturisitorul, mitropolitul Efesului

a monahului Andrei Kapsocalivitul

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşlueşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;

Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu

adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Condacul 1

Pe alesul şi marele mărturisitor veniţi, iubitorilor de mucenici, să-l lăudăm, pe Marcu cel următor scaunului apostolesc, pe cel întocmai cu apostolii şi de un obicei cu Ioan evanghelistul, să-l cinstim cu laude zicând: ***Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!***

Icosul 1

Următor îngerilor te-ai arătat, de Dumnezeu purtătorule Marcu şi ales fiind din pântecele maicii tale, cu adevărat ca un luceafăr între stele te-ai arătat, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, cel scris în Cartea vieţii cea din ceruri;
Bucură-te, luceafăr între sfinţi luminător;
Bucură-te, că îngerilor cu vieţuirea ai urmat;
Bucură-te, cel ce arhanghelilor cu mărturisirea te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce din scutece cu laptele duhovnicesc te-ai hrănit;
Bucură-te, că obiceiurilor bătrân te-ai arătat;
Bucură-te, lauda cuvioasei tale maici;
Bucură-te, rod al sfintei rugăciuni;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 2-lea

Împărate ceresc, slavă se cuvine Ţie, Celui ce trimiţi luminători şi povăţuitori la vremi de cumpănă şi de prigoană, între care în vremurile cele de pe urmă l-ai arătat şi pe Sfântul Marcu, dimpreună zicând Ţie: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Pildă de fapte bune, de milostenie şi de înfrânare ai fost dăruit de Dumnezeu lumii, pe tine care nu ţi-ai îngropat talantul, ci l-ai înmulţit spre a primi de la Dumnezeu răspuns bun, te rugăm, primeşte această cântare:

Bucură-te, păstorule al Efesului;
Bucură-te, luminătorule de Dumnezeu trimis;
Bucură-te, tuturor pildă de fapte bune;
Bucură-te, cel ce cu înfrânarea şi cu milostenia te-ai împodobit;
Bucură-te, iubitorule de feciorie;
Bucură-te, că darul pe care l-ai primit l-ai înmulţit;
Bucură-te, că pentru răspuns bun te-ai îngrijit;
Bucură-te, că rugăciunea ta cu adevărat s-a împlinit;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 3-lea

Ajungând la vârsta bărbatului desăvârşit, nu atât cu anii, cât cu mintea cea înţelepţită, te-ai arătat ca o rază ce străluceşti din lumina Sfintei Treimi, pe care o lăudăm cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Înger pământesc şi om ceresc, cu ce gură te vom lăuda pe tine şi cu ce glas vom putea povesti darurile tale ce ai luat de la Dumnezeu, pentru care ai fost ridicat la scaunul Efesului ca o lumină pusă în sfeşnic ce luminează tuturor, de la care auzi:

Bucură-te, bărbat desăvârşit în înţelepciune;
Bucură-te, că se minunează cei ce aud de bogăţia darurilor tale;
Bucură-te, înger pământesc şi om ceresc;
Bucură-te, cel ce vrednic eşti întru arhierie;
Bucură-te, cel ce prin nevoinţe te-ai adus întru curăţie;
Bucură-te, că dragostea cu adevărul ai împreunat;
Bucură-te, că Filioque eres catolicesc ai arătat;
Bucură-te, că primatul papal dogmatisind l-ai surpat;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 4-lea

Vechea mitropolie a Efesului oarecând în vremurile vechi scaun apostolesc fiind în care a stat ucenicul cel iubit al Mântuitorului, tu primindu-l, cu acela te-ai sârguit a te asemăna lui Hristos Dumnezeu, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

De la începutul păstoriei tale, prea minunate părinte, de toţi ai fost cunoscut ca fiind păstor adevărat şi toţi slăveau pe Dumnezeu şi pe tine te lăudau, zicând:
Bucură-te, vas de mult preţ al lui Hristos;
Bucură-te, ce cu vieţuirea te-ai arătat mult cuvios;
Bucură-te, ce prin cuvinte ai grăit luminos;
Bucură-te, ce până la sânge te-ai împotrivit ereticilor;
Bucură-te, că te-ai făcut următor apostolilor;
Bucură-te, ce neîmblânzit ai asuprit pe demoni;
Bucură-te, cel ce cuvintele latinilor în cenuşă le prefaci;
Bucură-te, că pe apostaţii ierarhi i-ai mustrat;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 5-lea
Cu voia Ta, Doamne, pentru păcatele noastre ai adus necazuri şi prigoniri, pe care pentru dreptate le primim; dar Te rugăm, încetează bătaia, potoleşte mânia, pentru rugăciunile Sfântului Marcu, pentru care Te lăudăm zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea
Începând lupul cel depărtat de Biserică a sfâşia turma lui Hristos, tu, ca un diamant tare, i-ai stat împotrivă, pentru care ai atras asupra ta ura celor mai mari ai Romei; iar noi, fericindu-ţi îndrăzneala, te binecuvântăm, strigându-ţi:
Bucură-te, făclia prea luminată a Bisericii;
Bucură-te, cel ce cu lumină ai orbit ereticii;
Bucură-te, că la pocăinţă pe toţi i-ai chemat;
Bucură-te, că tâlhăreştilor sinoade nu te-ai plecat;
Bucură-te, că doar cei învârtoşaţi nu te-au urmat;
Bucură-te, că nu ai pregetat cu blândeţe a-i mustra;
Bucură-te, că prin cuvinte sfinte la Ortodoxie pe mulţi ai adus;
Bucură-te, că minciuna catolicilor nu te-a supus;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 6-lea
Împăratul Ioan al Bizanţului cerând ajutor apusenilor în nevoile poporului în vreme de război, legat-a prieteşug cu latinii, iar tu nicicum nu ai vrut a întări acest sfat, ci drept mărturiseai şi-L slăveai pe Hristos Dumnezeu zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea
Chemând papă în cetatea Florenţei pe ortodocşii arhierei din toată lumea, fost-ai şi tu chemat la acel rău sobor; şi punându-ţi înainte dogmele eretice, te ispiteau să te

învoieşti cu ei, iar tu nicidecum nu ai voit a auzi de aceasta, ci îndată i-ai mustrat pe faţă, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, că pe latini i-ai vădit de eres;
Bucură-te, că la învăţarea norodului ortodox ai purces;
Bucură-te, că nu ai răbdat dezbinarea Bisericii;
Bucură-te, că nu ai semnat zapisul cu catolicii;
Bucură-te, voinic propovăduitor al Sfintei Tradiţii;
Bucură-te, că te-ai împotrivit unirii cu schismaticii;
Bucură-te, că cele şapte soboare ţi-au fost dreptar;
Bucură-te, că ale catolicilor cârteli zadarnice le-ai făcut;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 7-lea
Singur, sfinte părinte, te-ai aflat în acel nelegiuit sobor ca un fiu al luminii, mărturisind dogma Sfântului Duh care purcede numai din Tatăl, dar închinat dimpreună cu Fiul, o singură Dumnezeire în trei ipostasuri, căreia Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea
Duhul Sfânt pe care L-ai mărturisit după învăţăturile Sfinţilor părinţi te-a întărit pe tine, cel ce erai sfinţit de El, spre a răbda prigoana şi însingurarea, pentru care auzi:
Bucură-te, aur prea strălucit;
Bucură-te, că în foc te-ai lămurit;
Bucură-te, că mărturisind te-ai mântuit;
Bucură-te, că pe demoni i-ai asuprit;
Bucură-te, credincios apărător al credinţei;
Bucură-te, păstrător al Sfintei Tradiţii;
Bucură-te, tâlcuitor iscusit din Scripturi;
Bucură-te, luminos povăţuitor de mulţimi;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 8-lea
Ca altădată un nou Moise te-ai arătat, că din muntele cel sfânt pogorându-te către poporul cel păcătos, le-ai sfărâmat ereticul aşezământ şi idolul pe care şi l-au făcut, aruncându-l degrabă sub blestemul Sfinţilor părinţi, pe cei ce nu ştiau să cânte lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea
Văzându-te fiii blestemului celui veşnic că nu te pleci hotărârilor lor, care nicidecum nu au putut a te pleca în vicleşuguri, au aruncat pricini nedrepte asupra ta,

prin care în surghiun te-au trimis; iar poporul cel bine credincios departe de tine fiind, îţi cânta:
Bucură-te, surpătorul ereticelor oşti;
Bucură-te, înfricoşătorul netrebnicilor papistaşi hulitori;
Bucură-te, ridicătorul înşelaţilor ce se smeresc;
Bucură-te, rană mult chinuitoare latinilor eretici;
Bucură-te, pierzătorul anatemelor celor mincinoase;
Bucură-te, dumnezeiasca lumină a celor prigoniţi pentru dreptate;
Bucură-te, povăţuitor şi cârmaci ortodocşilor;
Bucură-te, vrednic stareţ al monahilor evlavioşi;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 9-lea
Nu ai încetat, părinte, a scrie epistole şi învăţături care erau pline de Duh Sfânt, în care rătăcirea catoliceştilor învăţături o arătai; pentru aceasta noi cei bine credincioşi Îl lăudăm pe Dumnezeu, cântându-I: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea
Toată cetatea Bizanţului căzută la un gând cu papa Romei o ai afurisit, iar mica turmă ce nu s-a învoit cu neadevărul pe tine te-a luat păstor, care cu un glas te laudă:
Bucură-te, stea ce ai condus pe necredincioşi la credinţă;
Bucură-te, cel prin care se luminează norodul;
Bucură-te, izgonitorul de iscusite vicleşuguri;
Bucură-te, făcător de nemincinoase minuni;
Bucură-te, mângâietor al căzutelor făpturi;
Bucură-te, stâlp de foc al credinţei;
Bucură-te, cel ce neclintit ai pătimit umilinţe;
Bucură-te, temelia dreptei credinţe;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 10-lea
În Sfântul Munte al Athonului venind spre închinare, înştiinţare de la Dumnezeu primind Sfinţii părinţi, de a ta venire toţi s-au bucurat, care cu sârguinţă, spre a primi binecuvântare de la tine, un singur arhiereu ortodox pe tine te mărturiseau, slăvind pe Dumnezeu cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea
Venind mai marele Sfântului Munte în insula Lymnos unde erai întemniţat, cu întrebări te-a cercetat despre dreapta credinţă şi primind răspunsul tău cel drept-

măritor, îndată toate lavrele din muntele Athonului ţi-au viersuit cântare, lăudându-te aşa:
Bucură-te, cel ce prin feciorie te-ai curăţit;
Bucură-te, cel ce prin nevoinţe te-ai luminat;
Bucură-te, că prin mărturisire te-ai desăvârşit;
Bucură-te, că prin isihie cu mintea ai văzut lămurit;
Bucură-te, că inima prin rugăciune ţi-ai neprihănit;
Bucură-te, că de glasul conştiinţei ai ascultat;
Bucură-te, că simţurile trupeşti cu duh le-ai adăpat;
Bucură-te, că sufletul nu ţi-ai întinat;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 11-lea
Ce laude sau ce cuvinte pot zugrăvi bucuria pe care le-ai pricinuit-o celor drept-credincioşi în vremurile acelea de prigoană, când toţi, după Hristos Dumnezeu şi prea curata lui Maică, pe tine ajutor te-au agonisit, strigând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea
Înteţindu-se relele chinuiri şi trupul slăbindu-ţi din pricina frigului şi flămânzirii, abătutu-s-a asupra ta boala ce nu te-a lăsat până în sfârşit, pentru care te fericim cu unele ca acestea:
Bucură-te, cel ce din umbra patimilor ne-ai scos;
Bucură-te, că la liman duhovnicesc ne-ai adus;
Bucură-te, rugător pentru cei neiscusiţi în credinţă;
Bucură-te, dascăl celor iubitori de adevăr întru dreptate;
Bucură-te, mângâietor celor ce zac întru umilinţe;
Bucură-te, părinte al monahilor celor ce petrec în trezvie;
Bucură-te, sfânt povăţuitor al preoţilor cuvioşi;
Bucură-te, mare luminător al ierarhilor ortodocşi;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 12-lea
Cu ce laude vom ritorisi minunile Tale, Doamne, care ai întărit mulţimea mucenicilor ce au pătimit până la sânge pentru iubitul Tău Fiu, Iisus Hristos, de nu vom cânta: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Astăzi la fericitul tău sfârşit, părinte sfinte, toţi doresc să audă cuvântul tău cel de pe urmă, iar tu, ca un adevărat slujitor al lui Dumnezeu, poruncă ai lăsat ca la a ta îngropare nici unul să nu vină din cei căzuţi în reaua credinţă şi nici la al tău mor-

mânt să nu slujească nimeni din latinii cei hulitori, apoi cu veselie sufletul l-ai dat lui Dumnezeu, iar noi îţi cântăm:
Bucură-te, că această zi este de bucurie pentru tine;
Bucură-te, că Hristos ţi-a dat cerească Împărăţie;
Bucură-te, că multe minuni se fac la al tău mormânt;
Bucură-te, bucuria iubitorilor de adevăr curat;
Bucură-te, prea cuvios părinte de dragoste luminat;
Bucură-te, soare care niciodată nu apui;
Bucură-te, piatră de poticnire apostaţilor de azi;
Bucură-te, cel ce pe temeiul credinţei ortodoxe ne înalţi;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
O, întru tot lăudate Sfinte Marcu, primeşte aceste puţine laude ce le aducem din inimi smerite şi te milostiveşte spre noi, cei ce cădem cu smerită rugăciune către tine; grăbeşte spre a ne ajuta, căci ridicatu-s-au prigoniri şi dureri negrăite, ca dimpreună cu tine să cântăm lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Apoi se zice iarăşi:

Icosul 1
Următor îngerilor te-ai arătat, de Dumnezeu purtătorule Marcu şi ales fiind din pântecele maicii tale, cu adevărat ca un luceafăr între stele te-ai arătat, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, cel scris în Cartea vieţii cea din ceruri;
Bucură-te, luceafăr între sfinţi luminător;
Bucură-te, că îngerilor cu vieţuirea ai urmat;
Bucură-te, cel ce arhanghelilor cu mărturisirea te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce din scutece cu laptele duhovnicesc te-ai hrănit;
Bucură-te, că obiceiurilor bătrân te-ai arătat;
Bucură-te, lauda cuvioasei tale maici;
Bucură-te, rod al sfintei rugăciuni;
Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul 1
Pe alesul şi marele mărturisitor veniţi, iubitorilor de mucenici, să-l lăudăm, pe Marcu cel următor scaunului apostolesc, pe cel întocmai cu apostolii şi de un obicei cu Ioan evanghelistul, să-l cinstim cu laude zicând: ***Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!***

Şi se face otpustul.

Paraclisul celui între Sfinţi părintelui nostru Marcu Evghenicul, mitropolitul Efesului - făcătorul de minuni

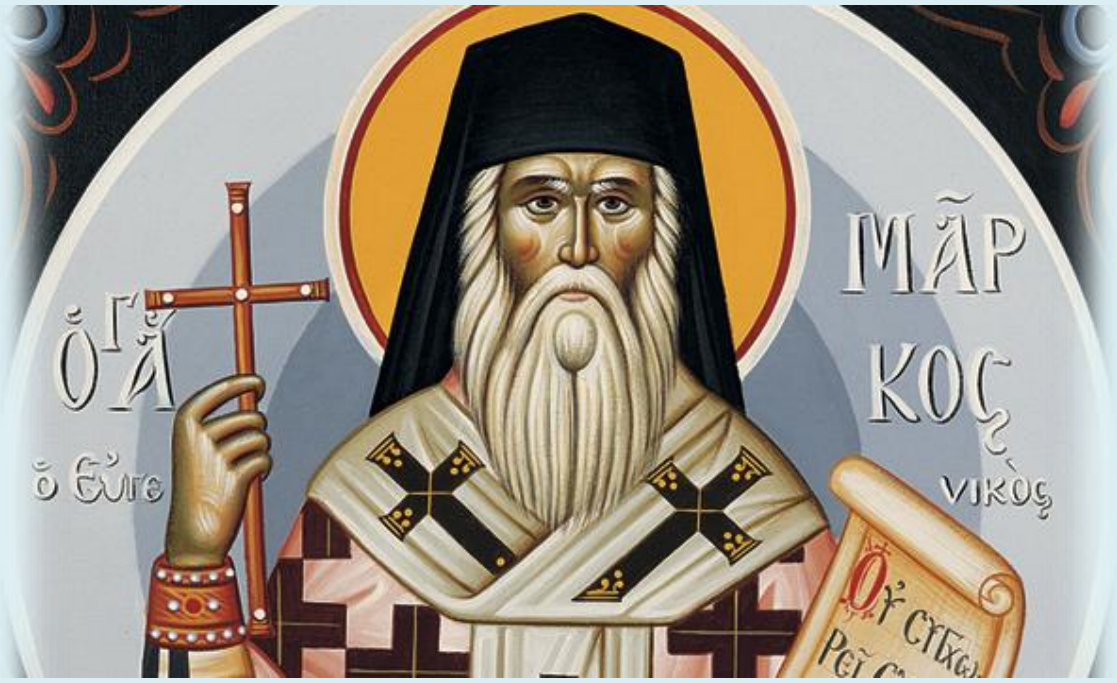

[Preotul: face obişnuitul început, zicând: Binecuvântat este Dumnezeul nostru.*]*

Citeţul: Amin. Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie!

Rugăciunile începătoare

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;

Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

Apoi **Psalmul 142**
1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.

8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori),

Apoi cântăm următoarele **tropare** pe glasul al IV-lea:

La cuviosul dascăl şi iscusit păstor, să alergăm acum în grabă cu dragoste şi să-l chemăm rugându-l să ne scape acum din toate ispitele şi eresuri cumplite, să tămăduiască-n dar şi cumplitele boale, că îndrăzneală la Domnul câştigând ierarhul Marcu ajută pe toţi degrab. *(de 2 ori)*

Podobie: Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe bine credincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Nu vom tăcea nicicând, de Dumnezeu Născătoare, a spune pururea puterea ta noi, nevrednicii, că de nu ai fi stat tu înainte rugându-te, cine ne-ar fi scăpat pe noi de atâtea primejdii sau cine ne-ar fi păzit pe noi până acum slobozi? Noi de la tine, Stăpână, nu ne vom depărta, că tu mântuieşti pe robii tăi pururea din toate nevoile.

Psalmul 50
1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.

6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canonul

Cântarea I

Irmos: Pe Faraon cel ce era purtat în carele de război, l-a cufundat toiagul lui Moise, cel ce a făcut minuni de demult, lovind în chipul Crucii şi despărţind marea.

Şi pe Israel cel fugărit, care mergea pe picioare, l-a mântuit, pe cel ce cânta cântare lui Dumnezeu.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

La prea viteazul voievod al taberei dreptmăritoare alerg, care înnecat-a faraonicul eres, ce ridicat-a valuri mari împotriva Bisericii Israelului celui nou, a Ortodoxiei părinţilor.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Apărător Ortodoxiei, dascăl şi tâlcuitor luminat, teolog prea mare şi sfinţit tăinuitor te-ai arătat Bisericii, alăută Cuvântului şi a Duhului trâmbiţă, Marcu, făcătorule de minuni.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Urând vicleana uneltire foarte te-ai îmbărbătat oarecând a vădi eresul şi a-l dezrădăcina şi a apăra Biserica în Ferrara-Florenţa ca un ostaş nebiruit, Marcu, prea viteazule luptător.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

De negrăit este minunea naşterii dumnezeieştii Făclii cum n-a ars, Fecioară, prea curat mitrasul tău, ci mai vârtos l-a luminat spre a fi încăpere a Făcătorului tuturor? Căruia te roagă pentru noi toţi.

Cântarea a III-a

Irmos: Cel ce ai întărit din început cerurile cu priceperea şi ai întemeiat pământul peste ape, întăreşte-mă pe piatra poruncilor Tale, Hristoase; că nu este Sfânt afară de Tine, Unule Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Arzând de foc duhovnicesc ai pârjolit cu limba ta a eresurilor multa neghină, ce în vremile de atunci se semăna în lume; de care ne păzeşte, Marcu, podoaba Bisericii.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

De Dumnezeu cuvântător te-ai dovedit, părinte, învăţând dumnezeieştile dogme luminat şi cuvios, de Dumnezeu alesule, căruia te şi roagă, dascăle prea minunate.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Învederat te-ai îmbrăcat cu armătura dreptăţii, dovedindu-te atotplin de râvnă în războiul cel cumplit ce se făcea asupră-ne din partea ereziei pnevmatomahilor apuseni.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Născând pe Viaţa tuturor te-ai făcut Maica Vieţii, înviind pe cei ucişi de păcate, ce aleargă ne-ncetat la acoperământul tău, cerându-ţi mijlocirea, de Dumnezeu Născătoare.

Stihiri:

Păzeşte-ne, arhipăstorule Marcu prea luminate, de năvala ispitelor şi-a relelor amăgiri, căci la tine toţi căutăm scăpare.

Priveşte acum cu milosârdie, Maică prea lăudată, spre necazul cel prea cumplit al trupului meu slăbit şi vindecă-mi sufleteasca durere.

Ectenie şi **Sedelna**, gl. al II-lea:

Podobie: Cele de sus căutând de tot necazul ne izbăvim, de Dumnezeu Născătoare.

La prea minunatul dascăl şi prea bun păstor cu dragoste şi umilinţă să alergăm, cerând ajutorul lui, când de scârbe suntem împresuraţi, căci se arată grabnic folosind măritul Marcu, prea marele teolog.

Cântarea a IV-a

Irmos: Tu eşti tăria mea, Doamne, Tu, şi puterea mea, Tu, Dumnezeul meu, Tu, bucuria mea, Cel ce n-ai părăsit sânurile părinteşti şi a noastră sărăcie ai cercetat-o. Pentru aceasta, cu proorocul Avacum strig către Tine: Slavă puterii Tale, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Cu ce cântări vom lăuda pomenirea ta, cuvioase, noule luceafăr al Ortodoxiei mult învăluite? Şi cu ce cuvinte vom împodobi mutarea ta, că bine ai luptat împotriva înşelăciunii, de a cărei năvală păzeşte-ne.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Unindu-te cu Dumnezeul minunilor, după moarte foarte din belşug ai săvârşit minuni şi tămăduiri şi pe cei ce sărută icoana ta sfântă îi alini, de care minunându-ne şi noi strigăm ţie: şi de noi te îndură, părinte.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Lacrimile şi rugăciunea le-ai înjugat şi căruţă înţelegătoare către cer acestea ţi s-au făcut şi ca nişte aripi ai câştigat milostenia, postirile şi toate celelalte fapte bune ca un vultur ceresc şi prea minunat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Te-ai arătat cleşte de taină şi prea sfinţit, ce purtat-ai nematerialnicul cărbune sfânt şi înţelegător, care curăţeşte mulţimea fărădelegilor; cu care şi pe noi ne curăţeşte, Curată, de necinstea spurcatelor patimi.

Cântarea a V-a

Irmos: Pentru ce m-ai lepădat de la faţa Ta, Cel ce eşti lumină neapusă? Că m-a acoperit întunericul cel vrăjmaş pe mine, ticălosul. Ci, Te rog, întoarce-mă şi la lumina poruncilor Tale îndreptează căile mele.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Edenule, deschide-ţi porţile să intre noul tău locuitor şi vesteşte praznic adunării celor întâi născuţi: iată turtureaua cea cu frumuseţe împodobită se înalţă la Cel prea iubit al ei.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

O, ce fapte măreţe îţi împodobesc sufletul tău cel prea curat; ci te roagă, Sfinte, ierarhe şi dascăle Marcu, să ne izbăvim de înşelăciunea cea cumplită, lăudând prea cinstită mutarea ta.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Lăudăm cu credinţă pe vindecătorul tuturor celor bolnavi, învierea lumii care zace în moartea păcatelor, pe ruşinătorul filosofiilor apusene, teologul cel mare şi prea vestit.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

O, prea mare minune ! Cum n-a ars, Fecioară, prea curat mitrasul tău focul cel de taină al Cărbunelui celui dumnezeiesc, ci ne curăţeşte de întinăciunea cea din patimi cu atingerea Lui cea prea sfântâ?

Cântarea a VI-a

Irmos: Curăţeşte-mă, Mântuitorule, că multe sunt fărădelegile mele şi Te rog, ridică-mă din adâncul răutăţilor; căci către Tine am strigat şi mă auzi, Dumnezeul mântuirii mele.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Gunoiul eresului l-ai îndepărtat, părinte şi ai dobândit curăţia vieţii alese a părinţilor de demult, cu care te bucuri în cereştile locaşuri.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Icoană virtuţilor, adâncul teologiei noastre ortodoxe, prea cuvioase părinte, insuflate de Dumnezeu, te-ai arătat lumii prea viteaz ostaş al lui Hristos.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Eden înţelegător sunt scrierile curatei tale învăţături, prea întemeiat stâlp şi pavăză a Sfintei Ortodoxii, cu care şi astăzi ne fereşti de înşelare.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Icoana ta o cinstim, chemare a lui Adam numindu-te pe tine, de Dumnezeu Născătoare şi la tine scăpăm acum să ne izbăvim toţi de cumplitul vierme şi de iad.

Stihiri:

Păzeşte-ne, arhipăstorule Marcu prea luminate, de năvala ispitelor şi-a relelor amăgiri, căci la tine toţi căutăm scăpare.

Curată, ce prin cuvânt pe Cuvântul în chip netâlcuit la plinirea vremilor născut-ai, înduplecă-L, având acum îndrăzneală de Maică.

Ectenie şi **Condacul** gl. al VI-lea:

Podobie: Ceea ce eşti ocrotitoare (folositoare) creştinilor, neînfruntată mijlocitoare către Făcătorul, neschimbată nu trece cu vederea glasurile cele de rugăciune ale păcătoşilor, ci apucă înainte, ca o bună, spre ajutorul nostru, care cu credinţă strigăm către tine: Grăbeşte spre rugăciune şi sârguieşte spre îmblânzire, apărând pururea, Născătoare de Dumnezeu, pe cei ce te cinstesc pe tine.

Teologule cu nume mare şi dascăle, purtătorule de Dumnezeu prea alesule, nunceta a mijloci pururi pentru fiii tăi, care se află întru nevoi, ajutător făcându-te celor care cu dragoste cântă cu umilinţă şi laudă cu credinţă cinstită alergarea ta, vestitorule de Dumnezeu.

Prochimenul, glas 4: Dreptul ca finicul va înflori şi ca cedrul din Liban se va înmulţi.

Stih: Răsădit fiind în casa Domnului, în curţile casei Dumnezeului nostru.

Evanghelia

Evanghelia de la Matei IV, 25; V, 1-12 (a Fericirilor) (Evanghelia a II-a de la Liturghia din Duminica a IV-a a Sfântului şi marelui Post)

Matei IV, 25; V, 1-12

25.Şi mulţimi multe mergeau după El, din Galileea, din Decapole, din Ierusalim, din Iudeea şi de dincolo de Iordan.
1. Văzând mulţimile, Iisus S-a suit în munte şi aşezându-se, ucenicii Lui au venit la El.
2. Şi deschizându-şi gura, îi învăţa zicând:
3. Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăţia Cerurilor.
4. Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.
5. Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.
6. Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.
7. Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui.

8. Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.
9. Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.
10. Fericiţi cei prigoniţi pentru dreptate, că a lor este Împărăţia Cerurilor.
11. Fericiţi veţi fi voi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minţind din pricina Mea.
12. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri, că aşa au prigonit pe proorocii cei dinainte de voi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, *glasul al 2-lea*

Pentru rugăciunile ierarhului Tău, Milostive, curăţeşte mulţimea greşelilor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Stih: ***Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale curăţeşte fărădelegile noastre.***

Apoi **stihira** glas 6 (forma glasului 2):

Podobie: Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Pe marele teolog cel iscusit în cuvinte şi de taine văzător, vistierul nesecat al sfintelor virtuţi, pe Marcu cel minunat, dascălul cel înţelept, luminarea ortodocşilor, stâlpul Efesului, ruşinarea necredincioşilor, pe crinul cel cu bun miros, care prea frumos s-a împodobit şi-n înţelepciune pe Solomon cel mare l-a-ntrecut, pe cuviosul cel cu bun chip într-un glas cu toţi să-1 fericim.

Cântarea a VII-a

Irmos: De pogorârea lui Dumnezeu focul s-a ruşinat de demult în Babilon. Pentru aceasta, tinerii în cuptor, cu picioare sprintene, ca într-o grădină verde dănţuind, cântau: Binecuvântat este Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Albina virtuţilor în Raiul cel prea înmiresmat a zburat şi de acolo revarsă nectar de sfântă teologie şi de har celor ce scapă la dânsul cerând în dar tămăduire de boli şi izbăvire de necaz.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Luând de la Dumnezeu harisma sfintei de Dumnezeu cuvântări, luminare împrăştii şi risipeşti viforul cumplitului eres, mărturisind adevărul mântuitor, Ortodoxia păzind-o neatinsă în veci.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Lumină te-ai arătat ce răspândeşti raze de minuni prea bogat şi goneşti norii negri ce ne-mpresoară şi în păcat ne atrag, că ai luat de la Domnul har minunat a lumina toată lumea ca un soare frumos.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Unit-a cele de jos cu cele ce în cele de sus sălăşluiesc a ta naştere, Maică, de Dumnezeu Născătoare, scară şi pod, căci de la moarte la viaţă ne treci pe toţi, care scăpăm la al tău atotputernic omofor.

Cântarea a VIII-a

Irmos: De şapte ori cuptorul, chinuitorul haldeilor, l-a ars nebuneşte, pentru cinstitorii de Dumnezeu; dar văzându-i pe aceştia mântuiţi de o putere mai mare, Făcătorului şi Izbăvitorului a strigat: Tineri, binecuvântaţi-L, preoţi lăudaţi-L, popoare prea înălţaţi-L întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Iubind pe Bunul Dumnezeu, care te-a iubit Cel dintâi, toate ale lumii lepădat-ai bucuros şi Cetelor îngereşti râvnit-ai a te asemăna, cu care acum te veseleşti, fericite, părinte prea sfinţite, prea cuvioase Marcu, grăbeşte de ajută pe cei care te cântă.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Luminător prea luminos şi podoaba Bisericii, lauda şi cinstea ortodocşilor creştini, comoară virtuţilor te-ai arătat, Marcu cel luminat şi vrednic urmaş al lui Ioan Teo-

logul, ce scaunul din Efes a-mpodobit, fericite; cu el te roagă, sfinte, Stăpânului a toate.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Eşti astăzi întru cei de sus împreună cu toţi cei drepţi, cu Sfântul Grigorie şi cu Sfântul Fotie, cu Sfinţii Ghenadie şi Dionisie, fiii tăi, cu care te rogi pentru întreaga făptură, părinte cuvioase, de trei ori fericite şi lumea o acoperi de toată uneltirea.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Ochi vrednici nu am să privesc spre al tău chip cu totul sfânt, Maică prea curată, de păcat fiind orbiţi, ci rogu-te vindecă-i şi din lumina ta dă-le lor, căci tu ai născut Lumina cea din Lumină, Marie, Doamna noastră, a Domnului Mireasă, să faci cu mine milă în ziua judecăţii.

Cântarea a IX-a

Irmos: Spăimântatu-s-a de aceasta cerul şi marginile pământului s-au minunat, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor trupeşte şi pântecele tău s-a făcut mai desfătat decât cerurile. Pentru aceasta, pe tine, Născătoare de Dumnezeu, începătoriile Cetelor îngereşti şi omeneşti, te măresc.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Nu se pricepe mintea a lăuda nevoinţele care le-ai încercat şi le-ai răbdat pentru slava Sfintei Ortodoxii, că şi surghiun ai suferit, dar tu pe Hristos mai mult L-ai vestit, dispreţul lumii toate 1-ai socotit dreptate ca un smerit şi blând cu inima.

Stih: ***Sfinte părinte Marcu, roagă-te pentru noi.***

Turn al Ortodoxiei te-ai arătat, dărâmând noul turn Babel la pământ ca un viteaz întru slava Domnului cerului şi mântuirea tuturor care ortodox viaţa îşi petrec în veacul cel din urmă când s-a-nmulţit păcatul, dar prisosit-a harul din belşug.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Iubind pe Dumnezeu cu adevărat, drept nimic socotit-ai ispitele ce le-ai răbdat pentru slava marelui Împărat, căci având gând smerit şi blând de partea de-a stânga

te-ai izbăvit şi-n partea cea de-a dreapta a ta râvnă te poartă, căreia fă-ne şi pe noi părtaşi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Eden ce înflorit-ai cerescul Pom te vedem, prea curată Fecioară, prea sfânt palat care încăput-ai prea minunat pe Împăratul tuturor, pe care Îl laudă îngerii şi serafimii-I strigă cântare întreită: Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnului oştirilor.

Apoi: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

Mărimurile

Pe prea înţeleptul mare păstor, pe Marcu slăvitul, al eresului mustrător şi al Ortodoxiei ales dreptar şi cârmă, să-l încununăm acum cu flori de laudă.

Bucură-te, mare tâlcuitor al Scripturii Sfinte şi al lumii luminător; Bucură-te, Marcu, de trei ori fericite, vulturul cel cu bun chip al teologilor.

Toată flecăreala ai nimicit şi Ortodoxia tuturor bine ai grăit, înţelegători peşti ai pescuit, părinte, ca un iscusit pescar şi dascăl minunat.

Turn Ortodoxiei te-ai arătat pe piatra credinţei fiind bine întemeiat şi acum te bucuri cu sfinţii împreună, lăudând pe Dumnezeu carele te-a sfinţit.

Ale noastre cereri să le-mplineşti, căci pe tine, sfinte, te avem cald ocrotitor, vino de ajută pe cei care te roagă şi sărută cu dor sfânt, sfântă icoana ta.

Pe prea lăudatul sfânt teolog, pe marele Marcu care lumea ce suferea a tămăduit-o de reaua amăgire, aducând-o la Hristos, să-l fericim cu toţi.

Bucură-te, mare apărător al Creştinătăţii şi-al păgânilor mustrător, Marcu ierarhe, părinte prea sfinţite, nu-nceta a te ruga pentru toţi fiii tăi.

Roagă-te, ierarhe, neîncetat cu fratele Domnului şi cu Marcu şi cu Ioan, cu Fotie cel mare, Grigorie slăvitul şi cu Dionisie ca să vă fericim.

Toate Oştile îngereşti, Înaintemergătorule al Domnului, cei doisprezece apostoli, împreună cu toţi sfinţii şi cu Născătoarea de Dumnezeu, faceţi rugăciuni acum: toţi să ne mântuim.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Troparul, gl. al III-lea:

Podobie: Pentru mărturisirea…

Ca o sabie prea ascuţită ridicatu-te-ai, părinte Marcu, împotriva învierii păgânismului şi ai lovit rătăcirea latinilor ca un viteaz voievod al creştinilor şi cu îngerii te bucuri acum în cei de sus, rugând pe Dumnezeu pentru unirea tuturor.

Ectenia şi apolisul. Apoi **Stihira**, gl. al II-lea:

Podobie: Când Te-ai pogorât de pe lemn, mort, cel din Arimateea pe Tine, viaţa tuturor, cu smirnă şi cu giulgiu Te-a înfăşurat, Hristoase, şi cu dragoste s-a îndemnat a săruta, cu inima şi cu buzele, trupul Tău cel nestricat. Însă fiind cuprins de frică, se bucura strigând către Tine: Slavă smereniei Tale, Iubitorule de oameni!

Tuturor celor ce sunt în nevoi şi care aleargă cu râvnă la caldul tău ajutor nu întoarce faţa ta, deşi nevrednici suntem, căci pe tine te-am dobândit bună apărare, ancoră şi tare zid când în primejdii suntem, Marcu, cuvioase părinte, când nempresurăm de necazuri să ne-ajuţi cu al tău har să biruim.

Stăpână, primeşte rugăciunile robilor tăi şi ne izbăveşte pe noi de toată nevoia şi necazul.

Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzeşte-mă sub acoperământul tău.

Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Sursa:
http://acvila30.ro/paraclisul-sfantului-marcu-al-efesului-unicul-marturisitor-luptator-si-aparator-al-ortodoxiei-la-falsul-sinod-de-la-ferrara-florenta_1/

Acatistul Sfinţilor trei noi ierarhi: Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Eugenicul

Rugăciunile începătoare

[De este preot începe aşa: Binecuvântat este Dumnezeul nostru totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.]

De nu este preot se zice: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

De este mirean zice: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

[De este preot zice: Că a Ta este împărăţia, puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.]

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat.
Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,
Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm la Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

***Apoi* Psalmul 142**

1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.

2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.
5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Troparul Sfinţilor ierarhi: Pentru mărturisirea dumnezeieştii credinţe mari lucrători v-a aflat pe voi Biserica, Sfinţilor părinţi: Marcu, Fotie şi Grigorie prea lăudaţilor, căci prin păzirea dumnezeieştilor părinţi aţi zdrobit eresurile întunecatului Apus. Pentru aceasta pe Hristos Dumnezeu rugaţi-L să dăruiască râvnă celor ce urmează cinstita voastră vieţuire. (de două ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (Al Maicii Domnului)

Condacul Sfinţilor ierarhi: Ca nişte învăţători de fapte bune, treime de Ierarhi prea cinstită, cu laude şi cu cântări Biserica vă prea slăveşte. Cu rugăciunile voastre dăruiţi, celor ce caută spre voi cu dreaptă credinţă, îndreptare de fapte bune şi izbăvire de vrăjmaşi, ca cei ce sunteţi nebiruiţi.

Doamne, miluieşte ! (de 3 ori).

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. (Al Maicii Domnului)

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Condacele si icoasele

Condacul întâi

Pe alesul şi marele mărturisitor veniţi, o, iubitorilor de mucenici să lăudăm pe Marcu cel următor scaunului apostolesc, pe cel întocmai cu apostolii şi de un

obicei cu Ioan evanghelistul, să-l cinstim cu laude zicând: ***Bucură-te, Sfinte Marcu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!***

Icosul întâi

Următor îngerilor te-ai arătat de Dumnezeu purtătorule Marcu, şi ales fiind din pântecele maicii tale cu adevărat ca un luceafăr între stele te-ai arătat, pentru care te lăudăm:

Bucură-te, cel scris în Cartea vieţii cea din ceruri;
Bucură-te, luceafăr între sfinţi luminător;
Bucură-te, că îngerilor cu vieţuirea le-ai urmat;
Bucură-te, cel ce arhanghelilor cu mărturisirea te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce din scutece cu laptele duhovnicesc te-ai hrănit;
Bucură-te, că înţelept luminător te-ai arătat;
Bucură-te, lauda cuvioasei tale maici;
Bucură-te, rod al sfintei rugăciuni,
Bucură-te, că iubitor al vieţii monahiceşti te-ai arătat;
Bucură-te, cel ce te-ai sfinţit prin propovăduirea cuvântului;
Bucură-te, Sfinte Marcu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 2 lea

Ca un nou apostol te-a trimis pe tine Dumnezeu, om ceresc şi înger pământesc, căci împletind întreit sfânta cântare, ai făcut pe oameni împreună cu îngerii să-I cânte lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 2 lea

Nou luminător lumii eşti dumnezeiescule Fotie, că începând cercetarea şi prigonirea credincioşilor, mai întâi lucrătorii fărădelegii au bătut păstorii, ca mai apoi cu lesnire să risipească turma, dar tu biruindu-i cu tărie, auzi de la noi unele ca acestea:

Bucură-te, păzitor neostenit al turmei tale;
Bucură-te, rugător fierbinte către Dumnezeu;
Bucură-te, neînfricat mărturisitor al dreptăţii;
Bucură-te, nebiruit mustrător al nedreptăţii;
Bucură-te, că pe cei dreptslăvitori i-ai întărit;
Bucură-te, că pe eretici i-ai afurisit;
Bucură-te, lauda ortodocşilor;
Bucură-te, rană nevindecată a catolicilor;
Bucură-te, iscusit tâlcuitor al Scripturilor;
Bucură-te, propovăduitor al predaniile Părinţilor;
Bucură-te, a rău credincioşilor netăcută dojană;

Bucură-te, cel cu mare bărbăţie în prigoană;
Bucură-te, Sfinte Fotie, de Dumnezeu cuvântătorule, prea fericite!

Condacul al 3 lea

Te-ai îmbrăcat cu putere sfântă în Athos, luând schima monahicească, şi în slăbiciunea trupului, te-ai supus pe tine la nevoinţe, Grigorie fericite, strigând Celui ce te întărea pe tine: ***Aliluia!***

Icosul al 3 lea

Strălucind cu isihia şi cu nevoinţa stăruitoare, în toate faptele şi vieţuirea ta şi, prin rugăciunea minţii, te-ai unit cu Mântuitorul în taină, umplându-te de lumina dumnezeiască şi luminând pe cei ce strigă către tine:
Bucură-te, candelă a isihiei;
Bucură-te, pildă a înfrânării;
Bucură-te, lucrător al rugăciunii minţii;
Bucură-te, comoară a vieţuirii adevărate;
Bucură-te, vas de mare preţ al suflării Mântuitorului;
Bucură-te, gură de Dumnezeu purtătoare a vorbirii Duhului;
Bucură-te, că ai trecut dincolo de hotarele stricăciunii;
Bucură-te, că vezi slava lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce vezi lumina cea dumnezeiască;
Bucură-te, cel ce vezi pe Dumnezeu şi eşti văzut de El;
Bucură-te, cel ce ai zădărnicit nebuneştile învăţături;
Bucură-te, cel ce ai alungat grozave ameninţări;
Bucură-te, Sfinte Grigorie, propovăduitorule al Adevărului!

Condacul al 4 lea

Vechea mitropolie a Efesului oarecând în vremurile vechi scaun apostolesc fiind în care a stat ucenicul cel iubit al Mântuitorului, tu primindu-l, cu acela te-ai sârguit a te asemăna lui Hristos Dumnezeu cântându-i: ***Aliluia!***

Icosul al 4 lea

De la începutul păstoriei tale, prea minunate părinte, de toţi ai fost cunoscut ca fiind păstor adevărat şi toţi slăveau pe Dumnezeu, şi pe tine te lăudau zicând:
Bucură-te, vas de mult preţ al lui Hristos;
Bucură-te, ce cu vieţuirea te-ai arătat mult cuvios;
Bucură-te, cel ce prin cuvinte ai grăit luminos;
Bucură-te, cel ce până la sânge te-ai împotrivit ereticilor;
Bucură-te, că te-ai făcut următor apostolilor;
Bucură-te, cel ce neîmblânzit ai asuprit pe draci;

Bucură-te, cel ce cuvintele latinilor în cenuşă le prefaci;
Bucură-te, că pe apostaţii ierarhi i-ai mustrat;
Bucură-te, că şi astăzi stai împotriva ierarhilor eretici;
Bucură-te, pavăză a adevărului întărită de Dumnezeu;
Bucură-te, ruşinare a ritorilor rău credincioşi;
Bucură-te, slavă a cuvântătorilor de Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Marcu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 5 lea

Ai fost ridicat în scaunul patriarhiei prin descoperire de sus, şi fiind pus ca o lumină în sfeşnic, ca un soare ai luminat deopotrivă Răsăritul şi Apusul, slăvind pe Hristos cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 5 lea

Se spăimântează şi tremură mincinoasa învăţătura latinească, dimpreună cu tatăl lor satana, la pomenirea cinstitului tău nume, când cu multă putere se întindea pe tot pământul erezia lor, iar tu ca o lumină ai alungat întunericul, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, bucuria ortodocşilor;
Bucură-te, ierarh prea bun al lui Hristos;
Bucură-te, că buzele tuturor pomeneau al tău nume;
Bucură-te, mare păstor şi întâistătător al Bisericii;
Bucură-te, că ai spăimântat pe papa cel eretic;
Bucură-te, lumină ce alungi întunericul minciunii;
Bucură-te, că l-ai îngrozit pe tatăl ereziarhilor, satana;
Bucură-te, că te-ai ostăşit până la sânge;
Bucură-te, că ierarhii râvnitori iau aminte la jertfa ta;
Bucură-te, că nu ai căutat scaune mărite;
Bucură-te, cel ce nu te-ai socotit vrednic de slujirea arhierească;
Bucură-te, al arhiereilor dreptar şi al poporului luminător,
Bucură-te, Sfinte Fotie, de Dumnezeu cuvântătorule, prea fericite!

Condacul al 6 lea

Propovăduitor al luminii dumnezeieşti, cu cuvinte dumnezeieşti ai devenit, ca unul ce ai fost părtaş al acesteia încă din viaţa aceasta, şi ai întunecat cu strălucirea cuvintelor pe cei care împotriva acesteia au ridicat glasul, pe toţi trezindu-i la adevăr, Grigorie, strigând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 6 lea

Strălucind în Sinod, ca un luminat teolog, cu gura înţelepciunii celei de negrăit, ai învăţat că fiinţa lui Dumnezeu este de neîmpărtăşit, dar lucrarea lui Dumnezeu se împărtăşeşte celor ortodocşi:
Bucură-te, mare arătător al celor sfinte;
Bucură-te, dumnezeiescule arătător de Dumnezeu;
Bucură-te, tâlcuitorule al strălucirii celei de sus;
Bucură-te, strălucitule scriitor al tainei îndumnezeirii;
Bucură-te, dumnezeiescule îndrumător al trezviei minţii;
Bucură-te, călăuzitorule al rugăciunii celei dinlăuntru nerătăcite;
Bucură-te, că te-ai umplut de daruri dumnezeieşti;
Bucură-te, cel ce ai văzut strălucirea lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce alungi întunecarea patimilor;
Bucură-te, temelie a dogmelor ortodoxe;
Bucură-te, izvor de învăţături dumnezeieşti;
Bucură-te, Sfinte Grigorie, propovăduitorule al Adevărului!

Condacul al 7 lea

Singur sfinte părinte te-ai aflat în acel nelegiuit sobor ca un fiu al luminii, mărturisind dogma Sfântului Duh care purcede numai din Tatăl, dar închinat dimpreună cu Fiul, o singură Dumnezeire în trei ipostasuri, căreia Îi cântăm: ***Aliluia!***

Icosul al 7 lea

Duhul Sfânt pe care l-ai mărturisit după învăţăturile Sfinţilor părinţi te-a întărit pe tine cel ce erai sfinţit de El, spre a răbda prigoana şi însingurarea, pentru care auzi:
Bucură-te, aur prea strălucit;
Bucură-te, că în foc te-ai lămurit;
Bucură-te, că mărturisind te-ai mântuit;
Bucură-te, că pe demoni i-ai asuprit;
Bucură-te, credincios apărător al adevăratei credinţei;
Bucură-te, păstrător al Sfintei Tradiţii;
Bucură-te, tâlcuitor iscusit al Scripturilor;
Bucură-te, luminos povăţuitor al mulţimilor;
Bucură-te, ocrotitor al celor prigoniţi pentru credinţă;
Bucură-te, cel ce ne îndemni să nu ascundem adevărul;
Bucură-te, că prin viaţa ta ne eşti îndreptar de sfinţenie;
Bucură-te, călăuză a celor ce vor să-l cunoască pe Dumnezeu;
Bucură-te, Sfinte Marcu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 8 lea

Învăţătură străină de adevărata credinţă, în acele vremi papa al Romei ridicând, se sârguia a o răspândi în tot pământul; iar tu degrab cu limba ta cea de ritor iscusită, pretutindeni trimis-ai învăţături cu însemnări din Sfânta Scriptură, iar osteneala ta văzând-o dreptcredincioşii, pe Dumnezeu îl lăudau zicând: ***Aliluia!***

Icosul al 8 lea

Cu mare râvnă ai lepădat meşteşugita şi vicleana dogmă prin care Duhul purcede şi de la Fiul, asemănându-te apostolului Pavel care anatemei a dat pe cei ce răstălmăcesc Credinţa Ortodoxă, la fel şi tu sub greu blestem i-ai aruncat, iar pentru aceasta credincioşii bucurându-se îţi cântă:
Bucură-te, că învăţătura străină nu ai primit-o;
Bucură-te, că pe ticălosul papa de eres l-ai vădit;
Bucură-te, că potrivnic te-ai făcut relelor nădăjduiri;
Bucură-te, fiule al lui Dumnezeu după har;
Bucură-te, râvnitorule al dogmelor ortodoxe;
Bucură-te, căci cu Pavel apostolul te-ai asemănat;
Bucură-te, căci cu greu blestem pe latinii eretici i-ai împovărat;
Bucură-te, cel ce ai răbdat fără tulburare nedreapta caterisire;
Bucură-te, că Domnul Hristos pentru aceasta te-a încununat;
Bucură-te, că ai trimis pretutindeni dogma adevăratei credinţe;
Bucură-te, cel a cărui învăţătură a fost lăudată de sfinţi;
Bucură-te, alăută binecuvântată a Bisericii;
Bucură-te, Sfinte Fotie, de Dumnezeu cuvântătorule, prea fericite!

Condacul al 9 lea

Râuri din pântecele tale curg, prin tainica revărsare din cer, cum a spus Mântuitorul, părinte cuvioase Grigorie, adăpând inimile însetate cu apa vieţii, strigând lui Dumnezeu: ***Aliluia!***

Icosul al 9 lea

Cu uşurinţă, părinte, ai îndurat feluritele încercări, pentru mărturisirea cea bună, şi precum aurul în foc încercat fiind, tuturor ai strălucit urcând spre cele mai bune pe cei care cu evlavie îţi strigă ţie acestea:
Bucură-te, piatră a bărbăţiei celei bune;
Bucură-te, stâncă a răbdării;
Bucură-te, cel ce nu te înfricoşezi de a ispitelor năvală;
Bucură-te, cel care ai stins focul patimilor;
Bucură-te, zid de neclintit al Bisericii lui Hristos;
Bucură-te, făclie mult luminoasă a poporului bine credincios;
Bucură-te, că ai îndurat necazurile cu bucurie;

Bucură-te, că Domnului te-ai înfăţişat cu slavă;
Bucură-te, propovăduitor al tainelor lui Dumnezeu;
Bucură-te, cel ce dai credincioşilor cele mântuitoare;
Bucură-te, al sufletelor iconom dumnezeiesc;
Bucură-te, prieten prea îndumnezeit al lui Hristos;
Bucură-te, Sfinte Grigorie, propovăduitorule al Adevărului!

Condacul al 10 lea

În sfântul munte al Athonului, venind spre închinare, înştiinţare de la Dumnezeu primind Sfinţii părinţi, de a ta venire toţi s-au bucurat, care cu sârguinţă spre a primi binecuvântare de la tine un singur arhiereu ortodox pe tine te mărturiseau, slăvind pe Dumnezeu cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 10 lea

Venind mai marele Sfântului Munte în insula Limnos unde erai întemniţat, cu întrebări te-a cercetat despre dreapta credinţă, şi primind răspunsul tău cel drept-măritor, îndată toate lavrele din muntele Athonului ţi-au viersuit cântare, lăudându-te aşa:
Bucură-te, cunună a Bisericii dreptslăvitoare;
Bucură-te, cel ce prin viaţă feciorelnică te-ai curăţit;
Bucură-te, cel ce prin nevoinţe te-ai luminat;
Bucură-te, că prin mărturisire te-ai desăvârşit;
Bucură-te, că prin isihie cu mintea L-ai văzut pe Dumnezeu;
Bucură-te că inima prin rugăciune ţi-ai sfinţit;
Bucură-te, că de glasul conştiinţei ai ascultat;
Bucură-te, că simţurile trupeşti cu duh le-ai adăpat;
Bucură-te, că sufletul cu necredincioşii nu ţi l-ai întinat;
Bucură-te, cel ce ne îndemni să urmăm pildele tale;
Bucură-te, că părinţii aghioriţi păstrează învăţăturile tale,
Bucură-te, că prin ajutorul tău ei dau mărturia cea bună;
Bucură-te, Sfinte Marcu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul al 11 lea

Apropiindu-se vremea şi sfârşitul veacurilor, mândrul Veliar cu paşi repezi venea ca un leu ca să-i înghită pe toţi aleşii lui Dumnezeu; dar tu, sfinte, l-ai biruit şi-ntru toate neputincios l-ai vădit, lăudând pe Dumnezeu, cel ce te întărea cu cântarea: ***Aliluia!***

Icosul al 11 lea

Până la sfârşit toate pătimirile şi ispitele le-ai răbdat şi-ntru toate vesel arătându-te, al tău cinstit suflet în mâna lui Hristos l-ai dat, pentru care pătimit-ai până la sânge, iar Duhul Sfânt umbrindu-te, ne învaţă a grăi aşa:
Bucură-te, că vicleşugurile diavolului cu rugăciunea le-ai risipit;
Bucură-te, supătorule al mândriei latineşti;
Bucură-te, rană nevindecată a slujitorilor diavoleşti;
Bucură-te, vădire a înşelăciunilor;
Bucură-te, că prigonirile cele cumplite cu vitejie le-ai răbdat;
Bucură-te, că mai înainte ai cunoscut al tău sfârşit mucenicesc;
Bucură-te, că nicidecum de cumplita moarte nu te-ai spăimântat;
Bucură-te, că te-ai odihnit după multe osteneli;
Bucură-te, că ai trecut la locaşurile sfinţilor;
Bucură-te, că acolo de Domnul şi de sfinţi eşti întâmpinat;
Bucură-te, că te-ai învrednicit de-a dreapta Domnului a şedea;
Bucură-te, cunună a soborului sfinţilor ierarhi;
Bucură-te, Sfinte Fotie, de Dumnezeu cuvântătorule, prea fericite!

Condacul al 12 lea

Har dumnezeiesc cere şi mântuirea sufletelor, Grigorie, înţelepte ierarhe, pentru cei ce vin la tine cu evlavie şi cinstesc luptele tale cele strălucite, căci ca un slujitor luminat străluceşti celor ce strigă: ***Aliluia!***

Icosul al 12 lea

Cântând suferinţele tale şi dumnezeieştile lupte, pe care le- ai săvârşit pentru Biserică, ceata bine credincioşilor totdeauna te laudă pe tine, Grigorie, şi cu gură mulţumitoare strigă către tine neîncetat unele ca acestea:
Bucură-te, tărie a Bisericii;
Bucură-te, ritorul bunei cinstiri de Dumnezeu;
Bucură-te, cel care ai ruşinat pe batjocoritorul Achindin;
Bucură-te, cel care ai arătat puterea cea dăruită de Dumnezeu;
Bucură-te, cel care împreună cu apostolii sălăşluieşti, ca unul ce le-ai urmat în toate;
Bucură-te, părtaş al strălucirii izvorâte din Dumnezeu;
Bucură-te, luceafăr strălucitor al Tesalonicului;
Bucură-te, al Ortodoxiei atlet de Dumnezeu cuvântător;
Bucură-te, dulceaţă a sufletului meu;
Bucură-te, dumnezeiesc sprijin al tuturor ortodocşilor;
Bucură-te, strălucire a Bisericii tale celei cinstite;
Bucură-te, dulce strălucire a poporului credincios;
Bucură-te, Sfinte Grigorie, propovăduitorule al Adevărului!

Condacul al 13 lea (de trei ori)
O, întru tot lăudaţilor şi mult pătimitorilor părinţi, primiţi de la noi aceste smerite laude şi mijlociţi la scaunul Sfintei Treimi curmarea prigonirilor, dând tărie, iertare şi milă celor prigoniţi pentru dreapta credinţă, ca să Îi cântăm lui Dumnezeu cântarea: ***Aliluia!***

Apoi se zice:

Icosul întâi
Următor îngerilor te-ai arătat de Dumnezeu purtătorule Marcu, şi ales fiind din pântecele maicii tale cu adevărat ca un luceafăr între stele te-ai arătat, pentru care te lăudăm:
Bucură-te, cel scris în Cartea vieţii cea din ceruri;
Bucură-te, luceafăr între sfinţi luminător;
Bucură-te, că îngerilor cu vieţuirea le-ai urmat;
Bucură-te, cel ce arhanghelilor cu mărturisirea te-ai asemănat;
Bucură-te, cel ce din scutece cu laptele duhovnicesc te-ai hrănit;
Bucură-te, că înţelept luminător te-ai arătat;
Bucură-te, lauda cuvioasei tale maici;
Bucură-te, rod al sfintei rugăciuni,
Bucură-te, că iubitor al vieţii monahiceşti te-ai arătat;
Bucură-te, cel ce te-ai sfinţit prin propovăduirea cuvântului;
Bucură-te, Sfinte Marcu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!

Condacul întâi

Pe alesul şi marele mărturisitor veniţi, o, iubitorilor de mucenici să lăudăm pe Marcu cel următor scaunului apostolesc, pe cel întocmai cu apostolii şi de un obicei cu Ioan evanghelistul, să-l cinstim cu laude zicând: ***Bucură-te, Sfinte Mar-cu mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!***

Rugăciune

Sfinţilor ierarhi prea lăudaţi ai Sfintei Biserici, primiţi puţina noastră rugăciune şi veniţi în ajutorul nostru. Credem lui Hristos, sfinţilor, că pentru rugăciunile voastre putem dobândi răspuns la cererile noastre. Pentru aceea vă rugăm: aveţi grijă de toţi credincioşii şi ne întăriţi în dreapta credinţă. Feriţi-ne pe noi, sfinţilor, de toată erezia ecumenistă şi dezbinarea, de toată înşelarea şi minciuna. Aveţi grijă de preoţii Sfintei Biserici, întărindu-i în lucrarea lor şi acoperindu-i prin rugăciunile voastre.

Păziţi-i pe toţi cei din cinul monahal, sprijinindu-i în vremea mărturisirii dreptei credinţe. Aveţi grijă, robilor ai lui Dumnezeu, de toţi patriarhii şi ierarhii ortodocşi. Nu-i lăsaţi să se îndepărteze de adevăr şi le fiţi lor pavăză în vremurile de cumpănă.

Mijlociţi pentru cei râvnitori, ca să le lumineze Dumnezeu minţile şi să priceapă adâncul învăţăturilor Sfintei Scripturi şi ale Sfinţilor părinţi. Voi care aţi stat împotriva rău credincioşilor izbăviţi-ne din ghearele tuturor rătăcirilor. Arătaţi acum nouă şi păstorilor noştri grabnicul vostru ajutor, iar în vremurile din urmă arătaţi-vă dascăli ai iubitorilor de adevăr.

Sfinţilor ierarhi, mustraţi pe cei vătămaţi de întunericul ereziilor şi ai ecumenismului paneretic şi fiţi celor însetaţi de adevăr cărare spre poarta Bisericii. Nu încetaţi a vă ruga pentru cei care stau departe de Biserică, să primească şi aceştia lumina cunoaşterii adevăratului Dumnezeu. Staţi împotriva bisericilor min-cinoase şi chemaţi-i în Biserica lui Hristos pe cei pe care diavolul îi ţine în legăturile sale.

Ca pentru rugăciunile voastre totdeauna fiind păziţi, pe voi, Sfinţilor trei noi ierarhi, să vă lăudăm în toate zilele vieţii noastre, iar Dumnezeului celui în Treime lăudat, mulţumiri să Îi aducem, cântându-I cântarea de biruinţă: Aliluia.

Apoi: ***Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită şi prea nevinovată şi Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce eşti mai cinstită decât Heruvimii şi mai slăvită, fără de asemănare, decât Serafimii, care, fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.***

[De este preot: Se rosteşte ectenia întreită, după care se face otpustul mic.]

De nu este preot se zice: Slavă... şi acum, Doamne miluieşte (de trei ori); Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Paraclisul Sfinţilor trei noi ierarhi: Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Eugenicul

Rugăciunile începătoare

[De este preot începe aşa: Binecuvântat este Dumnezeul nostru totdeauna acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.]

De nu este preot se zice: Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, slavă Ţie.

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Doamne, miluieşte ! (de 12 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Veniţi să ne închinăm la Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la Hristos Împăratul nostru Dumnezeu.
Veniţi să ne închinăm, şi să cădem la însuşi Hristos Împăratul şi Dumnezeul nostru.

***Apoi* Psalmul 142**
1. Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioşia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta.
2. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta.
3. Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu şi viaţa mea o calcă în picioare; făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morţii cei din veacuri.
4. Mâhnit e duhul în mine şi inima mea încremenită înlăuntrul meu.

5. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit.
6. Întins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoşat.
7. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-ţi întoarce faţa Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se coboară în mormânt.
8. Fă să aud dimineaţa mila Ta, că la Tine îmi este nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu.
9. Scapă-mă de vrăjmaşii mei, că la Tine alerg, Doamne.
10. Învaţă-mă să fac voia Ta, că Tu eşti Dumnezeul meu. Duhul Tău cel bun să mă povăţuiască la pământul dreptăţii.
11. Pentru numele Tău, Doamne, dăruieşte-mi viaţă. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu.
12. Fă bunătate de stârpeşte pe vrăjmaşii mei şi pierde pe toţi cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Aliluia, aliluia, aliluia, slavă Ţie Dumnezeule (de trei ori);

Dumnezeu este Domnul şi S-a arătat nouă. Bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori), *apoi:*

Tropar, glasul 5:

Podobie: Cel ce Te-ai înălţat pe Cruce de bunăvoie, poporului Tău celui nou, numit cu numele Tău, îndurările Tale dăruieşte-i, Hristoase Dumnezeule. Veseleşte cu puterea Ta pe binecredincioşii creştini, dăruindu-le lor biruinţă asupra celui potrivnic, având ajutorul Tău armă de pace, nebiruită biruinţă.

Ca nişte prea luminoase făclii ale înţelepciunii ascunse în Dumnezeu şi apărători ai Ortodoxiei cele de Sus descoperite, podoaba cea blagoslovită a Ierarhilor, înnoirile semeţului eres aţi lepădat, măriţilor Sfinţi trei noi ierarhi: Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Evghenicul, cei ce sunteţi lumina Sfintelor Biserici; păziţi-le pe dânsele de toată rătăcirea. (de două ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Niciodată nu vom tăcea, de Dumnezeu Născătoare, a vesti puterile tale noi, nevrednicii. Că de nu ai fi stătut înainte rugându-te pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit dintru atâtea primejdii? Sau cine ne-ar fi păzit până acum slobozi? De la tine, Stăpână, nu ne vom depărta că pe robii tăi pururea izbăveşti din toate nevoile.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.
18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Canon de pocăinţă împotriva ereziei, apostaziei [şi ecumenismului] şi pentru împăcarea Bisericii

facere a Sfântului ierarh Petru Movilă

Cântarea 1, glasul al 8 lea

Irmos: Apa trecând-o ca pe uscat şi din răutatea egiptenilor scăpând israeliteanul striga: izbăvitorului şi Dumnezeului nostru să-i cântăm.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe Tine, Hristoase Împărate, care credinţa cea adevărată în Tine ai pus-o ca piatră şi temelie de nezdruncinat a Bisericii Tale, pe Tine care ne-ai lăsat făgăduinţa că Biserica nu va fi biruită de porţile iadului, răscumpărând-o cu cinstitul Tău sânge, Te rugăm cu lacrimi: izbăveşte-ne grabnic de necazurile ereticeşti de acum, de strâmtorările apostaţilor [şi ecumeniştilor].

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

S-au deschis porţile iadului, buzele hulitoare de Dumnezeu, ca să înghită Sfânta Ta Biserică, dar Tu, adevăratule Împărat, Hristoase, închide-le şi le pune stavilă cu puterea Ta cea dumnezeiască. Te rugăm cu inima frântă, izbăveşte Biserica de toate strâmtorările, căci ai răscumpărat-o cu sângele Tău cel curat.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tu eşti piatra cea din capul unghiului şi Capul Trupului Tău, Capul Bisericii Tale, Hristoase, Împărate. Loveşte-i cu lemnul Crucii Tale pe câinii care o tulbură şi o dezbină, iar ei dăruieşte-i pace cu dumnezeiasca Ta putere, căci ai răscumpărat-o cu sângele Tău cel curat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Pe tine, Maică binecuvântată, pântece care L-ai purtat pe Dumnezeu, chezăşie şi acoperământ al neamului creştinesc, te rugăm din inimă: ocroteşte turma Fiului tău, care este tulburată de lupii cei fioroşi, şi izbăveşte-o de năvala lor ucigătoare de suflet, căci Fiul tău şi Dumnezeul nostru a răscumpărat-o cu sângele său cel curat.

Cântarea a 3 a

Irmos: Doamne, cel ce ai făcut cele de deasupra crugului ceresc şi ai zidit Biserica, Tu pe mine mă întăreşte întru dragostea Ta, că Tu eşti marginea doririlor şi credincioşilor întărire, Unule, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Tu, Mântuitorule şi Iubitorule de oameni, Cel ca vezi prigonirea Bisericii Tale de către duşmanii cei vicleni, milostiveşte-Te şi ascultă rugăciunea noastră şi, milostiv fiind, izbăveşte-o degrabă de toate necazurile şi scârbele, şi întăreşte-o în pace adâncă pe piatra mărturisirii adevărate, ca să Te slăvim cu toţii într-un gând pe Tine; Cel ce eşti Dumnezeu de o fiinţă cu Tatăl şi cu Duhul.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

S-au sculat lupi grei, Doamne, speriind şi împrăştiind fără milă turma Ta de oi cuvântătoare şi încearcă să o înghită cu amăgirea cea diavolească; dar Tu, Hristoase, păstorule cel bune care Ţi-ai dar viaţa pentru noi slobozeşte-ne de fiarele acestea şi izbăveşte-ne degrabă, ca să Te slăvim cu toţii într-un gând pe Tine; Cel ce eşti Dumnezeu de o fiinţă cu Tatăl şi cu Duhul.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

S-au sfătuit apostaţii şi păgânii să dărâme Biserica Ta, Hristoase, cu amăgirile cuvintelor mincinoase, dar noi cu lacrimi ne rugăm Ţie: adunările acestora împrăştie-le, precum de demult ai împrăştiat adunătura de neamuri la zidirea turnului şi nimiceşte-le, ca să Te slăvim cu toţii într-un gând, pe Tine, Cel ce eşti Dumnezeu de o fiinţă cu Tatăl şi cu Duhul.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Marie, Născătoare de Dumnezeu, care L-ai născut pe Mântuitorul şi Izbăvitorul lumii, cu rugăciunile tale scapă Biserica Fiului Tău de toate nenorocirile, necazurile şi vicleşugurile schismatice, ca să-L slăvim cu toţii într-un gând pe Hristos, Cel ce este Dumnezeu de o fiinţă cu Tatăl şi cu Duhul.

Sedealna, glasul al 8 lea: Ca nişte învăţători de fapte bune, treime de Ierarhi prea cinstită, cu laude şi cu cântări Biserica vă prea slăveşte. Cu rugăciunile voastre dăruiţi celor ce caută spre voi cu dreaptă credinţă, îndreptare de fapte bune şi izbăvire de vrăjmaşi, cei ce sunteţi nebiruiţi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Îmi aduc aminte de judecată şi mă tem, că am făcut lucruri vrednice de ruşine, eu, smeritul, dar mă rog Născătoare de Dumnezeu, prea lăudată: Mai înainte de a ajunge la porţile morţii, întoarce-mă şi mă îndreptează pe cale pocăinţei; pentru ca, închinându-mă cu mulţumire, să laud puterea ta cea nemăsurată şi dumnezeiasca sprijinire. PreaSfântă mireasă a lui Dumnezeu, roagă-te lui Hristos Dumnezeu să-mi dăruiască curăţie de păcate şi mare milă.

Cântarea a 4-a

Irmos: Auzit-am, Doamne, taina rânduielii Tale, înţeles-am lucrurile Tale şi am prea slăvit Dumnezeirea Ta.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca să izbăveşti Biserica Ta de amăgirea duşmanului, Stăpâne Hristoase, Ţi-ai vărsat fără cruţare sângele, iar acum, Iubitor de oameni fiind, Te rugăm s-o izbăveşti de toate ereziile nou urzite şi de amăgirile schismatice şi să o păstrezi nestricată.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Fără milă şi-au ascuţit trădătorii dinţii şi precum fiarele au căscat gurile ca să înghită Biserica Ta, Hristoase Împărate, dar Tu sfărâmându-le dinţii amăgitori, păzind de ei nevătămată turma Ta, ca un Iubitor de oameni.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Te rugăm cu râvnă, Mântuitorule, spre ruşinarea amăgitorilor duşmani să înţelepţeşti cu înţelepciunea Ta cea dumnezeiască inimile întâi stătătorilor Bisericii şi cu luminarea cunoaşterii Tale sfinţeşte propovăduirea lor şi luminează-le mintea, ca un Iubitor de oameni, spre întărirea credinţei celei întru Tine.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Stăpână prea curată, mintea cea desfrânată a apostaţilor [şi ecumeniştilor] tari la cerbice biruieşte-o cu puterea neadormită a rugăciunilor tale şi adu-i în Biserica Ortodoxă, alungă degrabă din inima lor bezna amăgirii, ca să slăvească dimpreună cu noi, cu dreaptă credinţă pe Hristos, Iubitorul de oameni.

Cântarea a 5-a

Irmos: Luminează-ne pe noi, Doamne, cu poruncile Tale şi cu braţul Tău cel înalt; pacea Ta dă-o nouă, Iubitorule de oameni.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Hristoase, Iubitorule de oameni, dă ierarhilor Tăi şi tuturor cârmuitorilor Bisericii Tale priceperea de a îndrepta cu dreptate cuvântul adevărului Tău, Mântuitorule, şi toate ereziile şi apostaziile stârpeşte-le, Binefăcătorule multmilostiv.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Ne rugăm Ţie, Hristoase, dăruieşte Bisericii Tale darul de a te slăvi în pace, în dreaptă credinţă, Iubitorule de oameni; şi scoţând-o degrabă din răutăţile şi prigoanele dăunătoare, izbăveşte-o de toate nevoile care vin din partea apostaţilor [şi ecumeniştilor] care au înconjurat-o, Binefăcătorule mult milostiv.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu de-a sila sfâşie apostaţii [şi ecumeniştii] amăgitori haina Bisericii Tale, Hristoase, ţesută din înaltă cuvântare de Dumnezeu; dar Tu, Bunule, cu puterea Ta cea dumnezeiască, grăbeşte-Te, şi scoate-o şi scap-o din cursele lor pierzătoare de suflet, Binefăcătorule mult-milostive.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Viţei graşi au înconjurat Biserica Fiului tău, Născătoare de Dumnezeu, şi ca s-o înghită şi-au căscat fălcile hulitoare, răcnind ca nişte lei, dar tu, ajutătoare puternică creştinilor la nevoie fiind, vino acum şi degrabă stârpeşte-i pe ei, rugându- te cu sârguinţă pentru noi lui Hristos, Binefăcătorul cel mult-milostiv.

Cântarea a 6-a

Irmos: Rugăciunea mea voi înălţa către Domnul şi Lui voi spune mâhnirile mele; că sufletul meu s-a umplut de răutăţi şi viaţa mea s-a apropiat de iad. Dar ca Iona mă rog: Dumnezeule, din stricăciune scoate-mă.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Valurile mării amăgitoare s-au înălţat peste măsură spre înecarea Bisericii Tale, Hristoase, dar acum Tu, precum de demult sculându-Te ai oprit marea cea văzută,

opreşte valurile ei şi cu rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi izbăveşte Biserica Ta de la înecul ducător la pierzanie.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Apostaţii [şi ecumeniştii] şi-au încordat arcul şi au scos armele ca să-i omoare pe robii Tăi săraci şi sărmani care cred cu dreptate în Tine, dar Tu, Hristoase, cu rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi, fă ca armele acelora să intre în inimile lor şi arcurile lor să se frângă, iar pe noi să nu ne rănească de loc.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Din adâncul inimii ne închinăm cu lacrimi Ţie, Hristoase Împărate, rugându-ne cu râvnă: izbăveşte Biserica Ta de aceste nenorociri şi de clevetirea grea a potrivnicilor şi păstrez-o nevătămată şi în adâncă pace, spulberând degrabă toate ereziile şi apostaziile cu rugăciunile tuturor sfinţilor Tăi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Apostazia de trei ori afurisită, prea curată, a stârnit uneltirile amăgitoare, voind să dărâme din temelie Biserica Fiului tău, răscumpărată cu sângele Său cinstit, dar tu grăbeşte-te, adăpost al creştinilor, şi cu rugăciunile tale de Maică şi ale tuturor Sfinţilor, roagă-te lui Hristos să stârpească uneltirile lor şi să aducă pace în Biserică.

Condacul: Grăbeşte-Te să-i spulberi pe neaşteptate, Doamne Iisuse Hristoase, ca să nu robească prin învăţăturile lor, căci duşmanii Te hulesc şi pe noi ne ameninţă; loveşte-i dar, cu Crucea Ta, pe cei ce se luptă cu noi şi curmă degrabă urzelile lor, ca toţi ce fac rău robilor Tăi să înţeleagă şi să cunoască aievea cât de puternică este, prin rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, credinţa ortodocşilor, Unule, Iubitorule de oameni.

Condacul, glas 2: Ceea ce eşti păzitoare creştinilor nebiruită şi rugătoare neîncetată către Făcătorul, nu trece glasurile de rugăciune ale păcătoşilor, ci sâr-guieşte ca o bună spre ajutorul nostru, care cu credinţă strigăm către tine: grăbeşte spre rugăciune şi te nevoieşte spre îmblânzire, apărând pururea pe cei ce te cinstesc pe tine, Născătoare de Dumnezeu.

Prochimen, glasul al 4-lea: Minunat este Domnul întru sfinţii Săi, Dumnezeul lui Israel.

Stih: Sfinţilor celor ce sunt în pământul Lui, minunate a făcut Domnul într-înşii toate voile Sale.

Evanghelia

Preotul: Înţelepciune, drepţi, Din Sfânta Evanghelie de la Ioan citire.

Ioan (15, 17 - 16, 2)

17. Aceasta vă poruncesc: să vă iubiţi unul pe altul.
18. Dacă vă urăşte pe voi lumea, să ştiţi că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urât.
19. Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăşte.
20. Aduceţi-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul său. Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi.
21. Iar toate acestea le vor face vouă din cauza numelui Meu, fiindcă ei nu cunosc pe Cel ce M-a trimis.
22. De n-aş fi venit şi nu le-aş fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor.
23. Cel ce Mă urăşte pe Mine, urăşte şi pe Tatăl Meu.
24. De nu aş fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut păcat nu ar avea; dar acum M-au şi văzut şi M-au urât şi pe Mine şi pe Tatăl Meu.
25. Dar (aceasta), ca să se împlinească cuvântul cel scris în Legea lor: "M-au urât pe nedrept".
26. Iar când va veni Mângâietorul, pe care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine.
27. Şi voi mărturisiţi, pentru că de la început sunteţi cu Mine.
1. Acestea vi le-am spus, ca să nu vă smintiţi.
2. Vă vor scoate pe voi din sinagogi; dar vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Pentru rugăciunile Sfinţilor trei noi ierarhi, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Milostive, curăţeşte mulţimea greşalelor noastre.

Stih: ***Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta şi după mulţimea îndurărilor Tale, curăţeşte mulţimea fărădelegilor mele.***

[Preotul: Mântuieşte Dumnezeule...]

Cântarea a 7-a

Irmos: Tinerii cei ce au mers din Iudeea în Babilon oarecând, cu credinţa Treimii văpaia cuptorului au călcat-o cântând: bine eşti cuvântat, Dumnezeul părinţilor noştri.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Dumnezeule şi Răscumpărătorule, Mire al Bisericii, Te chemăm cu stăruinţă: scapă Mireasa Ta din mâinile nelegiuiţilor, care vor s-o nimicească, stârpeşte puterea amăgirii lor, ca să putem cânta fără de încetare: „Tatăl nostru, Doamne, fii binecuvântat”.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Doamne, desfă degrabă legătura pestriţă a amăgirii, pe care încearcă s-o ţească şarpele ispititor al Bisericii Tale şi rupe mrejele lui, ca fiind izbăviţi de acestea, să strigăm într-un glas: „Tatăl nostru, Doamne, fii binecuvântat”.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Dă-ne răbdare bărbătească, Mântuitorule, care ne-ar scăpa de la necaz şi nu ne duce peste puteri în ispită, ci izbăveşte-ne de toate amăgirile viclene ale apostaţilor [şi ecumeniştilor] care năvăleasc peste noi, ca mereu să strigăm în Ortodoxie: „Tatăl nostru, Doamne, fii binecuvântat”.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Fă rugăciune către Fiul Tău şi Dumnezeul nostru, Marie mireasă de Dumnezeu Născătoare, ca ridicându-şi puterea Sa dumnezeiască, să vină să scape Biserica Sa de nenoricirile pe care ni le fac apostaţii [şi ecumeniştii] şi de ereziile păgâne şi să

izbăvească de amăgitori pe cei care-I cântă cu evlavie: „Tatăl nostru, Doamne, fii binecuvântat”.

Stih: Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului, cântându-I şi prea înălţându-L întru toţii vecii.

Pe Împăratul ceresc, pe care îl laudă îngereştile cete, cântaţi-L şi prea înălţaţi-L pe El întru toţi vecii.

Cântarea a 8-a

Irmos: Nu trece cu vederea pe cei ce au trebuinţă de ajutor de la tine, Fecioară, pe cei care cântă şi te prea înalţă întru toţi vecii.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Mântuieşte-ne pe noi, Hristoase, Iubitorule de oameni, care ne pierdem în fiecare zi şi ne împuţinăm din pricina amăgelii apostaziei [şi ecumenismului], precum l-ai scăpat pe Petru, care se îneca în mare, întărind cu putere pe piatra adevăratei Tale mărturisiri pe cei care cântă cu credinţă dreaptă: „Cântaţi toate faptele Domnului Dumnezeu şi prea măriţi-L în veci”.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Latră la Biserica Ta, Hristoase, rânjind cu hulire ca leii cumpliţi copiii trădării în curtea lor de amăgire, vrând s-o fure fără cruţare. Dar Tu, Doamne, care Ţi-ai vărsat sângele pentru ea, nu-i lăsa în mâinile duşmanilor pe cei care cântă cu credinţă: „Cântaţi toate faptele Domnului Dumnezeu şi prea măriţi-L în veci”.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Hristoase, Judecătorul veşnic, întăreşte-i în dreapta credinţă pe ierarhii Bisericii Tale şi apără Biserica neînfrântă de porţile iadului, după făgăduinţa Ta, Doamne, şi izbăveşte-ne de necazurile care ne apasă pe noi, cei ce cântăm cu credinţă: „Cântaţi toate faptele Domnului Dumnezeu şi prea măriţi-L în veci”.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

De la tine primind trupul, Preacurată, S-a născut cel care prin cuvânt dumne-zeiesc le-a făcut pe toate; te rugăm, prea curată, din inimă: roagă-L să ne scape de amă-

girea duşmănească şi să izbăvească Biserica sa de necazul ce o apasă şi să-i mântuiască pe cei ce cântă cu credinţă: „Cântaţi toate faptele Domnului Dumnezeu şi prea măriţi-L în veci”.

Cântarea a 9-a

Irmos: Cu adevărat de Dumnezeu Născătoare, prea curată Fecioară, toţi te mărturisim, cei izbăviţi prin tine, cu netrupeştile cete slăvindu-te.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Turma Ta cea cuvântătoare, hăituită şi tulburată de lupii cei lacomi, strigă cu glas tare: Ai milă, îndură-Te şi ne izbăveşte grabnic de cursele vrăjmaşului, ca să nu pierim, ci să Te prea mărim în veci pe Tine, Cel ce eşti singurul cap al celor credincioşi.

Stih: ***Sfinţilor trei noi ierarhi, rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru noi.***

Tremurând şi temându-ne cu frică mare, căci cunoaştem păcatele noastre cele fără măsură, îngenunchem către Tine, Doamne Iisuse Hristoase, şi Te rugăm: întăreşte-ne credinţa, linişteşte Biserica şi izbăveşte-o grabnic de amăgirile trădării apostaţilor [şi ecumeniştilor], ca să te prea mărim în veci pe Tine, Cel ce eşti singurul cap al celor credincioşi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Spulberă, Mântuitorule, amăgeala crâncenă a tuturor ereziilor şi stârpeşte din rădăcină paguba apostaziei [şi ecumenismului], potoleşte sfâşierile bisericeşti, oile rătăcite adună-le şi du-le în turma Ta sfântă. Te rugăm, Hristoase Doamne, să ne linişteşti şi pe noi în Ortodoxie, ca să Te prea mărim în veci pe Tine, Cel ce eşti singurul cap al celor credincioşi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Roagă-te, prea curată, Fiului şi Domnului tău să spulbere toate păraiele amăgirii şi să le sece grabnic, iar pe cei rătăciţi să-i îndrepte spre cunoaşterea adevărului, să liniştească Biserica Sa şi pe noi toţi să ne întărească în credinţă cu dreptate. Stăpână Fecioară, pe tine te rugăm, ca să te prea mărim în veci cu credinţă dreaptă, care eşti cu adevărat Născătoare de Dumnezeu.

Luminânda: Atingându-ne cu credinţă de sfinţitele voastre moaşte, Sfinţilor mucenici, pe amândouă părţile ne însănătoşim. Ci, o, marilor mucenici, faceţi aducere aminte către Domnul, căruia staţi înainte, pentru noi cei ce săvârşim strălucita şi prea luminata voastră pomenire (de două ori).

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei)

Mare şi prea slăvită taina a naşterii tale de Dumnezeu dăruită Doamnă şi Maica lui Dumnezeu, Fecioară, proorocii o au propovăduit, apostolii o au învăţat, mucenici o au mărturisit şi îngerii o laudă, iar oamenii se închină ei.

Cuvine-se cu adevărat să te fericim, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Rugăciune pentru proslăvirea Sfinţilor trei noi ierarhi

Sfinţilor ierarhi prea lăudaţi ai Sfintei Biserici, primiţi puţina noastră rugăciune şi veniţi în ajutorul nostru. Credem lui Hristos, sfinţilor, că pentru rugăciunile voastre putem dobândi răspuns la cererile noastre. Pentru aceea vă rugăm: aveţi grijă de toţi credincioşii şi ne întăriţi în dreapta credinţă. Feriţi-ne pe noi, sfinţilor, de toată erezia ecumenistă şi dezbinarea, de toată înşelarea şi minciuna. Aveţi grijă de preoţii Sfintei Biserici, întărindu-i în lucrarea lor şi acoperindu-i prin rugăciunile voastre.

Păziţi-i pe toţi cei din cinul monahal, sprijinindu-i în vremea mărturisirii dreptei credinţe. Aveţi grijă, robilor ai lui Dumnezeu, de toţi patriarhii şi ierarhii ortodocşi. Nu-i lăsaţi să se îndepărteze de adevăr şi le fiţi lor pavăză în vremurile de cumpănă.

Mijlociţi pentru cei râvnitori, ca să le lumineze Dumnezeu minţile şi să priceapă adâncul învăţăturilor Sfintei Scripturi şi ale Sfinţilor părinţi. Voi care aţi stat împotriva rău credincioşilor izbăviţi-ne din ghearele tuturor rătăcirilor. Arătaţi acum nouă şi păstorilor noştri grabnicul vostru ajutor, iar în vremurile din urmă arătaţi-vă dascăli ai iubitorilor de adevăr.

Sfinţilor ierarhi, mustraţi pe cei vătămaţi de întunericul ereziilor şi ai ecumenismului paneretic şi fiţi celor însetaţi de adevăr cărare spre poarta Bisericii. Nu încetaţi a vă ruga pentru cei care stau departe de Biserică, să primească şi aceştia lumina cunoaşterii adevăratului Dumnezeu. Staţi împotriva bisericilor min-cinoase şi chemaţi-i în Biserica lui Hristos pe cei pe care diavolul îi ţine în legăturile sale.

Ca pentru rugăciunile voastre totdeauna fiind păziţi, pe voi, Sfinţilor trei noi ierarhi, să vă lăudăm în toate zilele vieţii noastre, iar Dumnezeului celui în Treime lăudat, mulţumiri să Îi aducem, cântându-I cântarea de biruinţă: Aliluia.

De nu este preot se zice: Slavă... şi acum, Doamne miluieşte (de trei ori);

Pentru rugăciunile Sfinţilor părinţilor noştri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Bibliografie:

Ceaslov, Editura Institutului Biblic şi de Misiune Ortodoxă, Bucureşti, 1973;
Biblia, Ediţia Sfântului Sinod, Bucureşti, 1914;
Micul Ceaslov, Ed. Cartea Ortodoxă, Alexandria, 2005;
Stâlpii Ortodoxiei, Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Evghenicul, Ed. Cartea Ortodoxă, Ed. Egumeniţa, 2008;
Carte de rugăciuni.

Canon către Maica Domnului de Sfântul Marcu al Efesului

Icoana Maicii Domnului Mângâietoarea

Cântarea I

Irmos: Pe cal şi pe călăreţ în Marea Roşie i-a surpat Hristos, cel ce a sfărâmat războaiele cu braţ puternic şi pe Israel l-a izbăvit, pe cel ce cânta cântarea de biruinţă.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Îmi plec genunchii ţie, Stăpână, eu, ticălosul, şi al tău dumnezeiesc ajutor îl cer acum, dezleagă-mi durerea sufletului, împrăştie-mi norii neliniştii cu mijlocirile tale, ceea ce eşti mângâierea celor necăjiţi.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Născătoare de Dumnezeu Fecioară, păzindu-mi neschimbată strălucirea sufletului de întinăciunile cele din patimile mele, fă-mă neclintit, curată, prin lumina cea dumnezeiască, pe mine care curat te slăvesc pe tine.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Tu, Stăpână, ridicările cele împotriva noastră ale vrăjmaşilor biruindu-le cu puterea ta cea tare, dăruieşte turmei tale pace adâncă, ca ceea ce eşti casa dumnezeieştii păci.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Dumnezeu, cel ce a zidit îndeosebi inimile oamenilor, cunoscând durerile şi patimile sufletelor noastre, te-a dat pe tine, Curată, doctorie potrivită în bolile şi necazurile noastre.

Cântarea a III-a

Irmos: Cel ce cu porunca Ta ai înfipt pământul pe nimic şi ai ridicat nereţinut pe cel îngreunat, întăreşte Biserica Ta, Hristoase, pe piatra cea neclintită a poruncilor Tale, Unule, Bunule şi Iubitorule de oameni.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Preacurată, ceea ce eşti lâna care a primit roua cea dumnezeiască, sufletul meu cel uscat de patimi şi de pârjolirea relelor stropeşte-l, Născătoare de Dumnezeu, cu cercetarea ta, ca ceea ce ai izvorât apa vieţii, pe Hristos Domnul.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Cuvântul şi Domnul, cel mai înainte nevăzut, S-a făcut văzut cu trupul prin tine, Fecioară, ca să ne mute pe noi, care ca pe o Născătoare de Dumnezeu te lăudăm, către slava cea nevăzută şi dumnezeiască şi către scopul cel veşnic.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Izbăveşte-ne de întinăciunea patimilor făcătoare de stricăciune prin rugăciunile către Fiul tău, curată; dă-ne să păşim curat pe cărările pocăinţei, care ne duc către veşnica odihnă, Mireasă a lui Dumnezeu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Se întrupează din cinstitele tale sângiuiri, Fecioară, Cel ce S-a făcut Om din îndurare; pe Acesta roagă-L ca pe Fiul tău, ceea ce eşti cu totul neprihănită, să mă învrednicească de Împărăţia cea de sus pe mine cel ce curat te slăvesc.

Cântarea a IV-a

Irmos: Dumnezeiasca Ta iconomie Hristoase, cunoscând-o de mai înainte prorocul Naum, cu frică a strigat către Tine: venit-ai spre mântuirea poporului Tău, ca să mântuieşti pe unşii Tăi.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Ca pe lumina ochiului păzeşte-mă cu acoperământul tău, Curată, rogu-mă; şi cu umbra aripilor tale împrejmuieşte-mă şi izbăveşte-mă şi mă mântuieşte de viclenia demonilor.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Adapă-mă cu băutura umilinţei, Născătoare de Dumnezeu, Marie, şi învredniceşte-mă a-ţi aduce lacrimi din inimă, care să-mi stingă văpaia ce mă aşteaptă.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Frica de judecată şi hotărârea lui Dumnezeu mă stăpânesc cumplit; dar tu grăbeşte-te şi-mi fii alături în ziua cea dreaptă şi izbăveşte-mă, Marie, Mireasă a lui Dumnezeu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Maică a lui Dumnezeu, ca ceea ce ai născut pe Făcătorul tuturor făpturilor, tu ai îndrăzneală şi poţi toate; de aceea, izbăveşte de chinuire şi de toată năvălirea pe robii tăi.

Cântarea a V-a

Irmos: Cel ce Te îmbraci cu lumina ca şi cu o haină, la Tine alerg şi către Tine strig: luminează sufletul meu cel întunecat, Hristoase, ca un Milostiv.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Preacurată, curăţeşte-mi cu îndurarea ta cea curăţitoare sufletul cel întinat de patimi, iar inima întocmeşte-mi-o biserică a dumnezeiescului Duh.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Făcutu-s-a naşterea ta, ceea ce eşti de Dumnezeu cu har dăruită, îndreptare celor osândiţi, vindecare celor bolnavi, iar celor necăjiţi bucurie şi veselie.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Hristoase al meu, mântuieşte-mă pe mine cel singur de sine osândit şi neîndreptat cu mijlocirile Maicii tale, ca să slăvesc multa şi nemăsurata Ta împreună pătimire.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Împrăştie norii necazurilor din sufletul meu, Curată, şi străluceşte-mi raze de bucurie, ceea ce ai născut Lumina cea dumnezeaiască şi neînserată.

Cântarea a VI-a

Irmos: Marea patimilor cea sălbăticită de viforul cel de suflet stricător, alineaz-o, Stăpâne Hristoase şi mă scoate din stricăciune, ca un Milostiv.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Stăpâne, Cel ce m-ai plăsmuit din ţărână după chipul Tău şi m-ai învrednicit de înfierea Ta, Iubitorule de oameni, păzeşte-mă ca un Îndurat.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

În nenumărate căderi m-am aflat de multe ori, Curată, prin necazurile din partea celor răi. Pentru aceasta, dăruieşte-mi milostivire şi izbăvire de cele ce aduc întristare.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Umple pe robii tăi cu mijlocirile tale de slava cea dumnezeiască şi învredniceşte-i pe cântăreţii tăi de lumina cea negrăită, Stăpână, ceea ce eşti de Dumnezeu cu har dăruită.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Izbăveşte-mă de osânda veşnică, Stăpână curată, şi învredniceşte-mă de bucuria cea dumnezeiască şi de desfătarea Raiului cu rugăciunile tale.

Sedelna, glasul al V-lea: Pe Cuvântul Cel împreună fără de început cu Tatăl şi cu Duhul, carele S-a născut din Fecioara spre mântuirea noastră, să-L lăudăm, credincioşii, şi să I ne închinăm; că bine a voit a Se sui cu trupul pe Cruce şi moarte a răbda şi a scula pe cei morţi, întru slăvită Învierea Sa.

Bucură-te, scară a Domnului de Dumnezeu întărită; bucură-te punte dumnezeiască pe care a trecut Dumnezeu; bucură-te adăpost şi locaş al milei credincioşilor, care ne duci către Fiul tău şi Dumnezeu pe noi, care totdeauna alergăm către acoperământul tău, ca la un liman plin de linişte.

Cântarea a VII-a

Irmos: Domnul părinţilor Cel Preaînălţat văpaia a stins-o şi pe tineri i-a rourat; pe cei ce cântau într-un glas: Dumnezeule, bine eşti cuvântat!

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Vino spre rugăciunile celor ce aleargă la tine acum şi du-le pe acestea Întru-tot- înduratului Dumnezeu şi împlineşte-le cererile, mult cântată Marie.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Rogu-mă, cinstită: scutură somnul trândăviei mele şi luminează-mi simţirile, dăruindu-mi priveghere şi pocăinţă vrednică.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Milostiv fă-mi mie pe Cel lesne de plecat spre milostivire, Fecioară; înduplecă-L şi mântuieşte-mă pe mine cel ce cânt cu suflet zdrobit: Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Mila ta nu se măsoară cu timpul, căci pururea te milostiveşti de robii tăi, Preacurată, şi dai celor ce cer harul tău cel nefurat.

Cântarea a VIII-a

Irmos: Ţie, Făcătorului a toate…

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Ceea ce una eşti strălucită cu dumnezeiască slavă, ca una ce eşti Maică a Celui ce te-a slăvit pe tine, cere, Copilă, de la Cel Unul pururea slăvit să dobândesc şi eu dumnezeiasca slavă de sus.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Toată aleasă, strălucită eşti, toată singură prea curată, cinstită şi neîntinată. Pentru aceasta strig ţie: Iubitoare de bine, Fecioară, curăţeşte-mă de toată întinăciunea cu rugăciunile tale.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Dăruieşte milostivire, Copilă, Născătoare de Dumnezeu, şi îndreptare vieţii celor ce aleargă la tine, ca fără încetare să te lăudăm, Fecioară, şi să te prea înălţăm întru toţi vecii.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Mijlocirea ta, Stăpână, întrece razele luminoase şi strălucitoare ale soarelui, întinzând tuturor razele minunilor şi risipind ceaţa patimilor şi a bolilor.

Să lăudăm, bine să cuvântăm şi să ne închinăm Domnului cântându-I şi prea înălţându-L întru toţi vecii.

Irmos: Ţie, Făcătorului a toate, în cuptor, tinerii, împletind horă a toată lumea, cântau: Toate lucrurile pe Domnul lăudaţi-L şi-L prea înălţaţi întru toţi vecii.

Cântarea a IX-a

Irmos: Isaie dănţuieşte, Fecioara a avut în pântece şi a născut Fiu pe Emmanuel, pe Dumnezeu şi Omul. Răsăritul este Numele Lui, pe care slăvindu-L, pe Fecioara o fericim.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Tulburaţi fiind de necazuri şi de mulţimea supărărilor întăreşte-ne cu dumnezeiasca ta mijlocire, Marie, Mireasă a lui Dumnezeu, pe piatra cea tare a răbdării şi a nădejdii tale, ca să te slăvim pe tine.

Stih: ***PreaSfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuieşte-ne pe noi.***

Întrecut-a puterea mea, Curată, povara celor aducătoare de întristare şi spre adâncul cel mai de jos al necunoştinţei mă atrage; din care izbăveşte-mă, Stăpână, ca neîncetat să te măresc pe tine.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Căruţă purtătoare de lumină a lui Emanuel te-ai arătat, curată Stăpână, luminând pe cei credincioşi; pentru care luminează-mi sufletul acoperit acum de întunericul trândăviei şi omorât de căderi.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tu eşti apărătoarea sufletului meu în mijlocul răuvoitorilor, Curată prea cinstită, căci întru tine mi-am aflat puterea şi cu tine mi-am îngrădit toate simţirile şi mintea; mântuieşte-mă, mântuieşte-mă, ca să te măresc pe tine cu dragoste.

Podobnice, glasul al V-lea: „Bucură-te, cămara…”

Bucură-te, porumbiţă înţelegătoare, care aduci încetarea potopului celui înţelegător şi speli întinăciunea păcatului singură curată, curăţitoarea cea caldă a lumii; nădejde neruşinată şi apărătoarea cea sigură a celor ce te cinstesc şi te laudă cu credinţă şi caută ajutorul tău cel dumnezeiesc; bucură-te auzire mult dorită puterilor celor de sus, bucură-te căderea demonilor, bucură-te îndreptarea oamenilor; bucură-te, Maica lui Hristos, carele dă lumii mare milă.

Bucură-te, rândunica cea purtătoare de lumină, care aduci primăvara din iarna cea înţelegătoare şi încetezi furtuna păcatului, singură cinstită; bucură-te acoperământule dumnezeiesc, bucură-te masă, care ai în tine pâinea cea cerească a vieţii, din care cei ce mănâncă nu se dau morţii, nici nu mor, ci trăiesc, curată cu totul binecuvântată - după a zis Făcătorul firii, pe care şi pe noi, robii tăi, învredniceşte-ne a o purta Fecioară şi a dobândi nesfârşita şi nestricăcioasa fericire.

Bucură-te, curată Maică Fecioară, viţeluşa cea neînvăţată şi neîntinată care ai născut pe viţelul cel tainic al lui Dumnezeu şi mieluşeaua cea curată şi cu totul fără prihană; căprioara care paşti în munţii cei înmiresmaţi şi ai stăpânire pururea peste crini, peste dumnezeieştile daruri şi peste desfătările Duhului; cerbul cel grabnic alergător care zdrobeşti şerpii cei înţelegători, alungându-i departe de robii tăi; bucură-te, Maica lui Hristos, carele dă lumii mare milă.

Încetează marea cea învăluită cu rele împotriva mea, ceea ce eşti de Dumnezeu slăvită, scăparea credincioşilor cea mai puternică decât toate, şi îndreptează-mă, curată, către limanul cel dumnezeiesc pe mine ticălosul şi cu totul nenorocitul tău rob, care m-am apropiat deja de prăpastia pierzării şi am ajuns pe stinghia disperării. Stăpână, nu mă trece cu vederea pe mine care rău mă primejduiesc şi care cu tot sufletul cer ajutorul tău cel grabnic, căci întru tine mi-am pus toată aşteptarea mea, ceea ce eşti de Dumnezeu fericită.

[Tradus din greceşte de Protos. Leontie Fusa, 20 iunie 2007, după Bogorodicina (Theotokarion) Sfântul Nicodim Aghioritul, Canonul de Luni seara, Ekdhoseis. Vas. Rigopoulou, Tesalonic 2002, pp. 178 – 183)]

Rugăciune către Maica Domnului

de Sfântul Marcu al Efesului

Plec genunchiul meu ţie, Stăpână, eu, ticălosul, şi cer acum dumnezeiescul tău ajutor. Dezleagă chinul sufletului, risipeşte norii deznădejdii cu rugăciunile tale, mângâierea celor întristaţi. Păstrând, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, strălucirea sufletului curată de întinăciunile patimilor, fă-mă pe mine, cel ce te slăvesc pe tine, luminat să privesc la lumina cea dumnezeiască, fără de prihană Fecioară.

Întorcând, cu puterea ta, Stăpână, atacurile, vrăjmaşilor cele asupra noastră, dăruieşte turmei tale pace adâncă, ceea ce eşti dătătoarea dumnezeieştii păci. Izbăveşte-ne pe noi de noroiul patimilor, cu rugăciunile tale către Fiul tău, curată, dă să păşesc curat pe căile pocăinţei care duc, Mireasa lui Dumnezeu, la veşnica odihnă.

Ca pe lumina ochilor păzeşte-mă cu acoperământul tău, rogu-mă curată, şi la umbra aripilor tale ocroteşte-mă şi mă izbăveşte de răutatea demonilor şi mă mântuieşte.

Cu băutura pocăinţei adapă-mă, Născătoare de Dumnezeu, Marie, şi învredniceşte-mă să aduc lacrimi din inimă stingătoare ale văpăii care mă aşteaptă.

Frica judecăţii mă tiraniseşte şi hotărârea lui Dumnezeu, dar tu vino mai înainte şi stai lângă mine în ziua judecăţii şi mă izbăveşte, Marie, dumnezeiască Mireasă.

Sufletul meu cel întinat de patimi, prea curată, şi inima mea curăţeşte-le prin mila ta cea curăţitoare şi fă-le templu al dumnezeiescului Duh.

Pe mine, cel neîndreptat şi cel singur mă osândesc, Hristoase al meu, mântuieşte-mă, cu rugăciunile Maicii Tale, ca să slăvesc multa şi nemăsurata Ta milă.

Risipeşte, curată, norii întristărilor din sufletul meu şi luminează-mă cu razele bucuriei, ceea ce ai născut lumina cea dumnezeiească şi neînserată.

Cel ce din ţărână m-ai zidit, Stăpâne, după chipul Tău, şi m-ai învrednicit de înfierea Ta, Iubitorule de oameni, păzeşte-mă ca un îndurat.

Aruncat sunt, curată, în nemăsurate păcate şi în necazurile celor răi, unul după altul, pentru aceea, dăruieşte-mi mie iertare şi izbăveşte-mă din supărări. Izbăveşte-mă pe mine de osânda cea veşnică, Stăpână curată, şi învredniceşte-mă de bucuria cea dumnezeiască şi de desfătarea Raiului cu rugăciunile tale.

Pleacă-te la rugăciunile celor ce aleargă acum la tine şi du-le pe acestea la Atotmilostivul Dumnezeu şi plineşte cererile, Marie mult lăudată.

Scutură somnul lenevirii mele şi luminează, rogu-mă, cuvioasă, simţirile mele, dând priveghere şi vrednică pocăinţă. Roagă-te, Fecioară, ca milostiv să-mi fie mie Cel uşor de împăcat şi să mă mântuiască pe mine cel ce cânt cu inima zdrobită: Dumnezeule, bine eşti cuvântat.

Mila ta nu este mărginită de timp, căci pururea miluieşti, cu totul fără prihană, şi pe robii tăi şi împarţi celor ce cer harul tău cel nesfârşit. Ceea ce singură ai fost strălucită cu dumnezeiască slavă, fiind Maică a Celui ce te-a slăvit pe tine, roagă-L, Fecioară, pe Cel singur pururea slăvit să dobândesc şi eu slava cea de sus.

Dă iertare, Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, şi îndreptare vieţii celor ce aleargă la tine ca neîncetat să te lăudăm pe tine, şi să te prea înălţăm întru toţi vecii.

Mai presus decât razele luminoase şi strălucitoare ale soarelui, Stăpână, ajutorul tău, tinzând tuturor razele minunilor, risipeşte negura patimilor şi a bolilor. Întăreşte-ne pe noi, cei bătuţi de necazuri şi de mulţimea supărărilor, cu dumnezeiescul tău ajutor, Marie, Mireasa lui Dumnezeu, pe tăria răbdării şi pe piatra nădejdii tale, ca să te slăvim pe tine.

Povara întristărlor covârşeşte, Fecioară fără de prihană, puterea mea şi mă trage în prăpastia fără fund a deznădejdii, de care izbăveşte-mă, ca neîncetat să te măresc pe tine.

Căruţă purtătoare de lumină a lui Emanuil te-ai arătat, luminând pe credincioşi, Stăpână curată, pentru aceea luminează sufletul meu cel acoperit acum de întunericul trândăviei şi nimicit de păcate.

Tu ai fost ocrotitoarea sufletului meu, prea cuvioasă, curată, căci întru tine zdrobesc puterea duşmanilor, de tine mi-am atârnat toate simţurile şi mintea, mântuieşte-mă, mântuieşte-mă, ca să te măresc pe tine cu dor.

Potoleşte marea chinurilor care împotriva mea se sălbăticeşte, de Dumnezeu slăvită, scăparea prea puternică a tuturor credincioşilor şi călăuzeşte, curată, către dumnezeiescul ţărm pe ticălosul şi nenorocitul robul tău care de iadul pierzaniei deja s-a apropiat şi a ajuns în laţul deznădejdii, Stăpână, nu mă trece cu vederea pe mine, cel ce rău mă primejduiesc şi caut din tot sufletul grabnicul tău ajutor, căci întru tine mi-am pus toată nădejdea mea, de Dumnezeu fericită.

Sursa: **https://manastirea.petru-voda.ro/2017/01/19/sf-marcu-al-efesului-paraclisul-maicii-domnului/**

Sfântul Marcu al Efesului - Rugăciune către Maica Domnului

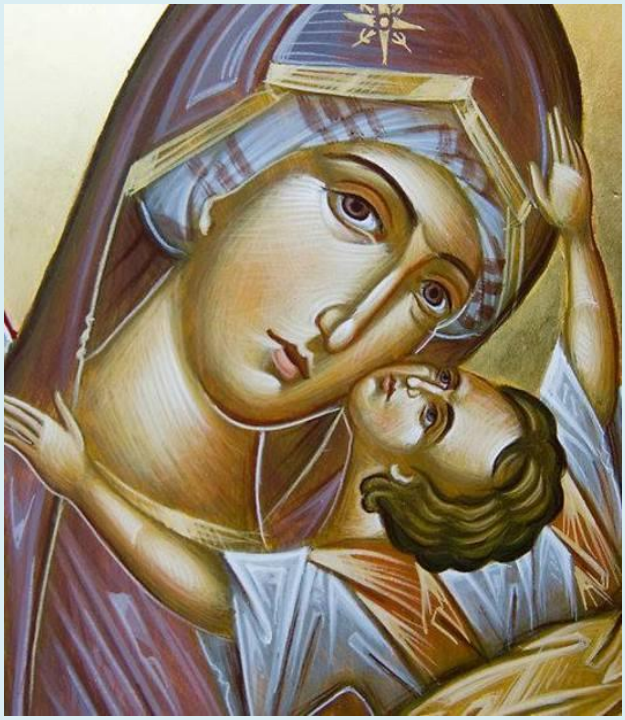

Risipeşte, curată, norii întristărilor din sufletul meu şi luminează-mă cu razele bucuriei, ceea ce ai născut lumina cea dumnezeiească şi neînserată.

Cel ce din ţărână m-ai zidit, Stăpâne, după chipul Tău, şi m-ai învrednicit de înfierea Ta, Iubitorule de oameni, păzeşte-mă ca un îndurat.

Aruncat sunt, curată, în nemăsurate păcate şi în necazurile celor răi, unul după altul, pentru aceea, dăruieşte-mi mie iertare şi izbăveşte-mă din supărări. Izbăveşte-mă pe mine de osânda cea veşnică, Stăpână curată şi învredniceşte-mă de bucuria cea dumnezeiască şi de desfătarea Raiului cu rugăciunile tale.

Pleacă-te la rugăciunile celor ce aleargă acum la tine şi du-le pe acestea la Atotmilostivul Dumnezeu şi plineşte cererile, Marie mult lăudată.

Scutură somnul lenevirii mele şi luminează, rogu-mă, cuvioasă, simţirile mele, dând priveghere şi vrednică pocăinţă.

Imnografie

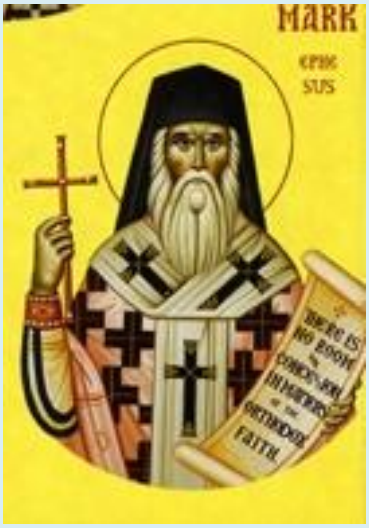

Troparul Sfântului Marcu: Pentru mărturisirea dumnezeieştii credinţe mare lucrător te-a aflat pe tine Biserica, sfinţite Marcu prea lăudate, căci prin păzirea slovelor dumnezeieştilor părinţi ai zdrobit eresurile întunecatului Apus. Pentru aceasta pe Hristos Dumnezeu roagă-L să dăruiască râvnă celor ce-ţi urmează cinstita vieţuire.

Condacul Sfântului Marcu: Prea fericite Marcu, podoaba arhiereilor şi lauda mucenicilor, îmbrăcat cu platoşă nebiruită, de Dumnezeu înţelepţite, ai surpat trufia răzvrătirii apusene, făcându-te vas ales al Mângâietorului şi învederat apărător al Ortodoxiei. Pentru aceasta strigăm ţie: Bucură-te, o, Marcu, lauda ortodocşilor!

Sfantul Ierarh

Marcu Eugenicul

(19 ianuarie)

Troparul

Glasul al 3-lea

Ἦχος γ'. Γα

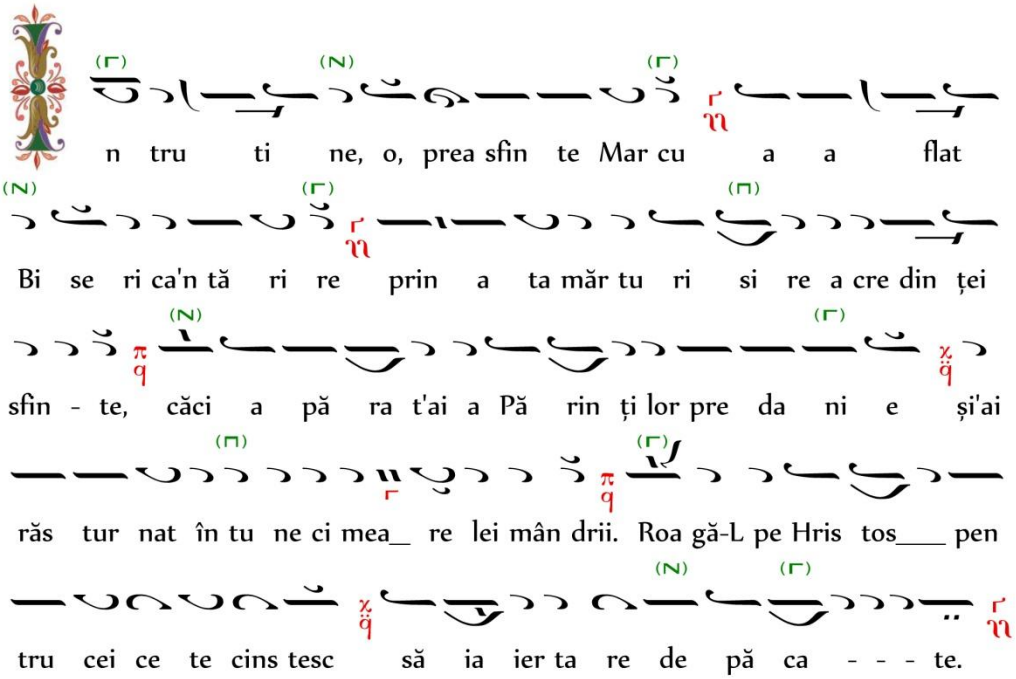

Cinstita vieţuire a prea cuviosului părintelui nostru Marcu Eugenicul, episcopul Efesului

Părintele nostru între sfinţi Marcu Eugenicul (1392-1444), mitropolitul Efesului, s-a născut Manuel, din părinţii Gheorghe şi Maria, amândoi din neam credincios şi viţă slăvită în Constantinopol, capitala Imperiului Roman şi a Patriarhatului Ecumenic al Bisericii Ortodoxe.

În vremea aceea, partea răsăriteană a Imperiului fusese cucerită de turci şi împăratul Manuel căuta să încheie o înţelegere cu papa Martin V, nădăjduind să adune un sinod ecumenic pentru a pregăti unirea catolicilor cu Biserica Ortodoxă şi prin aceasta să dobândească oştiri din partea monarhiilor din Apus. După neizbutita cucerire asupra Constantinopolului din 1422 de către sultanul Murad II, noul împărat Ioan VIII paleologul leagă iar înţelegeri cu noul papă, Eugenie IV, punând început pregătirilor pentru un sinod ecumenic. Patriarhii Alexandriei, Antiohiei şi ai Ierusalimului nu primesc participarea la sinod, dar trimit în silă împuterniciţii lor.

Patriarhul Alexandriei a ales ca pe unul din trimişii săi pe ieromonahul Marcu, ale cărui scrieri teologice i-au dus vestea în întregul imperiu. Atât împăratul cât şi patriarhul Iosif II al Constantinopolului au voit ca Marcu să fie hirotonit episcop, pentru a fi pus în locul cel dintâi al trimişilor ortodocşi la acest sinod. La 46 de ani,

Marcu a fost ridicat în rangul de Mitropolit al Efesului, rămas liber prin săvârşirea mitropolitului Ioasaf.

Pe 27 noiembrie 1437, şapte sute de episcopi, arhimandriţi, monahi, preoţi şi laici au întins pânzele spre Italia. Din această legaţie ortodoxă făceau parte împăratul Ioan, patriarhul Iosif şi douăzeci şi doi de episcopi, printre care se afla Mitropolitul Marcu al Efesului. Prima întrunire a sinodului s-a ţinut în Miercurea mare, 9 aprilie 1438, la catedrala Sfântul Gheorghe din Ferrara, Italia. După cele paisprezece întruniri în Ferrara, la 12 ianuarie 1439 papa Eugenie a mutat sinodul (din pricini băneşti şi politice) în cetatea Florenţei. Aici sinodul are un nou început pe 26 februarie şi se încheie pe 5 iulie.

Nu este prima oară când se încearcă o astfel de unire. Privind împreuna slujire între între paterii catolici şi preoţii ortodocşi din Roma şi Constantinopol, au loc aproape treizeci de întâlniri de la Marea Schismă din 1054. Cea mai de seamă dintre aceste încercări are loc la Conciliul de la Lyon în 1274, având ca pricină, în bună măsură, voirea împăratului Mihail VIII pentru a dobândi oştiri din partea papalităţii. Însă unirea s-a dovedit a fi nu mai mult decât o înţelegere pe hârtie, de vreme ce i-au stat împotrivă cea mai mare parte dintre slujitorii şi norodul Bisericii Dreptmăritoare a Bizanţului, cât şi alte împărăţii ortodoxe. Conciliul de la Lyon a fost cel mai limpede arătat de grăirea surorii împăratului: „Mai bine să piară imperiul fratelui meu, decât curăţia credinţei Ortodoxe".

La Ferrara-Florenţa cele mai de seamă erezii aduse spre cercetare au fost:
(1) purcederea Duhului Sfânt (adică adăugirea de către latini a clauzei filioque la crezul niceean);
(2) primatul papal;
(3) purgatoriul;
(4) întrebuinţarea pâinilor nedospite (azimilor) în Euharistie.

O altă pricină însemnată asupra căreia trimişii ar fi vrut să zăbovească era deosebirea în Ortodoxie între „firea" dumnezeiască şi „lucrările" sfinţitoare, însă împăratul, voind să înlăture ivirea vreunor pricini potrivnice unirii, nu a îngăduit teologilor greci a vorbi în această privinţă.

Filioque

Încă din primele veacuri ale Bisericii, celor botezaţi în credinţa creştină li se cerea să mărturisească cele ale dreptei credinţe în chipul unei scurte mărturisiri dogmatice, numită „Crez". Primul Sobor a toată lumea (Niceea I, 325) şi al doilea

Sobor a toată lumea (Constantinopol I, 381) au hotărât ceea ce a ajuns să fie cunoscut drept Crezul niceeo-constantinopolitan sau mai simplu Crezul niceean. Acest crez a fost întocmit pentru a lămuri învăţătura Bisericii privitoare la Dumnezeirea lui Hristos şi spre a sta împotriva ereziei ariene, răspândită atunci în Biserică, rătăcire ce hulea zicînd că Hristos a fost o fiinţă zidită iar nu Dumnezeu veşnic. Simbolul credinţei de la Niceea a fost soborniceşte primit, atât în Răsărit cât şi în Apus, drept rostirea cea mai de seamă a învăţăturii dogmelor ortodoxe.

În 589, un sinod local din Toledo, Spania, a adăugat un cuvânt la crez astfel încât să zică: „Cred... în Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Dătătorul, care din Tatăl şi din Fiul purcede" (filioque în latină). Acest adaos a fost închipuit ca o neprielnică apărare împotriva arianismului.

Roma nu a primit la început schimbarea crezului strămoşesc. În secolul IX, papa Leon III a pus să fie înscris crezul ortodox fără filioque, pe plăci de argint, în bazilica Sfântului Petru. Curând după anul 1000, însă, Biserica Romei a primit înnoirea. Eresul filioque a cuprins îndeobşte cea mai întinsă parte din temele sinodului.

Următorul cuvânt din „Vieţile Stâlpilor Ortodoxiei" arată mărturisirea Ortodoxă a Sfântului Marcu faţă de filioque: „Într-adevăr, aceasta a fost cea mai dureroasă împotrivire între ortodocşi şi latini."

Grecii, călăuziţi de Sfântul Marcu, au arătat că orice schimbare în crez - filioque sau nu - este împotriva canoanelor. Unii papi dinaintea lui Eugenie nu au pedepsit această adăugire iar cu alte prilejuri, alţii au sprijinit-o. Îndeobşte, papii ce au urmat au întărit această învăţătură eretică, mărturisind că Duhul Sfânt purcede din ipostasurile Dumnezeului Tată şi Dumnezeului Fiu, adică purcederea Sa este din cele două ipostasuri. Astfel, trufaşii teologi catolici au dat naştere la două purcederi în Dumnezeire. Ortodoxia arată că Tatăl este singurul Pricinuitor al Fiului şi al Duhului - Unul născându-se veşnic din El şi Celălalt purcezând veşnic din El. Aşadar Dumnezeu este Unul fiindcă Tatăl este pricina Dumnezeirii, prin aceasta plinindu-se unitatea.

Adăugirea filioque s-a strecurat treptat în fosta Biserică a Apusului, deşi Soboarele a toată lumea I şi II au luat hotărârea limpede şi de nezdruncinat, precum şi celelalte Soboare vor întări, ca în Crez nici un cuvânt să nu se schimbe, să nu se adauge sau să nu se scoată, câtuşi de puţin. Asupra celor ce ar îndrăzni să facă noi tâlcuiri, Sfinţii Părinţi au aruncat grele anateme de nedezlegat!

Sfântul Marcu, împotriva netrebnicelor schimbări ale latinilor, a stăruit a fi citite Canoanele Bisericii înaintea soborului, privind cele de mai sus. S-a dat citire hotărârilor ultimelor cinci Soboare a toată lumea, precum şi învăţăturilor unor sfinţi, dimpreună cu cele ale mai multor papi ai acelor vremi, toate întărind Crezul ortodox şi dând anatemei o cât de mică schimbare a lui. Mulţi din călugării catolici aflaţi la sinod, după ce au auzit hotărârile şi actele Soboarelor Ortodoxiei alături de cuvintele ierarhului Marcu, au mărturisit că nu mai auziseră aşa ceva până atunci. Au izbucnit zicând că grecii învaţă mai corect decât teologii lor şi s-au minunat de Marcu al Efesului. Totuşi, paterii latini s-au împotrivit aducând mai multe păreri în apărarea eresului: cum că filioque nu ar fi fost un adaos adus crezului, ci doar o tâlcuire; că Papa, ca şi întâi-stătător al bisericii, ar fi împuternicit să facă astfel de lămuriri în Crez şi că hotărârile sinoadelor, chipurile, ar sta împotriva schimbărilor neortodoxe în Crez.

Arhiepiscopul Marcu a osebit lucrurile, spunând: „Credinţa noastră este dreapta mărturisire a Părinţilor noştri. Cu ea, noi nădăjduim să ne înfăţişăm înaintea Domnului şi să primim iertarea păcatelor; iar fără de ea, nu ştiu ce fel de cuvioşie ne-ar putea izbăvi de chinul cel veşnic. Toţi Dascălii, toate Sinoadele şi toate dumnezeieştile Scripturi ne îndeamnă să fugim de cei ce cugetă în chip osebit şi să ne depărtăm de împărtăşirea cu aceştia. Dacă primim că Duhul Sfânt purcede şi de la Fiul, înlăturăm monarhia din Dumnezeire şi arătăm a fi două cauze ale Dumnezeirii".

Primatul şi "negreşelnicia" papală

Se arată din cuprinsul Noului Testament şi altor scrieri creştine din vremurile apostolice, că episcopul este întâi-stătătorul obştii creştine locale. El este păzitorul unităţii Bisericii şi este dator cu păstrarea rânduielilor dumnezeieşti în biserica ce îi este încredinţată spre păstorire; el trebuie nu în cele din urmă să înveţe şi să apere credinţa adevărată.

În prima parte din cel de-al patrulea veac după Hristos, cinci cetăţi din Imperiul Roman s-au ridicat cu deosebită însemnătate în sprijinul creştinătăţii, episcopii lor fiind numiţi „patriarhi", însemnătate legată de aşezarea lor în fruntea noroadelor creştine. Treapta de patriarh sau papă însemnează doar o numire mai osebită, o recunoaştere a cinstirii de întâi-stătător peste turma ce îi este încredinţată spre păstorire, patriarhii sau papii înaintea lui Dumnezeu rămânând tot episcopi. Doar unuia dintre aceşti episcopi i-a fost dăruită întâietatea juridică, locul cel de frunte primindu-l aşadar Patriarhul Romei. Tâlcuirea în felurite chipuri a treptei papalităţii în Apus, cu pretenţii de despot cu putere lumească peste Biserică,

îndeosebi după căderea din har după marea schismă de la 1054 a episcopilor catolici (astăzi numiţi cardinali), a fost şi este pricină de tulburare între Apusul latin şi Biserica Ortodoxă a Răsăritului.

Mărturisirea latinilor dinaintea sinodului zice: „Astfel hotărâm că sfântul Scaun Apostolic şi Pontiful Roman ţin primatul asupra lumii; şi că Pontiful Roman însuşi este urmaşul fericitului Petru, căpetenia Apostolilor, deci singurul ales de Hristos. Papa este capul întregii Biserici, şi părintele şi învăţătorul tuturor creştinilor şi toată puterea i-a fost dată prin fericitul Petru de către Domnul nostru Iisus Hristos pentru a adăpa, conduce şi guverna Biserica soborniceasc㠄... "

La aceste plăsmuiri inchizitoriale, în care harurile Bisericii sunt supuse omului-papă, Sfântul Marcu lămureşte crezul ortodox, scriind: ***„Pentru noi, Papa e ca unul din Patriarhi - şi numai dacă este ortodox, adică mărturiseşte crezul şi Credinţa ortodoxă şi nu se depărtează de la ea. Se învinovăţeşte acela care îl pomeneşte ca arhiereu ortodox - pe acest papă şi pe cei ce-l vor urma în eres, şi latino-cugetătorul trebuie privit ca un trădător al credinţei. Prin urmare, fugiţi de aceşti lupi, fraţilor, ca şi de împărtăşirea cu ei, pentru că unii ca aceştia sunt apostoli mincinoşi, lucrători vicleni. Nu este altceva de mirare dacă şi ispititorii lui satana se preschimbă în îngeri ai dreptăţii, al căror sfârşit va fi după faptele lor."***

Purgatoriul şi azimile

Asupra acestor păguboase înnoiri catolice privitoare la cel de-al treilea loc în ceruri (purgatoriul) şi slujirea cu pâine nedospită (azime) ca şi evreii, Sfântul Marcu a fost categoric zicând: ***„Sinoadele i-au condamnat pe cei care nu au ascultat de Biserică şi s-au încăpăţânat în vreo oarecare părere potrivnică, pe care au propovăduit-o şi pentru care au luptat. De aceea i-au şi numit eretici, dar au condamnat mai întâi erezia şi abia apoi pe cei ce o urmează. Eu însă, nu propovăduiesc o oarecare părere de sine, nici nu am plăsmuit vreo schimbare, nici nu mă încăpăţânez în vreo oarecare dogmă străină şi mincinoasă, ci mă păzesc pe mine însumi în dreapta şi adevărata credinţă pe care a primit-o Biserica de la Însuşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos până acum.Aceeaşi Sfântă Tradiţie şi neîntreruptă vieţuire apostolică, Biserica romană a împărtăşit-o înainte de schismă împreună cu Biserica noastră răsăriteană. Aceleaşi dogme, rânduieli şi predanii ortodoxe au fost lăudate întotdeauna, şi înainte şi în vremea adunării acestui sinod; de multe ori le-aţi pomenit şi nimeni nu a putut cu nimic să le învinuiască sau să le găsească vreun păcat. Dacă acum apăr această credinţă şi nu vreau să mă abat de la ea, cum aş putea fi socotit în acelaşi fel în***

care ereticii au fost blestemaţi? Pentru că ar trebui mai întâi să judecaţi credinţa în care cred. Iar dacă această credinţă e mărturisită în chip dreptslăvitor, cum aş putea fi vrednic de condamnare?"

Apărarea Ortodoxiei de către Sfântul Marcu

Pe măsură ce întrunirile se prelungeau, grija pentru înţelegerea teologică au lăsat loc vicleşugurilor lumeşti şi de partea papei (pentru a-şi supune bisericile ortodoxe puterii sale) şi a împăratului (pentru ajutor militar din Apus).

Într-un efort de a grăbi cuvântările şi de a uşura unirea, împăratul Ioan i-a surghiunit pe doi din cei mai puternici apărători ai Ortodoxiei, Marcu al Efesului şi Antonie al Eracleei, închizându-i în chiliile lor şi punând străjeri la uşă pentru a-i împiedica să iasă. În scurt timp s-a ticluit o hotărâre de unire în care ortodocşii au primit învăţăturile de credinţă catolice în schimbul trimiterii de oşti împotriva agarenilor. Până şi patriarhul bizantin Iosif a avut o întâlnire cu Sfântul Marcu pentru a-l îndupleca să semneze hotărârea.

Dar Sfântul a fost neclintit: „Nu voi face aceasta niciodată, orice s-ar întâmpla! Nu voi semna niciodată unirea, chiar dacă ar trebui să-mi primejduiesc însăşi viaţa mea! În materie de credinţă, nu e loc pentru îngăduinţă nici pogorăminte".

La opt zile după ce i-a silit pe ceilalţi trimişi ortodocşi să semneze, patriarhul Iosif a murit.

Lacomul împărat Ioan a luat cu de la sine putere conducerea bisericii, fapt osândit de Sfântul Marcu: ***„Nimeni să nu ne stăpânească în Credinţa noastră ortodoxă, nici un împărat, nici un ierarh, nici un mincinos sinod, nici altcineva, ci numai Unul Dumnezeu, care atât prin El cât şi prin ucenicii Săi ne-a fost dată nouă".***

Dar papa şi împăratul au prins a înfricoşa pe trimişii ortodocşi spre a semna unirea. Papa a ameninţat cu retragerea oştirii dacă ortodocşii nu semnează. S-au făgăduit daruri în schimbul semnăturilor ortodocşilor. Între episcopii ruşi chemaţi la sinod, s-a aflat unul nevoind a semna dintru început blestemata unire, fapt pentru care a fost întemniţat timp de o săptămână până ce, în cele din urmă, a încuviinţat rătăcirea. Aproape toţi episcopii şi cărturarii Răsăritului, temându-se pentru vieţile lor, au părăsit oraşul.

Până în sfârşit, Marcu al Efesului a fost singurul episcop ortodox rămas în cetatea Florenţei care nu a primit să semneze hotărârea de unire: *„Ortodoxia a fost mai de*

preţ pentru Marcu decât Statul; Ortodoxia este cea fără de sfârşit comoară, Biserica adevărată a celor ce sunt mântuiţi. Imperiul bizantin e al pământului: s-a născut, a înflorit şi va pieri. Dar Ortodoxia este de-a pururea vie şi trebuie păstrată ca o lumină pururea fiitoare."

Iar cât despre ceilalţi trimişi „ortodocşi", chiar dacă în inimile lor mulţi nu au voit să semneze, n-au pregetat a se lepăda de Ortodoxie îngroziţi fiind de moarte, ori din iubire de arginţi, slava deşartă sau pentru a-i fi pe plac împăratului.

Trebuie amintit că nu toţi latinii au încuviinţat asemenea fapte: dominicanul Ioan de Montero, a stăruit cerând cu multă ardoare întoarcerea Sfântului Marcu al Efesului la cuvântări, însă împăratul nu a îngăduit.

În 5 iulie 1439, Unirea de la Florenţa a fost pecetluită. În urma semnării acestei hotărâri de către episcopii Răsăritului, timp în care papa Eugenie pecetluia înţelegerea, a întrebat dacă a semnat şi Marcu al Efesului. Spunându-i-se că Sfântul nu a primit una ca aceasta, papa a strigat: „Atunci nimic nu am dobândit!" După toate acestea, în ziua următoare unirea a fost prăznuită de o împreună slujire, săvârşită de apostaţi laolaltă cu ereticii catolici, răsăritenii întorcându-se apoi la Constantinopol.

Cu mijlocirea neguţătorilor ce s-au aflat în cetăţile Ferrarei şi Florenţei, vrednicia isprăvilor Sfântului Marcu s-a vestit înaintea întoarcerii în cetatea Bizanţului. Astfel aflând despre dârzenia sa mucenicească, norodul aştepta cu nerăbdare venirea Sfântului.

Hrisoavele vremii arată astfel acele timpuri: *„Poporul îl slăvea precum cândva israelitenii de demult pe Moise şi pe Aaron, lăudându-l cu numire de „sfânt".*

Chiar şi cei ce erau împotriva lui Marcu ziceau: *„Daruri nu a luat şi nici aur de la papă".*

Însufleţiţi, credincioşii s-au ferit de episcopii care semnaseră, ba chiar i-au ocărât. Preoţii şi ierarhii rămaşi în Constantinopol se arătau potrivnici liturghisirii împreună cu unioniştii. În acest răstimp, patriarhii Bisericii au înştiinţat norodul că nu sunt cu nimic legaţi de cele semnate de trimişii lor.

Vrednicia Sfântului Marcu a fost asemuită cu a Sfântului Atanasie cel mare şi a Sfântului Ioan Teologul. Ierarhii şi cărturarii Bisericii dimpreună cu întreg norodul, slăveau pe sfânt ca fiind purtător al harului de mucenic şi mărturisitor.

Despre cele petrecute la acel tâlhăresc sinod, sfântul grăia: „Îi rugam, şi ce nu le spuneam care să poată să înmoaie chiar şi inimile de piatră, să se întoarcă la cea de obşte mărturisire pe care o aveam mai înainte şi între noi şi cu Părinţii noştri cei Sfinţi, când toţi spuneam aceleaşi şi nu se afla în mijlocul nostru schisma... căci altfel părem „a cânta în gol" sau „a coace pietre" sau „a semăna pe pământ pietros" sau „a scrie deasupra apei" sau câte altele spun pildele despre cele nu sunt cu putinţă a le săvârşi. Căci ei au dat pricina schismei, în mod vădit purtând adăugirea. Pentru aceasta învăţăturile dascălilor apuseni nici nu le cunosc, nici nu le primesc, încredinţat fiind că sunt înşelătoare. În materie de credinţă ortodoxă nu poate fi pogorământ. Stricarea credinţei obşteşti este pierzarea de obşte a tuturor. Toate cele ale credinţei ortodoxe nu îngăduie iconomia. Niciodată nu s-au îndreptat cele bisericeşti prin rezolvări de mijloc. Între lumină şi întuneric poate cineva să spună că este înserare sau amurg; dar mijloc între adevăr şi minciună nu poate nimeni să gândească, oricât s-ar strădui. Împăcare între adevăr şi minciună nu este! În cele ale credinţei nu încape pogorământul nici iconomia, deoarece pogorământul pricinuieşte împuţinarea credinţei. Aceasta este deopotrivă cu a spune: „Taie-ţi capul şi du-te unde vrei."

Noi de fapt am rupt toate legăturile cu latinii tocmai fiindcă sunt eretici. Pacea cu ei poate fi înfăptuită numai atunci când se vor lepăda de adăugirea la Crez şi vor primi învăţătura ortodoxă despre purcederea Duhului Sfânt. Pentru aceasta nu trebuie nicidecum să ne unim cu ei! Ne-am rupt mai înainte de ei sau mai degrabă i-am tăiat şi i-am despărţit de trupul comun al Bisericii, ca având un cuget nepotrivit şi necuvios făcând adăugirea în chip nebunesc. Prin urmare, ne-am întors de la ei, de vreme ce erau eretici şi din cauza aceasta ne-am despărţit de ei."(Scurta scrisoare, PG 159, 1931C)

Sfântul Marcu, acum pătimind trupeşte de boala ce se cheamă cancer, îşi petrece ultimii patru ani ai vieţii predicând şi scriind împotriva falsei uniaţii.

În mai 1440 în ziua de dinaintea întronării noului patriarh de cele latineşti cugetător Mitrofan II al Ciziculuі, Sfântul Marcu şi Antonie al Eracleei au lăsat cetatea Constantinopolului. Sfântul întorcându-se în cetatea Efesului, aflată acum sub stăpânire turcească, poartă de grijă norodului şi întregii Biserici aflată sub a sa oblăduire.

Din pricina bolii şi a opririi cu silnicie de slujirea celor sfinte, Cuviosul îşi îndreptează paşii spre Muntele Athos, căutând însingurarea pustnicească.

Aflându-se în trecere prin ostrovul Limnos, este întemniţat din porunca împăratului, fiind închis pentru doi ani, răstimp în care alcătuieşte epistola-testament: „Către toţi creştinii ortodocşi de pe întreg pământul şi din ostroave", unde întăreşte credinţa Ortodoxă împotriva înnoirilor catoliceşti, îndeosebi filioque, ipostasul şi lucrările dumnezeieşti, purgatoriul, azimile şi papalitatea. Întorcându-se în Constantinopol, a început iarăşi lupta pentru Ortodoxie, încurajându-i pe fraţii cei ortodocşi şi aducându-i la pocăinţă pe cei târâţi departe de dreapta credinţă de către latino-cugetători.

Slăbit de atâtea aspre lupte, s-a îmbolnăvit greu, iar după paisprezece zile şi-a dat viteazul şi sfântul său suflet Puitorului de nevoinţe, Hristos, în ziua de 23 iunie 1444, în casa părintească din Galata Constantinopolului, la vârsta de 52 de ani, lăsând această vale a plângerii, pentru a se strămuta la veşnicele locaşuri şi a primi plată pentru ostenelile sale, „alegând mai bine să pătimească cu poporul lui Dumnezeu, decât să aibă dulceaţa cea trecătoare a păcatului" (Evrei 11, 25).

Înainte de a adormi, i-a legat cu jurământ pe cei ce erau de faţă să păzească buna mărturisire a Ortodoxiei chiar cu preţul martiriului.

Cinstitul sau trup a fost îngropat în mănăstirea Sfântului Gheorghe din Mangane, unde îmbrăcase şi schima monahală.

Pe mormântul acestui Sfânt, singurul apărător al Credinţei ortodoxe din acea vreme, ar trebui să se pună după vrednicie minunatul cuvânt al Apostolului Pavel: ***„Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârşit, credinţa am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător" (II Timotei 4,7-8).***

Nouă ani mai târziu, Constantinopolul apostat a căzut în mâinile agarenilor, iar cea mai mărită biserică a creştinătăţii a fost prefăcută-n moschee...

Întâia împotrivire ierarhicească privind unirea florentină a avut loc în aprilie 1443 când cei trei patriarhi: Ioachim al Ierusalimului, Filotei al Alexandriei şi Dorotei al Antiohiei s-au întâlnit la Ierusalim şi au dând anatemei tâlhărescul sinod de la Ferrara- Florenţa şi pe patriarhul Mitrofan al Constantinopolului ca eretic. Însă împăratul, patriarhul şi câţiva clerici au rămas credincioşi unirii mincinoase. Abia în 1472 patriarhul Simeon I al Constantinopolului a lepădat la rândul său uniaţia catolică.

În februarie 1734, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe, sub patriarhul Serafim I al Constantinopolului, a canonizat pe Marcu al Efesului ca sfânt, hotărând ziua de 19 ianuarie ca dată a prăznuirii sale.

Iulian Dumitraşcu - Calendar ortodox - Sfântul cuvios Macarie cel mare şi Macarie Alexandrinul; Sfântul ierarh Marcu, mitropolitul Efesului; Sfânta muceniță Eufrasia

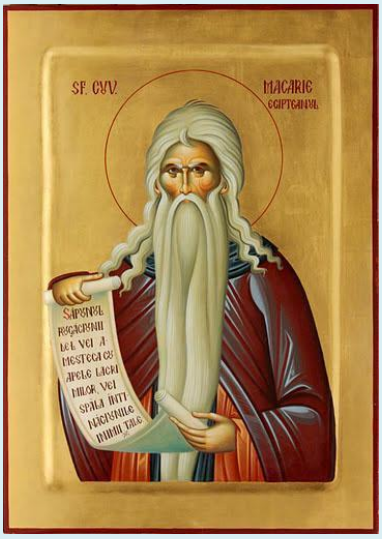

1. Sfântul Macarie cel mare, numit şi Egipteanul, s-a născut în jurul anului 300 în Egipt, în localitatea Ptinapar, din părinţi creştini, şi din fragedă vârstă s-a nevoit la deprinderea credinţei şi a faptelor bune, ajungând locaş dumnezeiescului Duh.

În tinerețe, când părinții săi au stăruit să se căsătorească, Macarie s-a retras în pustie și s-a rugat Mântuitorului Hristos, Mirele Bisericii, să îl călăuzească pe calea cea bine plăcută Lui.

În acest răstimp de post şi rugăciune, a avut o vedenie. Un Heruvim înaripat l-a luat de mână şi l-a urcat pe vârful unui munte, arătându-i întreaga pustie, de la răsărit la apus, şi zicându-i: „Dumnezeu ți-a dat ție și fiilor tăi duhovniceşti drept moștenire această pustie!”.

La scurt timp după aceasta, Sfântul Macarie, după moartea neașteptată a logodnicei şi a părinţilor săi, şi-a împărţit săracilor moştenirea. Apoi, aflând un monah bătrân, venit la biserica din sat pentru primirea Sfintei Împărtăşanii, Macarie s-a făcut ucenicul lui şi, clădindu-şi chilie în pustie, s-a făcut monah, vieţuind în rugăciune, în înfrânare şi în lucrul mâinilor, după obiceiul monahilor.

Dar, venind cei din sat, l-au făcut preot fără voia lui, deşi era încă tânăr. Atunci Macarie a început o viaţă şi mai aspră.

El venea la slujbă în sat, iar în cealaltă vreme se liniştea în pustie. Însă mulţi cercetându-l acolo în pustie, iar el simţindu-şi sufletul în primejdie, şi-a săpat singur, departe de chilie, o peşteră, unde rămânea îndelung în linişte, fără să-l mai tulbure nimeni.

Iar pentru mâncarea şi băutura lui, este de prisos a scrie, că trupul şi obrazul său mărturiseau despre covârşirea postului şi a ajunărilor. Dar pacea lui n-a rămas multă vreme netulburată.

Că, din uneltirea diavolului, a fost învinuit pe nedrept de necinstirea unei fecioare, pentru care Macarie a fost batjocorit de tot satul şi a fost bătut până aproape să moară. Dar fata, fiind însărcinată şi neputând să nască, a mărturisit pe adevăratul vinovat. Atunci, auzind Macarie că vor să vină să-l laude pentru răbdarea şi umilinţa lui, a fugit în pustiul Schitului (Sketis).

Şi, nevoindu-se acolo mulţi ani, tânărul Macarie s-a dus la marele Antonie pe care dorea să-l vadă şi, primit fiind cu dragoste, Macarie i-a devenit ucenic apropiat. Şi a fost povăţuit de cuviosul Antonie, care i-a dăruit la moarte toiagul său, drept moştenire, povățuind cetele de călugări din pustie, care s-au adunat în jurul său.

Deci, către vârsta de 40 de ani, fericitul Macarie a primit de la Dumnezeu darul tămăduirii şi al proorociei şi s-a făcut îndrumător celor din Schit. Şi multă lume venind la el, cerea ajutorul şi învăţăturile lui cele luminate de Duhul Sfânt. Şi le dădea fericitul Macarie învăţături scurte despre rugăciune, răbdare, omorârea patimilor şi bunătate, iar alţii îl căutau pentru tămăduiri şi binecuvântare.

În anul 360, cuviosul Macarie a întemeiat mănăstirea care îi poartă numele, în pustia Nitriei, cu viaţă monahală neîntreruptă până astăzi. Şi, din milă de oameni, a pus de s-a zidit, în pustie, o casă de oaspeţi pentru străini şi bolnavi.

Şi a prorocit fratelui pus să slujească acolo, urgia Domnului, pentru iubirea lui de argint, că, luând fratele bani până şi de la cei săraci, ascundea arginţii şi nu se pocăia, lucru pentru care s-a umplut de lepră. Şi l-a vindecat de boală stareţul şi, certându-l, i-a tămăduit şi patima sufletească.

Deci, a început Dumnezeu a lucra prin fericitul Macarie, până şi învieri din morţi, spre mântuirea şi folosul oamenilor. Că venind la el un eretic, stăpânit de diavolul mândriei, zicea că Mântuitorul n-a luat trup omenesc şi că nu va fi o înviere a morţilor. Şi trăsese la răzvrătirea lui peste 500 de suflete, că ereticul era şi vrăjitor.

Iar cu rugăciunea sa, fericitul Macarie a înviat un mort, care a mai trăit trei ani, spre adeverirea învierii şi întoarcerea atâtor suflete. Şi încă şi pe alţi doi morţi i-a făcut de au grăit din morminte, scăpând, astfel, pe cei din neamul lor de vânzare în robie şi de năpastă.

Umblând el odată prin pustie, i s-a întâmplat că a aflat o căpăţână de om uscată, zăcând pe pământ. Şi, întorcând-o cu toiagul, a auzit glas din ea că este a unui slujitor la idoli; şi i-a spus lui că cei din iad, neputând să se vadă faţă către faţă, fiind cu totul cuprinşi de foc, ori de câte ori Macarie se roagă pentru ei, atunci pot şi ei să se vadă puţin, unul pe altul, şi aceasta este pentru ei o uşurare.

Cuviosul Macarie cel mare a fost apreciat mult de contemporani, ca un monah desăvârşit, care a trecut de treapta practică a luptei cu patimile, şi a ajuns la contemplaţie. Ucenicii îl numeau: vasul alegerii, bătrânul egiptean, fericitul Macarie, sau: sfântul şi foarte practicul nostru învăţător şi marele învăţător şi dascăl.

El se distingea prin înţelepciunea cu care recomanda o asceză moderată, ca şi prin darul discernământului sau al deosebirii duhurilor, povăţuind cu multă dragoste comunitatea monahală de la Schit (Sketis).

Paladie spune că Macarie se afla permanent într-o stare de uimire sau extaz, mintea lui fiind mereu la Dumnezeu, nu la lucrurile acestei lumi. Pentru smerenia şi blândeţea sa era numit un dumnezeu pe pământ. Macarie era un desăvârşit învăţător în ceea ce priveşte rugăciunea. El arăta că nemânierea este o condiţie a sporirii în rugăciune. Tot el recomanda rugăciunea scurtă, dar deasă, care s-a numit mai târziu rugăciunea minţii.

Deci, fiind împodobit cu daruri şi cu fapte dumnezeieşti, ne-a lăsat fericitul Macarie şi o carte cu 50 de cuvântări, de foarte mare folos duhovnicesc, precum şi o scrisoare către călugării tineri, cu tot felul de sfaturi.

A trecut la cele veşnice în anul 390, după 90 de ani de osteneli pentru Domnul Iisus Hristos, fiind pomenit de Biserica Ortodoxă la 19 ianuarie.

Moaştele sale se găsesc acum în mănăstirea coptă din Egipt, care-i poartă numele (Deir Abu Maqar).

2. Cuviosul Marcu Efeseanul, cel numit și Eugenicul (sec. XV)

Marcu Eugenicul a fost mitropolitul Efesului în vreme de grea încercare pentru Imperiul bizantin. La Sinoadele de la Ferrara (1438) și Florența (1439) mitropolitul a apărat Ortodoxia cu toate resursele de care dispunea.

3. Sfânta muceniță Eufrasia (sec. IV) a trăit în Nicomidia (Bitinia, Asia Mică) în vremea împăratului Maximian Galeriu (305-314). Nu a vrut să jertfească idolilor și a fost supusă la chinuri.

Și din cauză că nu s-a reușit să fie determinată a sluji idolilor a fost dată unui bărbat pentru a o batjocori. Ea l-a amăgit pe acesta zicându-i că, dacă nu o va necinsti, îi va da o plantă care îl va feri de loviturile săbiilor vrăjmașilor. Pentru a se convinge i-a spus să încerce eficacitatea plantei pe gâtul ei. Bărbatul a ascultat de spusele ei și a lovit-o cu sabia. Astfel, Sfânta Eufrasia și-a păstrat neîntinată curăția, încredințându-și sufletul Mirelui Hristos.

Sfântul Marcu al Efesului despre iad şi chinurile veşnice

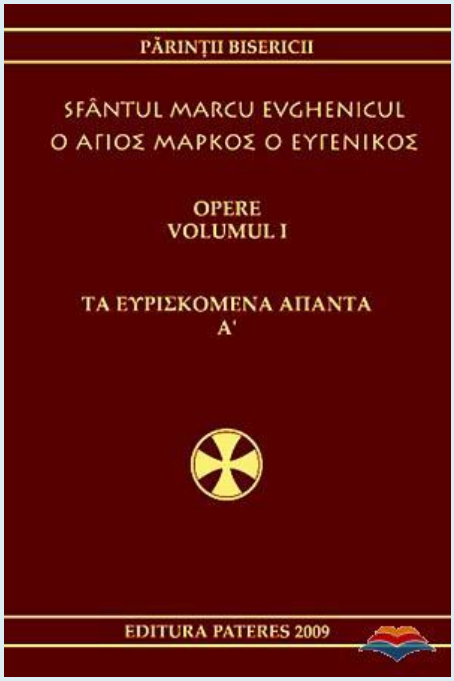

[…] "Locul" în veşnicie pentru fiecare creatură va fi rodul modului de relaţionare cu Creatorul. Dumnezeu nu a creat iadul sau vreo pedeapsă veşnică, ci acestea sunt produsul lipsirii de Dumnezeu. Deci Raiul sau iadul sunt în primul rând stări lăuntrice dezvoltate în urma întâlnirii cu lumina sau focul zilei judecăţii. "Căci un astfel de foc pe sfinţi – de vreme ce nu poartă asupra lor nici un însemn sau faptă a răutăţii – îi arată mai strălucitori, fiind probaţi prin el, precum aurul în cuptor sau ca piatra numită amiant, care, fiind pusă în foc, pare că se face precum cărbunele, dar când este scoasă din foc şi este spălată în apă, devine mai curată, cum erau şi trupurile celor trei tineri din Babilon.

Dar pe cei păcătoşi, care şi-au adăugat răutatea şi o au împrejurul lor ca pe o materie uşor de mistuit pentru acel foc, îi va aprinde degrab şi lucrul [lor], adică dispoziţia lăuntrică sau lucrarea cea rea, îl va arde şi îl va nimici desăvârşit, iar pe ei îi va păgubi de cele ce le purtau asupra lor, adică de poverile cele rele şi îi va mântui, adică îi va menţine [în existenţă] şi îi va păstra pentru totdeauna, fără să piară împreună cu răutatea lor".

Focul acela este necreat şi îşi va despărţi lucrările în funcţie de dispoziţiile lăuntrice ale făpturilor: pe unii îi va arde şi pe unii îi va lumina. Prin urmare în veşnicie e vorba de un alt tip de spaţiu, oarecum relaţional, nu cum îl cunoaştem acum. Totuşi el nu va fi lipsit şi de materialitate, dar în ce fel va fi, nu ştim. Cert

este că trupul va lua parte la întreaga desfătare a veşniciei şi "lucrările prin simţuri nu se vor nimici nicidecum". Ne vom folosi de ochi spre înţelegerea noastră şi a dumnezeieştii frumuseţi, urechile vor primi dumnezeiescul glas şi pe cel de veselie, buzele vor gusta că bun este Domnul şi vom folosi mirul cel duhovnicesc deşertat pentru noi şi aşa mai departe toate mădularele. Funcţiile biologice vor fi realmente transfigurate şi nu vor mai păstra nimic din caracterul stricăcios de acum. Rămân doar raţiunile simţurilor. "Căci duhovnicesc devenind trupul şi mădularele acestuia vor fi mai departe duhovniceşti şi se vor sluji de lucrări duhovniceşti".

"Dar şi creaţia întreagă va fi schimbată spre mai bine şi va rămâne în veşnicie, şi sufletul şi trupul vor petrece în cele schimbate şi se vor bucura de ele". Trupurile păcătoşilor vor fi şi ele duhovniceşti, dar se vor deosebi de cele luminate ale sfinţilor prin aceea că vor fi întunecate. Chinurile lor descrise în Sfânta Scriptură sau în scrierile şi vedeniile Părinţilor trebuie înţelese alegoric. Întunericul cel mai dinafară este lipsa luminii dumnezeieşti şi este sortit celor ce aici au iubit întunericul necunoştinţei şi nu au vrut să primească razele luminării dumnezeieşti. Viermele cel otrăvitor este muşcarea continuă a conştiinţei şi e dat celor ce s-au tăvălit în plăcerile trupului etc.

Dat fiind că acele bucurii şi chinuri vor fi duhovniceşti, nu trupeşti (în înţelesul de acum al materiei) şi acelaşi suflet şi trup le vor trăi, o oarecare pregustare a lor este dată şi în viaţa aceasta, dar şi în intervalul dintre moarte şi înviere. Fiecare chin şi bucurie de dincolo este în analogie cu starea personală a fiecăruia. Diferenţierile se produc în intensitatea chinurilor sau a bucuriei, dar stările vor fi doar două: una a celor ce vor fi în bucurie, alta a celor ce vor fi în chin. Dar până la înviere nu este definitivată starea nici unei făpturi, ci fiecare trăieşte după moarte o anticipare a acelei stări.

"Noi zicem că drepţii nu au luat desăvârşit soarta lor şi acea stare fericită pentru care s-au pregătit ei înşişi prin fapte, nici păcătoşii nu sunt duşi îndată după moarte în pedeapsa veşnică în care vor fi chinuiţi veşnic, ci amândouă acestea vor fi în chip necesar după acea din urmă zi a judecăţii şi după învierea tuturor. […]"

(Extras din cartea: "Sfântul Marcu Evghenicul, Opere, Volumul I")

Sfântul Marcu de Efes – Predici şi editoriale

Sfântul Nicolae Velimirovici – Proloagele de la Ohrida - Pomenirea Sfântului Marcu, episcopul Efesului

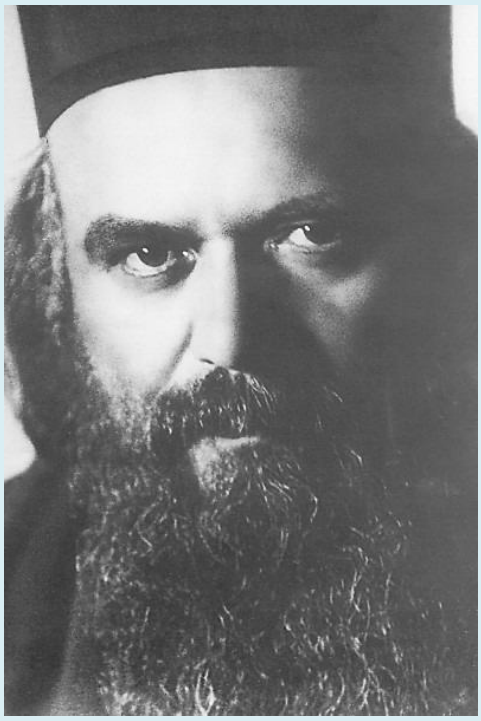

Sfântul Marcu este cunoscut prin marele său curaj cu care a apărat Ortodoxia la Sinodul de la Florenţa (1439 d. Hr.), în ciuda opoziţiei împăratului şi Papei.

El a adormit cu pace la anul 1452.

Pe patul de moarte, Marcu 1-a rugat cu lacrimi pe Grigorie, ucenicul său, care mai târziu avea să fie strălucitul patriarh Ghenadie, să se păzească de capcanele Apusului şi să apere până la capăt Ortodoxia.

Mitropolitul Augustin de Florina - Predică la pomenirea Sfântului Marcu al Efesului - Biserica noastră este în pericol

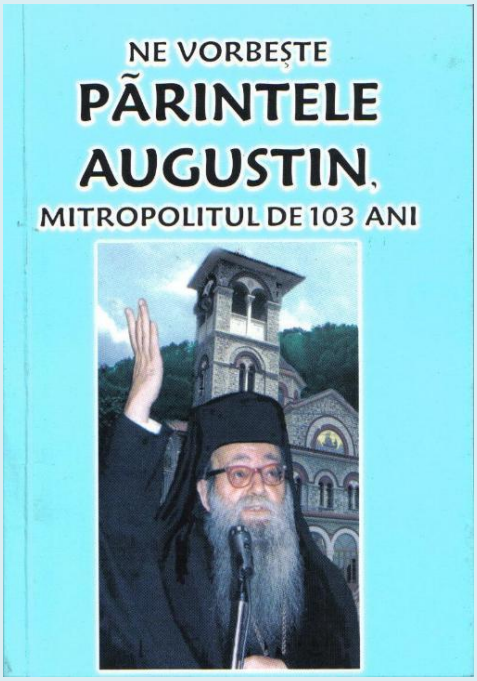

Sfântul Marcu, mitropolitul Efesului, Evghenicul. Se numeşte aşa pentru că este altul decât Sfântul Marcu, evanghelistul. Vom spune câteva cuvinte despre Sfântul Marcu al Efesului.

***

Acest mare sfânt şi mărturisitor al Credinţei noastre ortodoxe s-a născut în 1392. Unde s-a născut, în ce cetate? O, cetatea care l-a născut! Nu este elin şi nu este creştin ortodox cel care aude numele acestei cetăţi şi nu se emoţionează. S-a născut în cetatea visurilor noastre, în Constantinopol!

S-a născut din părinţi binecinstitori şi bogaţi, care şi-au dorit realizarea copilului lor. Inteligent şi studios cum era, a studiat la diferite şcoli şi a audiat mulţi profesori. În felul acesta, a dobândit o aleasă educaţie. Îl ştia pe Homer pe de rost! Acum, dacă vei întreba vreun copil de elin, nu ştie nici măcar un vers din Homer. Păcat de banii pe care îi cheltuieşte statul cu şcolile. Englezii îl ştiu pe Homer, germanii îl ştiu pe Homer. Noi? Nimic. O, patrie, unde ai ajuns cu politicienii care se laudă în Parlamentul elinilor că au „îngropat” - ei, groparii - frumoasa limbă elină!…

Aşadar, Marcu Evghenicul a studiat operele antice. Însă, înainte de toate, citea zi şi noapte şi avea sub perna sa - ce carte? - Sfânta Scriptură. A învăţat foarte bine Scriptura şi a devenit unul din cei mai înţelepţi profesori din Constantinopol. Cu această zestre, a devenit apoi monah, diacon şi preot al Bisericii, iar în cele din urmă, mitropolit al istoricei cetăţi Efes.

Dar a trăit într-o perioadă foarte dificilă. Într-o perioadă în care Bizanţul era în declin. Bizanţul a fost statul pe care l-a întemeiat Constantin cel mare, cu capitala la Constantinopol. A fost cel mai mare stat al lumii antice, stat care, ca un arbore imens, şi-a întins ramurile în Răsărit şi în Apus. A fost ce sunt astăzi America şi Anglia sau, mai bine zis, Anglia şi America nu sunt nimic în comparaţie cu Imperiul Bizantin. Slavă mare. Acolo, biserici strălucitoare (Sfânta Sofia), acolo, părinţi şi dascăli, acolo, flori şi roade ale Bisericii, tot ce are lumea mai frumos.

A ţinut Bizanţul - câţi ani? - O mie de ani! Şi a propovăduit Evanghelia în mod misionar în întreaga lume. Dar acum, în epoca Sfântului Marcu, erau deja ultimii ani ai Imperiului Bizantin. Bizanţul „îşi trăgea ultimele răsuflări”, îşi dădea duhul, murea. Pentru că, după cum mor oamenii, mor şi popoarele. Şi au murit popoare şi popoare până acum. Dar mă tem, fraţii mei, ca nu cumva şi poporul nostru să moară, un popor istoric, care durează de cinci mii de ani. Există acest pericol, dacă nu ne trezim toţi, mici şi mari, din toate partidele şi taberele, şi nu dobândim o unitate creştină.

Aşadar, atunci, statul îşi trăgea ultimele suflări. Cetatea era ameninţată de un duş-man îngrozitor. Era ameninţată de Mahomed, care a pornit din Arabia şi a ajuns până în Constantinopol şi l-a împresurat. Împărat era Ioan paleologul, fratele lui Constantin paleologul, ultimul împărat. În această clipă dificilă - ce-a făcut Ioan? Şi-a întors privirile sale nu spre Dumnezeu, Tatăl nostru, ci a căutat o alianţă cu Occidentul. Ca şi noi, care căutăm alianţă când cu Occidentul şi America, când cu Orientul şi cu Rusia, şi niciodată cu Dumnezeu! În timp ce Elada singură, dar cu Dumnezeu, este atotputernică. „Înţelegeţi neamuri şi vă plecaţi,… căci cu noi este Dumnezeu”! (Isaia 8, 9-10 şi Pavecerniţa mare).

Aşadar, Ioan paleologul şi-a întors privirile spre Occident. Dar acolo, stăpânea papa atunci. Avea putere. Ridica şi cobora principi şi împăraţi. Înaintea sa, stăteau drepţi guvernatorii Italiei, ai Franţei, ai Germaniei şi alţii. Aşadar, Ioan a făcut păcatul de a cere ajutor de la papă împotriva lui Mahomed, care împresurase Constantinopolul. Şi s-a dus în Occident, luând cu el o mare suită. Printre membrii suitei, era şi Marcu Evghenicul, ca om educat şi erudit, ce era capabil să întreţină convorbiri cu catolicii.

S-a dus la papa. Slăviţii strănepoţi ai lui Constantin cel mare s-au prezentat înaintea lui ca nişte cerşetori, tremurând înaintea lui. Şi acesta ce pretenţii avea? Să i se închine şi să-i sărute pantoful! Ce să facă?! S-au închinat şi i-au sărutat pantoful.

Apoi, a început dialogul. Este mare istoria, nu este posibil să le povestim pe toate. În cele din urmă, când la Ferrara şi când la Florenţa (1438-1439), a avut loc înţelegerea, un pact dezonorant. Adică: a făcut papa un document şi i-a obligat pe ortodocşi să semneze că acceptă toate rătăcirile şi ereziile lui şi primatul, dictatura şi sistemul totalitar cu care conduce.

Erau mulţi însoţitorii lui Ioan paleologul. Şi toţi semnau, semnau, semnau…

Deodată, apare un „nu”. Cineva a spus: „Eu nu semnez”. Unul era. Îl roagă patriarhul, îl roagă ceilalţi episcopi, îl roagă împăratul.

- Nu, zice. Eu nu trec de partea papei, voi rămâne ortodox. În felul acesta, s-a semnat pactul de dezonoare.

Papa a întrebat:
- Au semnat toţi?

- Toţi, Sanctitate, în afară de unul.

- Cine este acesta?

- Marcu al Efesului.

- A, zice papa, el n-a semnat? Nu am făcut nimic…

Vedeţi?! O singură semnătură a unui singur luptător pentru Ortodoxie are valoare mai mare decât o mulţime de semnături ale oamenilor mici şi lipsiţi de importanţă. S-au întors în Constantinopol. Poporul, revoltat împotriva acestei înţelegeri trădătoare, a ieşit şi l-a primit cu cinste doar pe Marcu Evghenicul. Deoarece acesta, un singur om, a ţinut Ortodoxia, urmând Sfântului Atanasie cel mare. După cum marele Atanasie a ţinut 50 de ani Ortodoxia pe umerii săi, ca un alt Atlas, aşa şi Marcu Evghenicul a ţinut Credinţa noastră ortodoxă în acele vremuri grele. De aceea, suntem recunoscători Sfântului Marcu pentru rezistenţa sa eroică.

***

Câţi ani au trecut de atunci? Calculaţi. Aproape 500-600 de ani. Şi iarăşi, acum şi noi suntem ameninţaţi ca neam care i-a succedat Bizanţului. Şi micul nostru neam şi chiar Biserica noastră sunt în pericol. Duşmanii sunt mulţi! Doar cei nesimţiţi nu-i zăresc, doar aceia al căror gând este doar la bani, la mâncare, la erotisme… Mici şi neimportanţi, oameni cu deprinderi de fiară am ajuns, oameni împietriţi, fără idealuri lăuntrice mari.

Iubiţii mei, Biserica noastră este în pericol:
- Este în pericol de la Răsărit, de la Apus, de la Miazăzi şi de la Miazănoapte, este în pericol din toate părţile.
- Este în pericol din partea ereziilor, a francilor (catolicilor) şi a papei, care e unul şi acelaşi lucru. Toţi câţi se duc în afară, în Australia şi la Toronto, îl văd acolo pe papa, care încearcă să distrugă elenismul ortodox.
- Este în pericol din partea protestanţilor.
- Este în pericol din partea iehoviştilor, biciul umanităţii, taifunul sionismului.
- Este în pericol din partea ateilor marxişti, care, deşi nu-L acceptă pe Dumnezeu, promit „paradisuri", pentru a instaura pe pământ iadul.
- Este în pericol…, este în pericol…, este în pericol…

După cum a spus un sfânt din zilele noastre, dacă nu vom fi atenţi, va veni vremea în Elada în care unii vor fi catolici, alţii - protestanţi, unii - iehovişti, alţii - penticostali, unii - atei, alţii - necredincioşi, unii - marxişti, alţii… Şi ortodocşi? Nu vor exista!

O, fraţii mei, cui vorbesc? La morţi, la pietre? Vouă vă vorbesc! O simţiţi? Nu vorbesc ca să treacă timpul. Eu simt în adâncul sufletului că Ortodoxia este mama noastră, dulcea noastră mamă. Dacă se stinge Biserica, s-a stins soarele. Mai bine să se stingă soarele, decât Ortodoxia.

De aceea, să repetăm şi noi cuvintele poetului Kristalli:

„O, Ortodoxie! Dulce mamă,
Ce glas frumos trimiţi prin clopot
Şi cât de mult urneşte inima noastră acest glas!
Acea cruce din clopotniţele noastre,
răspândind atât de multe raze de aur,
Varsă în adâncurile noastre, în suflet,
atât de multe nădejdi dulci şi de aur!"

(Omilia mitropolitului Augustin Kandiotis al Florinei, Prespelor şi Eordeei, în Sfânta Biserică a Sfântului Pantelimon, Florina, duminică, 19.01.1986)

Părintele Serafim Rose - Să luăm aminte în special la întâmplările din viețile sfinților

Cu deosebire în zilele noastre, isteţii „teologi” au capacitatea de a-i cita pe părinţi şi să-i răstălmăcească spre sminteala credincioşilor. Însă ceea ce au făcut părinţii este adesea aşa de limpede şi neechivoc încât nu se poate răstălmăci.

De aceea, dacă te simţi înclinat să scrii articole asemănătoare, fă-o cu tot dinadinsul. Ai pomenit de un lucru important: marele folos al citării din operele părinţilor. Aici aş mai adăuga: marele folos al citării unor întâmplări din viaţa lor, atunci când e cazul. Dar, cu deosebire în zilele noastre, isteţii „teologi” au capacitatea de a-i cita pe părinţi şi să-i răstălmăcească spre sminteala credincioşilor. Însă ceea ce au făcut părinţii este adesea aşa de limpede şi neechivoc încât nu se poate răstălmăci.

Spre exemplu: se vorbeşte mult în zilele noastre despre înţelegerea celor „Şapte Sinoade Ecumenice”, cât de obligatorii sunt, dacă sunt valabile pentru toţi creştinii ortodocşii şi dacă sunt ultima autoritate în Biserică, etc. - şi apoi începi să-ţi aminteşti că ortodocşii au avut şi un al „Optulea Sinod Ecumenic” - deoarece toţi reprezentanţii Patriarhatelor au semnat convenţia Sinodului de la Florenţa.

Cu toate acestea, din pricina unui singur episcop, Sfântul Marcu al Efesului, care s-a împotrivit întregului Sinod ţinând mai mult la adevăr decât la niscaiva „interese bisericeşti”, respingând hotărârea (unirea cu Roma) din cauză că era în contradicţie

cu tradiţia ortodoxă, întreaga Biserică Ortodoxă a respins-o. Chiar şi astăzi, susţinătorii uniaţiei (unirii cu Roma), vor fi având multe şi subtile argumente, dar noi ne vom împotrivi nu numai cu argumente şi citate din părinţi, ci chiar cu exemplul Sfântului Marcu al Efesului.

(Ne vorbește părintele Serafim Rose - Scrisori, traducere de Ștefan Francisco Voronca, Editura Egumenița, Galați, 2003, pp. 88-89)

Mitropolitul Ierotheos de Navpaktos şi Sfântul Vlasie: Sfântul Marcu Evghenicul despre catolici

Sfântul Marcu Evghenicul, mitropolitul Efesului, a fost un neînfricat mărturisitor al credinţei la Sinodul de la Ferrara-Florenţa, pentru că nu a cedat presiunilor papale şi şantajelor, rămânând până la sfârşit un mărturisitor al credinţei. Nu numai că în timpul acelui Sinod a dovedit rătăcirile latinilor, dar în acelaşi timp a dovedit şi falsurile (mistificările) pe care le-au făcut latinii (catolicii) în textele Părinţilor Bisericii.

Desigur că la început Sfântul Marcu Evghenicul s-a comportat cu noblеţe, dar mai târziu, când şi-a dat seama de mijloacele necurate la care se pretau pentru a-şi atinge scopul, de presiunile, falsurile, şantajele, constrângerile şi vicleniile latinilor, a devenit un mărturisitor al credinţei. Poziţia sa a fost de la un capăt la altul romană [romeică] , deoarece adevăraţii romei sunt împăraţi ai spiritului, sunt aristocraţi ai duhului, pot să dialogheze cu luciditate şi cumpătare, linişte şi noblеţe. Când însă este vorba de îndepărtarea de la adevărul revelat şi când văd mijloace necurate ale celorlalţi pentru atingerea scopului, atunci devin mărturisitori ai credinţei. Pentru că Hristos nu-şi doreşte doar căutători, ci şi mărturisitori.

Sfântul Marcu Evghenicul avea o bună cunoaştere a realităţii. Adică, el ştia că noi i-am tăiat pe latini din Trupul Bisericii, deoarece latinii au căzut în erezia Filioque.

O expune un text al său care este destul de sugestiv. Scrie Sfântul Marcu: ***Aşadar, ei ne-au dat pricină de schismă, proclamând pe faţă adaosul la Crez, pe care îl grăiau mai înainte pe ascuns. Şi noi ne-am despărţit primii de ei, ba mai degrabă***

i-am despărţit şi i-am tăiat de la trupul comun al Bisericii. Spune-mi, de ce i-am despărţit? Oare fiindcă ţin dreapta credinţă sau pentru că au dat la iveală în chip drept adaosul la Crez? Cine ar spune aceasta, fără numai dacă este foarte zdruncinat la creier? Nu, ci pentru că gândesc lucruri absurde şi rău-credincioase şi fiindcă au făcut adaosul fără temei. Aşadar, i-am lepădat ca pe nişte eretici şi de aceea ne-am despărţit de ei… atunci sunt eretici şi ca pe nişte eretici i-am tăiat.

Din acest text putem să extragem câteva adevăruri:

- ⇒ *Întâi, că latinii au scornit erezia Filioque, pe care mai înainte o credeau în ascuns, o spuneau printre dinţi.*
- ⇒ *Al doilea, noi ortodocşii ne-am despărţit de bună voie de latini, care e acelaşi lucru cu faptul că i-am tăiat de la Trupul comun al Bisericii, ca pe unii ce cugetă dogme rău-cinstitoare şi pentru că au adăugat cuvântul „Filioque" în Simbolul de Credinţă în chip nelegiuit.*
- ⇒ *Al treilea, latinii prin adaosul Filioque sunt eretici şi ca pe nişte eretici i-am tăiat din Biserică. Toţi cei care susţin că latinii cred corect şi exprimă corect dogma despre Filioque, aceştia sunt „puternic zdruncinaţi la creier". Adică au suferit o comoţie cerebrală.*

Prin urmare, conform învăţăturii Părinţilor Bisericii, precum o exprimă Sfântul Marcu Evghenicul, latinii (catolicii) sunt eretici, despărţiţi de Biserică şi fireşte, sunt în afara Bisericii şi nu au taine.

Iunie 2001

(tradus din greacă Frăţia Ortodoxă Misionară Sfinţii Trei Noi Ierarhi, după „ΘΕΟΔΡΟΜΙΑ", ediţie trilunară de învăţătură ortodoxă, anul III, nr. 3, iulie – septembrie 2001)

Sterghios Sakkos: Mesajul unui Sfânt: Marcu Evghenicul

O figură harismatică, care şi-a lăsat o adâncă şi luminoasă pecete pe istoria Bisericii, este impusă cu o deosebită actualitate de către calendarul sărbătorilor acestei luni. Este Sfântul Marcu Evghenicul, antiunionistul.

În zilele noastre, în care mişcarea ecumenică l-a neliniştit până şi pe cel mai simplu om şi se prezintă de acum nu numai în haină bisericească, ci şi într-una surprinzător de socială, nimic nu este mai interesant, dar şi mai credibil decât să ascultăm mesajul celui care a fost odată protagonist în aceste evenimente şi căruia după veacuri i s-a dat dreptate.

Marcu a fost de viţă nobilă şi în ceea ce priveşte sufletul, şi în ceea ce priveşte originea.

Printre primele lecţii pe care le-a primit au fost şi insuflatele cuvinte ale lui Iosif Vriennie:

„Credinţa noastră ortodoxă! Aceasta este bogăţia noastră, aceasta slava, aceasta neamul, aceasta cununa, aceasta lauda”.

„Nu ne vom lepăda de tine, iubită ortodoxie! Nu vom minţi faţă de tine, cinstire de Părinţi predanisită! Nu ne vom îndepărta de tine, Maică, bună cinstire. Întru tine ne-am născut şi întru tine trăim, şi întru tine vom adormi! Iar dacă vremea o va cere şi de mii de ori vom muri pentru tine”.

Aceste cuvinte au fost o bornă în viaţa lui Marcu, au devenit o sfântă comoară, pe care s-a îngrijit să o păzească până la sfârşit nevinovată şi nefalsificată.

Anii în care a trăit erau grei pentru patrie. Turcii ajunseseră în faţa porţilor Constantinopolului şi temeliile imperiului se cutremurau de pasul lor. Împăratul, în faţa pericolului direct, caută ajutor. Bate la porţile celor puternici ai Europei şi cerşeşte alianţa lor. Însă ca popoarele creştine să-şi dea ajutorul capitalei imperiale, trebuie să aprobe papa. Şi papa pretinde schimburi (despăgubiri) grele: supunerea Ortodoxiei în faţa papismului. Ameninţarea este un sfetnic rău şi devine şi mai rău, când cineva pierde simţul profund al realităţii. Forţaţi de pericol, păcăliţi de masca cea înşelătoare, toţi, împărat şi episcopi cedează şi cad de acord pentru unirea Bisericilor, precum numesc eufemistic supunerea faţă de papă. Preferă sclavia faţă de papism decât sclavia faţă de turci.

Şi doar Marcu, urmându-i fidel pe Părinţii Bisericii, îşi înalţă statura morală şi apără integritatea credinţei. La Sinodul de la Ferrara – Florenţa cuvintele sale sunt formulate memorabil şi monumental. Propovăduieşte că deasupra libertăţii patriei este libertatea credinţei. Pentru că o credinţă liberă poate într-o zi să elibereze patria aflată în sclavie. Credinţa păstrează nerobit cugetul şi îi face vitează inima. Dimpotrivă, o credinţă înlănţuită de înşelăciune îngenunchează şi patria la picioarele celui care a înşelat-o. Unirea o iubim, supunerea o urâm, pentru că ea va însemna dispariţia Ortodoxiei. Între adevăr şi minciună nu există cale de mijloc (ceva intermediar), nu încape compromisul. Oricând s-au făcut astfel de paşi, cel care a câştigat a fost vrăjmaşul lui Dumnezeu şi al omului.

Prin această poziţie de neînduplecat Marcu Evghenicul era de aşteptat să devină antipatic catolicilor şi prietenilor lor şi să fie catalogat drept intolerant, în timp ce aceia sfătuiau printr-o ipocrizie inimaginabilă la „iubire şi la pace”. Unii au vrut să-l ucidă.

Fostul lui coleg Visarion a strigat mânios la Marcu: „Mă zbat de prisos şi mă cert cu un om demonizat. Căci acesta este nebun”.

Dar Marcu, care ca om era blând şi smerit, pentru credinţa lui s-a făcut leu. „Tu eşti fetiţă şi te comporţi ca o fetiţă”, a fost răspunsul lui către Visarion.

În cele din urmă unirea a fost semnată, dar niciodată nu a fost aplicată. Însuşi papa, când a aflat că Marcu nu a semnat, a declarat: „Nu am făcut nimic”.

Şi credinciosul popor, paznicul şi judecătorul, criteriul adevărului, şi-a exprimat zgomotos dezaprobarea faţă de unionişti, iar din Marcu a făcut simbolul lui veşnic, care însufleţeşte, dar şi mustră, verificând calea ortodocşilor.

Disputa pentru unire nu este doar un dialog dogmatic inutil între cei ce teologhisesc. Pentru că dogma, orice dogmă, dă chip unei cosmoteorii (unei concepţii despre lume) şi impune o bioteorie (concepţie despre viaţă), care nu poate fi închisă în spaţiul lucrurilor bisericeşti în sens strict, nici în spaţiul teologiei ca ştiinţă teoretică. Se întinde şi îmbrăţişează pe nesimţite întreaga viaţă şi întreaga societate. În spatele diferenţelor dogmatice dintre Răsărit şi Apus se ascundeau în mod esenţial diferenţele a două lumi, a două culturi cu filozofie diferită şi mentalitate diferită.

Biserica Ortodoxă Răsăriteană trăieşte şi petrece întemeiată pe autoritatea cuvântului lui Dumnezeu. Pe ea îşi sprijină educaţia, modul ei de a gândi şi de a acţiona, modul ei civilizator. Însă în această atmosferă a autorităţii ea trăieşte şi creează în libertate. Deoarece autoritatea ei este iubire, care nu-şi oprimă cetăţenii, ci îi îndrumă şi îi ocroteşte. Credincioşii, în mod liber supuşi lui Hristos, constituie Trupul tainic şi mădularele Bisericii lui.

Papismul şi Apusul, în general, trăiesc şi se mişcă în alt climat. Aici nu predomină autoritatea lui Dumnezeu, ci autoritatea papei, a omului şi a logicii. Biserica din Trup al lui Hristos se transformă în stat – creştin, dar lumesc – un stat şi el între statele acestei lumi. Harul lui Dumnezeu limitează rolul ei şi îndumnezeirea devine un sistem de categorii logice ale raţionalismului. Şi pentru că dogma lor nu izvorăşte din adevărul dumnezeiesc, ci dintr-o infailibilitate umană, moare, se dezintegrează, aduce dezechilibru în societate şi în civilizaţie. Astfel se naşte Renaşterea care caută moartea lui Dumnezeu, umanismul care aduce neomenia, iluminismul care întunecă toate prin contestare. În cele din urmă dă buzna protestantismul, care distruge orice dogmă, instaurează libertinajul şi cultivă ateismul.

Însă dogma ortodoxă nu este o expresie omenească şi muritoare. Este o prescripţie de viaţă, un mesaj al adevărului care mântuieşte. Mântuieşte sufletul nostru, dar şi patria noastră şi cultura noastră.

Marcu Evghenicul apărând Ortodoxia a susţinut în cel mai eficace mod ţara lui şi fără a urmări asta, L-a făcut pe Dumnezeu apărător al vieţii şi al culturii ei. Acest sfânt al Bisericii noastre stă şi astăzi la fel de inflexibil şi de adevărat în faţa acelora care sunt gata ca nişte „fetiţe” să se închine papei şi să imite maimuţărind

modul apusean de viaţă şi de gândire. Îşi trimite mesajul său pur şi puternic, un mesaj de cultură duhovnicească autentică. Fraţii mei, este o chestiune de viaţă şi de mântuire în această lume şi în eternitate păzirea dogmei Ortodoxiei!

(Sterghios Sakkos, profesor emerit al Facultăţii de Teologie din cadrul Universităţii Aristotelice din Tesalonic; traducere din elină Frăţia Ortodoxă Sfinţii Trei Noi Ierarhi; sursa: http://aktines.blogspot.com/)

Sfântul Marcu al Efesului (Evghenicul) şi unirea “bisericilor”

Frumoasă mărturie a Sfântului Serghie de la Radonej despre marele Marcu al Efesului

“Despre viaţa cuviosului părintele nostru Serghie [1313-1391] şi despre multe minuni ale lui, se află tipărită carte în împărătească cetate, Moscova, în care între alte minuni ale sfântului se află şi aceasta:

După sinodul cel din Florenţa, unde mulţime de dreptcredincioşi, arhierei şi preoţi care n-au vrut să se unească cu rătăcirea latinească, au fost pierduţi cu felurite chinuri de către latini. Un presbiter din părţile Rusiei celei mari, care mersese la soborul acela, cu Isidor mitropolitul Kievului, cel ce a căzut mai pe urmă din dreapta credinţă şi era numele presbiterului Simeon – a răbdat multe necazuri şi munci în temniţă şi în obezi, pentru bună credinţă, de la mitropolitul Isidor lepădatul. Apoi, scăpând din lanţuri, s-a sfătuit cu Toma, solul Tferschei şi au fugit din cetatea latinească în ţara lor. Fiind în mâhnire mare şi în nepricepere pe cale pentru nelesnicioasa trecere şi culcându-se puţin să se odihnească, a adormit şi a văzut un stareţ cinstit stând lângă el, apucându-l de mâna dreaptă şi zicându-i:

“Oare te-ai binecuvântat de Marcu Eugenicul, episcopul Efesului, cel ce a urmat paşilor apostoleşti?”

Iar el a răspuns: “Am văzut, Doamne, pe minunatul şi tarele bărbat acela şi m-am binecuvântat de dânsul”.

Apoi stareţul a zis: “Binecuvântat este de Dumnezeu omul acela, că din deşertul sobor latinesc nimenea nu l-a învins pe el, nici cu averile, nici cu îmbunările, nici cu îngrozirile chinurilor. Deci, tu, învăţătura şi descoperirea aceea ce ai auzit-o de la fericitul Marcu s-o propovăduieşti oriunde vei merge, la toţi drepţii cei ce ţin aşezămintele sfinţilor apostoli şi poruncile sfinţilor părinţi de la cele şapte sinoade, şi cel ce are înţelegere adevărată, să nu se amăgească. Iar pentru lungimea şi greutatea drumului să nu vă întristaţi, căci eu sunt nedepărtat de voi şi vă voi trece fără de grijă.

Acestea şi mai multe dacă i-a zis cinstitul acela stareţ, l-a întrebat presbiterul: “Doamne,spune-mi cine eşti tu, că mi se pare că eşti trimis de Dumnezeu să ne scoţi pe noi deznădăjduiţii din pământul acesta străin?”

Răspuns-a cel ce se arătase: “Eu sunt Serghie, pe care oarecând m-ai chemat, rugându-te în rugăciunea ta şi te-ai făgăduit să vii în mănăstirea mea”.

După vedenia aceasta, deşteptându-se preotul, s-a bucurat şi a spus împreună călătorului său (Toma), cele ce a văzut şi a auzit. Şi au mers amândoi, veselindu-se în calea lor, şi au ajuns degrab prin dumnezeiescul acoperământ şi cu rugăciunile apărătorului său cuviosului Serghie, sănătoşi şi fără de bântuială în părţile Rusiei.

Ajutorul şi arătarea sfântului povestind, au propovăduit cele auzite de la dânsul, descriind pe larg toate cele ce s-au făcut la soborul din Florenţa.

Aceasta s-a pomenit aici pentru necuviinţa vremii de acum, întru care sfânta şi dreapta credinţă este hulită şi prigonită prea mult de latini. Ca să vadă fiii Bisericii Răsăritului că stâlpul lor, cuviosul părintele nostru Serghie şi după prea slăvirea sa, a arătat că este nedrept soborul Florenţei. Credinţa noastră (după Apostolul) constă nu în biruitoarele cuvinte ale înţelepciunii omeneşti şi în arătarea Duhului şi a puterii, şi nu în înţelepciunea şi măiestria omenească, ci în puterea lui Dumnezeu”.

sursa: Viaţa Sfântului Cuvios Serghie de Radonej

Texte inedite despre Sfântul Marcu al Efesului - 565 de ani la mutarea la cer

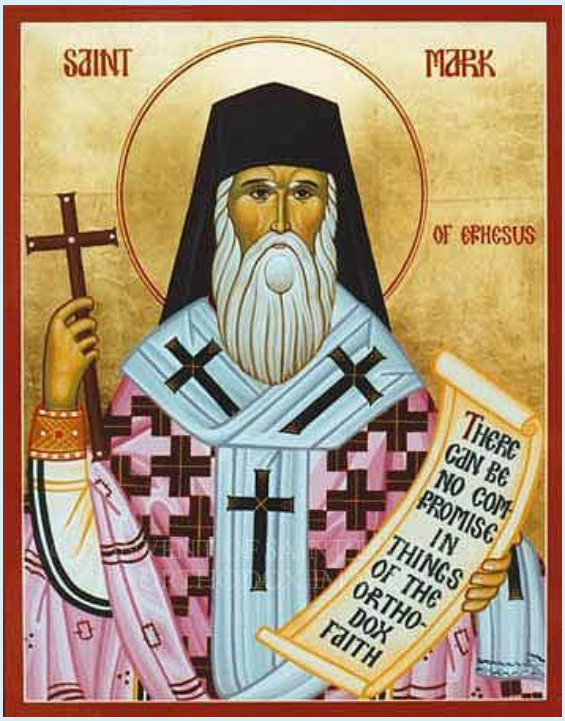

„Toţi Dascălii Bisericii, toate sinoadele şi toate dumnezeieştile Scripturi sfătuiesc a fugi de cei ce cugetă diferit şi a sta departe de comuniunea (împărtăşirea) cu ei”.

Marcu Evghenicul, apărătorul Ortodoxiei

Vârsta pruncească şi studiile sale

Anul acesta se împlinesc 560 de ani de la adormirea celui între sfinţi Părintelui nostru şi mărturisitorului Marcu Evghenikos, arhiepiscopul Efesului.

Sfântul Marcu (în lume Emanuel) s-a născut din părinţi binecredincioşi în anul 1392 în împărăteasa cetăţilor – Constantinopol. Tatăl său se numea Gheorghe şi era mare judecător, sachelar şi diacon al Marii Biserici. Mama sa se numea Maria şi era fiica binecredinciosului medic Luca.

Amândoi părinţii au încercat şi au şi reuşit să-l crească pe micul Emanuel în învăţătura şi certarea Domnului. Dar moartea tatălui său – pe el şi pe fratele său mai mic, Ioan – i-a lăsat orfani la o vârstă fragedă.

Primele litere le-a învăţat sfântul nostru de la tatăl său Gheorghe, care avea o renumită şcoală particulară. După moartea tatălui său, mama sa l-a trimis să înveţe la cei mai vestiţi dascăli din vremea sa: la Ioan Hortasmenos (mai apoi Ignatie, mitropolit al Silimvriei) şi la matematicianul şi filosoful Gheorghe Ghemistos Plethon. Între colegii săi era şi cel ce avea să fie neîmpăcatul său duşman – cardinalul Visarion.

Dascăl şi monah

Când tânărul Emanuel şi-a terminat studiile, a luat asupra sa conducerea şcolii părinteşti şi într-o scurtă perioadă de timp a fost recunoscut ca unul din cei mai străluciţi dascăli ai Cetăţii muribunde. Între ucenicii săi, care s-au evidenţiat mai târziu, erau Gheorghe Ghenadie Scholarios, – primul patriarh după căderea Cetăţii - Theodor Aghallianos, Teofan, mitropolitul Midiei şi fratele său Ioan Evghenikos.

Dar dumnezeiasca dragoste nu l-a lăsat pe Emanuel să fie atras de strălucita-i carieră de dascăl plină de promisiuni, nici legăturile sale foarte amicale cu împăratul nu l-au împiedicat să se lepede de lume şi să fugă în insula Antighona Prinkiponiselor, alături de renumitul ascet Simeon. Acolo a rămas nevoindu-se duhovniceşte vreme de doi ani, iar apoi, după incursiunile turcilor în insule, a venit împreună cu Bătrânul său în vestita pe atunci mănăstire a Sfântului Gheorghe al Manganelor din Constantinopol.

Monahul Marcu a continuat în noua sa mănăstire de metanie aspra sa viaţă pustnicească. În mănăstirea Manganelor, Sfântul Marcu a alcătuit aproape majoritatea din cele 100 de lucrări ale sale care au fost salvate până astăzi. Sunt importante mai ales lucrările pe care le-a scris împotriva adversarilor latinofili ai Sfântului Grigorie Palama, pe care îl cinstea mult şi pe care îl avea ca pe un model al său.

În Mănăstirea aceasta Marcu a luat şi ungerea preoţiei, în urma constrângerii, deoarece el însuşi se considera pe sine nevrednic pentru o astfel de slujire înaltă. Repede a dobândit şi faima de bun duhovnic, de aceea mulţi clerici şi mireni îi scriau sfântului cerându-i părerea în diferite chestiuni.

La sinodul de la Ferrara

În 1436, când era încă ieromonah, Patriarhul Alexandriei îl numeşte reprezentantul său la sinodul ce se convocase pentru unirea bisericilor. În acelaşi an împăratul

Ioan paleologul îl sileşte să primească tronul mitropolitan al Efesului care era văduvit în acea vreme.

Împăratul îşi arată marea preţuire pe care o nutrea faţă de Sfântul Marcu numindu-l exarh general al sinodului. Astfel, sfântul a fost nevoit să-l urmeze pe patriarh şi cealaltă reprezentanţă în Italia.

Sfântul Marcu s-a dus la sinod cu cele mai bune intenţii şi a arătat deschiderea sa spre împăcare (flexibilitatea sa) cu cuvântul pe care l-a alcătuit pentru papa încă înainte de a începe lucrările sinodului la Ferrara. Desigur, câţiva reprezentanţi ortodocşi l-au interpretat greşit pe Marcu pentru flexibilitatea tonului său în dialogul cu cardinalul Cessarini şi au pretins ca în continuare să vorbească Visarion, mitropolitul Niceii.

Prima temă a discuţiilor a fost focul curăţitor (purgatoriul – n.tr.). Visarion, neputând să vorbească din pricina insuficientei sale pregătiri teologice, pentru ortodocşi a luat cuvântul Sfântul Marcu, rostind asupra temei patru cuvinte antiretice.

Vederile cristalin ortodoxe, aşa cum au fost prezentate de sfântul nostru, l-au entuziasmat pe împăratul care privea la Marcu ca la singurul teolog ortodox care putea răspunde cu uşurinţă cuvintelor papistaşilor. Dar împăratul bizantin care nu avea nici o legătură cu cele dumnezeieşti spera că vederile ortodoxe se vor impune, necunoscând că papistaşii vor stărui nemişcaţi în rătăcirile lor. Din această pricină, când a văzut că stăruinţa absurdă a latinilor putea să naufragieze scopul său politic – adică unirea celor două biserici şi din aceasta aşteptatul ajutor papal pentru înfruntarea turcilor – au început să-i constrângă pe ortodocşi să urmeze o linie mai temperată sau – mai bine – îngăduitoare.

Mincinoasa unire

Latinii începuseră să pună în aplicare cunoscuta tactică a şuşotelilor, a minciunilor şi a şantajurilor, şi astfel, în acel timp, au împărţit în Ferrara sute de filade care cuprindeau 54 de dogme eretice ale ortodocşilor!!! Văzând că situaţia se înrăutăţea în defavoarea ortodocşilor, doi din membrii de seamă ai reprezentanţei bizantine, Mitropolitul Iracleiei Antonie, cu rânduiala de prim Mitropolit al Tronului Ecumenic şi Ioan, fratele lui Marcu, au încercat să fugă din Ferrara, dar au fost împiedicaţi de către împărat. Şi deoarece Ioan fusese însoţit până la port de fratele său, împăratul şi patriarhul temându-se poate de alte încercări de fugă – în

înţelegere cu papistaşii – au mutat lucrările sinodului de la Ferrara, care era aproape de mare, la Florenţa.

Când au reînceput lucrările sinodului, Mitropolitul Efesului era principalul vorbitor al ortodocşilor. Însă răspunsurile sale clare şi răsturnările kakodoxiilor latine au provocat furia ortodocşilor latino cugetători, care cu consimţământul tăcut şi cu îngăduinţa împăratului, au încercat să-l discrediteze pe Sfântul Marcu, punând în circulaţie şi ştirea că – desigur – Mitropolitul Efesului a înnebunit. La o reuniune a reprezentanţei ortodoxe, când Mitropolitul Efesului i-a numit pe papistaşi „eretici", mitropoliţii Lakedhemoniei şi Mytilinei l-au ocărât pe sfânt şi au încercat să-l lovească.

Marcu al Efesului nu semnează

Fiind încredinţat că toate încercările sale de a-i determina pe ortodocşi să nu înainteze la unire – făcându-se victime ale latinilor – erau deşarte, sfântul s-a retras de la a participa activ la lucrările sinodului.

În cele din urmă, pe 5 iulie 1439 se semnează unirea şi după cum relatează Syropoulos cei mai mulţi reprezentanţi ortodocşi au semnat fără voia lor şi temându-se de împărat. Când papa a întrebat dacă a semnat Marcu şi a primit răspunsul negativ, a spus profetic: „Aşadar, nu am făcut nimic". Trufaşul şi tiranicul papă a cerut ca un neruşinat de la nehotărâtul împărat bizantin ca să-l trimită pe Marcu la el pentru a-l judeca înaintea tribunalului sinodal, dar din fericire împăratul a refuzat.

Mai târziu însă l-a rugat pe Marcu, după ce luase asigurări orale pentru siguranţa sa din partea papei, să se prezinte înaintea pontifului şi să-şi explice poziţia. Ascultând de porunca împărătească, Marcu s-a dus la papă. În zadar însă a încercat arhiereziarhul Apusului să-l constrângă să primească ucigătoarea (avortiva) unire. Când a văzut că Marcu a rămas neclintit în vederile sale, a apelat la şantaje şi l-a ameninţat că îl va condamna pe sfântul nostru ca eretic. Dar Sfântul Marcu, nesperiindu-se, a răspuns cu îndrăzneală zicând: ***„Sinoadele au osândit pe cei care nu se supun Bisericii şi se îndărătnicesc într-o credinţă oarecare ce-i este contrară, o propovăduiesc pe aceasta şi se luptă pentru ea,(fapt) pentru care şi eretici i-a numit pe ei…Dar eu nu propovăduiesc credinţa mea proprie, nici nu am inovat ceva, nici nu stau (apăr) pentru vreo oarecare dogmă şi lege vrăjmaşă, ci în credinţa cea curată mă păzesc pe mine însumi".***

Poporul îl aprobă pe Marcu

După unirea trădătoare de la Ferrara-Florenţa bizantinii au părăsit Italia pentru întoarcerea lor în Cetatea asediată. Împăratul l-a luat pe Sfântul Marcu în corabia imperială. Apoi, după o călătorie de trei luni şi jumătate, au ajuns în cele din urmă la Constantinipol. Acolo, locuitorii i-au primit cu simţăminte de vrăjmăşie şi i-a respins/dezaprobat pe cei ce semnaseră unirea, dar l-au încuviinţat şi l-au cinstit pe sfântul nostru şi după cum relatează hulitorul său – episcopul grecolatin al Methoniei Iosif – „(Mitropolitul) Efesului a văzut mulţimea slăvindu-l ca pe cel ce nu semnase (unirea) şi noroadele i se închinau ca lui Moise şi Aaron şi îl lăudau pe el şi îl numeau sfânt" (PG 159, 992).

Poporul lui Dumnezeu cel simplu privea spre Sfântul Marcu ca la singurul ierarh care avu îndrăzneala şi destoinicia să apere credinţa sa ortodoxă. Cunoştea deja că destui din cei ce semnaseră unirea fuseseră mituiţi de către papa, în timp ce mâinile lui Marcu rămăseseră curate.

Când împăratul hotărî să împlinească tronul patriarhal, a trimis nişte delegaţi ai săi la Sfântul Marcu rugându-l să primească înalta vrednicie de patriarh, dar sfântul nostru a refuzat.

Întemniţarea sfântului în Limnos

Pe 4 mai 1440 Sfântul Marcu a fost nevoit să fugă din capitală, deoarece i se primejduia viaţa şi să plece la periferia Mitropoliei sale de la Efes care era sub turci. Acolo, după ce a păstorit pentru puţin timp turma cea cuvântătoare, a fost nevoit iarăşi, de data aceasta de către turci şi de către unionişti, să părăsească Efesul şi să intre într-o corabie care mergea spre Sfântul Munte, unde hotărî să-şi petreacă cealaltă vreme a vieţii sale. Când însă corabia s-a oprit în Limnos, sfântul a fost recunoscut şi imediat ridicat după porunca împărătească şi a fost închis acolo pentru doi ani. În perioada întemniţării sale a suferit mult, dar – după cum scria Ieromonahului Teofan din Evia ***„cuvântul lui Dumnezeu şi puterea adevărului nu se leagă, ci mai vârtos aleargă şi înaintează, şi (cei) mai mulţi dintre fraţii care au îndrăznit întru surghiunul meu îi atacă/leapădă cu mustrările lor pe neevlavioşii şi apostaţii dreptei credinţe…".***

Din Limnos sfântul a trimis vestita sa scrisoare enciclică către creştinii ortodocşi aflaţi pretutindeni pe faţa pământului şi în insule. În ea mustră cu asprime pe acei ortodocşi care au primit unirea şi cu argumente solide dovedeşte că latinii sunt inovatori, iar în legătură cu aceasta spune: ***„ca dinspre nişte eretici ne-am întors şi***

pentru aceasta ne-am despărţit de ei”. Şi-i cheamă sfântul pe credincioşi să se ferească de unionişti, deoarece aceştia sunt „apostoli mincinoşi şi lucrători vicleni”.

Continuarea luptei din Mănăstirea Manganelor

După eliberarea sa, Sfântul Marcu, constrâns de boala sa nu a putut să se mai retragă în Sfântul Munte, ci s-a întors în mănăstirea sa din Constantinopol, unde fu primit cu cinstiri de către poporul cel credincios ca un sfânt şi mărturisitor. Din Mănăstirea Sfântului Gheorghe din Mangane noul mărturisitor conducea lupta împotriva unionişţilor, scriind epistole monahilor şi clericilor, încurajându-i să păstreze dreapta credinţă şi să nu colaboreze cu unionişţii.

Prigoanele, defăimările şi presiunile au slăbit starea sănătăţii cuviosului părinte şi astfel, pe 23 iunie 1444, după ce a chemat aproape de el pe fiii săi duhovniceşti şi a încredinţat/predat lui Gheorghe Scholarios conducerea luptei antiunioniste, a plecat la Domnul. Era atunci de 52 de ani.

Cinstirile sfântului după moartea sa

Credinciosul popor al Domnului rămânând orfan, s-a tânguit mult pentru pierderea părintelui său duhovnicesc. Gheorghe Scholarios a rostit cuvântul de îngropăciune în care printre altele a spus că cuviosul „înălţatu-s-a între preoţi, strălucit-a între arhierei, nevoitu-s-a bine foarte pentru Biserică; arătatu-s-a mai tare decât diamantul în ceea ce priveşte schimbarea…(iar) acum,(fiind) cu sufletul gol, s-a umplut din plin de fericirea pe care bine a cunoscut-o şi luând de aici s-a silit să-şi trăiască viaţa ascunsă în Hristos; şi este împreună cu sfinţii dascăli ai credinţei, pentru toţi fiind drept, împreună cu aceia se numără”.

O roadă duhovnicească a sfântului sunt cei doi sfinţi ucenici ai săi şi patriarhi ai Constantinopolului: Ghenadie şi Dionisie.

Imediat după cuvioasă adormirea sa Marcu a fost cinstit ca un sfânt şi mărturisitor. Aceasta o mărturiseşte cu durere şi contemporanul şi neînduplecatul său vrăjmaş Iosif, episcopul unit al Methoniei, zicând: „dar ca şi pe mulţi alţii, şi pe numitul Palama şi pe Marcu al Efesului; nici oricum ar fi să-i înţelegi, ci şi plini de înţelepciunea imaginară (abstractă); şi chiar să nu fi avut în ei înşişi nici o virtute sau sfinţenie, (dar) numai pentru că au vorbit şi au scris împotriva latinilor, slăviţi-i şi-i lăudaţi în cântări şi icoane împodobiţi-le acestora şi prăznuind, iubiţi-i pe ei ca pe nişte sfinţi şi închinaţi-vă” (PG 159,1357).

Cea dintâi slujbă în cinstea sfântului a alcătuit-o fratele său Ioan filosoful. La început pomenirea sa se sărbătorea la 23 iunie, dar mai târziu s-a hotărât 19 ianuarie – probabil ziua aducerii moaştelor sfântului şi înmormântării lor în mănăstirea lui Lazăr din Galata.

Luptele lui Marcu, ca şi ale ucenicului său Ghenadie, au fost recunoscute şi îndreptăţite de către marele sinod din Constantinopol care a avut loc în 1484 şi care a înscris numele lor, ca ale unor Sfinţi Părinţi, în Sinodikonul Ortodoxiei.

Responsabilitatea episcopilor astăzi

Astăzi, la 560 de ani de la moartea „strălucitului învăţător al adevărului", a Mitropolitului Efesului, arhierei ortodocşi atraşi de zâmbetele făţarnice şi de falsele politeţuri ale papistaşilor şi înşişi ei fiind văduviţi de teologia patristică trădează Ortodoxia noastră cu capul descoperit. Recent, exemple jalnice şi urâte lui Dumnezeu au fost invitaţia antihristului papă Voitila în Elada Ortodoxă de către papofilul arhiepiscop al Atenei şi rugăciunea în comun cu el în mai 2001, după cum, de asemenea, darea Dumnezeieştii Împărtăşanii la Ravenna de către Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului. De aceea este o datorie peremtorie a tuturor acelora pe care îi doare pentru Biserica noastră să se aplece asupra scrierilor Sfântului Marcu şi ale altor Sfinţi Părinţi care au scris împotriva inovaţiilor papistaşe, aşa încât să fie informaţi asupra mulţimii eresurilor latineşti şi a pericolului prin care trec teologii noştri care participă la dialogurile cu papistaşii şi ignoră acestea.

Continuatori ai luptei: popor şi cler

Dar noi, cei ce nu avem nici pregătirea teologică a Sfântului Marcu, nici sfânta sa viaţă pe care şi-a câştigat-o prin asceză, să avem cel puţin smerenia să primim ceea ce şi acesta a primit şi cu râvnă sfântă a glăsuit şi glăsuieşte până astăzi în scrierile sale; că PAPISTAŞII sunt ERETICI şi pentru aceasta sunt tăiaţi de la una, sfânta, Sobornicească şi Apostolească Biserică. Să nu încercăm să dovedim, întărâtaţi de lucifer, începătorul eresurilor, că Sfântul Marcu şi ceilalţi mari Părinţi i-au înţeles în mod eronat pe papistaşi şi că din raţiuni politice i-au numit eretici. Metoda şi persistenţa luciferică şi mania cu care se luptă papistaşii contemporani în climatele Patriarhiilor Antiohiei (care este în primejdia de a fi greco-catolicizată în întregime – deja preoţi uniţi cu binecuvântarea patriarhului slujesc pe ortodocşi) şi Ierusalimului prin vânarea ortodocşilor este o dovadă dincolo de evidenţă că întâiul ţel al papismului este desfiinţarea Ortodoxiei. Aceasta se întâmplă cu metodă şi sistem.

Prin urmare, studiul vieţii şi luptelor marelui nostru Părinte Marcu Evghenikos dobândesc o mare importanţă în epoca actuală care este caracterizată de nesfârşitele dialoguri teologice.

Să ne rugăm toţi cu evlavie Domnului şi Dumnezeului nostru şi să-l rugăm şi pe Sfântul Marcu să mijlocească la El ca să lumineze mai întâi pe ortodocşii teologi care întreprind dialoguri cu papistaşii să păzească credinţa noastră neîntinată de uneltirile latineşti.

Sfântul Marcu şi barbarii turci

Sfântul Marcu s-a arătat prea învederat profet al neamului, descoperind cele mai josnice planuri ale turcilor, care avuseră ca scop nu numai să cucerească Cetatea, dar şi să distrugă în întregime poporul grec: „Nu au mai vrut a se stăpâni pe ele însele fiarele cele ucigaşe, ci să nimicească tot neamul, cugetând că doar ele din toate cele de pe pământ sunt stăpâne".

Când s-a născut sfântul în 1392, patria sa era asediată de otomani, iar în 1430, când turcii au luat Tesalonicul – a doua capitală, sfântul a scris o monodhie (un fel de cântec ce se cântă în teatru de unul singur n. tr.), o plângere. În aceasta, descrie cu durere în suflet scene care ne aduc în memorie întâmplări asemănătoare care au avut loc în marea insulă martirică a Ciprului, având aceiaşi protagonişti, adică „neamul cel însetat de sânge şi desfrânat" al turcilor: „neamul cel însetat de sânge şi desfrânat, care se îngrămădea de pretutindeni în Tesalonic, prăda cetatea după ce îşi asigură (cu desăvârşire) permisiunea comandantului… Astfel, un barbar necurat dansa deasupra sfintelor altare, o gură turbată şi întinată striga puternic în altarele pe care omul se teme să le atingă… Aruncau la pământ sfintele icoane şi le călcau, smulgând cu râsete podoaba lor… Cinstite fecioare erau smulse din mănăstirile lor şi deveneau jucăria barbarilor desfrânaţi care le necinsteau… Prunci în braţele maicilor lor erau înjunghiaţi de către barbarii care erau mişcaţi când de mânie, când de o desfrânare animalică. De acestea două erau stăpâniţi barbarii, fără rezerve… Cum să le fie milă barbarilor de bătrâni? De sfinţii şi iubitorii de Dumnezeu monahi, de aceia pe care şi dacă-i privea cineva se ruşina, mai ales de aceia cu care făceau paradă mai mult decât cu oricine… Femeile urmau alţi domni şi erau duse într-un mod vrednic de milă, după ce văzuseră mai înainte pe fiicele lor că şedeau pe umerii altora sau erau roabe jalnice sau încă erau necinstite în chip ruşinos… Arhiereul Cetăţii (Sfântul Simeon al Tesalonicului) scăpă de dezastre, deoarece părăsise viaţa cu puţin timp mai înainte (15 septembrie 1429). Într-adevăr, canibalii l-ar fi tăiat cu dinţii în bucăţi mici… Trupul său mort l-au scos din mormânt cu o turbare nebunească, l-

au batjocorit cât au putut şi l-au aruncat. Pentru că şi aceasta i-a îndemnat tatăl lor diavolul să facă, să sape mormintele, nu cumva ar fi pline cu bani, ca nici măcar cei ce au murit mai demult să nu rămână fără a pătimi dezastre…

… Se plimbă fără rost de jur împrejur un bătrân, un monah, în altă parte un preot, legaţi împreună cu oricine s-ar întâmpla cu lanţuri grele şi cu cătuşe, iar pe aceştia îi plimbă un ismaelit scârbos şi idiot, care nu are valoare nici cât doi oboli, căutând să-i vândă în schimbul unei sume uriaşe.

Aceleaşi le pătimesc şi femeile, în special cele de viţă nobilă, de la orice om de origine umilă ce s-ar întâmpla şi „de trei ori" barbar. Vai, ce dezastre mari, de ce sfârşit s-au izbit creştinii! Fiarele cele ucigaşe nu vor să păstreze pentru ei înşişi robi, ci plănuiesc dispariţia întregului nostru neam şi devină domni ai tuturor celor de pe pământ. Doar ar putea şi ar reuşi aceasta".

(Sfântul Marcu al Efesului, Tesalonicul a fost luat, Ed. Papadimitriou, 1997).

Acest limbaj „dur" şi profetic întrebuinţează cel din urmă dintre marii teologi ai Bizanţului pentru a descrie „isprăvile" turcilor care nu numai nu s-au pocăit pentru câte au făcut în trecut în dauna nefericitului popor al romeilor, ci le-au reluat recent şi în Cipru, unde printre alte grozăvii pe care le-au săvârşit, au întinat sfintele biserici şi cimitirele din partea de insulă ocupată. Pe aceşti turci, actualii lor aliaţi, neo-cruciaţii anglo-americani şi germani îi botează europeni şi vor să le dea paşaport european.

Să ştie însă toţi că se apropie sfârşitul acestor „mâncători de sânge şi vicleni descendenţi din Agar" şi vor fi chemaţi să plătească scump pentru crimele lor.

Sfântul Marcu ca imnograf

Este poate un fenomen unic în Biserica noastră Ortodoxă ca trei membrii ai aceleiaşi familii, după cum se întâmplă în cazul lui Marcu Evghenikos, a tatălui său Gheorghe diaconul şi a fratelui său diaconul şi filosoful Ioan, să fie imnografi.

Un mic exemplu, un mic şi binemirositor florilegiu din încă şi mai neexploatata grădină imnografică a lui Marcu, prezentăm în continuare:

Opt canoane de rugăciune către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu Odhighitria

Canonul al VIII-lea, al cărui acrostih (în limba greacă) este: „Cea din urmă cântare împodobesc celei întru tot cântate, a lui Marcu”

Cântarea a IV-a, Tu eşti tăria mea, Doamne…

Numai întru tine legile firii s-au dezlegat, numai tu singură ai născut prunc dumnezeiesc fără de sămânţă, pe Cel ce a răsărit din Tatăl mai înainte de veci mai presus de minte şi de cuvânt, Preacurată; căci toiagul închipuia cinstitul tău pântece care a odrăslit în chip minunat nucile.

Ne-ai izvorât nouă nectarul îndurării, care izvorăşte izvorul de apă şi pârâul cel dulce şi ai încăput izvorul cel curat, ţâşnind şipotul cel de viaţă purtător şi apa cea bună de băut, de aceea pe cei ce se ard în cuptorul frigurilor (marilor fierbinţeli) cu roua ta, Fecioară, tămăduieşte-i.

Nepoţii cei neomenoşi, mâncători de sânge şi vicleni ai roabei Agar pun în mişcare oştire prea numeroasă şi se aşează înaintea cetăţii tale acesteia, Stăpână; dar ca nişte prunci ce pătimesc cu puterea ta cea păzitoare o cunoaştem pe ea de nebiruit.

Tu eşti slava, podoaba şi lauda oamenilor, iar îngerilor cunună şi diademă, prin care pământul şi cerul alcătuind o Biserică a tot armonioasă „bucură-te” îţi strigăm: Bucură-te, Stăpâna lumii, bucură-te ajutătoarea tuturor oamenilor.

Cântarea a V-a, Pentru ce m-ai lepădat

Noi cei ce ne desfătăm cu cuvintele Cuvântului o lăudăm pe ceea ce a născut pe Cuvântul; noi, locuitorii lumii o împodobim pe acoperitoarea lumii; noi cei binecredincioşi cu gând binecredincios o mărim pe înainte păzitoarea celor binecredincioşi.

Doamna lumii se mută către viaţa cea mai presus de lume, biserica cea dumnezeiască se ridică către biserica cea cerească, sfeşnicul cel de aur, chivotul legământului între sfinţii sfinţilor se sălăşluieşte.

Câştigând mare îndrăzneală către Domnul, Cel ce S-a născut din pântecele tău, Fiică, câte voieşti le împlineşti şi poţi toate, Maică a Dumnezeului celui atotputernic, de aceea numai voieşte şi ne vei mântui pe noi.

Bucură-te poartă neumblată prin care a trecut Hristos Domnul, bucură-te ceea ce ai deschis cu naşterea ta porţile Raiului, bucură-te prin care cerul se bucură şi pământul dănţuieşte, ceea ce ai împreunat ceea cele de jos cu cele de sus.

Sfântul Marcu ca Părinte neptic

Teologia ortodoxă s-ar fi îmbogăţit cu scrierile teologice ale Sfântului Marcu care ar fi fost majoritare, dacă sfântul nu era nevoit să se implice în interminabilele şi păguboasele dialoguri cu papistaşii.

Capitolele parenetice care urmează dovedesc într-o mică măsură pregătirea teologică a Sfântului Marcu.

Capete parenetice ale Sfântului Marcu Evghenikos

Sârguieşte-te ca atunci când îţi vin gânduri rele să le alungi degrabă prin mărturisire.

Nu te ruşina să-ţi mărturiseşti păcatele tale; căci mărturisindu-le pe ele părintelui tău, zdrobeşti capul balaurului.

Trebuie să-ţi robeşti trupul prin post şi priveghere şi osteneală şi citirea Dumnezeieştilor Scripturi.

***

Dacă intri cu curăţie în Biserică, de mântuire te apropii, iar dacă (intri) cu conştiinţă vicleană, de chinurile iadului şi de ameninţare te apropii.

Cel ce mănâncă şi bea Trupul şi Sângele Domnului nostru Iisus Hristos cu nevrednicie osândă sieşi mănâncă şi bea. Cu cât mai vârtos cei ce se apropie de Dumnezeieştile Taine moleşiţi şi cu conştiinţă vicleană!

***

Ia aminte, omule, la porţile cerului şi roagă-te lui Dumnezeu până la moarte, ca să te primească cu milostivire şi să ţi le deschidă degrabă.

Aminteşte-ţi de păcatele tale şi de judecata ce va să fie şi dispreţuieşte viaţa aceasta deşartă, iar de cele viitoare îngrijeşte-te pururi.

Te-a ocărât cineva sau te-a lovit? Nădăjduieşte spre Domnul şi nu te mânia, căci multă este plata pentru răbdare.

Trebuie să avem o mare frică, căci vrednice de frică sunt cele despre care vorbim, după cum şi înfricoşătoare sunt Tainele Bisericii.

***

Să nu ia seama cugetul tău la amintirile şi la plăcerile cele ruşinoase şi vătămătoare, ca să nu ajungi şi la consimţire (învoire).

Cu cât întârzie faţa femeii în inima ta, cu atât mai mult lucrează pofta.

Să nu te înşele pe tine frumuseţea femeii, căci afundă mai rău decât valurile mării.

Ce te mândreşti, omule, fiind lut şi gunoi? Ce-ţi înalţi grumazul cel după puţin timp putred?

***

Izgoneşte nepăsarea cu rugăciunea şi ia aminte cu acrivie la cuvintele spuse din cele ce se citesc.

Omul sărac învistiereşte bogăţie în cer, aşteptând fericita nădejde şi bunurile cele mai înainte rânduite.

Adu-ţi aminte, omule, că astăzi sau mâine ai a vedea cerurile şi a-i privi pe îngeri şi a sta înaintea înfricoşătorului scaun de judecată a lui Hristos.

Deplina reabilitare a Sfântului Marcu de către un teolog papistaş

Distinsul teolog catolic al Universităţii din Amsterdam Jan Louis van Dieten, vorbind la un Congres dedicat falsului sinod de la Ferrara – Florenţa, a relatat printre altele şi următoarele: „Deoarece trebuie ca istoricul să reabiliteze istoric personalităţile care în trecut au fost rău interpretate, aceasta doresc şi eu arzător să o fac pentru Marcu Evghenikos. Acesta a fost singurul care a refuzat să primească Filioque-le. Din cauza aceasta papa Eugeniu al IV-lea a vrut să tăgăduiască vina lui Marcu, susţinând că acesta (Marcu) nu era mai mult înţelept decât ei. Papa trecu cu vederea că Marcu avea o mai mare predanie de înţelepciune decât adversarul său Montenero. Papa trecea cu vederea şi faptul că Montenero reprezenta doar înţelepciunea lui Toma de Aquino. Papa trecea cu vederea că pentru condamnarea unei poziţii ştiinţifice nu contează numărul susţinătorilor ei, ci doar dovezile care

se aduc. Desigur, nu este uşor să apere cineva un adevăr, dacă i se împotriveşte la aceasta un papă Eugeniu şi susţinătorii lui. Dar este dificil, de asemenea, pentru cineva ca Marcu Evghenikos să primească Filioque-le, chiar dacă i s-ar salva şi patria de pericolul turcesc”.

(J.L. van Dieten, Die Theologische Discussion in Ferrara – Florence, p. 3)

(traducere din limba greacă de Leontie monahul, după „STEAUA EFESULUI, 1392-1444", publicaţie periodică a Centrului Ortodox pentru Studii Patristice „SFÂNTUL MARCU EVGHENIKOS” 1, MARKOS EUGENIKOS WAY, 600-66 METHONE – PIERIA, MACEDONIA – GREECE, ediţie periodică, iunie 2004)

Adrian Agachi - În Duhul Părinţilor - Mărturisirea de credinţă a Sfântului Marcu de Efes - Anul Crezului Ortodox şi al Autocefaliei româneşti

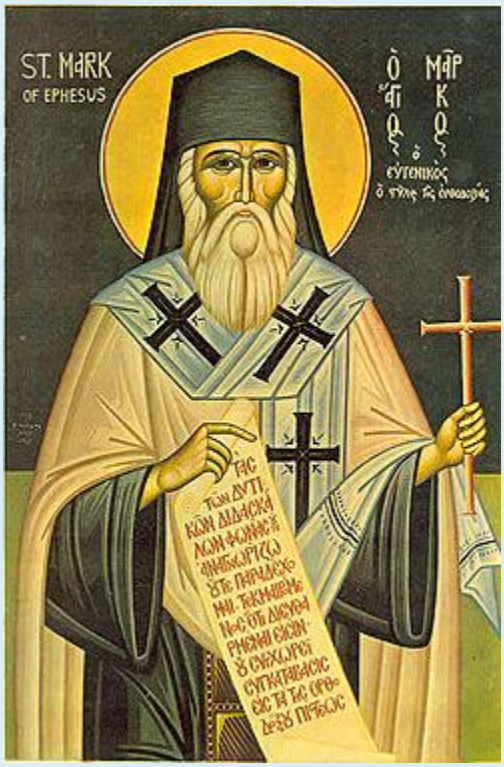

Sfântul Marcu al Efesului (1392-1445) a fost principalul apărător al Ortodoxiei la sinodul unionist de la Ferrara-Florenţa (1438-1439). În calitate de mitropolit al Efesului, Sfântul Marcu nu a acceptat nici un moment o unire bazată doar pe considerente politice şi nu a semnat actul care ratifica o îmbinare falsă a celor două Biserici.

De altfel, aşa cum aminteam şi într-un material anterior, aflând că Sfântul Marcu al Efesului nu a semnat actul de unire, papa Eugeniu al IV-lea a declarat că nu s-a realizat practic nimic. O mărturie mult mai grăitoare decât această declaraţie o constituie două dintre operele sale care analizează rolul negativ al adaosului Filioque.

Scurtă schiţă biografică

Sfântul Marcu al Efesului (sau Marcu Evghenicul, aşa cum apare în calendar) a fost unul dintre marii apărători ai Ortodoxiei la sinodul unionist de la Ferrara-Florenţa (1438-1439). S-a născut în Constantinopol în anul 1392 şi a devenit retor

patriarhal la doar 20 de ani. Începând cu 1417, şi-a dat demisia din această funcţie şi a intrat în monahism.

În 1437 a fost hirotonit mitropolit al Efesului, participând în această calitate la sinodul unionist de la Ferrara-Florenţa, unde s-a declarat încă de la început împotriva oricărei încercări de unire forţată de interese politice. Întors la Constantinopol, a suferit un exil de doi ani în insula Tenedos, între 1440 şi 1442.

A murit pe 23 iunie 1445, predând rezistenţa antiunionistă viitorului patriarh al Constantinopolului, Ghenadie al III-lea Scholarios, care i-a fost şi ucenic.

În cadrul sinodului unionist de la Ferrara-Florenţa, Sfântul Marcu de Efes a avut mai multe intervenţii prin care a delimitat credinţa ortodoxă de cea romano-catolică. Acest lucru era necesar în condiţiile în care mulţi episcopi ortodocşi erau dispuşi să accepte aproape toate pretenţiile latinilor doar pentru a obţine în final ajutorul militar vital pentru salvarea rămăşiţelor Imperiului Bizantin.

Sfântul Marcu a fost aproape singurul care a dat o replică directă şi întemeiată imposibilităţii adăugării termenului Filioque în Crez. Desigur, aceasta nu a fost singura sa preocupare. Un alt lucru considerat inacceptabil era primatul papal. Aici se adăuga şi opinia greşită privind existenţa purgatoriului proliferată de latini. Sfântul Marcu a oferit o mărturisire de credinţă în cadrul Sinodului Unionist, în perioada mai-iunie 1439 în care critica existenţa adaosului Filioque. La aceasta se adaugă o altă lucrare, şi anume dialogul intitulat Latinul sau Despre adăugirea făcută în Simbolul credinţei, notat la Constantinopol în anul 1440. În materialul de faţă vom analiza în principal mărturisirea de credinţă rostită în cadrul Sinodului Unionist de la Ferrara-Florenţa.

Fiul nu participă la purcederea Duhului din Tatăl

Încă din debutul Mărturisirii de credinţă, Sfântul Marcu de Efes se declară împotriva oricărei participări a Fiului la actul de purcedere a Duhului Sfânt din Tatăl.

"Fiind eu crescut, cu harul lui Dumnezeu, în dogmele cele drept credincioase şi urmând întru toate Sfintei şi Sobornicestii Biserici, cred şi mărturisesc pe Dumnezeu şi Tatăl a fi Singurul fără de obârşie şi fără de cauză, izvor şi cauză a Fiului şi a Duhului. Căci şi Fiul din El se naşte şi Duhul din El purcede, fără ca Fiul că contribuie cu nimic la purcedere, după cum nici Duhul la naştere, decât prin faptul că amândouă ieşirile sunt deodată şi una împreună cu cealaltă, după

cum învaţă Părinţii cuvântători de Dumnezeu" (Sfântul Marcu de Efes, Opere, vol. I, Editura Pateres, Bucureşti, 2009, p. 409).

Naşterea Fiului şi purcederea Duhului Sfânt din Tatăl reprezintă două momente simultane. Altfel, ar trebui să afirmăm că Fiul este anterior Duhului Sfânt, de vreme ce participă la purcederea Acestuia din Tatăl. Adaosul Filioque conţine o doctrină trinitară total eronată. Duhul Sfânt devine o persoană compusă, care Îşi are fiinţa şi de la Tatăl, şi de la Fiul, devenind astfel oarecum exterior ierarhic, iar nu egal în fiinţă cu celelalte două Persoane.

"Căci de aceea se şi spune că Duhul Sfânt purcede prin Fiul, ceea ce înseamnă împreună cu Fiul şi precum Fiul, chiar dacă nu prin naştere ca Acela. Dar Fiul nu se spune că Se naşte prin Duhul, din pricină că numele de Fiu este relaţional, ca să nu pară că este fiu al Duhului. De aceea se spune şi Duhul Fiului, din pricină că Îi este propriu după fire şi pentru că Se arată şi Se dă oamenilor prin El" (Sfântul Marcu de Efes, Opere, vol. I, Editura Pateres, Bucureşti, 2009, p. 409).

Duhul Sfânt purcede prin Fiul. Această expresie, întâlnită prima dată la Sfântul Grigore al II-lea cipriotul, poate fi tâlcuită în doar două feluri. Pe de o parte, că Duhul purcede în acelaşi timp cu naşterea Fiului din Tatăl, iar pe de altă parte că aceste două acte sunt similare în efect.

Falsele dovezi apusene

Sfântul Marcu de Efes era ferm convins că majoritatea textelor patristice aduse de latini în favoarea lor nu erau autentice, iar unele suferiseră interpolări.

"Iar cuvintele Părinţilor şi dascălilor apuseni care atribuie Fiului cauza Duhului eu nici nu le cunosc (căci nici nu au fost vreodată tălmăcite în limba noastră, nici nu au fost probate de Sinoadele Ecumenice), nici nu le primesc, având mărturie că sunt corupte şi interpolate, atât de la mulţi alţii, cât şi din cartea ce de curând a fost prezentată ca dovadă de către ei, a Sinodului VII Ecumenic, care conţine orosul cu adăugirea în Simbol. Care, când a fost citită, ştiu cei ce au fost de faţă atunci câtă ruşine a revărsat asupra lor" (Opere..., p. 417).

Această acuză a Sfântului Marcu este una foarte serioasă şi care dovedeşte cât de dificilă a fost misiunea acestei încercări de unire. Latinii au prezentat în cadrul

Sinodului Unionist de la Ferrara-Florenţa textul mărturisirii de credinţă a Sinodului VII Ecumenic, cu adăugirea termenului Filioque în Crez.

Sfântul Marcu se înşală însă atunci când consideră că latinii au făcut lucrul acesta cu rea-voinţă. Am discutat în materialele anterioare faptul că latinii considerau că toţi creştinii folosesc acest adaos în Crezul lor. De aceea, ei au crezut că actele sinodale erau incomplete şi au introdus adaosul Filioque în cadrul Crezului citat în ele. De asemenea, este probabil ca anumite texte patristice să fi fost interpretate eronat sau chiar să fi suferit interpolări tocmai pentru a susţine ipoteza existenţei adaosului încă din primele secole.

Să ne aducem aminte de cazul lui Rufin de Aquileia, care a refăcut scrierile lui Origen fiind convins că erau pline de interpolări, deşi teologul alexandrin era vinovat de greşelile din opera sa! Un caz similar s-a petrecut şi cu adaosul Filioque. Ferm convinşi de justeţea sa, latinii au început să caute mai multe dovezi pentru a-l putea impune şi răsăritenilor.

Sfântul Marcu însă nu s-a lăsat convins cu uşurinţă. De altfel, el declară în continuare: ***"Însă acei Părinţi (apuseni) nu au scris nici lucruri contrare Sinoadelor Ecumenice şi dogmelor lor comune, nici lucruri care să nu conglăsuiască cu dascălii răsăriteni, după cum se dovedeşte prin multe alte cuvinte ale lor" (p. 417).***

În mod clar, doctrina despre Filioque nu poate fi susţinută cu texte ale Sfinţilor Părinţi, deoarece acestea sunt interpretate din start eronat. De aceea, în finalul Mărturisirii de credinţă, Sfântul Marcu adaugă un pasaj foarte aspru, dar relevant: ***"Şi ce să mai lungim vorba? Toţi dascălii Bisericii, toate Sinoadele şi toate dumnezeieştile Scripturi îndeamnă a fugi de cei de alt cuget şi a ne depărta de părtăşia lor. Aşadar, eu, dispreţuind toate acestea, voi urma celor ce poruncesc să ne unim prin aparenţa unei păci măsluite? Sau voi urma celor care falsifică sfinţitul şi dumnezeiescul Simbol şi Îl introduc pe Fiul ca pe un al doilea cauzator al Duhului Celui Sfânt? (...) Să nu păţesc vreodată aceasta, Mângâietorule bune, nici să mă lepăd de mine însumi şi să cad din gândurile cele cuviincioase, ci ţinându-mă de învăţătura Ta şi de fericiţii bărbaţi insuflaţi de Tine, să fiu adăugat la Părinţii mei, ducând cu mine de aici, dacă nu altceva, măcar aceasta: dreapta credinţă"*** ***(p. 425).***

Emilian Apostolescu - Sfântul Marcu al Efesului și lipsa de compromis în materie de credinţă

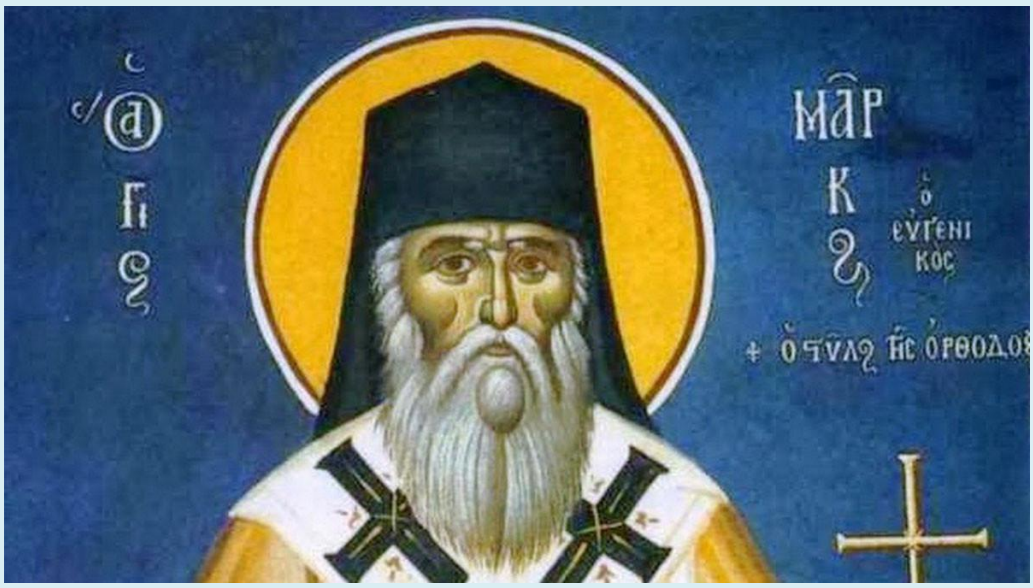

19 ian, 2021

Credincioșilor creștini le este cunoscut faptul că scopul ultim al vieții este îndumnezeirea, starea concretă de sfințenie la care omul ajunge urmând poruncilor divine și conlucrând cu harul dumnezeiesc.

Sfântul cuvios Maxim mărturisitorul afirma, în secolul al 7-lea, că sfinții sunt cei care au ajuns la starea de îndumnezeire prin evitarea tendințelor păcătoase ale sufletului și prin orientarea permanentă spre Dumnezeu, având drept rezultat unirea totală cu El prin Duhul Sfânt. Biserica a recunoscut de la început necesitatea cinstirii acestor persoane datorită calității lor de modele pentru fiecare generație de credincioși, dar și a convingerii că sfinții se roagă în continuare neîncetat pentru întreaga lume. În data de 19 ianuarie este prăznuit Sfântul ierarh Marcu al Efesului, teolog cu un rol de seamă în apărarea sfintelor învățături ale Bisericii.

Sfântul ierarh Marcu, mitropolitul Efesului, este, fără îndoială, cunoscut datorită opoziției sale neclintite în fața încercărilor de impunere a învățăturilor de credință romano-catolice în cadrul Sinodului unionist de la Ferrara-Florența din anii 1438-1439. Curajul și statornicia sa i-au adus, în urma canonizării, titulatura de stâlp al Ortodoxiei, denumire de care se mai bucură doar Sfântul Fotie cel mare și Sfântul Grigorie Palama.

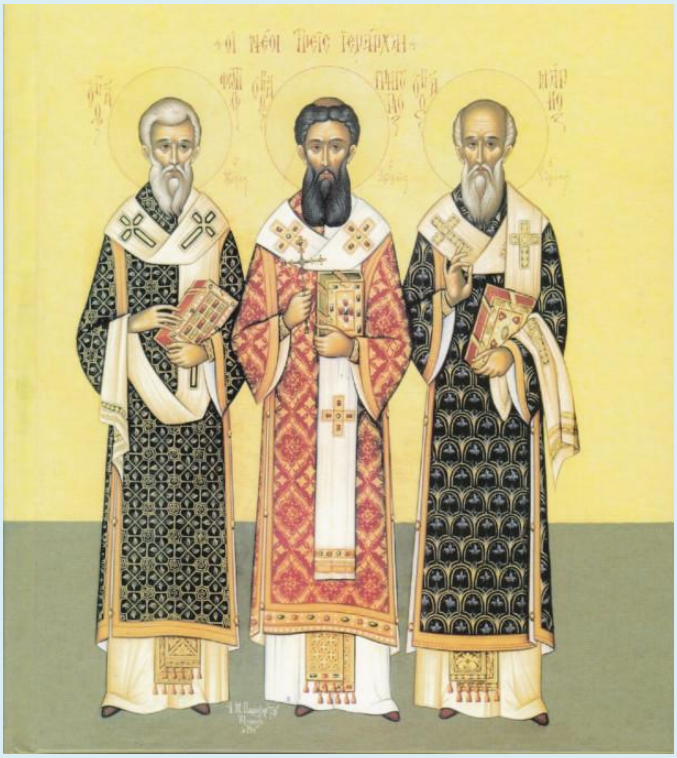

Acesta vede lumina zilei în Constantinopol în anul 1392, primind la Botez numele de Manuel Eugenikos. Tatăl său, Georgios, slujea ca diacon și sachelar în Catedrala „Sfânta Sofia”, în timp ce mama sa, Maria, era fiica unui evlavios medic pe nume Luca. Ambii părinți s-au străduit să îi crească pe tânărul Manuel și pe fratele său, Ioan, în frica lui Dumnezeu și în dragostea față de învățăturile Bisericii, însă moartea subită a tatălui acestora i-a lăsat orfani de la o vârstă fragedă. După decesul părintelui său, la școala căruia a și studiat în primii ani, Manuel este trimis de mamă să își continue studiile la cei mai cunoscuți învățători ai vremii, Ioan Chortasmenos, viitorul Mitropolit Ignatie al Selimbriei, și Georgios Gemistos Plethon, un erudit matematician și filosof.

Învățător, monah și mitropolit

În urma finalizării studiilor, tânărul Manuel devine profesor al Școlii Patriarhale din Constantinopol și este curând recunoscut drept unul dintre cei mai strălucițiînvățători ai Capitalei. Printre ucenicii săi se numără Georgios Scholarius, viitorul patriarh Ghenadie al II-lea al Constantinopolului, Teodor Agallianus, mitropolitul Teofan al Midiei, și fratele său, Ioan Eugenikos.

Dumnezeu, însă, îi descoperă eruditului Manuel calea monahală pe care acesta o și îmbrățișează la vârsta de 26 de ani. Astfel, renunță la preocupările intelectuale și se retrage într-o mănăstire aflată pe o insulă din apropierea Nicomidiei, sub îndrumarea unui cunoscut ascet, pe nume Simeon. Acolo își dedică viața rugăciunii și se nevoiește timp de doi ani, părăsind insula împreună cu părintele său spiritual, numai după ce regiunea cade în mâinile turcilor otomani. Întorcându-se în Constantinopol, cuviosul intră în Mănăstirea Sfântului Gheorghe din Mangana.

Aici începe studiul scrierilor părinților și redactează o serie de tratate pe diverse teme teologice, multe din ele vorbind despre învățătura expusă de Sfântul Grigorie Palama, a energiilor divine necreate și a practicii isihaste, monahul Marcu fiind un puternic admirator și susținător al fostului arhiepiscop al Tesalonicului.

Părintele Nicholas Constas de la Mănăstirea Simonos Petras afirma, în lucrarea sa despre Sfântul Marcu, apărută în anul 2002, că acesta compune în aceeași perioadă numeroase imnuri liturgice închinate atât lui Dumnezeu, cât și părinților Bisericii, pe care îi admira în mod deosebit, printre care Sfântul Grigorie Palama, Sfântul Ioan Damaschin sau Sfântul Simeon Metafrastul.

Ulterior, primește cu multă reținere Sfânta Taină a preoției, iar în 1436, după mai mulți ani de slujire rodnică, este obligat de împăratul Ioan al VIII-lea paleologul să

accepte ocuparea scaunului mitropolitan al Bisericii din Efes. În același an, patriarhul Alexandriei îl desemnează drept reprezentant al său la Conciliul care urma să aibă loc în 1438 la Ferrara, în Italia.

Apărător nestrămutat al Ortodoxiei

Conciliul Unionist de la Ferrara-Florența din 1438-1439 reprezenta a doua încercare semnificativă a latinilor de refacere a comuniunii Răsăritului cu Apusul, bineînțeles, sub autoritatea papei. Biserica Romei putea miza pe cooperarea celei bizantine din moment ce Vestul constituia singura forță militară care mai putea interveni în favoarea Constantinopolului sufocat de înaintarea otomană. Acest lucru era avut în vedere și de împăratul Ioan paleologul, care conducea delegația ortodoxă și care a insistat de-a lungul Conciliului, nu de puține ori, ca ierarhii săi să accepte unirea Bisericilor prin recunoașterea primatului papal și a punctelor doctrinare latine.

Singurul membru al delegației bizantine care nu se lasă intimidat de presiunile împăratului și care apără cu ardoare învățătura de credință ortodoxă, condamnând simultan erorile și abaterile teologiei apusene, este mitropolitul Marcu al Efesului. Ierarhul a respins cu hotărâre adaosul Filioque prezent în Simbolul Credinței rostit în Biserica Apuseană în urma examinării atente a acestei doctrine din numeroase puncte de vedere: istoric, critic-textual, exegetic și dogmatic. Textele Sfinților

părinți care au dezbătut învățătura de credință despre relațiile Persoanelor Treimice au fost prezentate în detaliu și folosite pentru a argumenta fără echivoc faptul că purcederea Duhului Sfânt are loc numai de la Tatăl. După Sfântul Marcu, nici formula de factură ortodoxă „prin Fiul” nu putea exprima în vreun fel teologia latină a adaosului Filioque.

Unul dintre punctele importante dezbătute în cadrul sinodului a fost existența Purgatoriului, învățătură predicată deja de secole în Apus. Mitropolitul Marcu a argumentat din nou, pe baze biblice și patristice, în favoarea lipsei de fundament a unei asemenea doctrine, susținând însă că Biserica Ortodoxă afirmă faptul că starea sufletelor celor adormiți se poate îmbunătăți nu prin prisma unui foc curățitor, învățătură străină Sfinților părinți, ci în baza rugăciunilor Bisericii și a milei nemăsurate a lui Dumnezeu.

Sfântul Marcu a apărat cu tărie, împotriva voinței împăratului și, evident, a teologilor catolici, toate celelalte învățături specifice Răsăritului ortodox. În cazul doctrinei despre Purgatoriu chiar a avut câștig de cauză, aceasta neregăsindu-se în formula finală a actului de unire redactat la sfârșitul sinodului.

Ultimii ani și adormirea sa

Mitropolitul Marcu a fost singurul ierarh care nu a semnat actul de unire cu Biserica Romei, după ce toți ceilalți membri ai delegației bizantine s-au conformat din pricina și de teama împăratului. Unirea formală dintre Răsărit și Apus nu a prins însă niciodată rădăcini în sufletele credincioșilor de la Constantinopol. Chiar și în fața pericolului otoman, aceștia, alături de ierarhul Marcu, au înțeles că nu se poate negocia credința ortodoxă.

Întors în februarie 1440 în Capitală pentru a organiza mișcarea antiunionistă, Mitropolitul Efesului este arestat la scurt timp și închis timp de 2 ani, din porunca împăratului, pe insula Lemnos.

În 1444, la vârsta de 52 de ani, în urma unei boli scurte, dar necruțătoare, ierarhul trece la Domnul, nu înainte de a-și sfătui ucenicul, pe viitorul patriarh ecumenic Ghenadie, să apere Ortodoxia cu orice preț. Acesta preia, ulterior, conducerea opoziției față de actul de unire de la Florența.

Abia în decembrie 1452, cu numai câteva luni înainte de căderea Constantinopolului, actul de unire cu Biserica Romei este proclamat oficial în Catedrala „Sfânta Sofia". Credincioșii ortodocși s-au opus însă permanent, iar prevederile hotărârilor Conciliului Unionist nu au fost puse niciodată în aplicare. În consecință, ajutorul militar atât de necesar Constantinopolului nu a mai venit din Apus.

În anul 1734, patriarhul Serafim al Constantinopolului a prezidat întrunirea Sfântului Sinod care a hotărât canonizarea mitropolitului Marcu al Efesului, ale cărui fapte erau cinstite de secole în mentalul popular. Definitorii pentru viața și activitatea sa rămân cuvintele rostite în urma îndemnului de a adera la actul de unire: „În materie de credință ortodoxă nu poate exista compromis!"

Praznicul uitat al Sfântului Marcu al Efesului şi "prăznuirile" minciunii şi umilirii în faţa ideologiei masonice a ecumenismului

Sfânta Treime, Dumnezeul nostru, nemărginită în bunătate, care dăruieşte cu îmbelşugare şi "nu dă Duhul cu măsura", a rânduit pentru noi ca în această perioadă din ianuarie, în calendarul ortodox să fie o densitate excepţională de sfinţi mari, importanţi şi actuali pentru noi, prin pilda vieţii şi/sau prin învăţăturile lor luminoase, care reprezintă hrană cerească pentru sufletele obosite şi flămânde după Cuvântul Viu şi nemuritor care nu ţine de deşertăciunea acestei lumi.

În aceste zile sunt prăznuiţi, printre alţii, trei stâlpi de granit ai mărturisirii credinţei drepte, trei dintre cele mai mari şi mai puternice modele mărturisitoare ale Bisericii din toate timpurile:

- *Sfântul Atanasie cel mare (18 ianuarie),*
- *Sfântul Maxim, mărturisitorul (21 ianuarie),*
- *Sfântul Marcu al Efesului/Eugenicul (astăzi, 19 ianuarie).*

Fiind în apropiere de Duminica vindecării celor 10 leproşi, ne gândim că acesta este darul lui Dumnezeu făcut şi nouă, celor leproşi cu duhul, care nimic nu am merita şi n-am făcut nimic pentru asta… şi totuşi am primit în dar credinţa curată şi sănătoasă, credinţă pentru care alţii nu doar s-au nevoit, nu doar au vorbit şi au scris… ci pentru care au pătimit şi au şi murit! Cerându-ni-se numai să o cunoaştem, să o păzim, să o mărturisim şi să o trăim. Să ne gândim: cât de

recunoscători Îi suntem Lui şi lor (sfinţilor mărturisitori cu preţ de sânge) pentru acest dar extraordinar? Ca răspuns la acest dar, să încercăm, deşi este ostenitor, să jertfim mai mult din timpul, din plăcerile şi din distracţiile noastre, pentru a citi, cel puţin, învăţăturile lor şi a ne lăsa formaţi de ei.

Acelaşi Dumnezeu care a rânduit şi ne-a binecuvântat acum cu această întreită prăznuire a Mărturisirii Ortodoxe a îngăduit (se cuvine a folosi atent cuvintele: de data aceasta "a îngăduit") ca tot în această perioadă, vreme de opt zile, de 103 de ani încoace în Occident şi de 18 ani şi la noi în ţară, să se "prăznuiască" Săptămâna Anti-mărturisirii Ortodoxiei… pentru a nu spune ceva chiar mai grav de atât.

Se pare că presiunile care se fac dinspre stăpânii ascunşi ai acestei lumi sunt atât de puternice, încât nici vechiul, nici noul patriarh nu li se pot (sau, poate, nu vor destul) a li se împotrivi.

Cert este că, oficial, în Biserică, în aceste zile, veţi auzi puţin sau deloc, despre exemplele Sfinţilor Atanasie, Marcu şi Maxim, exemple care dor şi care mustră cu asprime tendinţele de astăzi, însă foarte mult se face vorbire despre "Săptămâna de rugăciune" ecumenistă, în care, cum spune un Bătrân duhovnicesc, "adevărul este sistematic ascuns cu meşteşugire diplomatică", iar Biserica Ortodoxă este umilită şi pusă pe picior de egalitate, mai bine zis coborâtă la cel mai mic numitor comun cu toate rătăcirile protestante (de toate ramurile, inclusiv cu cele care hirotonesc femei şi "consacră" homosexualitatea), catolice şi monofizite.

Prin acest "spectacol" anual (care, din punct de vedere ortodox însemna, cel puţin până în 2008 şi încălcarea clară şi gravă a canoanelor care interzic explicit rugăciunea împreună cu reprezentanţii unor credinţe greşite, heterodoxe) nu se urmăreşte altceva decât nivelarea tuturor confesiunilor creştine, impunerea în planul mentalului colectiv a ideii false că "toţi suntem creştini şi diferenţele confesionale nu contează/nu sunt importante", ca mijloc de pregătire subtilă şi graduală a popoarelor pentru o viitoare unică religie mondială, al cărei stăpânitor va fi însuşi Antihrist.

Pentru că "unirea creştinilor" nu este decât primul (mare) pas spre unirea [nu doctrinară, firește] a tuturor religiilor, iar toţi cei care sunt familiarizaţi cu ideile "la modă", "corecte politic" de astăzi ştiu că tendinţa globală aceasta este, de depăşire a simplului "ecumenism" către sincretismul de factură umanistă. După cum ştim, "Masoneria nu luptă direct împotriva vreunei credinţe, ci din contră, pentru a-şi întinde "tentaculele" în toate punctele cheie, încurajează pe membrii săi să rămână fideli credinţei în care se află, DAR, în acelaşi timp, le insuflă duhul sincretist sub

influenţa căruia, încet-încet, să treacă de la certitudinea că numai credinţa lor e adevărată, la minciuna că toate credinţele sunt adevărate "în felul lor".

Săptămâna ecumenică încearcă să ne fie impusă ca o "tradiţie" pentru a căpăta cât mai multă autoritate şi legitimitate înaintea credincioşilor, având interesul de a se arăta drept ceva vechi, cu greutate istorică şi cu întemeiere teologică, pentru a oculta adevăratele mobiluri care stau în spatele ei. Rugăciunile-împreună cu ereticii (astăzi numiţi "fraţi"), transformate în "tradiţie" omenească nu fac decât să spună implicit oamenilor că nu mai există adevăr sau erezie, iar mărturisirea Ortodoxiei nu este atât de importantă; conceptele de "dragoste", de "unitate" şi de "pace" sunt abuzate şi deturnate în sensuri potrivnice celor pe care ni le-au predat Sfânta Scriptură şi Sfinţii Părinţii spre a justifica practici pe care nicicând Biserica nu le-a îngăduit, nici sub cele mai (aparent) bine-intenţionate temeiuri.

Câtă nevoie ar fi astăzi de un Marcu Eugenicul, cel care, rămas singurul mărturisitor al ortodoxiei la Sinodul de la Florenţa, deşi bolnav, ameninţat şi hărţuit, nu a cedat nici o clipă şi nici o "cirtă" din Crezul adevărului, pe care ceilalţi, în frunte cu Împăratul bizantin, le-au crezut a fi "negociabile" de dragul intereselor lumeşti şi al mult doritei uniri cu Apusul catolic! Şi Sfântul Marcu râvnea la unire, dar nu cu făţărnicie şi nu mai mult decât la Adevăr! Nu a fost dispus să facă nici cel mai mic compromis dogmatic pentru ea şi a condiţionat-o dintru bun început de primirea credinţei drepte, păstrate în Răsărit!

Câtă nevoie ar fi şi astăzi să înţelegem că, din punct de vedere dogmatic, a rămâne în ascultare de Biserică nu înseamnă a urma în toate privinţele linia "oficială", "instituţională" de la un moment dat a acesteia, dacă ea contrazice învăţătura Tradiţiei, cea plătită cu sânge, cu durere, cu ocară de către Sfinţii pe care noi astăzi ne permitem să-i ignorăm sau să-i desconsiderăm superior, în numele "progresului" teologiei academice, teologie care astăzi capătă, pe alocuri, pronunţate dimensiuni antihristice.

Câtă nevoie am avea şi azi de un asemenea Stâlp care să ne înveţe "să stăm drept" şi să nu ne făţărnicim, devenind avocaţii minciunii din laşitate sau pentru interese mărunte, lumeşti…

Câtă nevoie încă am avea să învăţăm de la Sfântul Ierarh Marcu că adevărul nu se stabileşte şi nu se măsoară nici "democratic" şi nici "autocratic": Adevărul nu stă numaidecât în numărul celor care-l susţin şi nici în rangul sacerdotal înalt. Viaţa Sfântului Marcu, ca şi vieţile celorlalţi mărturisitori ai Ortodoxiei – persecutaţi de mai-marii lor sau de cei de un rang cu ei - stau chezăşie că episcopii ortodocşi nu

sunt papi infailibili şi nu trebuie urmaţi necondiţionat (asta însă nu înseamnă - nota bene - cu nici un chip a te răzvrăti, a le nega harul şi autoritatea, a-i osândi continuu şi în nici un caz a înceta pomenirea lor sau a părăsi Biserica!), că foarte adesea ierarhii ortodocşi au căzut în apostazie (sau cel puţin s-au ticăloşit) şi i-au prigonit pe sfinţii pe care noi îi cinstim astăzi. Trebuie să ştim că Biserica nu are papi la conducerea ei (chiar dacă mulţi aşa se cred şi cred că pot să taie şi să spânzure pe "moşia" lor), ci Îl are drept cap pe Hristos, iar Episcopul, oricine ar fi el, nu este mai presus de Acesta şi nu are dreptul să fie venerat precum Hristos şi nici ascultat în cele contrare lui Hristos!

Avem nevoie de Sfântul Marcu al Efesului cu atât mai mult astăzi când se caută pe toate căile realizarea aceleiaşi uniaţii pe care Sfântul a lepădat-o atunci, "cozile de topor" dispuse să vândă credinţa şi să adopte uniaţia găsindu-se cu uşurinţă şi printre purtătorii de mitră.

Nu în ultimul rând, Sfântul Marcu Eugenicul ne stă înainte ca un far călăuzitor pentru a înţelege că Adevărul, deşi aparent poate fi înfrânt de minciună (la nivelul unei scurte perioade istorice), iar Biserica pare copleşită de victoria unor "sinoade tâlhăreşti" şi de supremaţia răului deghizat, în cele din urmă adevărul iese biruitor, iar "porţile iadului" sunt făcute de ruşine.

Avem trebuinţă numai de acea credinţă şi răbdare "până la sfârşit" la care ne-a chemat Hristos şi despre care scrie şi Apocalipsa: "Aici este răbdarea şi credinţa sfinţilor [celor credincioşi]".

***

Vă invităm acum să citiţi expunerea vieţii şi a luptei duse de Sfântul Ierarh Marcu, preluată de pe siteul Manăstirii Săraca, nu înainte de a relua îndemnul şi rugăciunea adresate de Sfânt credincioşilor din vremea sa, dar valabile parcă mai mult ca oricând şi pentru noi, acum:

"De aceea, deoarece acestea v-au fost puse înainte de către Sfinţii Apostoli, staţi drepţi, ţineţi-vă strâns de tradiţiile pe care le-aţi moştenit atât pe calea scrisă cât şi prin viul grai pentru a nu fi lipsiţi de fermitatea voastră dacă veţi fi purtaţi de amăgirile fărădelegii. Fie ca Dumnezeu cel Atotputernic, să îi facă să cunoască înşelarea lor şi izbăvindu-ne pe noi de ei ca şi de neghinele cele rele dintre noi, să ne adune în grânarele Sale ca pe un grâu curat şi folositor, în Numele Domnului nostru Iisus Hristos a căruia este toată slava, cinstea şi

închinăciunea, al Tatălui Său fără de început şi al Sfântului, Bunului şi de Viaţă făcătorului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!”

Sfântul Marcu Eugenicul – paznicul neadormit al turmei pândite de lupi

Smerita închinare Sfântului Marcu al Efesului, marelui apărător al Ortodoxiei (pomenit pe 19 ianuarie) la împlinirea a 565 de ani de la strămutarea sa la cereştile locaşuri (23 iunie 1444 – 23 iunie 2009) şi a 570 de ani de la falsul Sinod unionist de la Ferrara – Florenţa (1439- 2009):

Sfântul Marcu Evghenicul – un model pentru dialogul teologic contemporan cu Occidentul [*Traducere din limba greacă de monahul Leontie din cartea „Ecumenism – naştere, aşteptări, dezminţiri, Actele Congresului Ştiinţific Inter-Ortodox", Ed. Theodromia, Tesalonic 2008, vol. 1, pp. 419-430.*]

Comunicare susţinută de teologul Nikolaos Vasileiadis în cadrul Congresului Ştiinţific Inter-Ortodox organizat de Catedra de Teologie pastorală şi socială a Facultăţii de Teologie din cadrul Universităţii aristotelice din Tesalonic şi de Societatea de Studii Ortodoxe (Tesalonic, 20-24 septembrie 2004) cu tema: „Ecumenism – naştere, aşteptări, dezminţiri"

În noua perioadă istorică pe care o parcurgem, perioadă marcată de variate dialoguri inter-creştine şi ecumenice pe marginea tratativelor care au loc în sectoarele bisericeşti, când ecumenismul este lăudat sau suportă o serioasă critică, dând naştere la nemulţumiri şi diviziune în sânul Bisericii, pentru că desconsideră principii de bază în ceea ce priveşte dogma şi morala, principii pe care le sacrifică

pe aşa-numitul altar al „coexistenţei în diversitate”, avem nevoie mai mult ca oricând de experienţa şi de îndrumarea chipurilor ecumenice (sobornicești) ale Bisericii. Un astfel de chip este şi Sfântul Marcu Evghenicul, a cărui teologie (pe care a învăţat-o de la urmaşii Sfântul Grigorie Palama) şi a cărui purtare la falsul Sinod de la Ferrara-Florenţa, unde a avut un rol de protagonist, are o deosebită importanţă şi astăzi.

Desigur, dat fiind şi faptul că Sfântul Cuvios Atanasie din Paros îl numeşte „un alt Vasile, Atanasie sau Chiril al acelei vremi” [*A se vedea Nik. P. Vasileiadi, „Sfântul Marcu Evghenicul şi Unirea Bisericilor”, Ed. „O Sotir”, Atena, 19985, p. 167.*] pentru că pregătirea sa teologică era atât de vastă, pe cât era şi cuvioşia sa, la Sinodul de la Ferrara-Florenţa el a reprezentat trei patriarhi: al Alexandriei, al Ierusalimului şi al Antiohiei. Faptul că era un profund teolog a mărturisit-o şi adversarul său la sinodul mai sus amintit, Visarion al Niceei, care l-a caracterizat „cu adevărat prea înţelept şi teolog desăvârşit“ [*A se vedea Nik. P. Vasileiadi, ibidem, p. 94.*].

Adeseori se accentuează de către ecumenişti că Marcu Evghenicul s-a dus la Ferrara-Florenţa mişcat de dragostea şi dorinţa pentru unirea Bisericilor. Este corectă această semnalare. Într-adevăr, cuviosul aşeza deasupra tuturor dragostea, pentru că era, pe de o parte, izbăvit de orice patimă, iar, pe de altă parte, împodobit cu toate harismele duhovniceşti „lui Dumnezeu singur fiindu-i casnic şi doar la Acela avându-şi aţintită mintea” [*Dositei, Patriarhul Ierusalimului, „Tomul Bucuriei”, Iaşi, 1705, p. 611. A se vedea şi la Kallistos Vlastos, „Eseu istoric asupra Schismei Bisericii apusene de către cea răsăriteană, asupra tentativelor de unire sub Mihail paleologul şi Grigorie al X-lea, papa Romei, asupra vieţii celui între sfinţi Părintelui nostru Marcu Evghenicul al Efesului şi asupra celor întâmplate la sinodul de la Florenţa, scris şi editat de Kallistos Vlastos, aghioritul din Efes”, Atena 1896, p. 121.*].

Dar Marcu al Efesului dorea pacea şi urmărea consecvent dialogul în mod „paşnic, simplu şi prietenește”, până când s-ar fi dovedit şi ar fi strălucit adevărul. Însă, din păcate, papistaşii (romano-catolicii – n.tr.) şi grecii latino-cugetători (ortodocşii ecumenişti de atunci – n.tr.) se contraziceau acid, obstrucţionau, ameninţau, prezentau textele Sfinţilor Părinţi falsificate şi făceau şi altele asemenea acestora. Şi într-o aşa măsură, încât, după 13 şedinţe care au avut loc la Ferrara (8 octombrie – 8 decembrie 1438), discuţiile nu au dus la nici o concluzie. De aceea, atunci când Marcu Evghenicul şi-a dat seama că papistaşii nu erau interesaţi de adevărul credinţei şi urmăreau alte scopuri, a luptat cu vitejie cu „sabia Duhului”, făcându-se trâmbiţă cerească, „ridicându-şi glasul cu vitejie şi propovăduind dumnezeieştile

glasuri ale Duhului“ [*Atanasios din Paros, „Anti papa”, adică Nevoinţele prea minunate şi luptele eroice şi isprăvile cele cu adevărat mai presus de fire ale celui între sfinţi Părintelui nostru Marcu Arhiepiscopul şi păzitorul neprihănitei şi prea sfintei, apostoliceştii şi de Părinţi predanisitei Credinţei noastre Ortodoxe a grecilor”, Viena, 1785, p. 16.*] , până când a proclamat cu cuget de mărturisitor şi de mucenic (de vreme ce însăşi viaţa îi fusese pusă în pericol de către latini) istorica lui declaraţie: „Nu semnez hotărârea Sinodului! Nu voi face aceasta niciodată, orice mi s-ar întâmpla” [*Silvestru Syropoulos, Les „Memoires” sur le Concile de Florence (1438-1439) prin supravegherea lui V. Laurent, Publications de l’Institut Francais d’Etudes Byzantine, Paris, Edition du Centre Naţional de la Recherche Scientifique, 1971, vol. X, cap. 9, p. 484 (5-6).*] .

În general însă, poziţia acestui Atlas al Ortodoxiei la acel sinedriu al Caiafei – după cum a numit falsul Sinod de la Ferrara-Florenţa, constituie un model pentru noi în confruntarea atât cu papismul, cât şi cu taifunul ecumenismului contemporan. Şi mai precis:

1. Astăzi este mai mult decât evident că papismul este încătuşat de scopurile sale politice, iar mişcarea ecumenică şi dialogurile ecumenice sunt promovate şi dirijate, de obicei, de către autoritatea politică. Astfel s-a întâmpat şi cu Sinodul de la Ferrara-Florenţa. Ioan al VIII-lea paleologul urmărea garanţia ajutorului armat din partea papei, în timp ce bătrânul patriarh Iosif îl urma pentru a-şi satisface şi mai mult slava deşartă. De aceea luase cu el cele mai luminoase şi cele mai scumpe sfinte vase ale Bisericii Sfânta Sofia [*Silvestru Syropoulos, ibidem, vol. III, cap. 27, p. 188 (8-12).*]. Aşadar, imboldurile ambilor erau lumeşti şi nu bisericeşti. Însă Marcu Evghenicul, exponentul spiritualităţii isihaste, credea în unirea Bisericilor doar dacă un sinod ecumenic ar fi fost convocat şi ar fi statornicit cu o desăvârşită fidelitate faţă de învăţătura Domnului, a Sfinţilor Apostoli şi Părinţi ceea ce trebuie să credem. Astfel, Marcu Evghenicul, fiind un adversar al interesului politic vremelnic, nu a acceptat să se supună factorilor politico-statali, ci a dat întâietate, precum se şi cuvenea, exclusiv dogmei ortodoxe [*A se vedea Ioan Cantacuzino, Historiae, 3 volume, ed. L. Schopen (Bonn, 1828-1832), 3: 59, de la ARISTEIDES PAPADAKIS în colaborare cu JOHN MEYENDORFF, The Christian East and the Râse of Papacy, Crestwood – N.York, St. Vladimir’s Seminary Press, 1994, pp. 382 şi 394*]. Istoria şi conştiinţa Bisericii i-au dat dreptate în mod deplin.

2. Este cunoscut că toţi câţi au urmat gândirea teologică a Sfântului Grigorie Palama la Sinodul florentin au fost trataţi cu suspiciune de umaniştii bizantini. Şi astăzi, se susţine că cei de un cuget cu Marcu Evghenicul erau zelotişti religioşi radicali şi întunecaţi, care aveau o atitudine duşmănoasă faţă de toate dialogurile

care aveau ca scop unirea. De aceea, au şi fost judecaţi că ei erau cei vinovaţi de eşecul de atunci al unirii [*A se vedea la Ioan Cantacuzino, op. cât., de la Ar. Papakis…, p. 384.*]. Însă Marcu al Efesului nu era nici fanatic, nici sistematic intransigent. Ca teolog „imbatabil, iar în hotărârile Sfintelor Sinoade canon şi dreptar“, precum l-a caracterizat Duka, el pleda pentru pacea şi pentru concilierea în Hristos. De aceea, îi şi chema pe papistaşi (catolici) să respingă atitudinea „grumazului înalt şi de neînduplecat” [*Nik. P. Vasileiadis, ibidem, p. 199.*]. Sfântul Marcu a fost singurul care a desconsiderat şi a respins consecvent orice fel de concesie (compromis) şi în acelaşi timp, un înflăcărat susţinător al adevărului. Şi această realitate spune multe lucruri importante papistaşilor (catolicilor) şi ecumeniştilor contemporani, care foarte uşor se pretează la etichetarea tuturor acelora care încearcă să se apropie de dialoguri cu discernământ, urmând paşii Părinţilor de Dumnezeu înţelepţiţi.

3.Bătrânul şi neteologhisitorul patriarh Iosif al II-lea sfătuia: Unirea şi pacea Bisericilor sunt folositoare şi prea de nevoie. Să se facă aşadar o oarecare iconomie, un oarecare pogorământ. Prin „pogorământul parţial” vom reuşi un mare ajutor pentru patria noastră [*Sylvestru Syropoulos, ibidem, vol. VIII, cap. 28, pp. 414-416.*]. Dar Marcu Evghenicul, ca un excepţional teolog, nu accepta deloc unirea iconomică (concesionară, în baza vreunui compromis – n.tr.), opunând argumentul corect că ***“În cele ale credinţei nu încape pogorământul!”*** [*Sylvestru Syropoulos, ibidem, vol. IX, cap. 11, pp. 444-446.*]. La argumenul latino-cugetătorilor din Sinod, că pentru a realiza o oarecare apropiere şi a reuşi unirea, trebuie să acceptăm “o oarecare mijlocime între credinţe”, Marcu Evghenicul a răspuns: ***“Aceasta este ceea ce a rătăcit dintru început pe mulţi şi i-a făcut să-i urmeze pe cei care conduc în prăpastia relei credinţe. Prin a crede că există ceva “de mijloc între cele două credinţe”, cum se poate întâmpla în alte situaţii, „spre a dezerta spre tot ceea ce poate fi mai îngrozitor”.*** Această poziţie patristică este întrutotul asemănătoare cu cea corespunzătoare a Sfântului Atanasie cel mare – Stâlpul Ortodoxiei [*Nik. P. Vasileiadis, ibidem, p. 179. A se vedea şi la Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântul XXI la marele Atanasie 22, PG 35, 1106C-1108A.*].

Refuzul sufletului de Dumnezeu cuvântător (teolog) al lui Marcu Evghenicul de a accepta “ceva de mijloc între adevăr şi minciună’‘ răspunde cerinţelor contemporane pentru unitatea creştină ale unora care vorbesc despre toleranţa în diversitate. Însă un astfel de argument ţine mai mult de politică şi nu de rânduiala duhovnicească sau mai exact de Sfânta Biserică a lui Hristos. În Biserică dogmele nu sunt simple formulări ale adevărurilor de Dumnezeu insuflate, ci ele arată sensul vieţii în Hristos. Dogmele se înţeleg în baza adevărului şi a deplinătăţii vieţii care ne-au fost dăruite de către Apostolii cei de Dumnezeu insuflaţi şi de

Părinţii cei de Dumnezeu înţelepţiţi, iar conglăsuirea în dogme, chiar şi în detaliile lor, trebuie să pre meargă orice declaraţie sau simplă manifestare a unirii.

4. Astăzi am ajuns în punctul în care conducătorii bisericeşti susţin că între ortodocşi şi papistaşi (catolici) nu există diferenţe esenţiale, că primatul şi infailibilitatea sunt simple datini, iar schisma a avut loc nu din cauza ereziei papismului, ci din lipsa iubirii!…

Cu toate acestea Sfântul Marcu i-a numit pe papistaşi (catolici) eretici şi nu doar schismatici. A spus: latinii ***"nu sunt doar schismatici, ci şi eretici (…). Noi, pentru nimic altceva nu ne-am despărţit de ei, decât pentru că sunt eretici". Atâta vreme cât s-au abătut „desăvârşit" (cu totul) şi în principal „de la teologia despre Sfântul Duh, asupra Căruia a blasfemia este cea mai groaznică primejdie, de aceea sunt eretici", iar noi ortodocşii „ca pe nişte eretici i-am tăiat".*** De altfel, adăuga, eretici îi considerau şi ortodocşii cei dinaintea noastră, dar nu au voit să-i expună şi să-i osândească ca eretici, pentru că aşteptau întoarcerea lor [*MANSI, Sacrorum Conciliorum nova et amplissima collectio, Paris-Leipzig 1901-1927, vol. 31A, 885DE. Vezi şi SYROPULUM SYLVESTRUM, Vera Historia Unionis non verae inter Graecos et Latinos, sive Concilii Florentini exactissima narratio, Graece Scripta per S. Sguropulum, ed. de Robertus Greyghton, Hage 1660, vol. V, fâşc. II, p. 400 (25-33). MARCU AL EFESULUI, Epistolă către creştinii de pe întreg pământul…, în Concilium Florentinum Documenta et Scriptores (în continuare CFDS), (ed. Concilio et Impensis Pontificii Instituti Orientalium Studiorum, Series I şi II, Roma 1953, 1977), Ser. I, vol. X, fâşc. II, p. 144 (29-33).*]. Pe de altă parte, Sfântul Marcu nu a recunoscut nici un primat de autoritate episcopului Romei, proclamând: ***„Noi pe papă îl socotim ca pe unul din patriarhi" şi aceasta desigur atâta vreme cât el cugetă în chip ortodox: "dacă este ortodox".*** De altfel, primatul papal la început a fost atacat chiar de Visarion al Niceei [*NIK. VASILEIADIS, ibidem, pp. 178-179, 133.*].

Marcu Evghenicul i-a numit pe greco-catolici sau pe uniţi "vânzători de Hristos" şi „cumpărători de Hristos", pentru că se aliniază cu papistaşii (catolicii), nu "ca să înveţe, ci ca să primească". De aceea îi sfătuia pe creştini: ***"Să fugiţi de ei, precum fuge cineva de şarpe"*** [*NIK. VASILEIADIS, ibidem, pp. 180, 121.*].

Toate acestea sunt o mustrare clară la adresa tuturor celor care învaţă că Ortodoxia şi papismul sunt "Biserici surori". Că Răsăritul şi Apusul sunt cei doi plămâni cu care respiră Biserica până când papismul va deveni ortodox ca să nu pătimească incurabil. După aceştia, Filioque şi ne-Filioque, eclesiologie papocentrică şi

ortodoxă, Har creat şi necreat, exprimă chipurile, într-un mod diferit, acelaşi Adevăr, şi nu două învăţături diferite, adică una ortodoxă şi una eretică.

5. Tema reală şi sfântă a doritei uniri a creştinilor divizaţi este supusă încercării de a fi aşezată pe un plan umanist, lumesc şi filozofic. Papistaşii (catolicii) cred de veacuri că unirea cu ortodocşii nu este o problemă teologică. De aceea şi încercarea lor se concentrează în principal asupra modalităţii de a-i convinge pe ortodocşi să accepte falsul sinod de la Ferrara-Florenţa. De aceea, marginalizează teologia, laicizează ecumenismul şi astfel secularizează Biserica, care încetează de aici înainte să mai fie martorul Adevărului revelat al lui Dumnezeu, "stâlp şi întărire a adevărului" (I Timotei 3:15) şi sfârşeşte într-un simplu corp umanist, cu scopuri lumeşti. Dacă cineva îi ascultă pe ecumenişti înţelege că limba lor nu este limba Sfinţilor Părinţi şi a Dascălilor noştri, ci este limba diplomaţiei şi a politicii, şi nu limba mărturisirii, în care ''cel primejduit este Dumnezeu". Astfel avem o cădere din teologie şi o dezbatere neteologică a temelor.

În acest punct Sfântul Marcu se face din nou călăuza noastră. Marcu "al Efesului" s-a luptat "vitejeşte şi bine", mustrând toate cele "hotărâte sofistic" de către latini ca inexacte şi inovatoare. Iar atunci când latino-cugetătorii sinodului încercau într-un mod filosofic să dovedească faptul că prepoziţiile "εκ" („din") şi "δια" („prin") (în expresia "de la Fiul" şi "prin Fiul") înseamnă acelaşi lucru, Marcu al Efesului le-a dovedit scripturistic şi patristic că altceva înseamnă "care purcede de la Fiul" şi altceva înseamnă "care purcede prin Fiul". Şi printr-un raţionament teologic, "singur a apărat credinţa părintească" şi a contra-expus la toate raţionamentele cardinalului Iulian Cesarini o vitează şi bine argumentată apologie". În general, latinii la Florenţa au fost criticaţi pentru "mentalitatea lor scolastică, străină de duhul bisericesc" [*GHEORGHIOS-GHENNADIOS SHOLARIOS, Contra adaosului…, PG 160, 722B. Vezi şi tezele teologice la: MARCU EVGHENICUL AL EFESULUI, Capitole silogistice către latini…, PG 161, 165C; 173 BCD. Vezi şi SYLV. SYROPOULOS, ibidem, vol. VIII, cap. 31-32, p. 418. De asemenea, vol. VI, cap. 14, p. 306 (15-16) şi vol. IX, cap. 28, p. 464.*].

Aşadar, Părinţii se împotriveau total ereziei, nu filosofic, nu umanistic şi cu fineţuri lumeşti, ci teologic şi scripturistic, deoarece comoara credinţei nu este o ideologie filosofică, ci însuşi Hristos Dumnezeul-Om, adevăratul Dumnezeu-Om al Profeţilor, al Apostolilor, al Părinţilor. Domnul Iisus, Cel nefalsificat, "Cel ce pururea este şi Acelaşi este", "ieri şi azi şi în veci Acelaşi" (Evrei, 13:8).

6. Părinţii ortodoşi nu considerau iubirea ca pe un paravan al abolirii adevărului: „ţineau adevărul în iubire". Sfântul Marcu insista că pentru rezolvarea tuturor

diferenţelor trebuia să se recurgă la izvoare, ***„la acea vreme, în care – uniţi fiind, mărturiseam împreună aceleaşi lucruri şi nu era între noi schismă”. „Căci aşa”, accentua, „va fi şi acest sinod următor celor anterioare”*** [*MANSI, ibidem, vol. 31 A, 511E-513A. Vezi şi Expunerea lui Marcu al Efesului, În ce fel a primit vrednicia arhieriei…, CFDS, Ser. I, vol. X, fâşc. II, p. 136 (36-42).*]. Iubirea pentru cuviosul Marcu nu era nicidecum o piedică, ci dimpotrivă: „era un imbold în a insista pentru examinarea diferenţelor dogmatice şi a-i mustra pe latini (catolici) înaintea sinodului. Pentru că el mutase iubirea faţă de persoane în iubirea faţă de Domnul, Dumnezeul-Om, la iubirea însăşi, la Iubirea (cu majusculă -n.tr.) şi la Trupul lui Hristos – Biserica, care nu este decât „Hristos cel ce este împreună cu noi, fiind extins şi peste veacuri”, potrivit excepţionalei expresii a Sfântului Augustin [*Vezi la Hristou Androutsos, Dogmatica, Ed. „Astir”, Atena 19562, p. 265.*]. Unirea pe care o dorea şi Marcul Evghenicul şi cei de un cuget cu el trebuia să se realizeze „rămânând neclintiţi în dogmele noastre, ceea ce multora li se pare a fi mai de necrezut decât toate, dar prea dorit lui Dumnezeu”, precum spunea Iosif Vriennios [*IOSIF VRIENNIOS, Τα Ευρεθεντα, ed. de Evghenios Bulgarul, Leipsia, 1378, vol. I, p. 471.*]. De altfel, toţi cei care inovează şi distrug credinţa, distrug şi iubirea (vezi II Ioan 7).

Evanghelistul iubirii a învăţat că „harul şi adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1.17). Adevărul este desăvârşita cunoaştere a lui Dumnezeu, deplina Revelaţie. Pentru a se afla cineva în adevăr, trebuie să se afle în harul lui Dumnezeu. Adică să trăiască în Hristos care este „plinirea harului şi a adevărului” (Ioan 1: 14), prin care ne luminează şi ne învaţă. Dar pentru că „cel ce nu iubeşte, n-a cunoscut pe Dumnezeu” (I Ioan 4:8), putem să spunem şi că cel care l-a cunoscut pe Dumnezeu, adică se află în adevăr, acela şi iubeşte. Aceasta înseamnă că iubirea este în mod inseparabil unită cu adevărul. Iubirea şi adevărul sunt roadele harului pe care le dăruieşte Unul-Născut, Fiul şi Cuvântul lui Dumnezeu. Cuviosul Macarie Egipteanul semnalează: „Cele ale harului au bucurie, au pace, au iubire, au adevăr. Însuşi adevărul îl obligă pe om să caute adevărul” [Macarie Egipteanul*, Omilii duhovniceşti, Omilia 7,3 ΒΕΠΕΣ 41, 187 (39-40).*]. Prin urmare iubirea şi adevărul nu doar că nu se exclud reciproc, nu doar că nu se contrazic, ci se presupun reciproc. Dacă nu ţinem adevărul, atunci nici nu iubim.

Astăzi există o împărţire în trupul Bisericii, pentru că iubirea s-a răcit, pentru că am nesocotit supunerea faţă de Adevăr. Acesta este tocmai semnul păcătoşeniei noastre. În consecinţă, atâta vreme cât „credinţa noastră nu este de la oameni” [*Vezi Enciclica din 1848 a Patriarhilor Ortodocşi din Răsărit către papa Pius al IX-lea la Ioannis N. Karmiris, Monumente Dogmatice şi Simbolice ale Bisericii Ortodoxe Universale, vol. II, ed. Academische Druck – u. Verlagsanstalt, Graz-*

Austria, 19682, p. (1002) 920; 20.], poziţia corectă este stăruinţa neclintită în cadrul acriviei Sfintei noastre Predanii. Şi acest cadru, credinţa comună, trebuie să o promovăm ca pe o bază a unităţii şi ca pe o chemare la întoarcere spre „cele dintr-un început" şi la conglăsuirea cu duhul Sfintelor Canoane. Poate desconsiderarea lor şi ritmizarea vieţii noastre după voia noastră şi nu după voia (sfatul) Bisericii. Încetăm astfel să fim judecaţi de veşnicul Adevăr al Bisericii şi judecăm Biserica după măsurile noastre.

Astfel, în loc să ajutăm lumea păcătoasă să se transfigureze prin biserică pentru a se mântui, prefacem Biserica în… într-o lume păcătoasă!

Sfântul Marcu ne învaţă că dacă într-adevăr iubim, trebuie să spunem adevărul, pentru că doar acesta mântuieşte după cuvântul: „veţi cunoaşte adevărul şi adevărul vă va face liberi" (Ioan 8: 32).

7. Împăratul Manuel al II-lea paleologul accentua fiului său, viitorul împărat Ioan al VIII-lea paleologul, că s-ar putea ca tratativele pentru unirea bisericilor să sfârşească în supunerea şi latinizarea Răsăritului ortodox, pentru că papii sunt iubitori de stăpânire şi iubitori de slavă şi cer de la ortodoşi o supunere oarbă [*Vezi la G. Sfrantzes, Χρονικον, ed. Bekker, Bonnae 1838, Cartea a II-a, cap. 13, pp. 178-179. Vezi şi la G. Sfrantzes, Χρονικον Majus, PG 156, 784ABC şi Χρονικον Minus, PG 156, 1046D-1047A.*]. De altfel şi marele Vasile se încredinţase de faptul că latinii „nu suportă adevărul, nici nu vor să-l înveţe" [*Vasile cel mare, Epistola 239 către Evsevie al Samosatelor, PG 32, 893B.*]. De aceasta s-a încredinţat şi cuviosul Marcu. Papistaşii erau insistenţi şi neobosiţi în a se contrazice, iar Papa Eugeniu al IV-lea insista că ortodocşii să accepte cu desăvârşire tezele sale eretice, pentru că nu voia o unire, nici nu-l interesa de Adevăr. Cerea o totală supunere şi o negare a credinţei ortodoxe. Aceeaşi poziţie o păstrează şi astăzi papismul şi ecumenismul. Nu se intereseză de adevăr şi de o unire după voia lui Dumnezeu. În mod esenţial caută ca noi să-l trădăm pe Dumnezeul-Om, acceptându-l pe falsul om al creştinismului apusean, al papismului şi al protestantismului. Asta urmăreşte ecumenismul prin tocirea simţământului dogmatic, prin măsluirea moralei ortodoxe şi prin negarea Predaniei noastre. Însă astfel vom coexista într-un mod evident fals, bastard şi într-un pur sincretism cu celelalte credinţe, sfârşind într-o religie mondială (pan-religie)!…

Cred că dezaprobarea falsului sinod de la Florenţa de către pleroma ortodoxă şi aprobarea de către ortodocşi a tezelor Cuviosului Marcu Evghenicul constituie cel mai important pas în viaţa Bisericii noastre. Tezele sale în această clipă istorică a

drumului spiritual al lumii contemporane constituie un criteriu neclintit în trasarea unei linii corecte din partea reprezentanţilor Bisericii Ortodoxe.

Toţi mărturisim nevoia pentru o unitate creştină. Nimeni nu poate să nege faptul că nu există decât doar o singură Biserică, după cum nu există decât „un singur Domn, o singură credinţă, un singur Botez" şi o singură nădejde a vieţii veşnice în Hristos şi prin El. Dar unitatea creştină, oricât ne-ar fi de dorită, nu poate să constituie un scop în sine. Trebuie să premeargă întoarcerea la rădăcinile Bisericii. Trebuie ca elementele Predaniei să adape în mod articulat şi corector civilizaţia Apusului şi Răsăritului. Numai aşa va fi posibilă întărirea adevăratei comunităţi creştine sobornicеşti. Până atunci, noi, ortodocşii, suntem datori să considerăm toate celelalte aşa-numite „biserici creştine" ca desăvârşit insuficiente, problematice, inacceptabile. Există o măsură exactă a credinţei, a adevărului, a rânduielii canonice bisericeşti care este şi trebuie să fie considerată, corectă şi sănătoasă. Orice altceva dincolo de aceasta şi în afara acesteia este bolnav şi problematic. Şi va trebui nu doar osândit, ci şi vindecat. Astfel vom redobândi unitatea pierdută, care este veşnica voie bună a Dumnezeului-Treimic.

Noi, ortodocşii, trebuie să ne aflăm într-o continuă trezvie teologică la toate nivelurile în dialogurile intercreştine şi ecumenice [*Pentru importantul subiect al unirii „bisericilor" vezi studiul lui Nik. P. Vasileiadis, Cererea unirii tuturor – „ca să fie una", ed. „O Sotir", Atena 2006.*] şi să susţinem tezele ortodoxe cu respect şi dispoziţie iubitoare faţă de toţi reprezentanţii tradiţiilor străine şi numaidecât să ne aflăm într-o comuniune de fierbinte rugăciune cu Mângâietorul, care „zideşte întregul aşezământ al Bisericii", ca să arate teologi cu adevărat ortodocşi, care vor cunoaşte unde şi cât trebuie să meargă înainte şi unde trebuie să rămână neclintiţi, amintindu-ne de cuvântul lui Iosif Vriennios: „Credinţa noastră Ortodoxă, aceasta este bogăţia noastră, aceasta este slava, aceasta este neamul, aceasta este coroana, aceasta este lauda (…). Nu ne vom lepăda de tine, iubită Ortodoxie! Nu vom minţi ţie, cinstire, Credinţă predată nouă de Părinţi! Nu ne vom depărta de tine Maică, bună credinţă"! [*Iosif Vriennios, ibidem, vol. II, Studiul despre meditata unire a cipriоţilor cu Biserica Ortodoxă…, pp.16, 23*.]

Sfântul Marcu al Efesului, stâlpul prigonit al dreptei slăviri şi cugetul Ortodoxiei. Sfântul Macarie cel mare, egipteanul

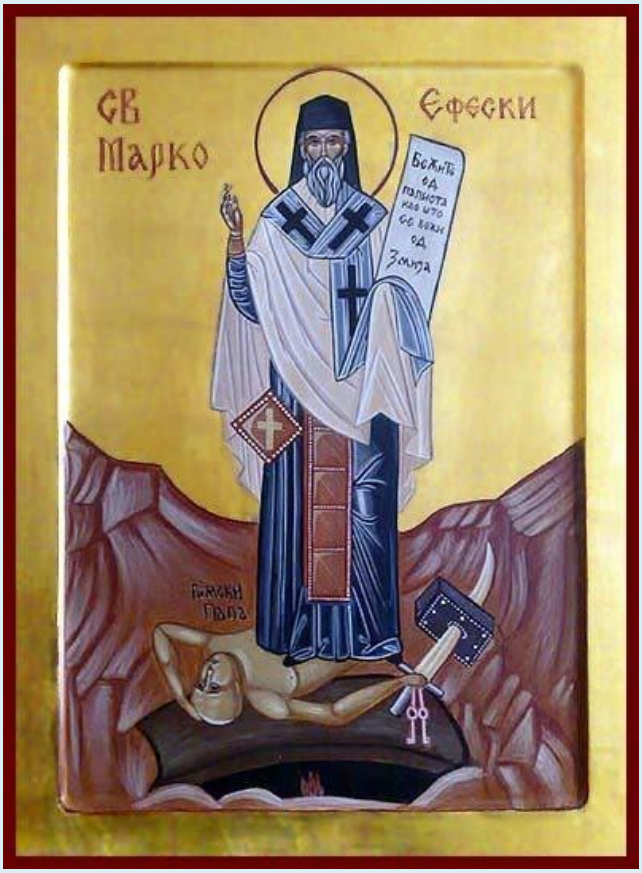

Sfântul Marcu al Efesului – Cugetul Ortodoxiei

„ Ortodoxia este comoara noastră, mărgăritarul nostru cel de mult preţ… Ortodoxia este lumina noastră ce ne călăuzeşte. De vom pierde cândva această comoară, această lumină, risipiţi vom fi până la marginile pământului, precum praful“ (Sfântul Nectarie din Eghina)

Dacă în ultimele numere ale revistei am tot stăruit asupra dogmei drept slăvitoare (deşi astăzi, pentru mulţi, ea sună ca o „expresie supremă a întunecimii spiritului şi a urii împotriva umanităţii”, cum o defineau propagandiştii „materialismului ştiinţific”), am făcut-o tocmai cu conştiinţa însemnătăţii sale în lumea post-modernă, o lume a crizelor identitare, a „dublu gândirii” şi a relativizării adevărului. Şi aceasta pentru că, în Ortodoxie, dogma, în înţelesul său curat şi nescalciat, nu este decât o descriere amănunţită a unor realităţi duhovniceşti.

„A vorbi în răspăr despre dogme este o dovadă de prostie, este ca şi cum ai critica necesitatea gramaticii în cazul unei limbi sau a formulelor şi teoremelor în cazul matematicii”, spunea un cunoscut părinte duhovnicesc contemporan.

Ortodoxia este Calea Vieţii, a Adevărului cel Mântuitor cf. Ioan 14:6, adică a lui Hristos cel răstignit şi înviat, care cu moartea Sa pe moarte o a biruit şi ne-a dat nouă Viaţă. Este calea Bisericii, „în afara căreia nu este mântuire”, adică putinţă de a ne uni cu Dumnezeu, în smerenie şi dragoste, de a ne învrednici să ajungem fii ai Săi „după har” şi de a petrece veşnic împreună cu Dânsul. Prin urmare, în afara Ortodoxiei, înţeleasă ca însăşi „firea cea dintâi a omului”, nu poate fi decât moarte. Iar dumnezeiescul har lucrează şi în măsura înţelegerii duhovniceşti agonisită de fiecare om – căci înţelegerea oferă o disponibilitate mai mare în inimă pentru a împreună lucra cu harul.

În această lumină căpătă noimă râvna mistuitoare cf. Psalmul 68:11 a stâlpilor dreptei slăviri din toate veacurile, exprimată în astfel de cuvinte: *„Nu ne vom lepăda nicicând de tine, iubită Ortodoxie! Nu vom minţi niciodată ţie, cinstită predanie a Părinţilor! Nu te vom părăsi nicicând, Maică bună cinstire! În tine ne-am născut şi în tine trăim, şi în tine vom adormi. Şi, dacă vremurile o vor cere, de zeci de mii de ori vom muri pentru tine!”*

Unul din aceşti „vrednici de cinstire şi prea dumnezeieşti mărturisitori”, pe care cugetul Bisericii Soborniceşti l-a rânduit, alături de Sfântul Patriarh Fotie cel mare şi Sfântul Arhiepiscop Grigorie Palama, în ceata „noilor Sfinţi trei Ierarhi”, este Mitropolitul Marcu al Efesului – cel numit în sinaxarele greceşti „singurul apărător al dreptei slăviri la pseudo-sinodul de la Ferrara-Florenţa”.

„În grădina dumnezeieştilor Scripturi te-ai preumblat înţelepţeşte…”

Născut în 1392 în marele Constantinopol, vlăstar al vestitei şi cucernicei familii Evghenikos (ce în greceşte înseamnă chiar „de spiţă aleasă”, nume ce se va potrivi pe deplin nobilei sale firi), Sfântul Marcu s-a arătat din copilărie tare silitor către învăţătură.

Fratele lui îl zugrăvea astfel: *„În scurtă vreme a dobândit cea mai mare cunoaştere, datorită marii sale sârguinţe şi atenţii, cât şi minţii sale ascuţite. Pe deasupra, purtarea sa era gingaşă şi liniştită, mai curând a unui bun bătrân. Căci, cu adevărat, chiar felul său de a se îmbrăca, privirea, plecăciunea capului şi neîntrecuta şi grăitoarea sa vorbire îl făceau pildă vie nu numai colegilor, ci chiar şi dascălilor – şi, îndeobşte, toţi îl cinsteau”.*

Patriarhul Ghennadie Sholarios, care l-a cunoscut de pe atunci, ajungându-i apoi ucenic, îşi aminteşte: *„Sfântul tânăr, curat duhovniceşte, se purta mai mult ca un pustnic decât ca unul ce trăia în Cetatea de scaun, împărăteasa Cetăţilor. Felul vieţuirii sale era străin lumii din jur, cu adevărat, nu era legat de nimic pământesc”.*

Deşi împăratul Manuil Paleologos îl iubea şi-l preţuia mult, făcându-l secretarul său şi oferindu-i toate cinstirile omeneşti, Sfântul Marcu a ales să lepede totul şi potrivit fratelui său: *„la douăzeci şi şase de ani, împărţind cu dărnicie tot ce avea, a luat jugul după care tânjea din copilărie şi a îmbrăţişat viaţa Părinţilor pustiei“.*

În strălucita mănăstire constantinopolitană Mangan, el s-a dăruit pe deplin lucrării liniştirii.

„Când a părăsit lumea pentru Hristos şi şi-a băgat grumazul în jugul sfintei ascultări, nu şi-a încălcat niciodată făgăduinţele înaintea lui Dumnezeu. Nu s-a mai îngrijit defel de zarva lumii, ca să nu fie răsturnat de deşertăciunea slavei lumeşti. Până la moartea sa avea să rămână neclintit în dragostea sa pentru Hristos” zice Patriarhul Ghennadie.

Evlavia sa nemăsurată – căci, după mărturiile epocii: *„când slujea Dumnezeiasca Liturghie, se umplea de dumnezeiască insuflare în aşa măsură, încât toţi cei ce îl zăreau spunea că pare a fi cu totul ieşit din sine, afară de pământ, cu totul cufundat în Dumnezeu, ca un înger în trup”* - se îngemăna în chip armonios cu marea sa erudiţie şi cunoaştere teologică, alcătuind canoane bisericeşti pe toate cele opt glasuri, scriind tâlcuiri ale dumnezeieştilor slujbe, eseuri dogmatice şi pe teme duhovniceşti, ba chiar şi poeme.

„Ritorul cel cu foc suflător”

Contextul istoric al epocii era unul extrem de agitat. Încă din 1422, oştile otomane cotropiseră mare parte a vechii „Împărăţii a romeilor” (căci aşa îşi spuneau bizantinii), apropiindu-se primejdios de Constantinopol, „noua Roma”. Vlăguit şi însingurat, rămas fără sprijin material, în ciuda devastatoarei Cruciade a IV-a, care în urmă cu două sute de ani trecuse Constantinopolul prin foc şi prin sabie, împăratul şi-a pus ultima nădejde în sprijinul militar al monarhiilor apusene şi al vechii Rome. Piedică în înfăptuirea acestui gând stătea însă tragica schismă pecetluită în 1054 şi cugetul apusenilor, care-i socoteau pe greci „barbari” şi numeau credinţa lor „o veche erezie“. Prin dobândirea împăcării bisericeşti cu Apusul, îşi zicea împăratul, creştinii apuseni vor sări în ajutorul fraţilor lor

răsăriteni, luptând împotriva necredincioşilor. Cu această credinţă în minte, împăratul s-a sârguit, cu toată puterea sa de „avtokrator al Romanilor”, să pregătească toate cele necesare unui Sinod Ecumenic care „să unească Bisericile”.

Dorinţa de împăcare a drept slăvitorilor cu apusenii era una reală, chiar dacă determinată de un imbold politic, aşa că cei mai încercaţi şi iscusiţi teologi s-au pregătit pentru a lua parte la sinod. Între ei, strălucea ca un soare al cuvântarii de Dumnezeu Sfântul Marcu, proaspăt înscăunat Mitropolit al Efesului.

În toamna lui 1437, plini de nădejde, împăratul Ioan şi un sobor în frunte cu Patriarhul Constantinopolului, Iosif, mitropoliţi de pe tot cuprinsul Bizanţului, cât şi din Rusia, România, Bulgaria şi îndepărtata Georgie, sute de arhimandriţi, monahi, preoţi şi mireni s-au îmbarcat spre Italia. Şi Sfântul Marcu credea adânc şi fierbinte în putinţa refacerii unităţii cu apusenii, aşa cum o mărturisea: *„Nu am luat în seamă neputinţa mea şi nici greutatea şi mărimea nespusă a acestui lucru. Credeam într-adevăr că totul ne va merge bine şi că vom înfăptui ceva măreţ şi vrednic de întreaga noastră trudă şi de nădejdile noastre”.*

După Paştile lui 1438, la Ferrara, cele două tabere s-au întâlnit spre a discuta problema unirii Bisericilor. Încă de la primele discuţii, partea ortodoxă a început să-şi dea seama că teologii apuseni nu sunt deschişi spre realizarea unei înţelegeri obşteşti, ci vor doar ca grecii să li se supună, lepădând „scornitele lor învăţături“. Dezamăgirii ortodocşilor i s-a opus dorinţa împăratului, care voia să se întoarcă acasă „biruitor”, cu orice chip, chiar şi prin primirea credinţelor apusene. Acesta s-a folosit de toată autoritatea sa, cât şi de mijloace de constrângere, pentru a continua lucrările Sinodului în pofida evidenţei. Astfel, s-au stabilit patru capete de divergenţă intre apuseni şi răsăriteni (adaosul Filioque - „şi de la Fiul” – din Crez, primatul papal, purgatoriul şi folosirea azimilor) - după care, odată lămurite acestea, se credea că nimic nu va mai sta în calea iscălirii actului de unire.

„Nu ai îngăduit pogorăminte din dogmele cele drept slăvitoare şi sfinte ale Bisericii”

Este o lege duhovnicească: Dumnezeu poate aduce întotdeauna un folos chiar şi dintr-un context neprielnic şi păgubitor. Aşa a fost şi cu discuţiile dintre greci şi latini de la acest Sinod, în care ca şi cu o sută de ani înainte, în „disputa Palamita”, s-a cernut şi s-a lămurit învăţătura drept slăvitoare de cea rău slăvitoare. Cele două tratate ale Sfântului Marcu despre „focul curăţitor” al Purgatoriului şi starea sufletelor celor răposaţi au rămas, până astăzi, cea mai deplină abordare a problemei în patristica ortodoxă, recunoscute până şi de apuseni ca nişte „strălucite

lucrări, ce nu pot fi trecute cu vederea“. Tâlcuirile sale la canoanele Sinoadelor Ecumenice, în care arată netemeinicia adaosului „explicativ” şi de la Fiul în Crez şi desluşea învăţăturile ortodoxe despre purcederea Sfântului Duh şi Sfânta Treime, au stârnit uimirea unora dintre apuseni, ce *„mărturiseau că niciodată n-au mai auzit asemenea lucruri, rostind cu glas tare că grecii învaţă mai adevărat decât teologii lor şi minunându-se de Marcu al Efesului”.*

Unul din delegaţii greci, Mitropolitul Dorothei al Trapezuntului, descriind lucrările Sinodului, exclamă către preotul rus Simeon: *„Sfinţitul Marcu al Efesului este deopotrivă cu marele Vasilie şi cu Grigorie Teologul! Poţi să vezi şi tu că latinii nu mai cutează să grăiască împotriva Sfinţitului Marcu. Papa a plecat, luându-şi cu el şi cuvintele; şi-au luat, adică, cărţile cu ei”.*

Sfântul Marcu rostea adevărul cu îndrăzneală şi sfântă durere, fiind martor al egoismului şi dispreţului arătat de tabăra apusenilor: *„Noi nu am venit aici să ne împotrivim unii altora, nici ca să ne arătăm iscusiţi în a grăi împotrivă. Am venit doar ca să vorbim despre unire, cu pace şi cu dragoste, până când vom fi descoperit adevărul”.*

„Mulţi sunt cei ce mă prigonesc şi mă necăjesc, dar de la mărturiile Tale nu m-am abătut” (Psalmu1 118:157)

Din păcate, toate strădaniile de împăcare s-au dovedit inutile – apusenii rămâneau neclintiţi în credinţele lor, în ciuda tuturor dovezilor care li se puneau înainte şi făceau presiuni pentru săvârşirea unirii pe căi politice. Astfel, Papa le-a trimis grecilor o mare sumă de bani, drept plată a cheltuielilor de drum şi stipendiu, iar împăratul ameninţa delegaţii cu tot felul de silnicii, dacă nu se vor învoi cu propunerile apusenilor şi nu vor iscăli unirea Bisericilor.

La sfârşitul lui 1438, văzând nerodnicia discuţiilor (se ţinuseră deja treisprezece şedinţe), Sfântul Marcu le spunea fraţilor săi arhierei: *„În cele ce ţin de credinţa ortodoxă nu poate fi vorba de pogorământ… Nu îi primiţi în părtăşie cu voi (pe latini), atâta vreme cât rămân în aceste inovaţii de credinţă”,* iar bătrânul Patriarh Iosif a recunoscut: *„Văd că latinii sunt certăreţi, plini de slavă deşartă şi nu se lasă înduplecaţi, deşi noi avem argumente puternice. E limpede că nu vor să primească nimic din ce spunem noi sau să se lase înduplecaţi de adevăr”.*

Dar delegaţia grecească se împărţise în două - manevrele împăratului, care îşi dorea cu orice preţ unirea pentru a-şi scăpa tronul, au dat roade, silind mitropoliţii rămaşi spre dorinţa sa. Singurul care nu s-a plecat, în ciuda lipsurilor (după patru

luni de şedere în Florenţa, grecii nu primiseră nici un ban şi sufereau cumplit de foame) şi a prigoanelor (fusese arestat la domiciliu, pentru a nu fugi ca alţi anti-unionişti), a fost Sfântul Marcu al Efesului. Pentru el, Ortodoxia era mai de preţ decât Imperiul - o veşnică comoară, o veşnică lumină, adevărata şi mântuitoarea credinţă.

În cele din urmă, la 5 iulie 1439, s-a iscălit Tomosul de Unire, chiar dacă de mulţi fără voia lor, slăbiţi prin foame şi ameninţarea morţii: ortodocşii se obligau să primească învăţătura Filioque, autoritatea Papei ca Pontif suprem al întregii lumi, purgatoriul şi folosirea pâinii nedospite la Liturghie; prin cele semnate, recunoşteau că apusenii au dreptate, iar ei greşesc - latinii nu acceptaseră nimic, iar grecii erau siliţi să accepte totul. Întrebând dacă Mitropolitul Efesului semnase şi aflând că nu, Papa Eugenie a exclamat, fără să vrea: „Atunci nu am făcut nimic!”.

În schimbul Unirii, grecilor li se făgăduiseră bani şi corăbii pentru întoarcerea la Constantinopol, precum şi dacă monarhii europeni vor binevoi, o flotă şi o oaste pentru apărarea cetăţii lor. În ciuda oficializării împăcării, Papa a refuzat să recheme episcopii romano-catolici din eparhiile greceşti, iar obiceiurile ortodocşilor au continuat să fie privite cu suspiciune.

Nu a fost o unire printr-o dezbatere teologică liberă, ci una ce slujea scopuri politice. Potrivit cuvintelor viitorului Patriarh Ghennadie Sholarios, *„nimic nu a fost sfânt în acest sinod, nici de la cap la picioare, nici de la început la sfârşit”…* La întoarcerea în Bizanţ, puţini au fost cei care au primit falsa unire, iar o parte din cei ce iscăliseră şi-au lepădat semnătura. Potrivit martorilor: *„mulţimile îl slăveau pe efesean pentru că nu iscălise, îl lăudau şi îl numeau «sfânt»”.*

Deşi negocierile de la Florenţa nu au avut rezultate politice pozitive, Împăratul a rămas credincios unirii.

„Mare râvnitor în tine, Biserica a aflat”

Bolnav de moarte, deşi avea numai patru decenii de viaţă pământească, Sfântul Marcu s-a preumblat prin insulele greceşti, „neaflând loc unde să-şi plece capul“, prigonit şi adesea întemniţat pentru lupta sa de păzire a Ortodoxiei.

Într-una din epistolele sale, mărturisea:*„Am fost legat; însă cuvântul lui Dumnezeu şi puterea adevărului nu se leagă, ci curge şi mai tare sporeşte”.*

În cele din urmă, în 1443 Patriarhii Ierusalimului şi Antiohiei au osândit Sinodul florentin ca „viclean şi întru slava latinilor şi a Papei Eugenie”; abia în 1472 li s-a alăturat şi Patriarhul Constantinopolului.

În 1444, întors din surghiun la Constantinopol, Sfântul Marcu, după un cumplit cancer, în metastază – ne spune fratele său - *„ajungând la cincizeci şi doi de ani, la 23 iunie a plecat, bucurându-se, spre a fi cu mult doritul său Hristos, pe Care Îl proslăvise prin lucrările sale cele bune, Îl teologhisese dreptslăvitor şi Îi bine plăcuse cu întreaga sa viaţă”.*

În 1734, sinodul Patriarhiei Ecumenice l-a proslăvit întru sfinţi pe Mitropolitul Marcu al Efesului, numindu-l „bărbat de Dumnezeu purtător, râvnitor înflăcărat şi asemănător sfinţilor de Dumnezeu cuvântători ce au împodobit Biserica din vechime”.

Ce învăţăminte putem trage, noi, creştinii de azi din pilda sa? Că doar având orthodoxia (adică dreapta înţelegere a realităţilor duhovniceşti) putem dobândi orthopraxia (dreapta făptuire, fără de care credinţa e moartă cf. Iacov 2:20) . Dogma este temelia de pe care ne putem înălţa pe scara nevoinţelor duhovniceşti, lumina care ne arată fiecare treaptă, păşind pe urmele Sfinţilor Părinţilor noştri.

Dacă vom şti a cunoaşte şi a mărturisi credinţa noastră în această „vreme a cernerii“, dacă vom păstra acest adevăr mântuitor în cugetele noastre, dacă vom trăi potrivit lui, precum Sfântul Marcu al Efesului şi cei asemenea lui, nimeni şi nimic nu ne va putea împiedica a ajunge la Viaţa cea adevărată. Pentru aceasta, Însuşi Mântuitorul nostru ne-a îmbărbătat: „Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeţi-vă mai curând de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piardă în gheenă” (Matei 10:28…)

Material realizat de Radu Hagiu

Sfântul Macarie cel mare

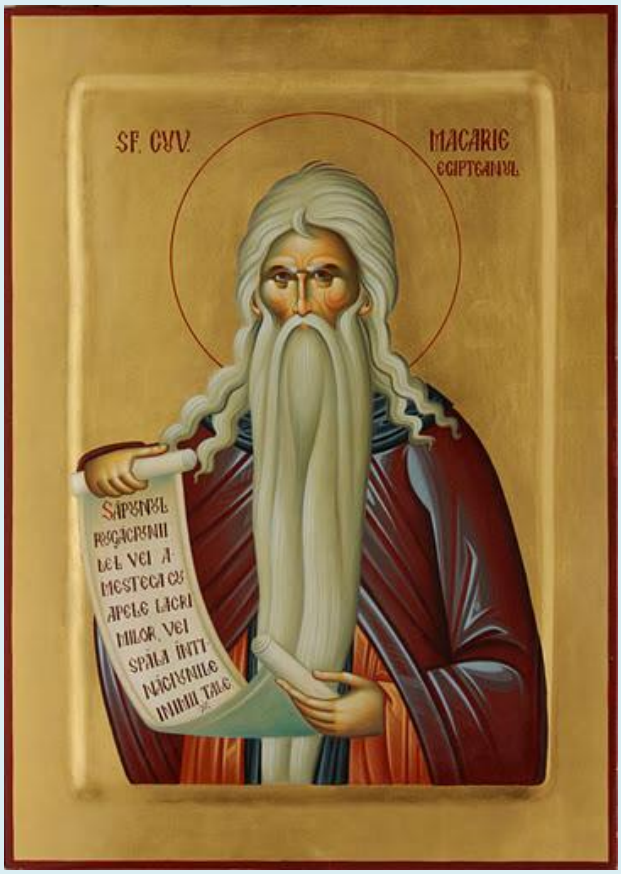

Vindecarea unei femei asupra căreia s-au făcut farmece

Fericitul Macarie, având 40 de ani de la naşterea sa şi vieţuind în adâncă smerenie, a luat de la Dumnezeu darul tămăduirilor şi al prorociei, precum şi stăpânire asupra necuratelor duhuri; apoi s-a învrednicit treptei preoţeşti şi a fost călăuzitor Părinţilor celor ce vieţuiau în pustia schitică. Iar pentru hrana şi băutura lui, cum postea, nu se cuvine a grăi multe; de vreme ce nici între cei mai lipsiţi de grijă monahi nu se puteau afla acolo îmbuibare sau mâncăruri mai bune, pe de o parte pentru lipsa cea mare a celor de trebuinţă, iar pe de alta pentru râvna cea dumnezeiască a multor Părinţi care petreceau acolo; căci fiecare urma unul altuia în viaţa cea pustnicească, iar mai ales se sârguiau a se întrece…

Despre alte nevoinţe ale acestui ceresc bărbat se povestea intre Părinţi cum că neîncetat era întru înălţarea minţii către Dumnezeu şi cea mai multă vreme se lipea de Dumnezeu cu mintea decât de lucrurile lumii aceştia.

Apoi cerceta pe Părintele şi pe învăţătorul său, Antonie cel mare, şi de dânsul mult se povăţuia, vorbind cu dânsul cuvinte duhovniceşti. În urmă, s-a învrednicit, după fericitul sfârşit al lui Antonie, a lua de la cei doi ucenici ai aceluia, ca o bogată moştenire, toiagul cu care îşi sprijinise trupul său neputincios, din pricina bătrâneţilor şi nevoinţelor pustniciei; iar cu toiagul a luat duhul îndoit, precum Elisei l-a luat de la Ilie şi făcea minuni mari, pe care acum este vremea a le povesti.

Un egiptean iubitor de păcate, fiind rănit de pofta păcatului spre o femeie străină, frumoasă la chip, dar neputând s-o plece spre curvie, pentru curăţia ei şi pentru cinstea şi dragostea pe care o avea pentru bărbatul său, s-a dus la un fermecător, rugându-l ca s-o facă pe femeia aceea să-l iubească ori, cu farmecele sale, să-l facă pe bărbatul ei s-o urască şi s-o gonească. Fermecătorul acela a luat multe daruri de la egiptean şi a făcut obişnuitele sale meşteşugiri, sârguindu-se cu multe farmece s-o înşele pe acea femeie curată spre curvie.

Apoi, neputând să înduplece mintea ei cea nemişcată spre acea faptă rea, a fermecat ochii celor ce căutau la dansa; şi a făcut aşa că tuturor celor ce o vedeau să li se pară că nu este femeie cu faţă de om, ci animal parte femeiască; deci, intrând bărbatul în casă, când a văzut-o întru asemănare de animal, s-a spăimântat şi nu pricepea ce este, pentru că vedea că pe patul lui se odihneşte un animal. Vorbea cu dânsa şi nu putea să audă nici un răspuns, decât numai o vedea mâniindu-se. Însă ştia că este femeia lui şi a cunoscut răutatea pizmaşului, cum că era prefăcută de oameni răi întru asemănare de dobitoc, de care lucru era în mare mâhnire şi plângea. Chemând preoţi în casa sa, le-a arătat-o pe femeia lui, dar nici aceia nu puteau cunoaşte ce avea - cum şi pentru ce s-a prefăcut în animal. Căci şi ochii acelora, ca nişte fermecaţi, vedeau animal şi trecuseră trei zile de când i se făcuse ei aceasta şi nici un fel de hrană nu primea, pentru că nici că animalul nu primea fân, nici ca omul nu putea să mănânce pâine. Apoi, bărbatului ei i-a venit în minte s-o aducă în pustie, la Cuviosul Părinte Macarie.

„Pentru aceea a venit asupra ta acea ispită…”

Deci, punând pe dânsa frâul ca pe un animal, s-a dus, luând după sine pe femeia sa intru asemănare de animal. Pe când se apropia de chilia Cuviosului, fraţii ce stăteau afară au început a cârti asupra lui, întrebându-l pentru ce vrea să intre în mănăstire cu acel animal.

Iar el a zis către dânşii: „Am venit aici ca animalul acesta să câştige milă de la Domnul, cu rugăciunile Sfântului Macarie”.

Şi întrebându-l monahii de ce pătimeşte, omul a zis: „Acest animal pe care îl vedeţi este femeia mea şi cum s-a prefăcut, nu ştiu; iată, acum sunt trei zile de când nici un fel de hrană nu gustă nicidecum”.
Iar fraţii, auzind acestea, au mers să spună Sfântului, căruia acum i se descoperise şi se ruga lui Dumnezeu pentru dânsa.

Fraţii, spunându-i despre acest lucru şi arătându-i dobitocul cel adus, Sfântul a zis către dânşii: „Voi singuri sunteţi dobitoace, de vreme ce aveţi ochi răi, iar ea precum este făcută, aşa rămâne femeie şi nu este schimbată întru altă fire; ci aşa se pare ochilor voştri cei înşelaţi de farmece”.

Deci, sfinţind apa, a turnat pe capul ei, rugându-se şi îndată a făcut-o să fie în chipul său cel dintâi, încât toţi cei ce căutau la dânsa au văzut-o că este femeie, cu faţă de om.

Apoi, poruncind să-i dea ei să mănânce, a făcut-o femeie sănătoasă. Şi au mulţumit lui Dumnezeu bărbatul şi femeia, precum şi toţi cei ce vedeau această minune. Apoi, Sfântul a învăţat-o pe femeie ca adeseori să meargă la Sfânta biserică şi să se împărtăşească cu Preacuratele lui Hristos Taine; căci „pentru aceea”, zicea el, „a venit asupra ta acea ispită: fiindcă cinci săptămâni au trecut de când ai fost părtaşă Dumnezeieştilor Taine”.

Astfel învăţându-i şi sfătuindu-i pe amândoi, i-a slobozit în pace.

Încă multe alte minuni mari a făcut. Şi, fiind întrebat dacă nu s-a suit în inima lui vreun cuget de slavă omenească, Sfântul Macarie a răspuns: „O inimă care are îndeletnicire a câta spre slava oamenilor, unul ca acesta pe Dumnezeu încă nu L-a cunoscut şi ceea ce face, ca un om o face; iar cel ce s-a învrednicit de insuflarea lui Dumnezeu, întru multă nevoinţă se află, temându-se să nu cadă. Unul ca acesta numai o credinţă are, de a ieşi din trup, iar slava omenească nici în gând nu-i vine.
Deci o pildă ca aceasta îţi zic închipuieşte-ţi pe cineva că umblă pe mare şi priveşte spre cer în soare; unul ca acesta, dacă ar vedea locul pe unde umblă, s-ar scufunda. Astfel şi cel ce priveşte la slava lui Dumnezeu, slava cea de la oameni o nesocoteşte. Iar dacă împrejurul slavei de la oameni s-ar întoarce, cade din slava lui Dumnezeu şi căzând astfel, se biruieşte de multe patimi”…

Din Sfântul Macarie Egipteanul - „Pocăinţă sau întoarcerea la Dumnezeu” (Editura Bizantină, 2001)

(din: Familia ortodoxă, nr. 1 (60)/2014)

Danion Vasile: “Dumnezeu şi-a pus deoparte mărturisitorii Săi…”

Redăm mai jos numai un mic fragment din interviul dat de scriitorul şi editorul ortodox Danion Vasile revistei Credinţa Ortodoxă şi publicat pe siteul Misiune Ortodoxă.

- Între erezii, una dintre cele mai periculoase este ecumenismul…

- … Erezia tuturor ereziilor.

- Credeţi că în Biserica noastră ortodocşii ecumenişti vor reuşi să-şi impună punctul de vedere, fie într-o unitate cu eterodocşii, fie prin sincretismul religiilor?

- N-au cum să se impună. Duşmanii lui Hristos pot impune ceva numai la nivel numeric. Pot fi şi majoritari, chiar în conclavurile ierarhice. Numai că nu pot birui niciodată. Totdeauna adevărul biruie, chiar şi într-un singur om, cum a biruit prin Sfântul Maxim, mărturisitorul sau prin Sfântul Marcu al Efesului la Sinodul din 1438-1439 de la Ferara-Florenţa.

- Cum evoluează ecumenismul în România anului 2007?

- Ca o înşelare care are ca preţ păcălirea oamenilor în numele unei Românii înfloritoare, lipsite de tensiuni interreligioase. De fapt urmăreşte transformarea ţării într-o Românie apostată. Preţul e lepădarea de Hristosul Bisericii celei adevărate.

- Aţi depistat şi oameni, nu trebuie să-i numiţi, care fac acest lucru?

- Nu trebuie să-i depistez eu, se vădesc prin faptele lor, din declaraţiile lor, din poziţiile lor, prin actele pe care le semnează. Diavolul lucrează făţiş în zilele noastre, nu mai lucrează pe ascuns. Erezia e propovăduită cu mare glas.

- Va să zică se aleg apele…

- Spunea Părintele Dionisie de la Colciu, înainte de a muri, că va exista o ruptură. Cei cu dreapta credinţă şi cu tradiţionaliştii de o parte, iar moderniştii cu ecumenismul şi cu celelalte rătăciri, de cealaltă parte. Ruptura este aproape. Când va fi, Dumnezeu ştie.

- În aceste condiţii este nevoie de mult curaj al mărturisirii. Oare mai există în drept credincioşi puterea ca acest curaj al mărturisirii să ajungă la eroismul mărturisirii?

- Nu are cum să ducă la altceva. Pentru că Hristos la asta ne cheamă: la mucenicie! Ori nesângeroasă, câte vreme prigoana nu e vădită, ori sângeroasă când va fi prigoana vădită. Dacă noi o să tăcem, ne lepădăm de Hristos. Zice Sfântul Grigore Teologul: „Prin tăcere, îl trădăm pe Dumnezeu“. Iar Sfântul Grigorie Palama spune că există trei feluri de ateism: ateismul necredincioşilor, ateismul ereticilor care, crezând mincinos în Dumnezeu, nu cred, de fapt, în Dumnezeul cel adevărat şi ateismul ortodocşilor care tac la vreme de prigoană. Dacă ar crede cu adevărat, ar mărturisi. Tăcând, se leapădă. Deci nu sunt credincioşi.

- Acum este vremea mărturisirii.

- Asta e clar.

- Apare, însă, o problemă. Dumneavoastră v-aţi şcolit, aţi urmat teologia, acum urmaţi un doctorat la Tesalonic, dar sunt şi oameni simpli, unii neştiutori. Am întâlnit oameni care nu înţeleg cuvântul ecumenism, de pildă.

- Poate că Dumnezeu va ţine Biserica prin ei. Aceştia vor înţelege că va veni o vreme când mărturia Sfinţilor Părinţi va fi de o parte şi mărturia ecumeniştilor va fi de cealaltă parte. Şi omul simplu, fără să înţeleagă exact este ecumenismul, va şti că Sfinţii au mărturisit cred într-una sfântă, sobornicească şi apostolească Biserică şi vor mărturisi ca Sfinţii fără să ştie ce este de partea cealaltă a baricadei. N-o să-i intereseze ce învaţă ereticii, vor şti că asta e învăţătura Părinţilor şi pentru asta sunt gata să moară. Zicea Părintele Paisie Aghioritul că mucenicii în timpul prigoanelor nu au ştiut toţi foarte bine învăţătura dogmatică, dar ei au spus: credem ce învaţă Biserica! Şi au murit pentru mărturia Bisericii, ştiind că e mărturia cea adevărată.

- Culmea este că, în acest moment, unii lideri ai Bisericii sunt cei care conduc turma către erezia ecumenistă.

- Dumnezeu nu ne lasă! Să nu-i vedem doar pe ei. Chiar dacă vor fi majoritari numeric, este irelevant. Dumnezeu este viu prin excepţiile care vor da dreapta

credinţă. Spune Sfântul Nectarie de la Optina că, în vremurile de pe urmă, Biserica va rezista printr-un episcop, un preot şi un credincios. Restul pot să cadă în apostazie. Asta nu înseamnă că a căzut Biserica.

- Concret, există în Biserica Ortodoxă Română, la această oră, un ierarh pe care să-l urmeze turma mică în dreapta credinţă?

- Dacă n-ar exista, atunci Părinţii cu viaţă sfântă cum sunt Rafael Noica, Iustin Pârvu sau Arsenie Papacioc ar fi părăsit Sinodul Bisericii noastre. Dacă va apare o vreme de frământare serioasă, atunci Părinţii cu viaţă sfântă vor fi nevoiţi să părăsească un sinod căzut în totalitate în rătăcire. Să credem că Părinţii aceştia au discernământ şi să ne ţinem de mărturia lor. Să nu cădem în deznădejde, va rândui Dumnezeu şi episcop şi tot ce trebuie pentru ca Biserica să dăinuiască. Chiar dacă acei episcopi nu se vădesc acum şi nu fac deocamdată acte gratuite de mărturie triumfalistă, ei există, fiindcă Dumnezeu şi-a pus deoparte mărturisitorii Săi. Aşa cum îi avea pe vremea Sfântului Ilie pe cei care nu-şi plecaseră genunchii lui Baal, aşa îi are şi în zilele noastre: monahi, monahii, diaconi, preoţi, episcopi şi credincioşi de rând.

Învăţătura ortodoxă a Sfântului Marcu al Efesului despre starea sufletelor după moarte

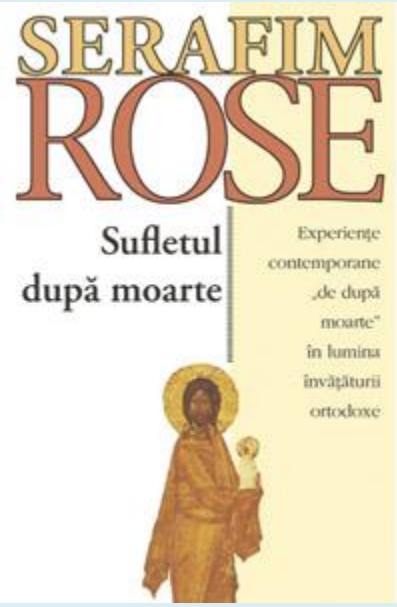

De cele mai multe ori, învăţătura ortodoxă despre starea sufletelor după moarte nu este înţeleasă pe deplin, chiar de către creştinii ortodocşi; iar destul de recenta doctrină catolică a „purgatoriului" a pricinuit o neînţelegere şi mai mare în mintea oamenilor. Cu toate astea, învăţătura ortodoxă nu este deloc nedesluşită şi îndoielnică.

Poate că prezentarea ei ortodoxă cea mai scurtă trebuie găsită în scrierile Sfântului Marcu al Efesului la Sinodul de la Florenţa din 1439, organizat mai ales pentru a lămuri doctrina catolică despre „purgatoriu".

Aceste scrieri sunt de foarte mare preţ pentru noi, fiindcă vin de la cei din urmă Părinţi bizantini, înainte de epoca modernă, care este plină de confuzii teologice, ambele ne îndreaptă către izvoarele învăţăturii ortodoxe şi ne învaţă cum să socotim şi să înţelegem aceste izvoare. Aceste izvoare sunt: Scripturile, scrierile Patristice, slujbele bisericeşti, Vieţile sfinţilor şi unele descoperiri şi vedenii despre viaţa după moarte, ca acelea care se află în cartea IV a Dialogurilor Sfântului Grigorie cel mare.

Teologii academici de astăzi sunt înclinaţi să nu aibă încredere în ultimele două sau trei feluri de izvoare, de aceea nu se simt în largul lor, când vorbesc despre acest subiect şi uneori preferă să păstreze o „reţinere agnostică" cu privire la acesta (Timothy Ware, Biserica Ortodoxă, pag. 259). Pe de altă parte, scrierile Sfântului

Marcu ne arată că teologii ortodocşi adevăraţi cunosc „foarte bine” aceste izvoare. Cei care nu le cunosc „îndeajuns”, dau la iveală o stricăciune nebănuită care vine din necredinţa modernă.

Din cele patru răspunsuri despre purgatoriu, pe care le-a dat Sfântul Marcu la Sinodul de la Florenţa, Omilia întâi cuprinde relatarea cea mai scurtă a învăţăturii ortodoxe împotriva greşelilor catolicismului şi pe această bază s-a alcătuit traducerea pe care o prezentăm aici. Celelalte răspunsuri cuprind mai ales material mărturisitor pentru problemele prezentate aici, cât şi răspunsuri la cele mai caracteristice dovezi catolice.

Sfântul Marcu răspunde „canoanelor catolice” scrise de către cardinalul Iulian Cesarini (traducere în lb. rusă în Pogodin, pag. 50-57), care cuprind doctrina catolică despre starea sufletelor după moarte, definită la Sinodul „unionist” de la Lyon, care a avut loc mai înainte (1270). Această doctrină uimeşte pe cititorul ortodox (aşa cum l-a uimit şi pe Sfântul Marcu) prin întreaga ei însuşire care este prea „neabătută” şi „în litera legii”. De data aceasta, catolicii socotesc Raiul şi iadul ca pe ceva „terminat” şi „desăvârşit”, iar pe cei care sălăşluiesc într-însele îi socotesc ca aflându-se deja în plinătatea stării pe care o vor avea după Judecata de Apoi. Aşadar, nu mai este nevoie să te rogi pentru cei din Rai (a căror soartă este deja desăvârşită) ori pentru cei din iad (pentru că aceia nu mai pot fi niciodată sloboziţi sau curăţaţi de păcat). Ci, fiindcă mulţi dintre credincioşi mor într-o stare de „mijloc” - nici destul de desăvârşită pentru Rai, dar nici destul de rea pentru iad -socotinţa dovezilor catolice avea nevoie de un al treilea loc de curăţire („purgatoriul”), unde chiar cei cărora li se iertaseră deja păcatele, trebuiau să fie osândiţi sau să-şi „ispăşească” păcatele înainte de a fi destul de curaţi pentru a intra în Rai. Pe aceste argumente legale, ale unei „dreptăţi” pur omeneşti (care de fapt tăgăduieşte bunătatea mai presus de fire a lui Dumnezeu şi iubirea Lui de oameni), catolicii sprijină tâlcuirile stricte ale unor texte Patristice şi ale feluritelor vedenii. Aproape toate aceste tâlcuiri sunt destul de întâmplătoare şi născocite, fiindcă nici măcar vechii Părinţi catolici nu vorbeau despre un asemenea loc ca fiind „purgatoriul”, ci numai despre „curăţarea” de păcate după moarte, despre care unii vorbeau ca despre „foc” (probabil în chip alegoric).

Pe de altă parte, după învăţătura ortodoxă, pe care o propovăduieşte Sfântul Marcu, creştinii care au murit cu păcate mici nemărturisite sau cei care nu au adus roadele pocăinţei pentru păcatele pe care le-au mărturisit, sunt curăţaţi de aceste păcate fie prin judecata morţii, cu frica ei, fie după moarte, când sunt siliţi să rămână în iad (dar nu pururea), prin rugăciunile şi Liturghiile Bisericii şi prin faptele bune săvârşite pentru ei de către credincioşi. Chiar şi păcătoşilor

sortiţi chinurilor veşnice li se poate da o oarecare alinare în chinurile lor din iad, prin aceste mijloace. Dar cu toate astea, acum nu există nici un foc curăţitor pentru păcătoşi, nici în iad (căci focul veşnic va începe să-i chinuiască numai după Judecata de Apoi), nici cu mult mai puţin în vreun al treilea loc, cum ar fi „purgatoriul". Toate vedeniile focului care sunt văzute de oameni, sunt chipuri sau proorociri ale celor ce vor fi în vremea viitoare. Întreaga iertare a păcatelor după moarte vine numai din bunătatea lui Dumnezeu, care se întinde şi la cei din iad, împreună cu rugăciunile oamenilor, iar Dumnezeu nu mai aşteaptă de la aceştia nici o „răsplată" sau „ispăşire" pentru păcatele care le-au fost iertate.

Trebuie să spunem că în scrierile sale, Sfântul Marcu vorbeşte mai ales despre starea sufletelor după moarte şi pomenesc foarte puţin despre înşiruirea întâmplărilor care se petrec cu sufletul îndată după moarte. Despre cea de a doua problemă, există o bogată literatură ortodoxă, dar despre aceasta nu s-a vorbit la Florenţa.

Omilia întâi împotriva doctrinei catolice a purgatoriului

(Preluare din traducerea rusă a Arhimandritului Ambrozie Pogodin, în Sfântul Marcu al Efesului şi reuniunea de la Florenţa, Jordanville, N. Y., 1963, pag. 58-73.)

Avand în vedere că, păstrând dreapta noastră credinţă ortodoxă şi dogmele Bisericii transmise de Părinţi, trebuie să răspundem cu dragoste la cele ce aţi spus, ca regulă generală a noastră, vom cita mai întâi fiecare dovadă şi mărturie pe care ne-aţi adus-o în scris, pentru ca fiecare răspuns şi lămurire să urmeze pe scurt şi limpede.

1. Şi astfel, la începutul relatării voastre, vorbiţi aşa: „Dacă cei care cu adevărat se pocăiesc, s-au despărţit de această viaţă în dragoste (faţă de Dumnezeu), înainte de a-şi putea ispăşi păcatele cu ajutorul faptelor bune pentru călcarea legii sau pentru ocările pe care le-au adus în viaţă, sufletele lor sunt curăţate după moarte cu ajutorul suferinţelor din purgatoriu. Dar pentru uşurarea (sau 'slobozirea') lor din aceste suferinţe, ei sunt ajutaţi de credincioşii care sunt în viaţă, prin rugăciuni, Liturghii, milostenii şi alte lucruri de evlavie."

La acestea răspundem următoarele: Despre faptul că cei răposaţi în credinţă sunt negreşit ajutaţi de Liturghiile şi rugăciunile şi milosteniile făcute pentru ei şi că acest obicei este obişnuit din vremuri străvechi, există mărturia multor şi diferitelor relatări ale dascălilor Bisericii, atât romani, cât şi greci, spuse şi scrise în vremuri şi

în locuri duferite. Dar nu aflăm nici în Scripturi, nici în rugăciunile şi stihirile pentru cei morţi, nici în cuvintele dascălilor, faptul că sufletele sunt slobozite pentru o oarecare suferinţă din purgatoriu şi pentru un foc trecător care are asemenea putere (de ispăşire) şi caracterul unui ajutor. Dar am socotit că până şi sufletele care se află în iad şi au fost deja date chinurilor celor veşnice, fie în adevăr şi trăire adevărată, fie în aşteptare lipsită de nădejde, pot fi ajutate şi li se poate da un oarecare sprijin mic, deşi nu în sensul dezlegării lor întregi de chinuire, nici că li se dă nădejdea pentru o mântuire la urmă. Şi acestea sunt arătate în cuvintele marelui pustnic egiptean Macarie care a fost învăţat despre aceasta de o ţeastă pe care a găsit-o în pustiu prin lucrarea puterii dumnezeieşti. *(În "Colecţia alfabetică" de cuvinte ale Părinţilor Pustiei, la "Macarie cel mare", citim: "Avva Macarie a spus, Umblând într-o zi prin pustiu, am aflat o ţeastă a unui om mort, care zăcea pe pământ. Am mişcat-o de la locul ei cu ciomagul, iar ţeasta mi-a vorbit. Am întrebat-o: 'Cine eşti?' Ţeasta a răspuns: 'Am fost mare preot slujitor la idoli şi la păgânii care locuiesc în acest loc; dar tu eşti Macarie, purtătorul de Duh. Mai apoi ţeasta i-a spus Sfântului Macarie despre chinurile din iad, sfârşind astfel:"Noi am primit puţină milă căci nu L-am cunoscut pe Dumnezeu, iar cei care L-au cunoscut pe Dumnezeu şi s-au lepădat de El sunt mai jos ca noi." (Zicerile Părinţilor Pustiei, trad. De Benedicta Ward, London, A. R. Mowbray & Co., 1975, pag. 115-116.)*

Ori şi Sfântul Vasile cel mare, în rugăciunea citită la Pogorârea Duhului Sfânt, scrie următoarele: „Stăpâne Atotţiitorule, Dumnezeule al Părinţilor … Care şi la acest praznic, cu totul desăvârşit şi mântuitor, ai binevoit a primi rugăciuni de mijlocire pentru cei ţinuţi în iad, dându-ne nouă mari nădejdi că vei trimite uşurare şi mângâiere celor cuprinşi de întristări apăsătoare, auzi-ne pe noi, smeriţii robii Tăi, care ne rugăm Ţie şi odihneşte sufletele robilor Tăi, celor mai înainte adormiţi, în loc luminat, în loc cu verdeaţă, în loc de odihnă, de unde a fugit toată durerea, întristarea şi suspinarea" (Rugăciunea a treia de la Vecernia din Duminica Pogorârii Duhului Sfânt, care se citeşte în genunchi). *(Nota trad: în Molitfelnic, Ed. Institutului Biblic de Misiune al Bis. Ort. Rom., Buc., 1998, p. 606. 83)*

Dar dacă sufletele au plecat din această viaţă în credinţă şi în dragoste, cu toate că au adus cu ei şi oarecare greşeli, fie unele mici, pentru care nu s-au pocăit deloc, fie păcate grele pentru care - chiar dacă s-au pocăit - nu au izbutit să arate roadele lor de pocăinţă: noi credem că asemenea suflete trebuie să fie curăţate de acest fel de păcate dar nu cu ajutorul vreunui foc curăţitor sau vreo osândă în vreun loc (după cum am spus, pentru aceasta nu ni s-a spus nouă nimic).

Dar unii trebuie să se cureţe chiar la ieşirea din trup, numai din pricina fricii, după cum arată în chip neabătut Sfântul Grigorie Dialogul *(În Cartea IV a Dialogurilor.)* în vreme ce alţii trebuie să fie curăţaţi după ieşirea din trup, fie pe când se mai află în acelaşi loc pământesc, înainte de a veni să se închine lui Dumnezeu şi sunt cinstiţi cu soarta celor binecuvântaţi, fie - dacă păcatele lor au fost mai grele şi i-au orbit pe ei vreme îndelungată - sunt ţinuţi în iad, dar nu pentru a rămâne pururea în foc şi chinuire, ci ca şi cum s-ar afla în temniţă şi strâmtorare de câte ori iei păcatele celor care se află în chinuire şi te rogi pentru ei, ei simt o uşoară alinare."

Susţinem că toţi aceştia sunt ajutaţi de rugăciunile şi Liturghiile făcute pentru ei, cu conlucrarea bunătăţii lui Dumnezeu şi a iubirii Sale de oameni. Această împreună lucrare a lui Dumnezeu nu mai socoteşte unele păcate, ci le iartă de îndată pe acelea săvârşite din slăbiciune omenească, aşa cum spune Dionisie cel mare (Areopagitul) în „Cugetări despre taina săvârşită pentru cei adormiţi întru dreaptă credinţă" (în Ierarhia bisericească, VII, 7); pe când alte păcate, după o vreme oarecare, prin drepte judecăţi, fie că de asemenea se lasă şi se iartă - şi asta în întregime – fie se uşurează vinovăţia pentru aceste păcate până la Judecata de Apoi. Şi de aceea socotim că nu este nevoie de vreo altă osândire ori vreun foc de curăţire. Căci unii se curăţă prin frică, în vreme ce alţii sunt măcinaţi de mustrările de conştiinţă cu chinuri mai mari decât orice foc, iar alţii se mai curăţă numai prin chinul dinaintea slavei dumnezeieşti şi frica pentru cele ce vor aduce viitorul. Şi faptul că acest adevăr este cu mult mai chinuitor şi mai osânditor decât orice altceva, este confirmat de experienţa însăşi, şi Sfântul Ioan Gură de Aur ne mărturiseşte în aproape toate omiliile sale morale, care spun acelaşi lucru, ca şi pustnicul Dorotei în omilia sa „Despre conştiinţă …"

2. Aşadar, Îl rugăm stăruitor pe Dumnezeu şi nădăjduim să-i mântuiască (de chinul cel veşnic) pe cei plecaţi, iar nu de vreun alt chin sau foc în afară de acele chinuri şi de acel foc care au fost rânduite pentru veşnicie. Şi, mai mult decât atât, faptul că sufletele celor plecaţi sunt slobozite prin rugăciune de la rămânerea în iad, ca dintr-o temniţă, este mărturisit, printre mulţi alţii, de Teofan mărturisitorul, numit Însemnatul (fiindcă el a pecetluit cu sânge cuvintele mărturiei sale pentru icoana lui Hristos, scrise pe fruntea lui). Într-unul dintre canoanele pentru cei răposaţi, el se roagă pentru ei astfel: „De lacrimile şi de suspinurile cele din iad slobozeşte pe robii tăi Mântuitorule", (Canonul de sâmbătă pentru cei răposaţi, glas 8, cântarea 6, la Slavă). *(Nota trad.: Octoih, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1912. p. 629.85 Nota trad.: Triodul, Ed. Institutului Biblic şi de Misiune al Bis. Ort. Rom., Buc. 1997, p. 25, 28.)*

Auziţi? A zis „lacrimi” şi „suspinuri”, şi nici un fel de osândă sau foc curăţitor. Şi dacă trebuie să se afle în aceste laude şi rugăciuni vreo pomenire a focului, nu este vorba de unul vremelnic, unul care are puterea de a curăţa, ci este vorba chiar de focul veşnic şi osânda fără de sfârşit. Sfinţii, fiind însufleţiţi de dragostea de oameni şi de mila faţă de aproapele lor, dorind şi cutezând cele ce sunt aproape cu neputinţă, se roagă pentru mântuirea celor adormiţi întru dreapta credinţă.

Pentru aceasta, Sfântul Teodor Studitul, duhovnic şi mărturisitor al adevărului, spune la începutul canonului său pentru cei adormiţi: „Toţi să ne rugăm lui Hristos, făcând astăzi pomenire morţilor celor din veac, ca să izbăvească de focul cel veşnic pe cei ce au adormit în credinţă şi nădejdea vieţii celei veşnice” (Triod, Sâmbăta lăsatului sec de carne, canon, cântarea 1, stihira 1). Şi apoi, într-un alt tropar, în cântarea a 5-a a canonului, stihira 4, spune: „De focul cel pururea arzător şi de întunericul cel neluminat şi de scrâşnirea dinţilor, şi de viermele cel ce chinuieşte neîncetat şi de toată pedeapsa, izbăveşte Mântuitorul nostru, pe toţi cei ce în credinţă au adormit.”

Unde este aici „focul purgatoriului”? Şi dacă ar exista cu adevărat, unde ar fi mai potrivit pentru Sfânt să vorbească de el, dacă nu aici? Dacă sfinţii sunt auziţi de Dumnezeu, atunci când ei se roagă pentru aceasta, nu este treaba noastră să o cercetăm. Dar ei ştiau, aşa cum ştia Duhul care sălăşluia în ei şi care îi purta pe ei, iar ei grăiau şi scriau întru această cunoaştere; şi la fel ştia aceasta şi Stăpânul Hristos, Care a poruncit să ne rugăm pentru duşmanii noştri, şi Care S-a rugat pentru cei care L-au răstignit pe Cruce şi l-a însufleţit pe întâiul Mucenic Ştefan când era ucis cu pietre, să facă asemenea. Şi deşi cineva ar putea spune că atunci când ne rugăm pentru oameni ca aceştia, nu suntem auziţi de Dumnezeu, noi încă vom face cele ce stau în putinţa noastră. Şi vedeţi, unii dintre sfinţii care s-au rugat nu numai pentru cei credincioşi, ci chiar şi pentru cei lipsiţi de evlavie, au fost auziţi şi prin rugăciunea lor i-au mântuit de chinul cel veşnic, aşa cum întâia Muceniţă Tecla a mântuit-o pe Falconila şi Sfântul Grigorie Dialogul l-a mântuit pe împăratul Traian, după cum se istoriseşte. (*Despre cea de a doua întâmplare se povesteşte în câteva din Vieţile cele dintâi ale Sfântului Grigorie, ca de pildă într-o viaţă englezească din sec. al VIII-lea: „Se mai istoriseşte într-o întâmplare povestită de romani despre felul în care sufletul împăratului Traian a primit odihnă şi chiar a fost botezat prin lacrimile Sfântului Grigorie, o poveste minunată de spus şi minunată de auzit. Să nu se mire nimeni că spunem că a fost botezat, fiindcă fără botez nimeni nu-L va vedea vreodată pe Dumnezeu; iar un al treilea chip al botezului este prin lacrimi. Într-o zi, pe când trecea prin Forum, i s-a descoperit Sfântului o faptă prea minunată despre care se spune că a făcut-o Traian şi cercetând-o cu mare grijă, a socotit că deşi Traian era păgân, făcuse o*

faptă atât de bună, că părea mai degrabă să fie fapta unui creştin decât a unui păgân. Căci se povesteşte că, pe când se afla în fruntea oştirii sale, în goană mare asupra duşmanului, i-a fost mare milă de cuvintele unei văduve şi împăratul lumii întregi s-a oprit cu toată oastea ca să o asculte pe văduvă. Ea a zis: 'Doamne Traiane, iată bărbaţii care mi-au ucis fiul şi nu voiesc ei să-mi dea plată pentru aceasta.'

El a răspuns: 'Spune-mi despre aceasta când mă întorc şi-i voi sili pe ei să-ţi dea plata.'

Dar ea a zis: 'Doamne, dacă nu te mai întorci niciodată, nu va mai fi nimeni care să mă ajute.' Atunci, aşa cum era înarmat, i-a silit pe cei împricinaţi să plătească numaidecât cele ce-i datorau aceleia, de faţă cu el.

Când Grigorie a descoperit această poveste, şi-a dat seama că asta era tocmai ceea ce citim în Scripturi: Poartă de grijă celor fără de părinţi, fii sprijin văduvelor. Veniţi să cumpănim împreună, zice Domnul. Fiindcă Grigorie nu ştia ce să facă pentru a uşura sufletul acestui bărbat care i-a adus aminte de cuvintele lui Hristos, a mers la Biserica Sfântului Petru şi a vărsat mări de lacrimi, după obiceiul lui, până când, în cele din urmă, prin descoperire dumnezeiască a aflat că rugăciunile lui au primit răspuns, văzând că nu mai ceruse niciodată aceasta pentru vreun alt păgân" (Cea dintâi viaţă a lui Grigorie cel mare, de un călugăr necunoscut din Whitby, traducere de Bertram Colgrave, The University of Kansas Press, Lawrence, Kansas, 1968, cap. 29, pag. 127-129).)

(Capitolul 3 arată că Biserica se roagă şi pentru cei care petrec deja întru bucuria binecuvântării lui Dumnezeu - care, de bună seamă, nu au nevoie să treacă prin „focul purgatoriului".)

Fiindcă Biserica nu face rugăciuni pentru toţi necredincioşii răposaţi, este limpede că această scoatere din iad a fost rodul rugăciunii Sfântului Grigorie. Deşi aceasta este o întâmplare rară, dă nădejde celor care au oameni dragi care au murit fără să aibă credinţă.

4. După aceasta, mai departe, vreţi să aduceţi mărturii despre dogma pomenită mai sus despre focul purgatoriului, citând mai întâi ce se spune în cartea Macabei: Sfânt şi cucernic gând a fost … a se ruga pentru cei morţi … ca să se slobozească de păcat (II Macabei 12, 44-46). Apoi luând din Evanghelia după Matei locul în care Mântuitorul spune că celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va

ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel viitor (Matei 12, 32), zici că din aceasta se poate vedea că există iertare a păcatelor în viaţa viitoare.

Dar din aceasta nu reiese în nici un chip ideea focului purgatoriului, care ar fi mai limpede ca lumina soarelui. Căci ce legătură este între iertarea păcatelor pe de o parte şi curăţarea prin foc şi osândă pe de altă parte? Căci dacă iertarea păcatelor se face pentru rugăciuni sau numai prin iubirea lui Dumnezeu pentru oameni, nu mai este nevoie de nici un fel de osândă şi curăţare (prin foc). Dar dacă osânda şi curăţarea sunt rânduite (de Dumnezeu) … atunci, s-ar părea că rugăciunile (pentru morţi) sunt făcute în deşert şi în deşert aducem laude iubirii de oameni a lui Dumnezeu. Aşadar, aceste citate nu sunt o mărturie a existenţei focului din purgatoriu, ci mai degrabă o respingere a acestuia: fiindcă iertarea păcatelor acelora care au călcat poruncile se arată în ei, ca urmare a unei anumite puteri împărăteşti şi a iubirii de oameni, iar nu ca o scăpare de osândă ori curăţare.

5. În al treilea rând, (să luăm) pasajul din Epistola întâi a Apostolului Pavel către Corinteni, în care, vorbind despre zidirea temeliei, care este Hristos, din aur, argint sau pietre scumpe, lemne, fân, trestie, adaugă: Lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua (Domnului). Pentru că în foc se descoperă şi focul însuşi va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însăşi va mântui, dar aşa ca prin foc (I Cor. 3, 11-15). S-ar părea că acest citat, mai mult decât oricare altul, aduce ideea focului purgatoriului; dar cu adevărat, mai mult decât oricare altul i se împotriveşte.

Mai înainte de toate, Sfântul Apostol Pavel nu l-a numit foc din purgatoriu, ci unul doveditor. Apoi el a spus că prin foc trebuie să treacă şi lucrurile cele bune şi cinstite şi astfel este limpede că acestea nu au trebuinţă de nici o curăţare. Apoi mai spune că cei care aduc fapte rele, după ce aceste fapte se vor arde, aceia vor fi păgubiţi, pe când cei care sunt curăţaţi, nu numai că nu au nici o pagubă, ci dobândesc chiar mai mult. Apoi spune că aceasta trebuie să se întâmple „într-o zi” anume, în ziua Judecăţii şi a vremii viitoare, pe când existenţa aparentă a unui foc al purgatoriului după venirea înfricoşătoarei Judecăţi şi a osândei de pe urmă - nu este aceasta o prostie întreagă? Pentru că Scriptura nu ne spune nimic de felul acesta, ci că El Însuşi ne va judeca, zice: Şi vor merge aceştia la osândă veşnică, iar drepţii la viaţă veşnică (Matei 25, 46) şi iarăşi: Şi vor ieşi din morminte cei ce au făcut cele bune, spre învierea vieţii, iar cei ce au făcut cele rele, spre învierea osândirii (Ioan 5, 29). De aceea, nu rămâne nici un fel deloc mijlocitor; dar după ce El a împărţit în două pe toţi cei care vor veni la judecată, punând pe unii la dreapta iar pe alţii la stânga şi numindu-i pe cei dintâi „oi” iar pe cei din urmă „capre” - El

nu a pomenit nimic de faptul că ar exista unii care ar urma să fie curăţaţi prin acel foc. S-ar părea că focul despre care vorbeşte Sfântul Apostol Pavel este acelaşi despre care vorbeşte Proorocul David: Foc înaintea Lui va arde şi împrejurul Lui, vifor mare (Psalm 49, 4) şi iarăşi: Foc înaintea Lui va merge şi va arde împrejur pe vrăjmaşii Lui (Psalm 96, 3). Proorocul Daniil vorbeşte de asemenea despre acest foc: Un râu de foc se vărsa şi ieşea din el (Daniil 7, 10).

Întrucât sfinţii nu aduc cu ei nici un lucru sau faptă rea, acest foc îi arată cu şi mai mare strălucire, aşa cum aurul este încercat în foc sau aşa cum este azbestul, care, aşa cum se spune, când este pus în foc se înnegreşte ca şi cărbunele, dar când este scos afară se face şi mai curat, ca şi cum ar fi spălat cu apă, aşa cum au fost şi trupurile celor trei tineri din cuptorul Babilonului. Cu toate acestea, păcătoşii care aduc cu ei răul sunt folosiţi ca material potrivit pentru acest foc, care îi înghite de îndată, iar „lucrarea" lor, adică starea sau fapta lor cea rea se arde şi piere cu totul şi sunt lipsiţi de cele ce au adus cu ei, adică sunt lipsiţi de răul lor care se arde, în vreme ce ei sunt „mântuiţi" - adică, vor fi ocrotiţi şi cinstiţi veşnic, ca să nu mai piară dimpreună cu faptele lor.

6. Dumnezeiescul Părinte Ioan Gură de Aur (pe care noi îl numim „gura lui Pavel", aşa cum Pavel este „gura lui Hristos"), socoteşte şi el că trebuie să tâlcuiască acest pasaj în comentariul său asupra Epistolei (Omilia 9 la I Corinteni). Şi Pavel vorbeşte prin Ioan Gură de Aur, după cum s-a arătat prin vedenia lui Proclu, ucenicul şi următorul lui.*(Se relatează în Viaţa Sfântului Proclu (20 nov.) că atunci când Sfântul Ioan Gură de Aur alcătuia tâlcuirile la epistolele pauline, Sfântul Proclu l-a văzut pe Sfântul Pavel aplecându-se peste Sfântul Ioan Gură de Aur şi şoptindu-i la ureche.)* Sfântul Ioan Gură de Aur a scris un tratat aparte despre acest pasaj, astfel încât origeniştii nu au citat aceste cuvinte ale Apostolului pentru întărirea felului lor de a cugeta (care, s-ar părea, este mai potrivit pentru ei decât pentru voi) şi care socoteau că nu ar aduce rău Bisericii prin introducerea unui sfârşit al chinurilor iadului şi o restaurare finală (apocatastaza). Căci afirmaţia că păcătosul este mântuit ca prin foc semnifică faptul că el va rămâne să se chinuiască în foc şi nu va pieri dimpreună cu faptele sale cele rele şi cu starea cea rea a sufletului.

Sfântul Vasile cel mare vorbeşte de asemenea despre aceasta în „Asceticele" *(Sfântul Vasile cel mare, Asceticele, colecţia "Părinţi bisericeşti", vol. 18, Bucureşti, 1989, (n. tr.).)*, în tâlcuirea pasajului Scripturii, glasul Domnului cel ce varsă para focului (Psalm 28, 7): „Focul gătit pentru chinuirile diavolului dimpreună cu îngerii săi este rânduit de glasul Domnului, astfel că după aceasta s-ar putea afla în el două puteri: o putere care arde şi alta care luminează. Puterea de

a chinui şi a osândi a acelui foc este rânduită celor vrednici de chinuire. Pe când luminarea şi puterea iluminării este menită strălucirii acelora care se bucură. De aceea glasul Domnului Care împarte şi desparte flacăra focului pentru aceasta este: că partea cea întunecată ar putea fi foc al chinuirii iar partea care nu arde să fie o lumină a bucuriei" (Sfântul Vasile, Omilie la Psalm 28).

Aşadar, după cum se poate vedea, această împărţire şi despărţire a acelui foc va fi atunci când vor trece cu toţii prin el: lucrările luminoase şi strălucitoare se vor arăta şi mai strălucitoare, iar cei care le aduc vor fi moştenitorii luminii şi vor primi răsplata cea veşnică. Cei care fac fapte vrednice de osândă vor fi trimişi la iad, vor rămâne veşnic în foc şi vor moşteni o „mântuire" care este mai rea decât pierzarea, căci, strict vorbind, cuvântul „mântuit" înseamnă că puterea pierzătoare a focului nu va lucra asupra acelora şi ei nu vor fi arşi cu totul.

Urmându-i pe aceşti părinţi, mulţi alţi învăţători ai noştri au înţeles şi ei acest pasaj în acelaşi sens. Şi dacă cineva a tâlcuit în alt chip şi a înţeles „mântuirea" ca „scăparea de osândă" şi „trecerea prin foc" ca „purgatoriu", unul ca acesta a priceput acest fragment în întregime greşit. Şi nu este de mirare, că este şi el om, şi se pot vedea chiar mulţi dintre învăţători, care tâlcuiesc părţi din Scriptură în felurite feluri şi nu toate au dobândit în aceeaşi măsură înţelesul cel adevărat. Nu este cu putinţă ca unul şi acelaşi text să fie tâlcuit în chipuri felurite, şi să fie potrivit în aceeaşi măsură tuturor tâlcuirilor. Dar noi, alegând cele mai importante şi cele care sunt cele mai potrivite cu dogmele Bisericii, ar trebui să lăsăm la o parte celelalte tâlcuiri. De aceea, nu ne vom abate de la tâlcuirea despre care am vorbit mai sus, a cuvintelor Sfântului Apostol, chiar dacă Augustin sau Sfântul Grigorie Dialogul sau altul dintre învăţătorii voştri ar aduce altă tâlcuire; fiindcă o asemenea tâlcuire răspunde mai puţin ideii unui foc al purgatoriului vremelnic, decât teoriei lui Origen, care vorbind despre o iertare finală a sufletelor prin acel foc şi o scoatere din chinuire, a fost oprit şi anatemizat la al V-lea Sinod ecumenic şi teoria lui a fost înlăturată în întregime ca o neascultare generală faţă de Biserică.

(În capitolele de la 7 la 12, Sfântul Marcu răspunde împotrivirilor ridicate de citatele din lucrările Fericitului Augustin, Sfântul Ambrozie, Sfântul Grigorie Dialogul, Sfântul Vasile cel mare şi altor Părinţi, arătând că ele au fost tâlcuite greşit sau poate citate greşit şi că aceşti Părinţi propovăduiesc de fapt învăţătura ortodoxă, iar dacă nu, atunci învăţătura lor nu trebuie primită. Mai mult, el arată că Sfântul Grigorie de Nissa nu ne învaţă nimic despre „purgatoriu", ci susţine greşeală cu mult mai mare a lui Origen, că va fi un sfârşit al flăcărilor veşnice ale iadului - deşi se poate ca aceste păreri să fi fost aşezate în scrierile lui mai târziu de către origenişti.)

13. Şi în cele din urmă spuneţi: „Adevărul mai sus pomenit este limpede din Sfânta Dreptate care nu lasă nepedepsit nimic din ce s-a făcut greşit şi de aici urmează neapărat că, pentru cei care nu au primit osânda aici şi nu pot plăti pentru cele ale lor nici în Rai nici în iad, rămâne de înţeles că există un al treilea loc, deosebit, în care se face această curăţare, prin care se curăţă fiecare şi îndată este dus sus, către bucuria cea cerească."

La aceasta răspundem următoarele: şi ţinem seama cât este de simplu şi în acelaşi timp drept: se cunoaşte în general că iertarea păcatelor este totodată izbăvire de osândă; pentru că cel care primeşte iertarea de păcate este în acelaşi timp mântuit de osânda pricinuită de acelea. Iertarea este dată sub trei chipuri şi la vremuri felurite: (1) în timpul botezului; (2) după botez, prin schimbare şi suferinţă şi oprirea de la păcate prin faptele cele bune din viaţa de acum; (3) după moarte, prin rugăciuni şi fapte bune şi prin toate cele pe care le face Biserica pentru morţi.

Astfel, cea dintâi iertare a păcatelor nu este deloc legată de osteneală. Ea este la fel pentru toţi, la fel de dreaptă, ca revărsarea luminii şi strălucirea soarelui, şi schimbarea anotimpurilor anului, pentru că acesta este numai harul (lui Dumnezeu) şi de la noi nu se cere în schimb nimic altceva decât credinţă. Dar cea de a doua iertare a păcatelor este plină de suferinţă pentru cel care îşi plânge păcatele: Spăla-voi în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu voi uda (Psalm 6, 6), pentru cel care numai aducerea aminte de păcat îi pricinuieşte suferinţă, pentru cel care umblă plângând şi faţa lui grăieşte pocăinţă, pentru cel care urmează căinţa ninivitenilor şi umilinţa lui Manase, şi a celui care a făcut milostenii. Cea de a treia iertare a păcatelor vine de asemenea prin suferinţă, fiindcă este legată de pocăinţă şi de conştiinţa că se căieşte şi suferă că nu face destule fapte bune. Cu toate astea, nu se amestecă deloc cu osânda, dacă este o iertare a păcatelor: căci iertarea şi osânda nu pot sta laolaltă cu nici un chip. Mai mult, în cea dintâi şi cea de a treia iertare a păcatelor, harul lui Dumnezeu are partea cea mai mare, împreună cu lucrarea rugăciunii, iar noi aducem partea cea mai mică. Pe de altă parte, cea de a doua iertare, după botez, are o parte mică de la har, pe când partea cea mai mare vine din osteneala noastră. Cea dintâi iertare a păcatelor se deosebeşte de cea de a treia iertare, prin aceea că cea dintâi este o iertare a tuturor păcatelor în aceeaşi măsură, în vreme ce cea de a treia este numai o iertare a acelor păcate care nu sunt de moarte şi pentru care omul s-a pocăit în viaţă.

Aşa socoteşte Biserica lui Dumnezeu, şi când se roagă stăruitor pentru iertarea păcatelor celor adormiţi şi crede că li se dă iertarea, Biserica nu spune că o lege, câte un fel de pedeapsă pentru păcate, ştiind bine că bunătatea lui Dumnezeu biruieşte ideea de dreptate.

Din cea de a doua omilie purgatoriului

3. Spunem că nici cei drepţi nu au primit încă întreaga soartă şi starea de fericire pentru care s-au pregătit aici prin fapte de osteneală, nici păcătoşii, după moarte, nu au fost duşi la osânda veşnică în care vor fi chinuiţi pe vecie. Mai degrabă, atât unii cât şi ceilalţi trebuie să aştepte Judecata de Apoi şi învierea tuturor. Cu toate astea, acum, atât unii cât şi ceilalţi se află în locuri potrivite lor: cei dintâi sunt la odihnă şi neatârnare în Rai, dimpreună cu îngerii şi înaintea lui Dumnezeu, ca şi cum s-ar afla deja în Raiul din care a căzut Adam (în care tâlharul cel pocăit a intrat înaintea altora) şi adesea ne vizitează în bisericile în care sunt slăviţi şi îi aud pe cei care îi pomenesc şi se roagă pentru aceia înaintea lui Dumnezeu, având de la El acest mare dar şi prin moaştele lor fac minuni şi se bucură la vederea lui Dumnezeu, iar iluminarea trimisă de El este mai desăvârşită şi mai curată decât înainte, pe când erau în viaţă pe pământ; în timp ce aceia din urmă, la rândul lor, fiind siliţi să rămână în iad, rămân în groapa cea mai de jos, întru cele întunecate şi în umbra morţii (Psalm 87, 6), după cum spune David şi apoi Iov: către ţara unde lumina este ca întunericul (Iov 10, 21-22). Şi cei dintâi rămân întru bucurie şi veselie, aşteptând deja apropierea Împărăţiei cu toate bunătăţile ei cele de negrăit făgăduite lor. Iar ceilalţi, dimpotrivă, rămân în temniţă şi suferinţă fără de mângâiere, ca oamenii osândiţi care îşi aşteaptă hotărârea Judecăţii şi îşi închipuie chinuirile acelea. Nici cei dintâi nu au primit încă moştenirea Împărăţiei dimpreună cu toate bunătăţile cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-au suit (I Corinteni 2, 9); nici cei din urmă nu au primit încă chinurile cele veşnice, nici nu au fost daţi arderii în focul cel nestins. Noi am primit această învăţătură de la Părinţii noştri de odinioară şi putem să o zicem cu uşurinţă, chiar din Sfintele Scripturi.

10. Unor sfinţi li s-a arătat în vedenii şi descoperiri despre chinurile viitoare ale păcătoşilor lipsiţi de cucernicie. Cele ce se văd în acele privelişti sunt lucruri viitoare, ca şi cum ar fi nişte zugrăviri, iar nu ceva ce se petrece acum cu adevărat. Astfel, de pildă Daniil, vorbind despre Judecata viitoare, spune: Am privit până când au fost aşezate scaune şi S-a aşezat Cel vechi de zile … şi cărţile au fost deschise (Daniil 7, 9-10), şi de fapt este limpede că aceasta nu s-a petrecut cu adevărat, ci s-a descoperit în duh mai dinainte proorocului.

19. Când cercetăm mărturiile pe care le-aţi citat din cartea Macabei şi Evanghelie, vorbind pur şi simplu cu dragoste pentru adevăr, vedem că ele nu au nici un fel de mărturie despre vreo osândă ori curăţare, ci vorbesc numai de iertarea păcatelor. Aţi făcut o împărţire importantă, spunând că fiecare păcat trebuie înţeles sub două aspecte:

(1) călcarea poruncii faţă de Dumnezeu, şi
(2) osânda care urmează din aceasta.

Despre aceste două aspecte (despre care ne învăţaţi), călcarea poruncii lui Dumnezeu poate fi iertată cu adevărat după pocăinţă şi oprirea de la facerea de rău, dar trebuie să existe răspunderea faţă de pedeapsă pentru fiecare situaţie în parte; aşa încât, pe baza acestei idei, este foarte important ca cei iertaţi de păcate să primească osânda pentru ele, în aceeaşi măsură.

Dar ne îngăduim să spunem că asemenea afirmaţie contrazice adevărurile cunoscute cu limpezime şi în mod obişnuit: dacă vedem că un împărat după ce a dat o amnistie şi iertare, nu-l mai dă pe vinovat la osândire şi mai mare, atunci cu atât mai mult Dumnezeu, printre ale Cărui însuşiri, iubirea de oameni este una cu totul aparte, chiar dacă El îl pedepseşte pe om pentru păcatul pe care l-a săvârşit, după ce îl iartă, El de îndată îl şi slobozeşte de osândă. Şi lucrul acesta este firesc. Căci dacă călcarea poruncii lui Dumnezeu duce la osândă, atunci când vinovăţia este iertată şi a avut loc împăcarea, urmarea păcatului - osânda - încetează în chip necesar.

(Extras din cartea: Ieromonah Serafim Rose – Sufletul după moarte)

Cărţi în limba română

– Sfântul Marcu Evghenicul – Opere (Vol. I şi II)

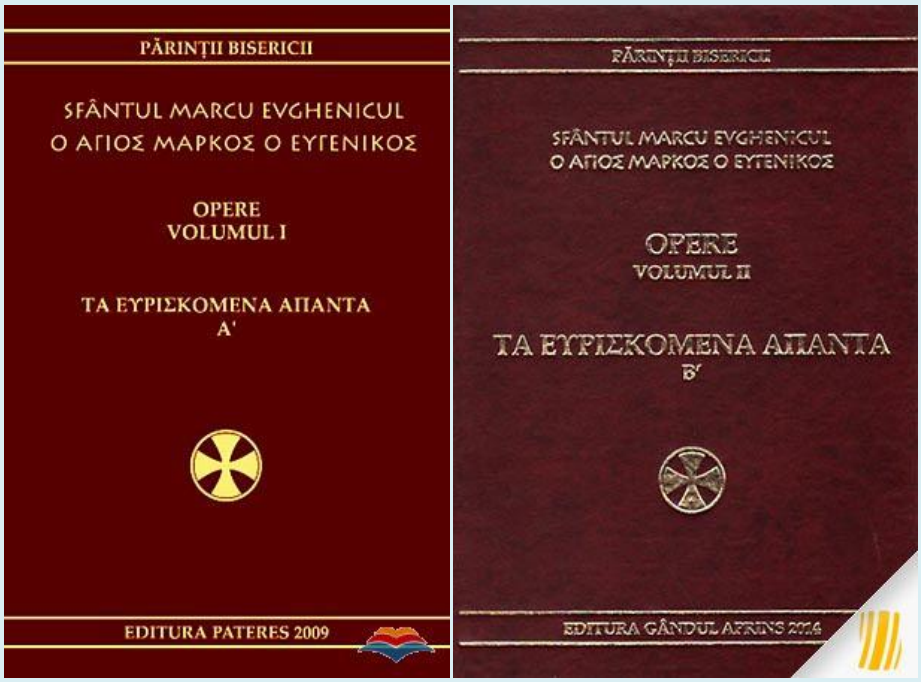

Prezentarea cărţii (Vol. I): Această ediţie a Operelor Sfântului Marcu Evghenicul (1392-1444) al cărei prim volum - de aproape şapte sute de pagini - a apărut recent la Editura Pateres din Bucureşti, îl are coordonator pe Cristian Chivu. Apărut cu precuvântarea P S. Lucian, episcopul Caransebeşului, volumul reuneşte, cu text bilingv grec-român, pagini epistolare, omiletice, parenetice şi polemice ale celui care, Mitropolit al Efesului fiind, a refuzat să semneze actul final al Sinodului unionist de la Ferrara-Florenţa (1438-39), apărând ca nimeni altul dintre contemporaniii săi puritatea dogmatică a Ortodoxiei şi devenind o adevărată legendă a rezistenţei spirituale răsăritene dinspre amurgul imperial al Bizanţului.

Prezentarea cărţii (Vol. II): Cauza cinetică a alcătuirii [scrierii de faţă] - încă şi cea finală, adică scopul [ei] - scrierea [însăşi le] va spune, chiar de la început; iar pe cea formală şi paradigmatică [le] spunem acum; ca luptându-se potrivnicul [nostru] cu spusele [din Părinţi] ce i se par a conglăsui cu erezia şi peste măsură fălindu-se cu faptul acesta, iar câteva [lucruri] zicându-le şi din gândurile lui proprii, trebuia, deci, ca şi noi, urmând aceluia, citatelor rău scoase [de către el] din [cele spuse de] sfinţi să le punem împotriva pe cele sănătoase; altminteri, de vreme ce, desigur, şi Părinţii dinaintea noastră - care prea înţelept dintru început au înfierat erezia - cu

toată silinţa au apărat dogma şi aşa zicând, geometriceşte au arătat-o a fi precisă şi sănătoasă, de prisos era a mai pune în discuţie şi noi cele bine spuse de aceia...”

- **Viaţa şi nevoinţele celui între sfinţi părintelui nostru Marcu Evghenicul, mitropolitul Efesului**

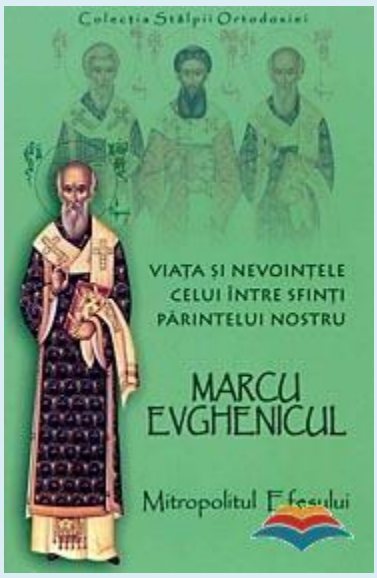

Prezentarea cărţii:

"Nimenea să nu stăpânească în Credinţa noastră: nici împărat, nici ierarh, ci numai unul Dumnezeu Care, atât prin Sine cât şi prin ucenicii Săi, a predanisit-o nouă". (Sfântul Marcu al Efesului)

Viaţa Sfântului mitropolit Marcu al Efesului este una dintre cele mai importante texte care îl pot ajută pe creştinul zilelor noastre să se orienteze în hăţişul atât de încurcat al provocărilor la care este supusă dreapta credinţă. Datorită lui Sinodul tâlhăresc de la Ferrara Florenţa a fost respins de conştiinţa Bisericii. Sfântul Marcu al Efesului este sau ar trebui să fie, un model pentru orice teolog, pentru orice preot şi pentru orice ierarh ortodox. Mărturia sa ne arată încă o dată că nu contează cât de mulţi sunt potrivnicii dreptei credinţe, ci contează doar cât de puternică este râvna iubitorilor de Hristos. Cei care îl contestă pe Sfântul Marcu - pentru că din lucrarea vrăjmaşului unii teologi îşi permit să îi conteste pe marii sfinţi ai Bisericii - de fapt îşi contestă propria perspectiva duhovnicească. Cine îl contestă pe Sfântul mitropolit al Efesului arată că de fapt nu a înţeles el însuşi Ortodoxia, arată că trăieşte o credinţă îndoielnică, adaptată înţelepciunii acestui veac.

https://parohiatorrent.files.wordpress.com/2012/06/stalpii-orthodoxiei.pdf

- **Stâlpii ortodoxiei: Sfântul Fotie cel mare, Sfântul Marcu Egumenul, Sfântul Grigorie Palama, Traducere de Constantin Făgeţean, Bucureşti, Editura Egumeniţa**

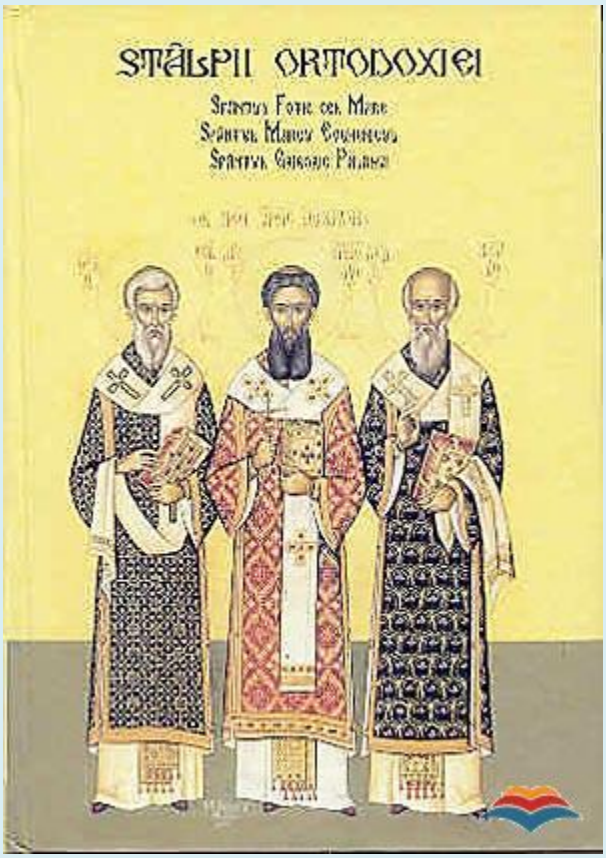

Cuprins:
Viaţa şi nevoinţele celui între sfinţi părintelui nostru Fotie cel mare, patriarhul Constantinopolului
Marcu Evghenicul, mitropolitul Efesului
Grigorie Palama, arhiepiscopul Thessalonicului

- **Slujba, viaţa şi acatistul Sfinţilor Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu al Efesului**

https://www.academia.edu/44593602/Slujba_via%C5%A3a_%C5%9Fi_acatistul_Sfin%C5%A3ilor_Fotie_cel_mare_Grigorie_Palama_%C5%9Fi_Marcu_al_Efesului

- **Ieromonahul Vasilisc Hristea - Viaţa şi acatistul Sfinţilor ierarhi Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu al Efesului**

https://www.academia.edu/44593607/Ieromonahul_Vasilisc_Hristea_Via%C5%A3a_%C5%9Fi_acatistul_Sfin%C5%A3ilor_Ierarhi_Fotie_cel_mare_Grigorie_Palama_%C5%9Fi_Marcu_al_Efesului

- **Acatistul şi Paraclisul Sfinţilor trei noi ierarhi Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Evghenicul:**

https://www.academia.edu/44593506/Acatistul_%C5%9Fi_Paraclisul_Sfin%C5%A3ilor_trei_noi_ierarhi_Fotie_cel_mare_Grigorie_Palama_%C5%9Fi_Marcu_Evghenicul

Sfântul Marcu Eugenicul, mitropolitul Efesului - Canoane de rugăciune împotriva celor opt gânduri ale răutății

https://edituradoxologia.ro/canoane-de-rugaciune-impotriva-celor-opt-ganduri-ale-rautatii-editia-doua-revizuita

Cuvantul-ortodox.ro - Sfantul Marcu Eugenicul (al Efesului):

http://www.cuvantul-ortodox.ro/category/sfintii-parinti/sfantul-marcu-eugenicul-al-efesului/

Icoane

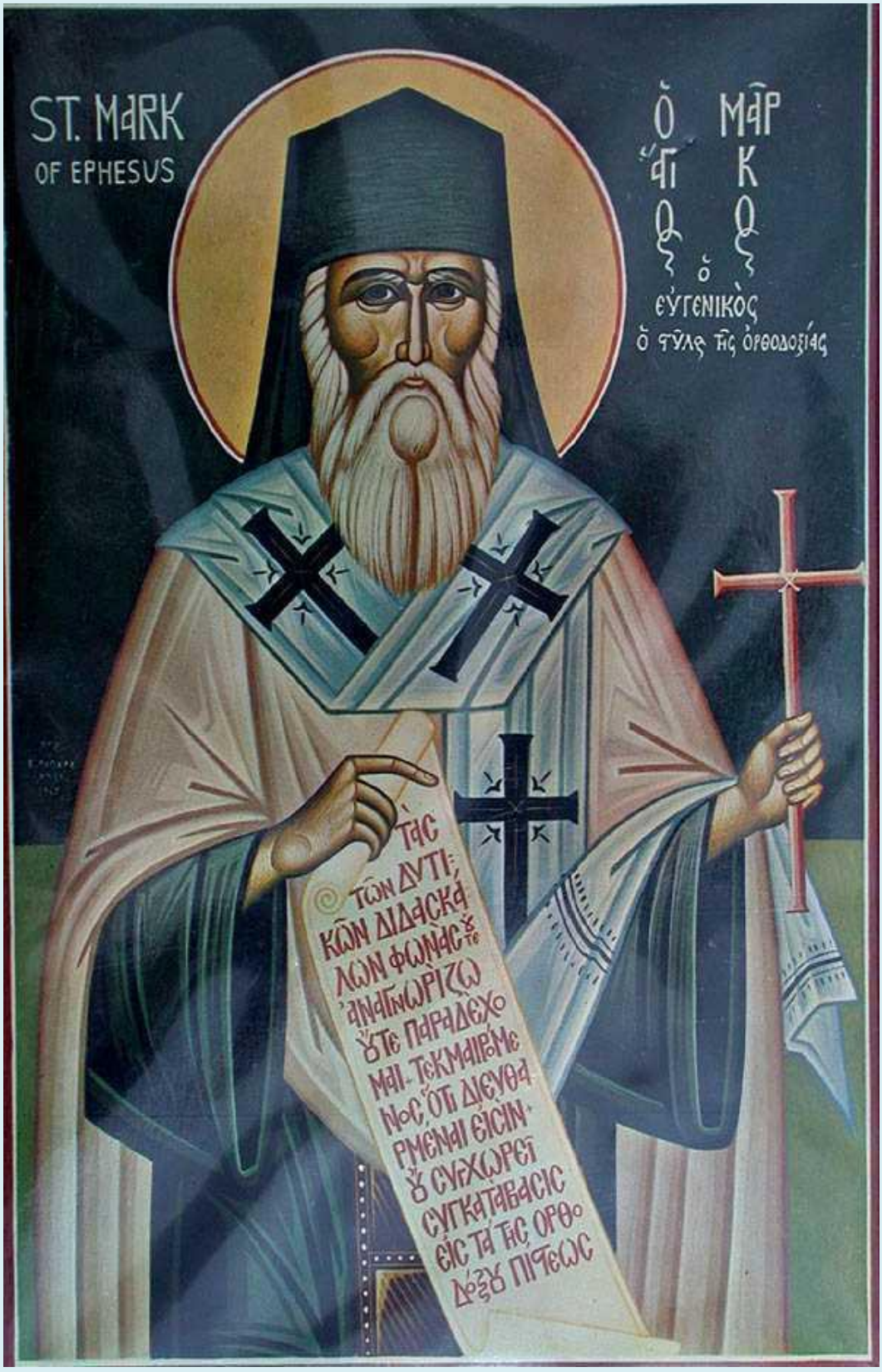
ST. MARK
OF EPHESUS
Ὁ ΜΑΡ
ΚΟ
Ὁ
ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ
Ὁ ΣΤΥΛΟΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

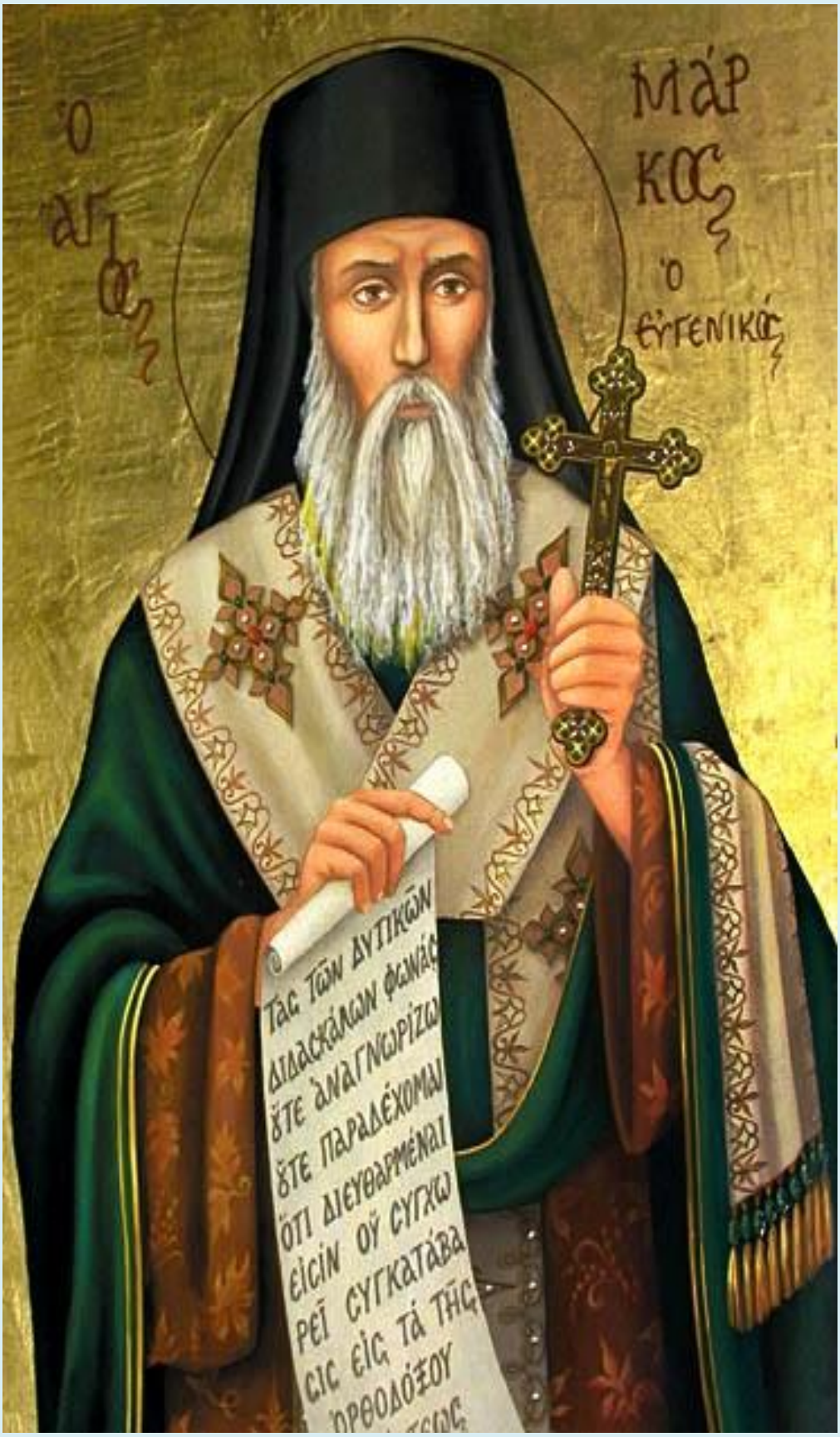
Ὁ ἅγιος
Μάρκος
Ὁ Εὐγενικός
Τὰς τῶν ἀντικῶν
διδασκάλων φωνὰς
ὅτε ἀναγνωρίζω
ὅτε παραδέχομαι
ὅτι διεθαρμέναι
εἰσὶν οὗ συγχω
ρεῖ συγκατάβα
σις εἰς τὰ τῆς
ὀρθοδόξου

Ο ΑΓΙΟΣ
ΜΑΡΚΟΣ

Sfântul cuvios Macarie, egipteanul şi Sfântul ierarh Marcu Eugenicul

Three New Hierarchs (Ss. Photios the Great, Gregory Palamas & Mark of Ephesus)

Icon of the three new hierarchs Sts. Photios the great, Gregory Palamas and Mark of Ephesus. These three great defenders and pillars of Orthodoxy are jointly commemorated on the first Sunday in november.

Sfinţii trei noi Ierarhi: Fotie cel mare, Grigorie Palama şi Marcu Evghenicul

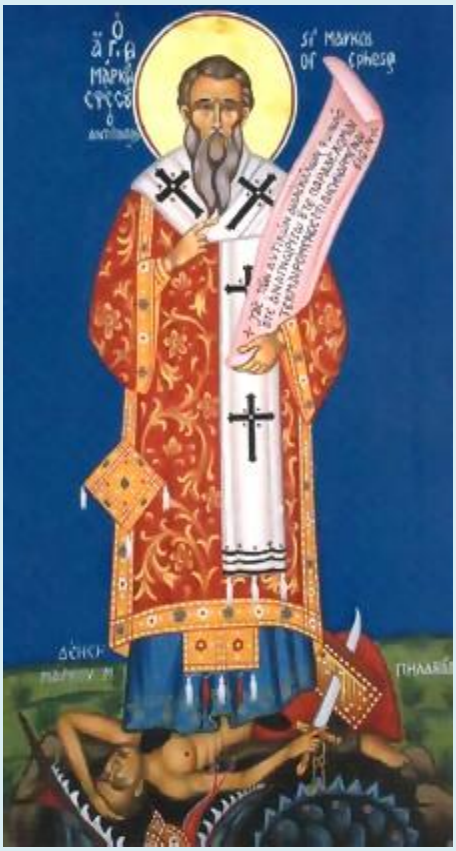

Ὁ Ἅγιος
Μᾶρκος
Ὁ Εὐγενικός

Ὁ Ἅγιος
Μάρκος
Ὁ
Εὐγενικός
Ἅγιον Ὄρος

ΟΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ ΤΗΣ ΕΦΕΣΟΥ Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ.

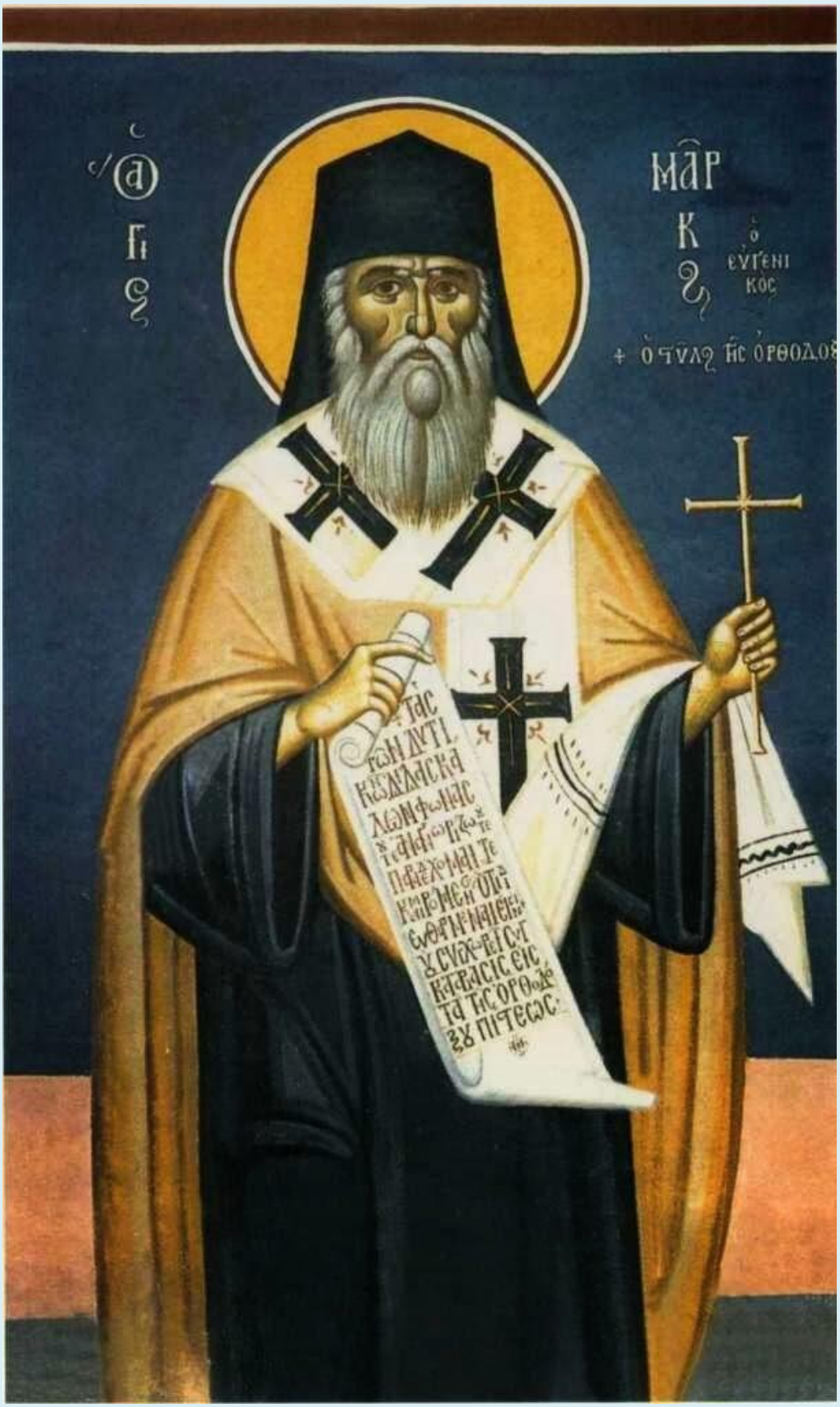
Ο ΑΓΙΟΣ
ΜΑΡΚΟΣ
Ο ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ
+ ΟΣΙΟΣ ΠΑΤΗΡ ΟΡΘΟΔΟΞ

SAINT
MARK

Ὁ
ἅγι
ος
Μάρκος
Ὁ
Εὐγενικός

Ο ΑΓΙΟΣ
ΜΑΡΚΟΣ
Ο ΑΓΙΟΣ
ΜΑΚΑΡΙΟΣ
Ο ΜΕΓΑΣ
ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ
ΑΘΩ.

οι αγιοι μαρκος ο εφεσου και μακαριος ο αιγυπτιος 19 ιανουαριου

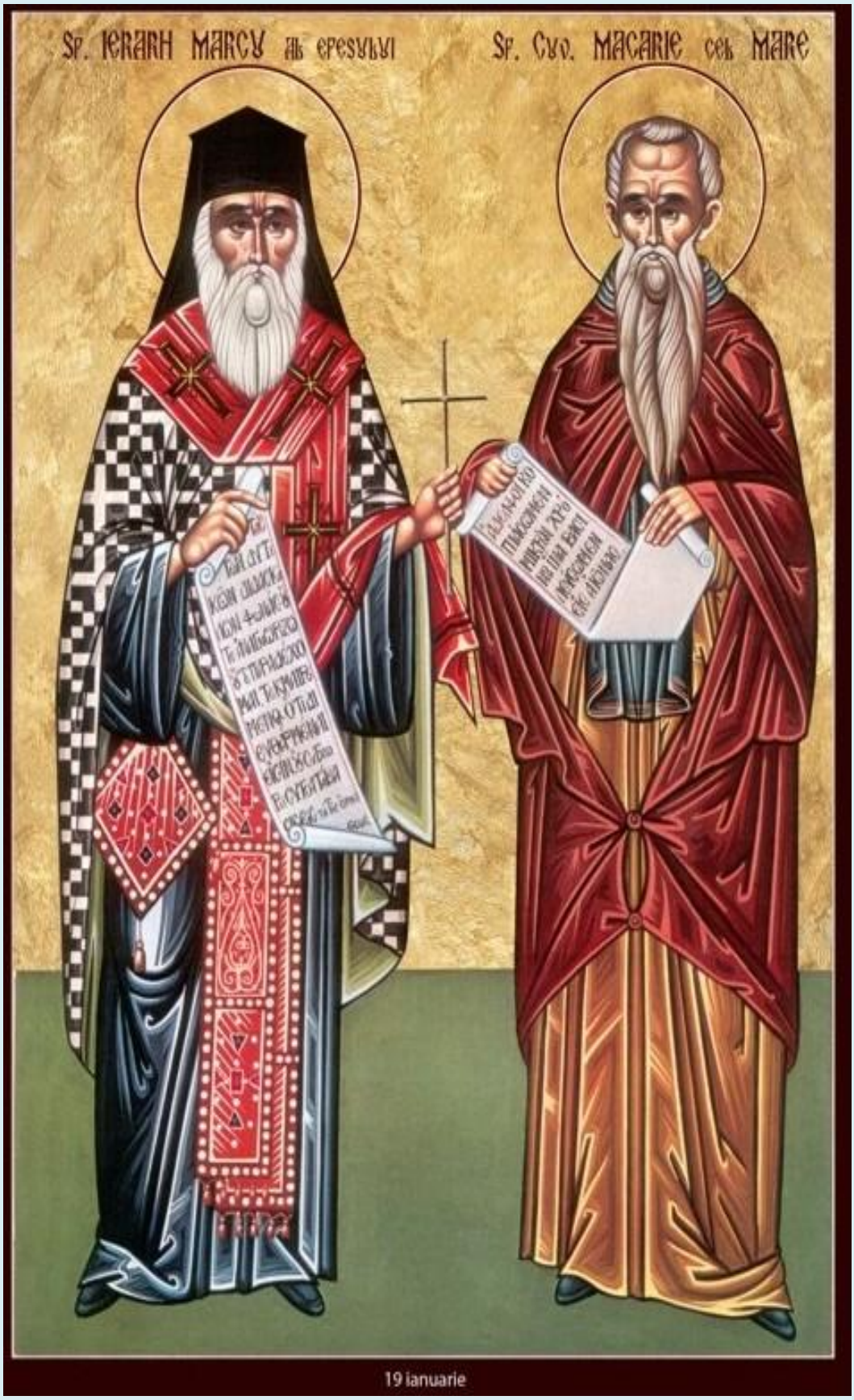

19 ianuarie

SF. IER. MARCV EVGENICVL
SF. CVV. MACARIE CEL MARE
ГОРЕ ДНЮ,
ВОНЬЖЕ
ЧЕЛ҃ВѢКЪ
ЗАПОВѢ
ДИ БЖ҃ІѦ
ПРЕСТУПИ

19 ianuarie

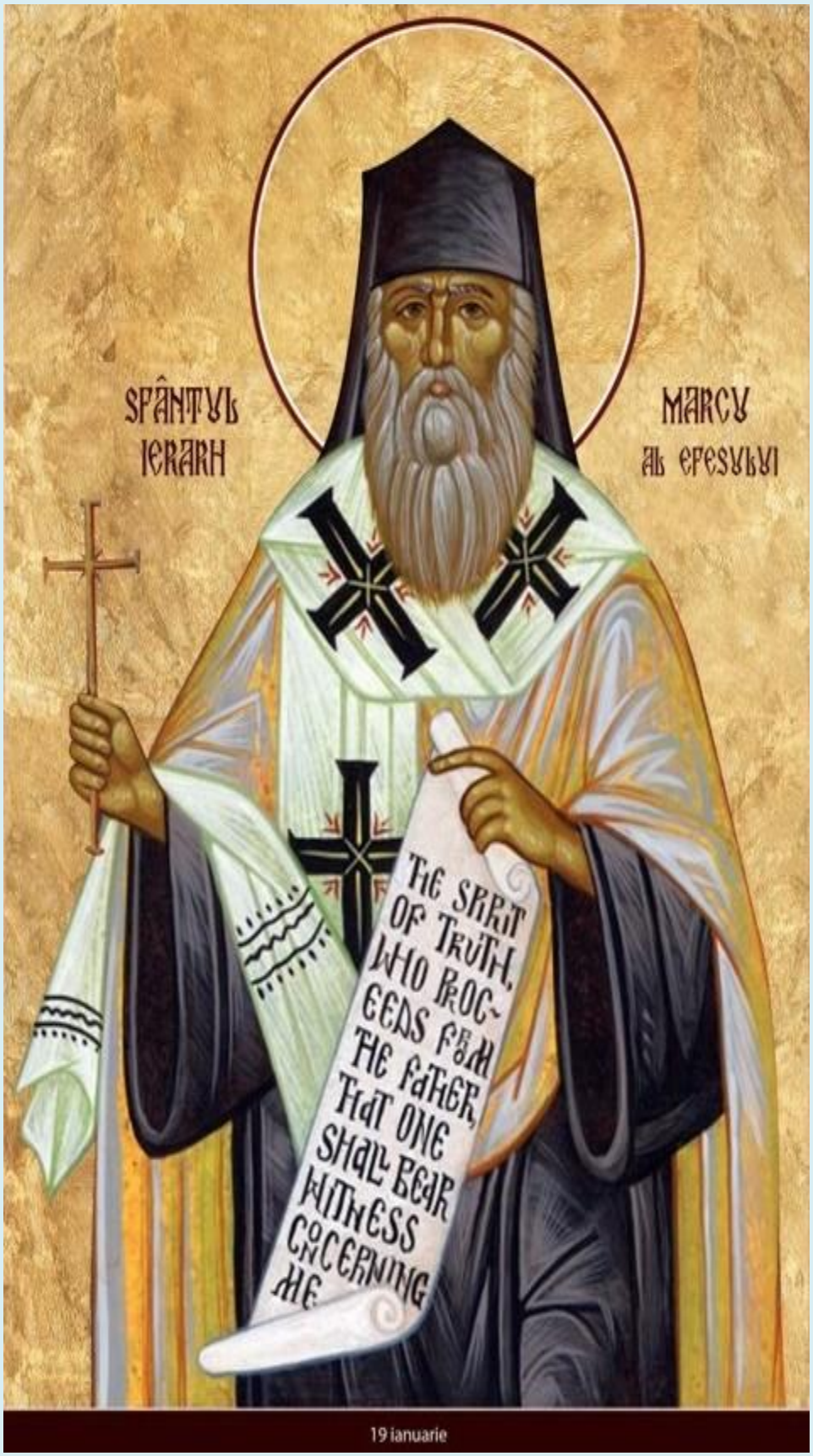
SFÂNTUL
IERARH
MARCU
AL EFESULUI
THE SPIRIT
OF TRUTH,
WHO PROC-
EEDS FROM
THE FATHER,
THAT ONE
SHALL BEAR
WITNESS
CONCERNING
ME

19 ianuarie

Ὁ Ἅγιος Μᾶρκος
ὁ Εὐγενικὸς
«Οὐ ποιήσω τοῦτο ποτὲ
κἂν εἴ τι καὶ γένηται»
ΟΡΟΣ
ΕΝΩΣΕΩΣ
ΛΑΤΙΝΩΝ
ΚΑΙ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΙΚ.Ο.Ν.

SFÂNTUL
IERARH
MARCU
AL EFESULUI

Troparul Sfântului Ierarh Marcu Mărturisitorul, Mitropolitul Efesului

19 Ianuarie - Glasul 1

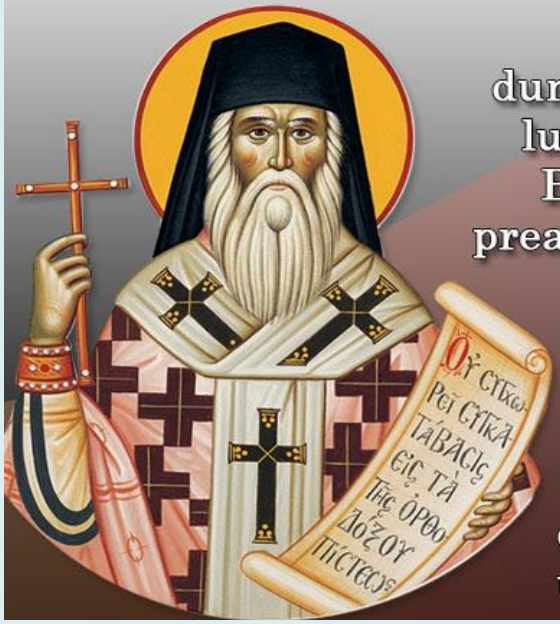

Pentru mărturisirea dumnezeieştii credinţe mare lucrător te-a aflat pe tine Biserica, sfinţite Marcu prealăudate, căci prin păzirea slovelor dumnezeieştilor părinţi ai zdrobit eresurile întunecatului Apus. Pentru aceasta pe Hristos Dumnezeu roagă-L să dăruiască râvnă celor ce-ţi urmează cinstita vieţuire.

Bucură-te, Sfinte Marcu, mare mărturisitor şi apărător al Ortodoxiei!